

T. C.
Mersin Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü
Eğitim Bilimleri (Eğitim Programları ve Öğretim)
Anabilim Dalı

“ULUSAL EĞİTİME DESTEK KAMPANYASI” (UEDK) İSİMLİ EĞİTİM
PROGRAMININ DEĞERLENDİRİLMESİ

Ece ŞAHİN

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Mersin,2007

T. C.
Mersin Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü
Eğitim Bilimleri (Eğitim Programları ve Öğretim)
Anabilim Dalı

“ULUSAL EĞİTİME DESTEK KAMPANYASI” (UEDK) İSİMLİ EĞİTİM
PROGRAMININ DEĞERLENDİRİLMESİ

Ece ŞAHİN

Danışman: Prof. Dr. Y. Gürcan ÜLTANIR

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Mersin,2007

ÖNSÖZ

Bu araştırma, Mersin Halk Eğitim Merkezi bünyesinde “Ulusal Eğitime Destek Kampanyası” çerçevesinde sürdürülen okuma-yazma ve sanayi makineleri kullanımı isimli öğretim programının değerlendirmesini yapmak; kursiyer, mezun ve kurslarda görev alan öğretmen görüşlerine dayalı olarak eğitim programının başarısını tespit etmek amacıyla yapılmıştır.

Çalışma çeşitli alt bölümlere ayrılmıştır. Çalışmanın birinci bölümünde Türkiye’de Yetişkin Okuma Yazma Eğitimi, Ulusal Eğitime Destek Kampanyası, yetişkin kimdir, yetişkin eğitimi üzerine açıklamalar ve teoriler ile yetişkinler eğitiminin Dünya’da ve Türkiye’de gelişimi ile ilgili açıklamalar yer almış; daha sonra bu konularda yurt içinde ve yurt dışında yapılmış ilgili çalışmalardan bahsedilmiştir. Çalışmanın ikinci bölümünde, araştırmanın önemi, amacı, problem ve alt problemler ile sınırlılıklar ve sayıtlar yer almaktadır. Araştırmanın yöntemi ve araştırma süreci üçüncü bölümde ele alınmıştır. Dördüncü bölümde ise bulgulara ve yoruma yer verilmiş, araştırmanın sonucu ve önerileri de beşinci bölümde ele alınmıştır.

Toplumların gelişmesi ve kalkınması için yetişkin eğitiminin gerekliliğini temel alan böylesine önemli bir konuda çalışma yapmam için beni yönlendiren ve bu çalışmanın başlangıcından sonuna kadar geçen uzun süreçte bilgilerini esirgemedi bana yol gösteren hocam Sayın Prof. Dr. Y. Gürcan ÜLTANIR’a ve bana her zaman manevi destek olan AİLEM’e sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

ÖZET

Bu araştırmanın temel amacı, Mersin Halk Eğitim Merkezi bünyesinde “Ulusal Eğitime Destek Kampanyası” çerçevesinde sürdürülen okuma-yazma ve sanayi makineleri kullanımı isimli öğretim programının değerlendirmesini yapmak; kursiyer, mezun ve kurslarda görev alan öğretmen görüşlerine dayalı olarak, eğitim programının başarısını tespit etmektir.

Kursiyerlerin 14-23 yaş grubunda bulunduğu; kursiyerlerin yarıdan fazlasının ilçe merkezinde doğduğu, geriye kalanların diğerlerinin de il merkezinde doğduğu görülmektedir. Kursiyerlerin bir kısmı üç ve daha fazla çocuğa sahiptir. Çocukların bakımı için proje kapsamında yürütülen anaokulu uygulaması kursiyerlerin yükünü hafifletmiştir. Bu durum ise kursa katılımı önemli ölçüde etkileyen bir unsurdur.

Kursiyerler Sanayi makineleri kullanımı, okuma-yazma ve hesap yapma becerileriyle yakından ilişkili görünen davranışların büyük bir bölümünü günlük yaşamlarında gösterebilmektedirler.

Serbest Bölge’de kendilerine sağlanan işlere girmeyen mezunlar evlerine yakın tekstil atölyelerinde çalışmaya başlamışlardır. Bu bulgular, kadınların, eğitimsizlik, işsizlik ve toplumsal baskı olgusuyla karşı karşıya buldukları konusunda ciddi ipuçları sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Ulusal Eğitime Destek Kampanyası, Yetişkin eğitimi, Andragoji.

ABSTRACT

The main purpose of this study is to evaluate the curriculum called literacy and usage of industry machines that is applied in the border of “The Campaign to Support the National Education” in Mersin and determining the success of the course based on the ideas of learners, graduates and the teachers who are working at the course.

It is seen that the learners are between 14-23 years old, more than half of them were born in rural areas and the rest of them were born in urban areas. Some of the learners have three or more children. In the project the preschool that is used for looking after their children gave them a hand. This situation is an element affecting the attendance of learners mostly.

They are able to use most of the behaviours related to the skills of usage of industry machines, literacy and calculation in their daily lives.

The graduates who didn't work in Free Zone have started to work in textile workshops closer to their home. These findings present important clues on the subject of women are face to face with the facts on uneducating, unemployment and social pressure phenomenon.

Key Words: Campaign to Support the National Education, Adult Education, Andragogy.

İÇİNDEKİLER

ONAY SAYFASI	
ÖNSÖZ.....	i
ÖZET.....	ii
ABSTRACT.....	iii
İÇİNDEKİLER.....	iv
EKLER.....	vii
KISALTMALAR	viii
TABLolar LİSTESİ.....	viii
ÇİZİMLER LİSTESİ.....	x

GİRİŞ

I.1. TÜRKİYE’DE YETİŞKİN OKUMA YAZMA EĞİTİMİ.....	1
I.1.1. Okuma Yazma Programları.....	4
I.1.1.i. Milli Eğitim Bakanlığı Okuma Yazma Programı.....	4
I.1.1.ii. Anne-Çocuk Eğitim Vakfı’nın Yetişkinler İçin İşlevsel Okuma-Yazma Programı.....	6
I.1.1.iii. Rotary Kulübü’nün Kolaylaştırılmış Okuma-Yazma Eğitim Programı.....	7
I.1.1.iv. Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneğinin Modernist Yaklaşımı.....	8
I.1.2. Halk Eğitim Merkezlerinde Okuma Yazma Kursları.....	9
I.2. ULUSAL EĞİTİME DESTEK KAMPANYASI.....	10
I.2.1. Ulusal Eğitime Destek Kampanyası Öğretim Programının Yapısı.....	11
I.2.1.i. Okuma Yazma Becerisi.....	12
I.2.1.ii. Matematik Becerisi.....	12
I.2.1.iii. Sosyal Bilgiler Becerisi.....	14
I.2.1.iv. Sanayi Makineleri Kullanımı Becerisi.....	15
I.2.2. Öğretim Alanı ve Mekanı.....	16
I.2.3. Öğretim Elemanlarının Tanıtımı.....	16

I.3. YETİŞKİN KİMDİR?.....	17
I.3.1. Yetişkinlerin Gelişim Özellikleri.....	18
I.3.1.i. Fiziksel Gelişim Özellikleri.....	18
I.3.1.ii. Psikolojik Gelişim Özellikleri.....	19
I.3.1.iii. Toplumsal Gelişim Özellikleri.....	20
I.3.2. Yetişkinin Eğitime Katılma Engelleri.....	20
I.3.2.i. Kişisel Engeller.....	21
I.3.2.ii. Ev Yaşamından Kaynaklanan Engeller.....	21
I.3.2.iii. Dış Engeller.....	21
I.3.3. Yetişkinlerde Öğrenme ve Öğrenme Güdüsü.....	22
I.3.4. Yetişkin Eğitiminde Öğretim İlkeleri.....	26
I.3.5. Yetişkin Eğitiminde Yöntemler ve Araç-Gereçler.....	27
I.3.5.i. Yetişkin Eğitiminde Kullanılan Yöntemler.....	27
I.3.5.ii. Yetişkin Eğitiminde Kullanılan Araç-Gereçler.....	28
I.3.6. Yetişkin Eğitimcilerinin Yeterlilikleri.....	30
I.4. YETİŞKİN EĞİTİM BİLİMİ (ANDRAGOGY).....	39
I.4.1. Yetişkin Eğitimi ile İlgili Kavramlar.....	43
I.4.1.i. Yetişkin Eğitimi (Adult Education).....	43
I.4.1.ii. Yaşamboyu Eğitim (Lifelong/Permanent Education).....	45
I.4.1.iii. Formal, Nonformal ve İnfomal Eğitim.....	48
I.4.2. Cumhuriyet Döneminde Yetişkin Eğitimi.....	50
I.4.3. Halk Eğitim Merkezleri (HEM).....	54
I.4.4. Halk Eğitiminde Etkinlikler.....	56
I.4.5. Göç ve Göçün Yansımaları (İçel).....	59
I.5. İLGİLİ ÇALIŞMALAR.....	64

I.5.1. Yetişkin Eğitimi İle İlgili Yurt Dışında Yapılmış alışmalar.....	65
I.5.2. Yetişkin Eğitimi İle İlgili Yurt İçinde Yapılmış alışmalar.....	67
II. ARAşTIRMANIN ÖNEMİ.....	77
II.1. Araştırmanın Amacı.....	78
II.2. Problem.....	78
II.3. Alt Problemler.....	79
II.4. Sınırlılıklar.....	79
II.5. Sayılıtlar	79
III. YÖNTEM.....	80
III.1.Evren.....	80
III.2.rnekleme.....	80
III.3.Veritoplama teknikleri.....	80
III.4.Araştırma süreci.....	80
IV. BULGULAR-YORUMLAR.....	83
IV.1. “Ulusal Eğitime Destek Kampanyası” dahilindeki kursiyerlerin ve mezunların kişisel özellikleri ve kurslara ilişkin görüşleri nelerdir?.....	83
IV.1.1. Kişisel zellikleri ile İlgili Bulgular ve Yorum.....	83
IV.1.2. Kurslara İlişkin Görüşler İle İlgili Bulgular ve Yorum.....	86
IV.2. Okuma-Yazma İsimli Ders Programındaki Hedeflere Erişilmesine İlişkin Bulgular ve Yorum.....	94
IV.3. Sanayi Makineleri Kullanımındaki Performans İle İlgili Bulgular ve Yorum.....	95
V. SONUÇ VE ÖNERİLER.....	98
V.1. Sonuçlar.....	98
V.2. neriler.....	100

EKLER

EK 1: Yetişkinler İçin I. Kademe Eğitim Programı

EK 2: Yetişkinler İçin II. Kademe Eğitim Programı

EK 3: Matematik Dersi Ölçme Soruları

EK 4: Sosyal Bilgiler Dersi Ölçme Soruları

EK 5: Okuma-Yazma Dersi Ölçme Soruları

EK 6: Kişisel Bilgi Formu

EK 7: Sanayi Makineleri Dersi Davranışları

EK 8: Öğretici Görevlendirme Onayı

EK 9: Okur Yazarlık Belgesi Örneği

EK 10: Sınav Verileri

EK 11: Okuma Yazma Testi Madde Analizi

EK 12: Sosyal Bilgiler Testi Madde Analizi

EK 13: Matematik Testi Madde Analizi

EK 14: Fotoğraflarla Öğretim Alanı, Mekanı ve Kursiyerler

EK 15: Araştırma İzni

KISALTMALAR

AÇEV: Anne ve Çocuk Eğitimi Vakfı

ÇYEGM: Yaygın Eğitim Genel Müdürlüğü

ÇYDD: Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği

DİE: Devlet İstatistik Enstitüsü

DP: Demokrat Parti

DPT: Devlet Planlama Teşkilatı

HEM: Halk Eğitim Merkezleri

İYOP: İşlevsel Yetişkin Okuryazarlığı Programı

KOYE: Kolaylaştırılmış Okuma-Yazma Eğitimi

MEB: Milli Eğitim Bakanlığı

MTSO: Mersin Ticaret ve Sanayi Odası

STÖ: Sivil Toplum Örgütleri

UNESCO: Birleşmiş Milletler Eğitici, Bilimsel Ve Kültürel Örgütü

TABLolar LİSTESİ

TABLO 1: Ulusal Eğitime Destek Kampanyası Kapsamındaki Kurslar ve Kursiyer Sayıları

TABLO 2: Okuma-Yazma, Sosyal bilgiler ve Matematik Bilişsel Yeterlilik Testleri Güvenirlik Katsayıları

TABLO 3: Kursiyer ve Mezunların Yaşlara Göre Dağılımı

TABLO 4: Kursiyerlerin Medeni Durumları ve Çocuk Sayıları

TABLO 5: Kursiyerlerin Doğum Yerleri

TABLO 6: Kursiyerlerin ve Mezunların Çalışma Durumu

TABLO 7: Kursiyerlerin Öğretmenlerine İlişkin Görüşleri

TABLO 8: Kursiyerlerin Herbirine Öğretim Materyali Verilme Durumu

TABLO 9: Öğretim Materyallerinin İçeriğine İlişkin Görüşleri

TABLO 10: Kursiyerlerin, Kurs Sürelerine ve Kurs Zamanlarına İlişkin Görüşleri

TABLO 11: Kursun Yapıldığı Dersliklerin Uygunluğu

TABLO 12: Kursa Devam Sırasında Karşılaşılan Güçlükler

TABLO 13: Kursiyerlerin Kurstan Beklentilerine İlişkin Düşünce ve Görüşleri

TABLO 14: Mezunların Okuma, Yazma, Hesap Yapma ve Sanayi Makineleri Kullanma Becerilerine İlişkin Görüşleri

TABLO 15: Mezunların Kurs Bitiminde Gösterdikleri Davranışlar

TABLO 16: Mezunların Kursların Günlük Yaşamdaki Yararlanma İlişkin Görüşleri

TABLO 17: Sanayi Makineleri Dersi Başarı Yüzdeleri

ÇİZİMLER LİSTESİ

ÇİZİM 1: Bireyin ğrenme Yolları

GİRİŞ

I.1. TÜRKİYE’DE YETİŞKİNLERDE OKUMA YAZMA EĞİTİMİ

Cumhuriyet tarihi boyunca nüfusun okur yazarlık oranının yükseltilmesine yönelik okuma yazma kursları ve kampanyalar okur yazarlık oranlarının yükseltilmesinde önemli bir rol oynamıştır. 1924 yılında çıkarılan ilköğretim yasası ile ilköğretim zorunlu hale getirilmiştir. Buna koşut olarak 1924 yılında başlatılan okumaz yazmaz yetişkinlere yönelik kurslar ve geçen seksen yılda beş büyük okuma yazma kampanyası (1928, 1960, 1971, 1981, 2001 yıllarında) düzenlenmiştir (<http://yayim.meb.gov.tr>).

1983 yılında çıkarılan 2841 sayılı yasa ile “zorunlu eğitim çağı dışında kalan yurttaşların okur yazar duruma getirilmesi ve ilkokul düzeyinde eğitim öğretim yaptırılması hakkındaki kanun” ile bu konuda MEB ve kamu kuruluşlara yükümlülük verilmiştir. Bu yasa ile MEB ve Çıracılık ve Yaygın Eğitim Genel Müdürlüğü (ÇYEGM) okuma yazma kursları açma konusunda tam yetkili kılınmıştır. Bu yasa, diğer devlet kurumlarının MEB ile işbirliği olmasını gerektirmiştir. Yine söz konusu yasa ile okumaz yazmaz yurttaşların okuma yazma kurslarına katılmaları zorunlu hale getirilmiştir. Ayrıca 2821 sayılı Sendikalar Kanunu ile, sendikaların okuma yazma bilmeyen üyelerine okuma yazma kursları açma zorunluluğu getirilmiştir. Anayasanın 42. maddesi gereğince temel eğitim zorunludur ve kamusal bir hizmet olarak devlet tarafından tüm vatandaşlara ücretsiz verilir. Bu alanda herkesin eğitim hakkını garanti altına alan yasal dayanaklar ile kurumsal yükümlülükleri ve kurumlar arası işbirliğini düzenleyen yasal çerçeve iyi düşünülmüş ve yapılandırılmıştır (mevzuat.meb.gov.tr/html/88.html).

Türkiye’deki okuma yazma eğitiminin başlıca sağlayıcısı olan Milli Eğitim Bakanlığı (MEB), 2002 yılında halk eğitim merkezleri aracılığıyla yaklaşık 300.000 okuma yazma bilmeyen kişi için 6.000’in üzerinde okuma yazma kursu düzenlemiştir. Okuma yazma öğretiminde genelde okumaz yazmaz tüm nüfus hedef alınmakta birlikte yaş açısından 14-45

yaş arasındaki iktisadi açıdan faal nüfus, cinsiyette kadınlar, bölgelerde kent ve kırsal yoksulları öncelikli gruplar olarak belirlenmiştir (www.meb.gov.tr). Bakanlık diğer devlet kurumları ile birlikte birkaç sivil toplum örgütleri ile de işbirliği yapmaktadır. Kendi okuma yazma programı dışında Bakanlık Rotary Kulübü ve Anne Çocuk Eğitimi Vakfı tarafından geliştirilmiş ve uygulanmakta olan iki programa daha yetki vermiştir. Buna karşın, yasal olarak MEB okuma yazma becerileri ve okuma yazma programlarını onaylamak için tek yetkili makamdır.

MEB'nin I. kademe yetişkin okuma yazma programı, katılımcıların Türkçe okuma ve yazmasına imkan sağlamak, onları iyi vatandaşlar yapmak ve günlük yaşam becerileri konusundaki kapasitelerini geliştirmek amacına yöneliktir. Bu program ilköğretim okulları Türkçe programından uyarlanmıştır ve modern yetişkin öğrenim kuramının gerekleri ile tam olarak uyumlu değildir. Programın genel öğretme/öğrenme yaklaşımı dili anlama, analiz etme ve yaratma süreçleri yerine doğru okuma ve yazma davranışlarına odaklanmıştır. Okuma yazma tekniği, katılımcıların kurs sonunda sadece nasıl okunacağını değil, kendi kelimeleri ve cümlelerini de yazmayı öğrenip öğrenmediklerine ilişkin kimi kuşku bulmasına rağmen, oldukça sistematik olarak takip edilen cümle yöntemidir. 1. kademe yetişkin okuma yazma programının içeriği tamamen köy hayatı ya da kasaba hayatına ilişkindir. İçerik geleneksel cinsiyet rollerini sorgulamak yerine onları destekleme eğilimindedir. Demokrasi ve yurttaşlık konusunda ders kitaplarının içeriği, kursiyerlerin demokratik haklarını ve bu haklarını nasıl kullanacaklarını öğrenmeye yönlendirme yerine, devletin iyi bir vatandaştan beklentilerini ifade etmektedir. Öğretmen eğitimi sadece gönüllülere sağlanırken, MEB öğretmenlerinin sınıf öğretmeni pedagojik formasyonuna dayanarak yetişkinlere okuma yazma öğretilebilecekleri varsayılmaktadır.

Anne ve Çocuk Eğitimi Vakfı ve Rotary Kulübü'nün yaklaşımları, okuma yazma eğitimi için alternatif yaklaşımlardır. Anne ve Çocuk Eğitimi Vakfı okuma yazmanın fonetik

okuma yazma tekniği kullanılarak ve tümevarımsal bir yöntemle öğretildiği, işlevsel yetişkin okuma yazma programını kullanmaktadır. Öğrenme ve öğretmeye genel yaklaşımı anlama, analitik beceriler ve katılımcıların yaşam deneyimlerine odaklanmaktadır. Ders kitaplarının içeriği, cinsiyet rolleri ve demokratik katılım ve insani hakları konusunda eksiklikler içermekle birlikte, kadınların yaşamlarını kolaylaştırıcı bir içerik taşımaktadır. Bu program öğretim yaklaşımı ile özellikle kadınlar için güçlenme konusunda bir temel sağlamaktadır (www.acev.org).

Rotary Kulübü ise, eylem ile öğrenme üzerine odaklanan kolaylaştırılmış okuma yazma eğitimi programını kullanmaktadır. Cümle yöntemi ile kimi benzerlikleri paylaşmasına rağmen bu program sınıfta kolektif bir faaliyet ile başlamayı (örneğin, çay demlemek) ve daha sonra bunu okuma yazma öğrenimi için temel oluşturan cümleler ile anlatmayı öngörmektedir. Bu eylem odaklı metinlerden ise okuma yazma öğrenme metinleri oluşturulmaktadır (www.rotary2420.org).

Diğer sivil toplum örgütleri okuma yazma çalışmalarını, ya MEB'nin ya da AÇEV ve Rotary'nin programlarını, kendi içeriklerine eklemeyerek gerçekleştirmektedirler. Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği ise, kursiyerleri modernize etme amacı taşımaktadır. Bu tür sivil toplum örgütleri, özellikle de Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği okuma yazma kurslarının sürdürülebilirliği açısından kayda değer bir gönüllü öğreticiler kaynağı da sağlamaktadır.

I.1.1. Okuma Yazma Programları

I.1.1.i. Milli Eğitim Bakanlığı Okuma Yazma Programı

MEB'nin birinci kademe yetişkin okuma yazma programı Türkiye genelinde kullanılan ana programdır. Sadece MEB tarafından uygulanmakla kalmamakta, ayrıca diğer devlet kurumları (TSK ve Adalet Bakanlığı) ve Sivil Toplum Örgütleri (STÖ) tarafından da benimsenmektedir. MEB'in birinci kademe yetişkin okuma yazma programı her biri 2'şer saat olan 45 ünite içermektedir. Program bir eğitim programında özetlenmekte ve bir alıştırma

kitabı ve bir öğretmen kılavuzu olan bir ders kitabı ile uygulanmaktadır. MEB tarafından açıklandığı şekliyle programın amacı şunlardır:

- Yetişkinlerin okuyabilmeleri ve yazabilmelerini sağlamak;
- Yetişkinlerin Türkçeyi anlayabilmelerini ve konuşabilmeleri ve kendilerini bu dilde ifade edebilmelerini sağlamak;
- Yetişkinlerin çalışma hayatı ve sosyal hayata ilişkin konularda anlayışlarını geliştirmek ve günlük hayat problemlerini çözebilme kapasitelerini geliştirmek ve aile, çevre, demokrasi, ulus ve devlete ilişkin duyarlılıklarını güçlendirmektir (ÇYEGM: Yetişkinler için okuma yazma öğrenimi ve I. Kademe Eğitim Programı).

MEB tarafından benimsenen okuma yazma tekniği “cümle yöntemidir”. Program ilk olarak çocuklar ve yetişkinlerin okuma yazmayı öğrenmesi arasında herhangi bir fark olmadığı varsayımını vurgular: “Dilimiz üzerine yapılan okuma ve yazma araştırmalarında çocuklar ve okur yazar olmayan yetişkinlerin aynı psikolojik özellikleri gösterdikleri ortaya çıkarılmıştır” (ÇYEGM: Yetişkinler için okuma yazma öğrenimi ve I. Kademe Eğitim Programı). Program daha sonra şu şekilde devam eder: “Bu nedenden dolayı ilköğretim okullarında kullanıldığı gibi yetişkin okuma yazma eğitimi için de ‘cümle yöntemi’ kullanılacaktır” (ÇYEGM: Yetişkinler için okuma yazma öğrenimi ve I. Kademe Eğitim Programı).

MEB I. Kademe yetişkin okuma-yazma programının içeriği, Türk Milli eğitim sisteminin genel amaçlarının uyarlanarak oluşturulmuştur. Okuma yazma becerilerinin yanı sıra Türkçe’yi iyi konuşma, temel aritmetik ve yurttaşlık bilgilerini de öğretmeyi hedefleyen 7 temel konu programın içeriğini oluşturmaktadır. Bu 7 temel konu ilköğretimin ilk üç sınıfında verilen ulusal programın yetişkin okuma yazma öğretimine uyarlanmış halidir. Bu yedi temel konu:

1. Ailemiz,

2. Yakın çevremiz,
3. Milletimiz,
4. Devletimiz,
5. Cumhuriyetimiz ve demokrasi,
6. Atatürk,
7. Yurdumuz konuları ve alt başlıklarından oluşmaktadır.

Öğretmenler bu konuları ayrıntılı biçimde verilen ders planlarına uygun olarak, Yetişkinler Okuma Kitabını kullanarak işlemektedirler (ÇYEGM: Yetişkinler için okuma yazma öğrenimi ve I. Kademe Eğitim Programı).

Okuma yazma eğitiminin sürdürülebilirliğini sağlayan sınıf öğretmenlerinin pedagojik formasyonlarının, yetişkinlere okuma yazma öğretmede yeterli olduğu varsayılmakta ve öğretmen eğitimi sadece gönüllülere sağlanmaktadır.

I.1.1.ii. Anne-Çocuk Eğitim Vakfı'nın Yetişkinler İçin İşlevsel Okuma-Yazma Programı

Anne Çocuk Eğitim Vakfının (AÇEV) yetişkinler için işlevsel okuma yazma programı, MEB'in okuma yazma programına alternatif olarak Türkiye'de bir STÖ tarafından geliştirilmiş en gelişmiş yaklaşımdır. Programı geliştirenler “son durumda mevcut programların yerini alma amacına yönelik olarak yetişkinler için işlevsel bir okuma yazma programı” geliştirildiği belirtilse de, AÇEV bugün kendi yaklaşımını Bakanlık ile işbirliği içinde ve onun onayı ile uygulamaktadır (Durgunoğlu, Öney, Kuşcul, 2004).

Programı geliştirenler programın amacını, “okuma yazmanın birçok boyutunu” sunmak ve “katılımcıların okuma yazmayı kendilerine yetki sağlamalarına” yardımcı olmak olarak tarif etmektedirler. Bu amaç okuma yazma bilmemeyi bir eksiklik olarak görmek yerine “akıllı bir yetişkin olarak bireyin saygınlığı için bir temel” olduğuna ilişkindir (Durgunoğlu, Öney, Kuşcul, 2004). Okuma yazma sabit bir durum olarak değil, okuma yazma

becerilerinin sürekli olarak geliştirilmesi gerekli olan bir süreç olarak tanımlanmıştır (AÇEV: İşlevsel Yetişkin Okuryazarlığı Programı, 2002). Okuma yazma becerilerinin kursiyerlerin kendi yaşamlarındaki işlevselliği vurgulanmıştır. AÇEV okuma yazma eğitimi iki ayrı kurstan oluşmakta, ikincisinin amacı (daha ileri gitmek yerine) ilkinde kazanılan bilgileri pekiştirmektir. İlk kurs 120 saat sürmekte ve bir sınavla sona ermektedir. Başarılı olan öğrencilere daha sonra MEB tarafından sertifika verilmektedir. İkinci kurs 80 saat sürmektedir ancak bu kurs MEB'in ikinci kademe kursu için sadece bir hazırlık olduğu için öğrenciler herhangi bir sertifika almazlar (AÇEV: İşlevsel Yetişkin Okuryazarlığı Programı, 2002).

“Öğretmen İçin Genel Bilgiler” isimli küçük kitapta programın amacının “kursiyerlerin öğrenme sürecinin aktif üyeleri olduğu ve onları araştırmaya yönlendiren bir öğrenme ortamı oluşturmak” olduğu vurgulanmaktadır (AÇEV: İşlevsel Yetişkin Okuryazarlığı Programı, 2002).

AÇEV programının okuma yazma tekniği MEB'inkinden açık bir biçimde farklıdır. AÇEV'in okuma yazma tekniğinin birincil varsayımı “okuma ve yazmayı öğrenmenin metinlerin sembolik sisteminin ilkelerini keşfetmeyi içermesidir.” Yazarların tartışıldığı biçimde yazılı bir dilin sembolik sistemi kelimelerde kullanılan harfleri analiz ederek ve bu harfler tarafından sembolize edilen sesleri üreterek ve bunları kelime anlamı içinde birleştirerek keşfedilir. Sesler ve harfler ile başlayan ve daha sonra heceler, kelimeler, cümleler ve en sonunda da metinler ile devam eden fonetik okuma yazma tekniğinin uygulanması böyle gerekçelendirilir. Bu okuma yazma tekniğinin temel özelliği yazarların “fonetik kodlama” ve “fonetik duyarlılık” ya da “çözümleme” olarak adlandırdığı okuma yazma tekniğidir (AÇEV: İşlevsel Yetişkin Okuryazarlığı Programı 2002).

I.1.1.iii. Rotary Kulübü'nün Kolaylaştırılmış Okuma-Yazma Eğitim Programı

Avusturyalı dilbilimci Richard Walker tarafından geliştirilen Kolaylaştırılmış Okuma Yazma Eğitimi (KOYE), Uluslararası Rotary tarafından Türkiye'de yetişkin okumaz yazmazlar için uygulanmaktadır. KOYE programı Rotary tarafından Tayland'da ilköğretim okullarında okuma yazma öğretimi için on yıldan fazla bir zamandır kullanılmaktadır. KOYE, Rotary Klüpleri ile MEB arasında 2000 yılında imzalanan bir protokol çerçevesinde 4 yıldır tüm Türkiye'de Halk Eğitim Merkezlerinde uygulanmaktadır. MEB'in I. Kademe okuma yazma programına denk olan KOYE 60 saat olarak planlanmıştır (KOYE El Kitabı).

KOYE programının hedefi "okuma yazma bilmeyen kişileri kültürlü birer okur-yazar haline getirmek" olarak ifade edilmektedir (KOYE El Kitabı). Okuma yazma yanında fonksiyonel okur yazarlık kazandırmak, eleştirel düşünme becerilerini geliştirmek ve yaşam kalitelerini yükseltmek de hedeflenmektedir. KOYE'nin temel yönelimi mümkün olan en kısa sürede yetişkinlere okuma yazma öğretmektir.

KOYE kimi zaman bir teknik kimi zaman bir program olarak kabul edilmektedir. Okuma Yazma Tekniği KOYE'nin hızlı öğretim sistemi bellek kullanımını esas alan beyin teknolojisine dayanmaktadır. Cümleden başlanmakta ve sentez yöntemi kullanılmaktadır. Cümlenin gramatik yapısından çok, kursiyerlerin yaşam deneyimlerinden çıkan anlamları ifade etmesi asıl alınmaktadır. Her cümlenin sık tekrarı (okuyarak ve yazarak) ile anlam pekiştirilmekte. Çözümleme sonrası ortaya çıkan kelime, hece ve harflere geçilmektedir. Bu yolla bilgilerin uzun hafızaya aktarımını sağlayacak etkinliğin seçimi önem kazanmaktadır.

KOYE cümle yöntemini esas almaktadır. Daha sonra kelime, hece ve seslere geçilmektedir. Bu haliyle MEB'in I. Kademe yaklaşımı ile benzerlik göstermektedir. Ancak, cümleden ve anlamdan başlayan bu yaklaşımdır ve katılımcıların sosyal bağlamlarına ve

kültürel özelliklerine uygun öğrenme ihtiyaçlarını temel aldığı için daha katılımcı bir grup atmosferi oluşmasını da hedeflemektedir (KOYE Teknik Koordinatör El Kitabı).

I.1.1.iv. Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneğinin Modernist Yaklaşımı

Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği (ÇYDD) okuma yazma için kendi bağımsız yaklaşımını geliştirmemiş, bunun yerine kendi pedagojik girdileri ile diğer programları ve destekleri benimsemiştir (AÇEV: İşlevsel Yetişkin Okuryazarlığı Programı Gönüllü Profili Raporu, 2002). Derneğin pedagojik girdisi için ana kaynak MEB ile ÇYDD'nin bir işbirliği projesinde geliştirilen bir "eğitim kitapçığıdır". ÇYDD başkanının önsözündeki ilk cümle dernek tarafından benimsenen özel modernizasyon yaklaşımını belirtmektedir: "Ülkemizdeki kadınların eğitim alması ve meslek eğitimine kavuşturulması en büyük öneme sahiptir. Kendi ayakları üzerinde durabilen, bir şeyler üretebilen, bunun karşılığını alabilen ve bir meslek öğrenmiş genç kızlarımız bir yuva kurduklarında daha dikkatli, akılcı ve inceleyici olacaklar ve bir yaşam boyu her şeyi paylaşacakları eşlerini seçerken ne istediklerini bilecekler ve böylece daha az hata yapacaklardır" (MEB/ÇYDD: Eğitim Kitapçığı, 1996).

ÇYDD en azından 7 ay süren ve aktif üyelerini kültürler-arası eğitim, iletişim problemleri, v.b. konularda eğitmeyi amaçlayan etkin bir iletişim programı sunmaktadır.

Sonuç olarak, ÇYDD Türkiye'deki okuma yazma faaliyetleri için önemli bir destek oluşturmaktadır. Bir taraftan Türkiye'deki kenarda kalmış kadınların yaşamını modernleştirmeye odaklanan kendi pedagojik girdilerini geliştirmiş, diğer taraftan okuma yazma eğitimi ile meşgul olmaya hazır geniş bir üye tabanı sağlamıştır.

I.1.2. Halk Eğitim Merkezlerinde Okuma Yazma Kursları

Cumhuriyetin kuruluşundan bu yana ilköğretimi yaygınlaştırma ve aynı zamanda yetişkinlere okuma yazma öğretimi çalışmaları sonucu 1927'de % 11 olan okur yazarlık oranı, 1935'de 19.2'ye; 1950'de 32.5'e; 1960'da % 39.5'a; 1970'de % 56.2'ye; 1980'de 54.7'ye; 1990'da 80.5'e, 2000 yılında ise 87.3'e çıkmıştır. Okur yazarlık oranlarının özellikle

1960, 1971, 1981, 1992, 2001 yıllarındaki büyük okuma yazma kampanyalarının ardından önemli oranda yükseldiği görülmektedir (DİE. Nüfus ve Kalkınma Göstergeleri, 2003).

Tüm ülke düzeyinde faaliyet gösteren 922 Halk Eğitim Merkezinin başlıca görevi okuma yazma kursu açmaktır. MEB'in I. Kademe Okuma Yazma Kurslarına denk İYOP ve KOYE kursları da tüm ülke genelinde açılmakla birlikte, son dönemde açılan kurslara baktığımızda HEM'lerinin I. Kademe kurslarında okuma yazma öğrenenlerin sayısının İYOP ve KOYE yöntemiyle okuma yazma öğrenenlerin yaklaşık 14 katı olduğu görülmektedir (<http://www.meb.gov.tr/duyurular/duyurular/Proj/TEDPBilgilendirme.pdf>).

Zorunlu ilköğretim çağı dışında bulunan nüfusun okur yazarlık öğretimi asıl olarak MEB'in Çıraklık ve Yaygın Eğitim Genel Müdürlüğü tarafından Halk Eğitimi Merkezlerinde düzenlenmektedir. Bu eğitim hizmeti, ilköğretim programlarına paralel bir biçimde I. Kademe ve II. Kademe Yetişkin Okuma Yazma Kursları olarak düzenlenmektedir. I. Kademe kurslar (90 saat) temel okur yazarlık becerileri kazandırmayı hedeflemekte, II. Kademe kurslar (180 saat) ise tamamlama eğitimi olarak sürdürülmekte ve kursiyerlere ilköğretim 5. sınıfa denk belge verilmektedir. I. Kademedeki okur yazarlık belgesi alanlar, II. Kademe'ye devam etme hakkı kazanmaktadır. II. Kademedeki ilköğretim belgesi alanlar, açık ilköğretime devam edebilmektedirler (www.meb.gov.tr).

I.2. ULUSAL EĞİTİME DESTEK KAMPANYASI

Türkiye'de sosyo-ekonomik bakımdan yoksunluk içerisinde bulunan ve öncelikle okuma-yazma bilmeyen genç kız ve kadınlar olmak üzere gerekli eğitimi alamamış, zorunlu öğrenim çağını geçirmiş yetişkin nüfusun tamamının eğitim gereksinimlerini belirlemek, bu gereksinimler kapsamında eksik eğitimlerini tamamlayabilmelerine yönelik programlar uygulamak; yöre ve ülke ekonomisinin gelişmesi doğrultusunda, temel yaşam becerileri kazanmalarına ve gelir getirici, istihdam kolaylığı sağlayıcı, mesleki eğitim programlarından yararlanmalarına olanak sağlamak amacıyla Ulusal Eğitime Destek Kampanyası

başlatılmıştır. Ulusal Eğitime Destek Kampanyası, Onuncu Cumhurbaşkanı Sayın Ahmet Necdet Sezer adına sayın eşleri Semra Sezer başkanlığındaki ilgili Devlet, İçişleri, Milli Eğitim, Sağlık, Tarım ve Köyşleri Bakanlıkları, sivil toplum örgütleri ile uygun görülen uzman kişi ve kurum temsilcilerinden oluşan Merkez Kurulu tarafından yürütülmektedir.

Projenin planlanması ve yürütülmesi aşamasında Milli Eğitim Bakanlığı'nın geliştirdiği organizasyon yapısı esas alınarak, her aşamada ona destek verecek bir sivil örgütlenme gerçekleştirilmiştir. Merkezde "Proje Merkez Yürütme Kurulu", illerde valilerin başkanlığında "İl Proje Yürütme Kurulu", ilçelerde ise kaymakamların başkanlığında "İlçe Proje Yürütme Kurulu" oluşturulmuştur (www.ulusalegitim.org.tr).

Projenin örgütlenmesi ile ilgili olarak ; "Temel Eğitim ve Meslek Edindirme Danışma Kurulu" ile "Planlama, Proje ve Program Geliştirme", "Materyal Geliştirme", "Eğitim Formasyonu Kazandırma", "Hukuk İşleri", "Mali İşler", "İzleme ve Değerlendirme", "Halkla İlişkiler ve Tanıtım" ve "Sekretarya"dan sorumlu alt çalışma grupları oluşturulmuştur (www.ulusalegitim.org.tr/dinamik.htm - 2k).

Merkez, eğitime ilişkin ulusal düzeyde politika ve stratejileri belirlerken, "İl Proje Yürütme Kurulu" il düzeyindeki gereksinim saptama çalışmalarını yürütmek başta olmak üzere hizmetin verimli ve dengeli bir biçimde yürütülmesini sağlamakla yükümlü kılınmıştır. İlçe bazında da aynı çalışmalar söz konusudur. Bu bağlamda, her il kendi özgün projesini ve merkezdeki örgütlenmeye koşut örgütlenmesini geliştirmiş bulunmaktadır (www.byegm.gov.tr/yayinlarimiz/ANADOLUNUNSESI/AND7.HTM). Projeye finansiyel destek vermek için çeşitli defileler ve kermesler düzenlenmiştir. Yine kampanya yararına tiyatrolar ve piyesler sahnelenmiştir.

I.2.1. Ulusal Eğitime Destek Kampanyası Öğretim Programının Yapısı

Yetişkinler Okuma-Yazma Öğretimi ve Temel Eğitim Programı iki kısımdan oluşmaktadır. Birinci kısımda “Yetişkinler I. Kademe Öğretim Programı”, ikinci kısımda “Yetişkinler II. Kademe Öğretim Programı” yer almaktadır.

Öğretim Programı kapsamında aşağıdaki programlar yer almaktadır:

- Okuma-Yazma Öğretim Programı
- Sanayi Makineleri Kullanımı Programı
- Matematik Programı
- Sosyal Bilgiler Programı

Yetişkinler Okuma Yazma Öğretimi ve Temel Eğitim Programında yer alan bilgi beceri ve tutumlar kazanımlar olarak ifade edilmektedir. Program etkinlik temelli olarak hazırlanmıştır. Etkinlikler, “Yetişkinler Okuma-Yazma Öğretimi ve Temel Eğitim Programı”nın temel yapıları arasında yer almaktadır.

Programda disiplinler ve dersler arası bağlantılar kurularak bilgi ve becerinin farklı alanlara aktarılması amaçlanmıştır. Her disiplin aynı zamanda bir başka alanla ilgilidir. Gerçek yaşamın bütünlüğü dikkate alınarak yetişkinlerin edindikleri kazanımları gerçek hayatlarına aktarmaları ve kullanmaları beklenmektedir.

I.2.1.i. Okuma-Yazma Becerisi

Okuma-yazma öğretimi “Ses Temelli Cümle Öğretim Yöntemi” ile gerçekleştirilmektedir. Bu yöntem, seslerden hareketle kısa sürede cümle oluşturma temeline dayanmaktadır. Okuma-yazma öğretimi, Türkçenin beş öğrenme alanı ile ilişkilendirilerek yürütülmektedir. Bu alanlar dinleme, konuşma, okuma, yazma ve görsel okuma-sunu alanlarıdır.

I.2.1.ii. Matematik Becerisi

Matematik dersinde, yetişkinlere aşağıdaki becerilerin kazandırılması amaçlanmaktadır.

1. Matematiksel kavramları ve sistemleri anlayabilecek, bunlar arasında ilişkiler kurabilecek, günlük hayatta ve diğer öğrenme alanlarında kullanabilecektir.

2. Matematikte veya diğer alanlarda ileri bir eğitim alabilmek için gerekli matematiksel bilgi ve becerileri kazanabilecektir.

3. Mantıksal tüme varım ve tümden gelimle çıkarımlar yapabilecektir.

4. Matematiksel problemleri çözme süreci içinde kendi matematiksel düşünce ve akıl yürütmelerini ifade edebilecektir.

5. Matematiksel düşüncelerini mantıklı bir şekilde açıklamak ve paylaşmak için matematiksel terminoloji ve dili doğru kullanabilecektir.

6. Tahmin etme ve zihinden işlem yapma becerilerini etkin kullanabilecektir.

7. Problem çözme stratejileri geliştirebilecek ve bunları günlük hayattaki problemlerin çözümünde kullanabilecektir.

8. Model kurabilecek, modelleri sözel ve matematiksel ifadelerle ilişkilendirebilecektir.

9. Matematiğe yönelik olumlu tutum geliştirebilecek, özgüven duyabilecektir.

10. Matematiğin gücünü ve ilişkiler ağı içeren yapısını takdir edebilecektir.

11. Entelektüel merakı ilerletecek ve geliştirebilecektir.

12. Matematiğin tarihi gelişimi ve buna paralel olarak insan düşüncesinin gelişmesindeki rolünü ve değerini, diğer alanlardaki kullanımının önemini kavrayabilecektir

13. Sistemli, dikkatli, sabırlı ve sorumlu olma özelliklerini geliştirebilecektir.

14. Araştırma yapma, bilgi üretme ve kullanma gücünü geliştirebilecektir.

15. Matematik ve sanat ilişkisini kurabilecek, estetik duygular geliştirebilecektir.

I.2.1.iii. Sosyal Bilgiler Becerisi

Sosyal Bilgiler Dersi Programı, T.C. MEB Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı 2004 yılı programı temel alınarak hazırlanmıştır. Programda aşağıdaki ilkeler esas alınmıştır.

1. Her yetişkinin birey olarak kendine özgü olduğunu kabul eder.
2. Yetişkinlerin gelecekteki yaşamlarına ışık tutarak, bireylerden beklenen niteliklerin geliştirilmesine duyarlılık gösterir.
3. Bilgi, kavram, değer ve becerilerin gelişmesini sağlayarak, öğrenmeyi öğrenmenin gerçekleşmesini ön planda tutar.
4. Yetişkinleri düşünmeye, soru sormaya ve görüş alışverişi yapmaya özendirir.
5. Yetişkinlerin fiziksel ve duygusal açıdan sağlıklı ve mutlu bireyler olarak yetişmesini amaçlar.
6. Millî kimliği merkeze alarak, evrensel değerlerin benimsenmesine önem verir.
7. Yetişkinlerin kendi örf ve âdetleri çerçevesinde ruhsal, ahlâkî, sosyal ve kültürel yönlerden gelişmesini hedefler.
8. Yetişkinlerin, haklarını bilen ve kullanan, sorumluluklarını yerine getiren bireyler olarak yetişmesini önemser.
9. Yetişkinlerin toplumsal sorunlara karşı duyarlı olmasını sağlar
10. Yetişkinlerin öğrenme sürecinde deneyimlerini kullanmalarına ve çevreyle etkileşim kurmalarına olanak sağlar.
11. Her yetişkine ulaşabilmek için öğrenme-öğretme yöntem ve tekniklerindeki çeşitliliği dikkate alır.
12. Periyodik olarak, yetişkin çalışma dosyalarına bakılarak öğrenme ve öğretme süreçlerinin akışı içerisinde değerlendirmeye olanak sağlar (Millî Eğitim Bakanlığı Yetişkinler Okuma-Yazma Öğretimi ve Temel Eğitim Programı, Ankara , 2005).

I.2.1.iv. Sanayi Makineleri Kullanımı Becerisi

Sanayi Makineleri Kullanımı dersinde, yetişkinlere aşağıdaki becerilerin kazandırılması amaçlanmaktadır:

Makineye kuralına göre oturma, makineyi kuralına göre çalıştırma, masurayı ipliğe takma, mekiğin iplik ayarını yapma, mekiği komple takma, makinenin üst ipliğini usulüne göre takma, alt ve üst ipliğin tansiyon ayarını yapma, kağıt üzerine ipliksiz dikim egzersizleri yapma, kumaş üzerine dikilmiş doğru ve yuvarlak çizgiler üzerine cm ye 7, 6, 5 ve 4 dikiş gelecek şekilde dikiş dikme, spiral dikiş dikme, kumaş kenarına eşit aralıklarla doğru dikiş dikme, köşeli dikiş dikme, dikiş başı ve dikiş sonu sağlamlaştırma dikişi yapma, çift iğneli düz dikiş makinesinde köşeli dikiş dikme, tek flotalı cep çalışması yapma, çift flotalı cep çalışması yapma, fermuar çalışması yapma, ön cep çalışması yapma, kemer çalışması yapma, ön pat çalışması yapma, yaka çalışması yapma, manşet çalışması yapma, parmak ve jimnastik egzersizleri yapma, makineyi gözle kontrol etme, mekiğin yerinde olup olmadığına bakma, motor kayışının uygun durumda olup olmadığına bakma, dişli, plata ve kampanalara bakma, mekiğin yuvasına oturup oturmadığını kontrol etme, ipliğin normal gelip gelmediğini kontrol etme, dişli ve plaka vidasını sıkıştırma, ön kapak ve kampana vidalarını sıkıştırma, mekiği ve yatağı temizleme, mafsal ve milleri temizleme, yağ deliklerini ve süzgeçleri temizleme, gövde ve tablayı temizleme, yağ seviyesini tamamlama, yağ kanallarına yağ basma, ara yatak ve milleri yağlama, iğne değiştirme, altta iplik toplanmasının giderilmesi, iplik akışının hatalı olmasının giderilmesi, dikişte atlamının giderilmesi ve makinenin iplik koparmasının giderilmesidir.

I.2.2. Öğretim Alanı ve Mekanı

Ulusal Eğitime Destek Kampanyası İçel'deki çalışmalarını, Halk Eğitim Merkezi aracılığı ile Güneş İlköğretim Okulu'nda sürdürmüştür. Merkez Güneş İlköğretim Okulu 15 Eylül 2002 tarihinde dönemin devlet bakanı Tayfun İÇLİ 'nin katılımları ile, ilin üst düzey yönetici ve daire amirlerinin hazır buldukları törenle açılmıştır. 2002/2003 eğitim öğretim

yılı yeni kayıtlarla ve çevre okullardan alınan nakillerle, normal öğretimle başlatılmıştır. 2006/2007 eğitim öğretim yılı sonunda yapılan değerlendirme ve öngörüler sonucunda, 2007/2008 öğretim yılında ikili öğretime geçilmesi kararlaştırılmıştır (www.gunes.k12.tr).

Dört kattan oluşan binanın bodrum katında bulunan dört adet oda; okuma yazma dersliği, sanayi makineleri kullanım atölyesi, anasınıfı ve öğretmenler odası olarak kullanılmıştır. Okulun dışında bulunan ek binada ise kursiyerlere yemek yapmalarına ve öğle yemeklerini yemelerine olanak sağlamıştır. Bu olanaklardan aynı zamanda anasınıfına devam eden çocukları da yararlanmıştı (Bkz. Ek 14).

1.2.3. Öğretim Elemanlarının Tanıtımı

Araştırma kapsamında yer alan, okuma yazma dersine giren öğretmenlerin okuma-yazma kurslarında 1-3 kez görev aldığı saptanmakla birlikte projede çalışan okuma yazma öğretmenlerinin genelinin 5 kereden fazla görev aldıkları görülmektedir. Bu bağlamda, öğretmenlerin çoğunluğunun yetişkin kurslarında deneyimsiz olduğu dikkati çekmektedir.

Öğretmenlerin yetişkinlere yönelik okuma-yazma öğretimi konusunda bir kurs almadıkları görülmektedir. Bu konu ile bağlantılı olarak sorulan, kurs ihtiyaçlarının olup olmadığına ilişkin yanıtlara göre kurs ihtiyacı içinde olduğu görülmektedir. Öğretmenlerin hangi konularda kurs almak istediklerine ilişkin görüşleri ise şöyledir : Değişik yaş grupları ile iletişim, okuma ve yazma öğretimi, öğretim yöntemleri, matematik öğretimi, sağlık bilgileri.

1.3. YETİŞKİN KİMDİR?

Yetişkin (adult) terimi, Latince ergen (adolescence) fiilinden gelmektedir. Yetişkin kimse denildiği zaman, fiziksel ve psikolojik gelişimini tamamlamış, olgunluğa ulaşmış olduğu varsayılır. Ancak, psikolojik ve fiziksel gelişimi ölçmek tam anlamıyla mümkün olmamaktadır. Bu nedenle, bir çok toplumda yetişkinliğin başlangıcı zorunlu öğrenim yaşını bitirmiş, tam zamanlı bir işe girmiş ve evlenmiş olarak Onur (1991)'un "Gelişim Psikolojisi"

eserinde tanımlanmaktadır (s.16). Bülbul (1991) ise, yetişkinlik kavramını, genel bir eğilim olarak bir toplumda, kendi yaşantılarını yönetme sorumluluğunu üstüne alan bireyler olarak kabul edildiğini demektir (s. 44).

Yetişkin kavramı; olgunluğa erişmiş kişi (wordnet.princeton.edu/perl/webwn); çocukluktan çıkıp erkek ya da kadın normlarına erişmiş kişi (en.wikipedia.org/wiki/Adult) ve yasal olarak 18 yaşına erişmiş olan birey olarak da tanımlanmaktadır (www.leanlegal.com/dictionary/a.asp;www.courts.mo.gov/osca/index.nsf/0/8b69295b674dde2186256e15004ea27f;www.sphinxlegal.com/sphinx/content/freeresources/glossaryresult.asp).

Yetişkin, Güneş (1996) tarafından zorunlu öğrenim dışına çıkmış, olgunlaşmış, uygun davranabilen ve bağımsız olabilen kişi olarak tanımlanmaktadır (s.40).

Ücretli bir işte çalışma, evli olma, ana-baba olma, karar verici olma, vatandaşlık sorumluluklarını yerine getirme gibi toplumsal roller bağımsızlığı da beraberinde getirmektedir. Ancak, bu rolleri üstlenme ülkeden ülkeye değişebildiğinden, belli bir yaşı yetişkinliğin başlangıcı olarak kesin bir biçimde kabul etmek şimdilik olası görülmemektedir. Özellikle geri kalmış ve gelişmekte olan ülkelerde bireyin çok genç yaşta çalışma hayatına atılmasına ve sorumluluk üstlenmesine karşın, bu durum gelişmiş olan ülkelerde daha ileriki yaşlarda gerçekleşmektedir.

I.3.1. Yetişkinlerin Gelişim Özellikleri

Yetişkinlerin gelişim özellikleri fiziksel, psikolojik ve toplumsal olmak üzere üç grupta incelenebilir.

I.3.1.i. Fiziksel Gelişim Özellikleri

Yaş ilerledikçe yetişkinin fiziksel yapısında değişimler olmaktadır. Fiziksel açıdan aşağıdaki değişimler yetişkinin öğrenme gücünü ve hızını etkiler (Geray, 2002, s. 22):

- 20-25 yaşları arasında en yüksek düzeyde olan görme gücünde, 40-45 yaşlarında birden bire düşme görülür.

- Yaşın ilerlemesine bağlı olarak yetişkinin işitme gücünde azalma olmaktadır. Bu nedenle, eğitsel etkinliklerde öğretici, ses tonunu iyi ayarlamalı, dudak mimikleri yetişkin tarafından görülecek biçimde konuşmaya özen gösterilmeli görsel işitsel araçların kullanımı ön plana çıkarılmalıdır.
- Yetişkinin yaşının ilerlemesiyle ısıya uyum sağlaması güçleşmektedir. Dış koşullar değişse de vücut iç ısısının aynı kalması gerektiğinden, bu, ileriki yaşlarda istenilen ölçüde düzenli olamamaktadır.
- Yaş ilerledikçe iç salgı bezlerinin etkinliği azaldığından, hücreler daha çabuk yıpranır. Ayrıca, kas gücünde de azalma olduğundan, istenilen hızda bir çalışma ortaya konulamaz. Bunun için de yetişkin, eğitime daha az zaman ayrabilir.

I.3.1.ii. Psikolojik Gelişim Özellikleri

Yetişkinin psikolojik gelişim özellikleri, yetişkinlik dönemlerine göre farklılıklar göstermektedir. Yetişkinlik dönemleri; Genç, orta, ileriki yaşlar olmak üzere üçe ayrılır. Ancak, bu dönemlerin hangi yaşları içerdiği konusunda kesin bir görüş birliği bulunmamaktadır.

Bir yetişkin, yaşı ilerledikçe, rollerini ve dolayısıyla beklentilerini değiştirmek zorundadır. Havighurst, buna “Gelişim Ödevleri” adını vermektedir. Gelişim ödevleri; bireyin yaşamında belli bir dönem ya da o dönem konusunda, başarılması bireyi mutluluğa ve sonraki görevleri başarmasına öncülük eden, başarılmaması bireyi mutsuzluğa, toplumca onaylanmamaya ve sonraki görevlerde güçlük çekmeye yol açan görevdir (Onur, 1991, s. 35).

Gelişim ödevleri yetişkinlik dönemlerine göre şu şekilde sıralanmaktadır (Botwinick, 1976, s. 110):

Genç Yetişkinlik (18-30 yaş); Eş seçme, eşi ile birlikte yaşamayı öğrenme, bir aile kurma, çocuk yetiştirme, bir evin işlerini yürütme, çalışma hayatına başlama,yurttaşlık sorumluluklarını yerine getirme, uygun sosyal gruba katılma.

Orta Yetişkinlik (30-60 yaş); Toplumun bir üyesi olarak yetişkinlere özgü sorumlulukları yerine getirme, belli bir ekonomik yaşam düzeyine ulaşma ve bunu sürdürme, ergenlik çağındaki çocuklarına sorumlu ve mutlu yetişkinler olmasına yardım etme, yetişkinlere özgü boş zaman etkinliklerini geliştirme, birey olarak eşiyile özdeşleşme, orta yaşın getirdiği değişiklikleri kabullenme ve buna uyum sağlama, yaşlı ana-babaya uyum sağlama.

İleri Yetişkinlik (60 yaş ve yukarı); Fiziksel güçteki ve sağlıktaki düşüşe uyum sağlama, emekliliğe ve azalan kazanca uyum sağlama, yaş grubuyla açıktan ilişki kurma, mutluluk verici fiziksel yaşama koşulları kurma, toplumsal ve yurttaşlık görevlerini yerine getirmedir.

I.3.1.iii. Toplumsal Gelişim Özellikleri

Yetişkinin bulunduğu topluma veya gruba göre beklentileri ile eğitime olan gereksinimlerinde farklılıklar olabilmektedir. Bireyin mesleki gelir ve eğitim düzeyi, cinsiyeti, evli olup olmadığı, yaşadığı yer, dinsel inançları halk eğitimi etkinliklerine katılmasında önemli role sahiptir (Geray, 2002, s. 25).

Gelecekte kullanma olasılığı olan bir bilgiyi öğrenme, özellikle yetişkinlerde zaman tüketici ve verimsiz bir öğrenme yoludur. Toplumda aldığı yeni rolü başarı ile oynayabilmesi için yetişkinin belli bilgileri öğrenme gereğini duyması, onu öğrenmeye yöneltir. Bireyin yöneldiği amaçlar, halk eğitimi açısından da önemlidir. Bu amaçlar, bireyde öğrenme isteğini artırır; öğrenme sürecini, içeriğini, miktarını, yoğunluğunu belirler.

Geri kalmış toplumlar geleneksel bir yapıya sahiptir. Bu nedenle, bu toplumların bir üyesi olan yetişkinler daha çok grubun geleneksel yapısına bağlı olduklarından eğitime olan gereksinimleri de o derece azdır. Gelişmiş toplumlarda ise, bireylerin eğitime olan gereksinimleri daha çoktur. Çünkü, topluma veya içinde bulunduğu gruba uyum

sağlayabilmesi değişen toplumsal yapıya bağlı olarak rollerini etkin bir biçimde yerine getirebilmesi, bir ölçüde yeni bilgi ve beceriler edinmeyi gerektirir.

I.3.2. Yetişkinin Eğitime Katılma Engelleri

Yetişkin, gereksinimini karşılamaya yönelik olan bir halk eğitimi programına katılmaya istekli olmakla beraber, eğitime katılmasını engelleyen bir çok etmen söz konusu olabilmektedir.

Yetişkinin, eğitim programına katılımını engelleyen etmenler; kişisel, ev yaşamı ve dış etkenler olarak üç grupta toplanmaktadır (Lowe, 1985, s. 46):

I.3.2.i. Kişisel Engeller

Yetişkinin halk eğitimi etkinliklerine katılımını engelleyen kişisel engeller şöyle sıralanmaktadır: Bilinmeyenden korkma, gülünç olma korkusu, güvensizlik ve sosyal açıdan yetersiz olma korkusu, okuldan hoşlanmama, öğrenmeye karşı olumsuz tutum, eğitimin sağlayacağı yarardan emin olmama, zihinsel ve fiziksel eksikliklerdir.

I.3.2.ii. Ev Yaşamından Kaynaklanan Engeller

Yetişkinin ev yaşantısından kaynaklanan eğitime katılma engelleri şunlardır: Ev işlerinde fırsat bulamama, aile üyelerinden birinin veya hepsinin karşı koyması, evdeki koşulların öğrenme için gerekli çalışmaya elverişli olmamasıdır.

I.3.2.iii. Dış Engeller

Bir yetişkinin çalışma koşullarından veya içinde bulunduğu koşullardan dolayı eğitime katılımını etkileyen dış etmenler ise şunlardır:

- Vücut yorgunluğu,
- Ulaşım zorluğu,
- Ekonomik yetersizlik.

Bir yetişkinin sosyal-ekonomik ve eğitim düzeyi yükseldikçe, yetişkin eğitime katılma olasılığı yükselir. Bu olasılık yaş ilerledikçe düşmektedir. Eğitim düzeyi düşük bir

yetişkinin eğitim istemi ve eğitime katılımı düşmektedir. Ne kadar fazla eğitim görmüşse, eğitime olan isteği de o oranda artmaktadır. Bu nedenle, yetişkinin eğitime katılımı, eğitim gereksinimi ile ters orantılıdır. Eğitim düzeyi yüksek olan bir bireyin, eğitim gereksinimi az, fakat eğitim istemi fazla olur. Çünkü, bilgi ve becerideki artış, bireyi yeni öğrenmelere güdüler.

1.3.3. Yetişkinlerde Öğrenme ve Öğrenme Güdüsü

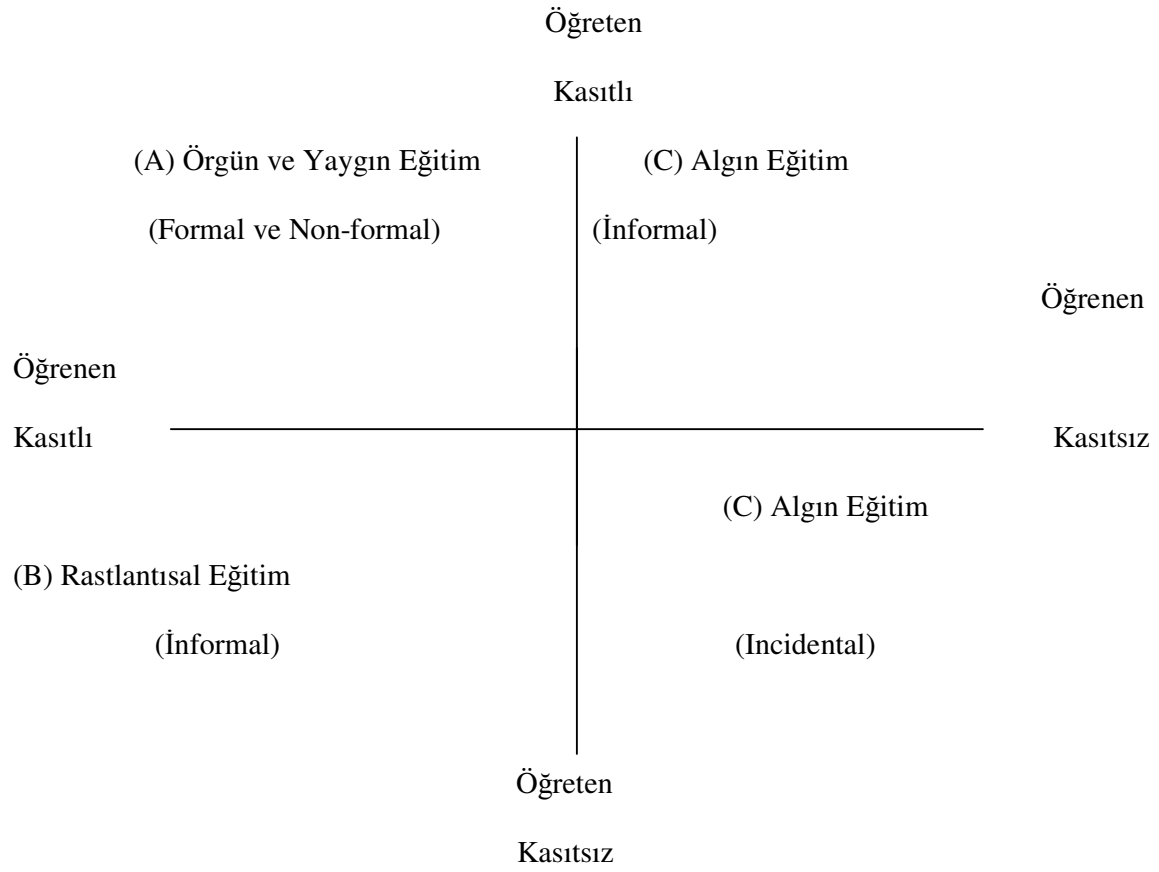
Yetişkinlerin geniş bir yaşantı birikimine sahip olması, onların öğrenmesinde ve eğitiminde farklı uygulamaları gerektirmektedir.

Öğrenme, yaşantı ürünü bir davranış değişmesidir. Yaşantılar bir etkileşim sürecinin sonucunda oluşur. Çocuk elini sobaya dokundurur; sobanın yaktığını öğrenir. Bu öğrenme sıcak soba ile çocuk arasındaki bir etkileşim sonucunda, çocuğun geçirdiği bir yaşantının ürünüdür. Burada sıcak soba “öğreten”, çocuk “öğrenen” olarak düşünülürse, öğrenme olayının öğrenen ile öğretene arasındaki bir etkileşim sonucu olduğu söylenebilir. Bir etkileşim sürecine öğretene kasıtlı olarak ve bireye belli bir davranış kazandırılmasında yardımcı olmak amacıyla girmiş olabilir ya da kasıtsız olarak katılmış olabilir. Aynı şekilde, birey bir öğrenme sürecine kasıtlı olarak ve öğrenme amacıyla girmiş olabilir ya da kasıtsız olarak katılmış olabilir. İşte, öğrenme sürecine öğretene ve öğrenenin kasıtlı olarak katılıp katılmadığına göre, dört farklı öğrenme biçimi ortaya çıkmaktadır (Axinn ve ark., 1974, s. 8-11).

Bir öğrenme sürecine öğretene ve öğrenenin her ikisi de kasıtlı olarak katılıyorsa, bu tür eğitim ya formal ya da nonformal eğitimidir. Öğrenen katılmıştır; çünkü kasıtlı olarak bir şey öğrenmek istemektedir. Öğretene katılmıştır; çünkü kasıtlı olarak öğrenenin öğrenmesine yardım etmek amacıyla.

Bir öğrenme sürecine öğretene ya da öğrenenden birisinin kasıtlı, diğerinin kasıtsız katıldığı durum söz konusu ise buna algin (informal) öğrenme; eğer bir öğrenme sürecine

öğrenen ve öğretenin her ikisi de kasıtsız olarak katılmış ise buna rastgele öğrenme (Incidental) denilmektedir. Bu sınıflandırma çizim 1 deki gibi gösterilebilir



Çizim1: Bireyin Öğrenme Yolları

Kaynak: A. Rodgers,1992, s.11.

Amerika Birleşik Devletleri'nde yapılan çeşitli araştırmalardan, yetişkinlerin öğrenme yeteneği hakkında çok değerli bulgular elde edilmiştir. Buna göre; “Zekâ yaşla kendiliğinden gerilememektedir. Örneğin, 20 yaşında iken Ordu Alfa Zekâ Testini almış olup daha sonra 61 yaşında iken bir grup yetişkini yeniden teste tâbi tutan iki psikolog, Owens ile Charles, sayısal becerileri kullanmaya zorlanmaları hali dışında, onların eskisi kadar başarılı olduklarını bulmuşlardır. Zaman uzantılı diğer araştırmalar, ilk kez 50 yaşının üzeride iken teste tâbi tutulan yetişkinlerin on yıllık aralıklarla yeniden teste tâbi tutulmaları halinde aynı derecede başarılı olduklarını göstermektedir” (Lowe, 1985, s. 55).

Yetişkinlerin öğrenme yeteneği üzerine yapılan çalışmaların en önemlisi Edward L. Thorndike'in yaptığı araştırmalardır.

Thorndike'a göre; yetişkinlerin öğrenme yeteneği her zaman vardır. Öğrenme hızının 20-25 yaşlarında en yüksek düzeyde olduğu; sonra 42-45 yaşlarına kadar yılda %1 oranında bir azalma gösterdiği; 45'inden sonra önemli oranda düştüğünü belirtmektedir. Öğrenme hızındaki bu düşüş, yetişkinin öğrenmesini engellemektedir. Öğrenme süresi dikkate alındığında, genç yetişkinleri başarı dereceleri daha yüksektir. Ancak, zaman sınırlandırılması getirilmediğinden, öğrenme gücünde 20 ile 60 yaş arasında önemli bir farkın olmadığı anlaşılmaktadır. Diğer bir deyişle, 60 yaşındaki bir yetişkin, 20 yaşında iken öğrenebileceği türden bilgi, beceri ve değerleri öğrenme gücüne sahiptir (Güneş, 1996, s.47).

Yapılmış araştırma sonuçları dikkate alındığında; yaş ilerledikçe tepki hızının azaldığı, sorun çözme yeteneğinde giderek bir gerileme olduğu ve devinimsel becerilerin gerilediği belirlenmiştir. Buna karşın, sözel alanda ve kavrayış açısından ilerlemeler olabileceği görülmektedir. Yine araştırma sonuçlarına göre; başlangıçta erişilmiş olan eğitim düzeyi ne kadar yüksek ise daha sonra çeşitli yaşlarda gösterilen başarı dereceleri arasındaki ilişkinin o ölçüde büyük olduğudur. Eğitim düzeyi düşük olup, sıradan işlerde çalışanlarda zihinsel gerileme söz konusu olmaktadır (Lowe, 1985, s. 55).

Sonuç olarak, her birey normal koşullarda 60 yaşına kadar rahatlıkla öğrenebilir. Ancak, öğrenme hızında bir düşme söz konusu olduğundan, öğrenmesi, geçlere oranla daha fazla zaman almaktadır. Diğer taraftan, eğitim düzeyi yüksek bir birey, ileriki yaşlarında eğitim düzeyi düşük ve yaptığı iş daha az zihinsel gücü gerektiren bir bireyden daha kolay öğrenebilmektedir (Özel,1996, s.20).

Yetişkinlerin öğrenmeye karşı tutumlarında en önemli etmenlerden birisi, onların alışkanlıklarını ve huylarını değiştirmeye yatkın olup olmadıklarıdır. Yapılan bir araştırmadan elde edilen sonuçlara göre; yetişkinlerin sürekli olarak tek bir tutum içinde olmadıkları,

öğrenecekleri konunun niteliğine göre değişmeye hazır olup, gerektiğinde değerlerini değiştirebildikleri bulunmuştur. Girişilecek öğrenme etkinliklerinin açık olarak ortaya konulması, hatalarının saptanarak düzeltilebileceğinden emin olmaları ve kendi tempolarında çalışmaları koşuluyla ileriki yaşlardaki bireyler, gençler kadar başarılı olabilmektedir. Ayrıca, yüksek zekâ düzeyine sahip yetişkinlere oranla, zekâ düzeyi düşük yetişkinler, değişikliğe daha az karşı koymaktadırlar (Bowinick, 1976, s. 295).

Yetişkinlerde kendine güvensizliğin bir nedeni de normal olarak gençlerle aynı koşulda ve aynı hızda öğrenmelerinin beklenmesidir. Çalışma tempolarını kendilerinin ayarlaması durumunda, yetişkinlerde öğrenme hızı artmaktadır.

Johnston ve Rivera, yetişkini öğrenmeye güdüleyen etmenleri şu şekilde sıralamaktadır (Lowe, 1985, s. 58):

- Daha bilgili olmak,
- Yeni bir işe hazırlanmak,
- İş başında yetişmek,
- Boş zamanı iyi ve yararlı olarak geçirmek,
- Yeni ve ilgi çekici bireylerle tanışmak,
- Yüklendiği işleri yerine getirmede ustalık kazanmak,
- Kişiliğini geliştirmek ve bireylerle daha iyi ilişkiler kurmak,
- Gelirini artırmak.

Ancak bu güdülerin, toplumdan topluma göre farklılıklar gösterebildiği söylenebilir.

I.3.4. Yetişkin Eğitiminde Öğretim İlkeleri

Yetişkin eğitiminde pedagojik eğitim ilkeleri değil, androgojik eğitim ilkeleri geçerlidir. Androgojide temel ilke, yetişkine bir şey öğretilmeyeceği, ancak öğrenmesinin

hızlandırılabilir. Yüksek öğretim kurumlarında da yetişkin eğitimi ilkeleriyle yapılandırılması gerekir.

Yetişkin kişi, güdülenmesi ve başarılı olabilmesi için eğitimin amaç ve hedeflerini bilmelidir. Güdülemenin temeli, kişinin kendi yeteneğine, gücüne inanması ve güvenmesidir. Yetişkin bilgilendirilerek bu inanç ve güven sağlanmalıdır. Yetişkin ilgi duyduğu, merak ettiği, kişisel, sosyal, mesleki sorunlarını çözeceğine inandığı; kendisine mutluluk getireceğini düşündüğü ve ön deneyimi olan konuları öğrenmek için güdülenir ve başarılı olur. Bu bağlamda yetişkin eğitimi ilkeleri şu şekilde sıralanabilir (<http://www.barobirlik.org.tr/yayinlar/makaleler/hpekcanitez.doc>):

- Yetişkin öğrenme sürecine katılmalıdır.
- Öğretim, yetişkinin sosyal rolü ve yeteneklerini geliştirici olmalıdır.
- Öğrenme için olumlu öğretim ortamı hazırlanmalıdır.
- Öğrenilecek konunun ayrıntısı yapılandırılmalıdır. Bilgiler basitten karmaşıklığa gitmeli ve kavrayarak öğrenme sağlanmalıdır.
- Geçmiş deneyimlerin öğrenmeyi etkilediği göz önünde tutulmalı ve yeni öğrenilenler ile eskiler bütünleştirilmelidir.
- Öğrenilenler arasındaki bağlantının yetişkin tarafından keşfedilmesi sağlanarak ve uygulama ile; öğrenmenin kalıcılığı ve farklı alanlara aktarılabilmesi gerçekleştirilmelidir.
- Öğrenme sonunda geri bildirimle doğru ve yanlışlıklar verilerek, öğrenmede olumlu tutum geliştirilmelidir.
- Sürekli değerlendirme ve kendi kendini değerlendirme ile öğrenme artırılmalıdır.
- Yetişkin öğrenme engelleri olan, olumsuz eğitim ortamı, ilgi duymama, uyumsuzluk, kendisine yararlı olacağına inanmama, öğrenme hızını zorlama, sosyal statü ve

görünüşünü uygun bulmama, korkma, bunalma, öfke, korku, baskı akılda tutulmalıdır.

Bülbül'e göre ise yetişkin eğitimi ilkeleri; İlk izlenim, ilgi, tekrar ve pekiştirme, etkileşim, ortak amaç, açık kurallar, kendini değerlendirme, sorun merkezli öğrenme, yaşantı merkezli öğrenme, serbest iletişim, serbest davranma olarak sıralanmıştır (<http://www.antalyahem.com/hem/tr/halkegitim/yetiskin.htm>).

I.3.5. Yetişkin Eğitiminde Yöntemler ve Araç-Gereçler

I.3.5.i. Yetişkin Eğitiminde Kullanılan Yöntemler

Formal eğitimde kullanılan tümevarım, tümdengelim, deney, anlatma gibi yöntemler yetişkin eğitimi için de geçerlidir.

Yetişkin eğitiminde kullanılan yöntemler, genelde, bireysel öğretim yöntemleri, küme yöntemleri ve kitlesel öğretim yöntemleri olmak üzere üç kategoride ele alınmaktadır (Okçabol, 2006; Kurt, 2000).

Bireysel öğretim yöntemleri, öğrenenin gereksinimlerini karşılayıcı ve onun nitelikleriyle öğrenim gereksinimlerine uyarlanmış, birey odaklı eğitim sürecidir. Öğretim ve öğrenim süreci, öğrenenin eğitim sürecinin kendi çabasına bağlı olduğunun, hangi amaca yöneldiğinin ve hangi konuda destek istediğinin bilincine vardığı oranda; kendi öğrenim biçimini belirleyip kendi isteğiyle etkin ve amaçlı öğrenmeye yaklaştığı durumlarda bireyselleşir. Bu süreçte çok değişik öğretim kaynakları ve yöntemleri kullanılarak öğrenme hızı bireye göre düzenlenir ve öğrenme bireyselleşir (Okçabol, 2006, s.66). Çıraklık eğitimi, yetişim (staj), işbaşında eğitim, iş döngüsü (rotasyon), mektupla öğretim, e-öğrenme, telefonla öğretim, proje çalışması, danışmanlık ve bire bir öğretimde bu yöntemle ilgili uygulamalar yapılabilmektedir.

Küme yöntemleri, iki ya da daha çok insanın eğitsel bir amaç doğrultusunda bir araya gelmesi ve öğrenme kümelerinin oluşması halinde uygulanacak bir yöntemler dizisidir.

Kişilerin uygulayabilme ve katılma olanağı buldukları, birbirine yardım edip birbirlerinden öğrenebildikleri küme ortamında öğrenme daha iyi ve kalıcı olur.

Küçük ya da geniş öğrenme kümelerinde kullanılan bazı yöntemler şunlardır: Sınıf, tartışma kümesi, toplantılar, gösteri, açığoturum, diyalog, seminer, forum, beyin fırtınası, simülasyon.

Okçabol (2006)'a göre, üçüncü bir küme yöntemi; açık öğretim, radyo-televizyon, gazete, dergi ve kitaplar ve film-video ile eğitime dayanan kitle eğitimi yöntemidir.

Bu yöntem; öğretenele, öğrenenin genelde yüzyüze gelemediği durumlarla işlerlik kazanmaktadır. Bu yöntemde kullanılan tekniklerle aynı anda geniş kitlelere ulaşılabilinmektedir (Bates, 1984).

I.3.5.ii. Yetişkin Eğitiminde Kullanılan Araç-Gereçler

Yetişkin eğitiminin öğelerinden biri de araçlardır. Tekniklerin, yöntemlerin çeşitlenmesine, gelişmesine koşut olarak eğitim araçları da gelişir ve çeşitlenir. Gerçekte bilginin temel birikimi, tasarımların oluşumu, uygarlığın gelişimi, doğaya, yapılan ve kullanılan araçlara dayanır.

Eğitsel araçlar, daha çok sayıda duyu organından yararlanmasını, öğrencinin daha hızlı, daha iyi öğrenmesini sağlama amacını gerçekleştirir. Araç gereç seçimi o aracın öğretim amacına uygunluğuna, öğretim tekniğini etkinleştirmesine, katılımcılar tarafından çekici bulunmasına, onların düzeyine uygun düşmesine, doğru bilgi vermesine, ekonomik olmasına, hazır ve kullanılabilir olup olmamasına bağlıdır (Okçabol, 2006, s.83). Bu araç - gereçler öğretime esneklik getirmekte, bireysel farklılıkların dikkate alınmasına olanak sağlamakta, eğitmen ve katılımcıların etkenliğini artırmaktadır. Dolayısıyla, eğitimde programlara paralel olarak öğretim araçlarının hazırlanması, çoğaltılması, hizmete sunulması ve sonucun değerlendirilmesi etkinlikleri öğrenme - öğretme süreçlerinin ayrılmaz bir parçasıdır (www.poet.com.tr/makaleler/yetiskinegitimi.htm).

Söz konusu araçlar, yöneldiği duyu organları açısından şöyle kümelendirilebilir (Okçabol, 2006, s.83-84, s.64; Gedikoğlu,1991,s.33):

- Görsel araçlar,
- İşitsel araçlar,
- Görsel-işitsel araçlar.

☀ **Görsel Araç-Gereçler:**

Görme duyusunu harekete geçiren araçlardır. Görme duyu organları yoluyla öğrenmeyi kolaylaştıran ve özel olarak hazırlanmış bir çizim, model ya da mekanizmadır. Görme öğrenmeyi %30 etkiler. Kara-beyaz-yeşil mıknaatıslı ya da kumaş tahtalar, haritalar, duvar haritaları, dialar, film şeritleri, sessiz filmler, bilgisayarlar, yaşatıcılar, tepegözler, ders kartonları, bezler, model ve maketler en çok kullanılan görsel araç gereçlerdir (Celep, 1995,s.68).

☀ **İşitsel Araç-Gereçler:**

Yalnız duyma duyusunu uyaran araç gereçlerdir. Bunlar, aynı zamanda birden çok sayıda insanın yararlanmasını sağlar. Ses yoluyla durumların, olayların imge oluşturmaya yardımcı olur. Bu araçlar görüntüye yer vermediğinden ilgi dağılır, dikkati ayakta tutmak güçleşir. Ancak insan öğrenmesinin %20'si de işitme yoluyla gerçekleşir. En çok kullanılan işitsel araç gereçler; radyo, teyp, plaklar, telefondur (Okçabol, 2006, s.83-84).

☀ **Görsel-İşitsel Araçlar:**

Ses ve görüntü özelliklerinin her ikisini de birlikte taşıyan araç gereçlerdir. Öğrenmeye %50 etki ederler (Okçabol, 1994, s.65). Filmler, televizyonlar, videolar ve film şeritleri bu tür araçlardır. Bazı durumlarda kaynak kişiler de öğretim ortamına katılarak öğrenmeye yardımcı olabilirler. Söz konusu araçların seçimi, kullanılması önemli bir eğitim sorunudur. Aracı seçme kullanma derken, biri teknik gereklere, öteki eğitim amaçlarına,

yöntem, plan ve programlara uygun araçların sağlanması, çalıştırılması ve verimliliği, dayanıklılığı söz konusudur (Gedikoğlu, 1991, s. 85).

I.3.6. Yetişkin Eğitimcilerinin Yeterlilikleri

Türkiye’de 1930’lu yılların başında gündeme gelen yetişkin eğitimcisi yetiştirilmesi konusu; Eğitim Kurşları, Köy Enstitüleri, Gezici Köy Kurs Öğretmeni Yetiştirme Merkezleri, Kız ve Erkek Sanat Yüksek Öğretmen Okullarıyla doğrudan ve dolaylı olarak uygulamaya dönüşmüştür. Ancak bu kurumlar değişik nedenlerle kapatılmışlardır.

Bugün Boğaziçi Üniversitesi, Ankara Üniversitesi, Marmara Üniversitesi olmak üzere üç üniversite bünyesinde lisans ve lisansüstü düzeyde yetişkin eğitimi alanında düzenleyici ve yönetici olarak ihtiyaç duyulan elemanları yetiştirmek üzere programlar uygulanmaktadır. Bunların yanında halk eğitim merkezlerinde ayrı bir öğretmen modeline ihtiyaç duyulduğu gerekçesiyle 1992 yılında Gazi Üniversitesi bünyesinde Meslekî Yaygın Eğitim Fakültesi kurulmuştur. Fakültede uygulanan programlarda yetişkin eğitimi, yaygın eğitimde kurs organizasyonu gibi derslere yer verilmektedir. Ancak bu konuda uygun program türlerinin geliştirilmemiş ve geçerli formasyon standartlarının net bir şekilde oluşturulamamış olması, bu okul mezunlarını istihdam eden Millî Eğitim Bakanlığı’nın benzer programların uygulandığı Meslekî Eğitim Fakültesi mezunlarıyla aynı atama kapsamında konuya bakmasına sebep olmaktadır. Dolayısıyla da Meslekî Yaygın Eğitim Fakültesi’nden mezun olan öğretmen adaylarının atanmalarında Halk Eğitim Merkezleri ve Meslek Liseleri ayrımı gözetilmemektedir (www.yayim.meb.gov.tr/dergiler/medergi/21).

Türkiye’de yetişkin eğitimi faaliyetlerinin en kapsamlısının yürütüldüğü Halk Eğitim Merkezleri’nde genellikle yetişkin eğitimi alanında gerekli formasyona sahip olmayan elemanlardan yararlanılmaktadır. Diğer taraftan 1980-1996 yılları arasındaki onaltı yıllık zaman periyodu, yetişkin eğitimi ile ilgili olarak düzenlenen hizmetiçi eğitim seminerleri açısından irdelendiğinde konuyla ilgili kayda değer bir yaklaşıma rastlanmamıştır. Bu durum

yetişkin eğitiminin etkin bir şekilde yapılmasını olumsuz yönde etkilemekte, kalitenin düşmesine neden olmaktadır (Duman, 1991, s.2).

Nairobi Tavsiye Kararları'nda belirtildiği gibi, yetişkin eğitiminde öğretici personelin eğitimcilik formasyonu dikkate alınması gereken bir durumdur (MEB, 1984, s.12). Yetişkin eğitimcilerin sahip olmaları gereken yeterlilikler konusunda Lindeman, Bergevin, Kidd, Houle, Knowles ve Freire'nin yazıları bir çok ortak noktayı göstermektedir. Bunlar hep birlikte, öğretim programının öğrenci merkezli olması gerektiğini, öğrencilerin ihtiyaçların teşhisinde yer almaları gerektiğini, yetişkinlerin kendi kendini yönettiğini, amaçların oluşmasını ve sonuçların değerlendirilmesini, yetişkinlerin problem merkezli olduğunu ve öğretmenlerin öğrenmeyi kolaylaştırıcı rol üstlenmeleri gerektiğini belirtmişlerdir (Warren, 1989, s. 213).

Kurt (2000), yetişkin eğitiminde nitelikli personele olan ihtiyacı vurgulamakta ve yetiştirilecek personelin şu görevler için yetiştirilmesinin gereği üzerinde durmaktadır:

☀ Yaygın eğitimin, yetişkinlere yönelik olarak uygulanacak olan bütün alanda geniş çapta plânlanması ve koordinasyonu işini yapacak, her çeşit eğitim ve kalkınma faktörleri ile uğraşabilecek uzmanların olması gerekir.

☀ Bireysel programların yönetimi için, hizmet anlayışından esinlenmiş, belli durum ve hedefleri iyice anlayabilen, yaparak öğrenen, aynı zamanda programlama alanında uzmanlaşmış, iyi bir sosyal çalışmacı, iyi bir eğitimci, özellikle iyi bir organizatör özelliklerine sahip personel ihtiyacının karşılanması gereklidir (s. 271).

Nonformal eğitim / öğrenme uygulayıcılarında aranan ana yeterlikler;

- Paylaşımçı ve katılımcı metotları kullanma
- Farklılığı olumlu bir öğrenme aracı olarak kullanma
- Hem öğrenme süreçlerini kolaylaştırmak hem de kalitelerini sürekli olarak geliştirmek için eleştirel bir yaklaşımla somut ve soyut arasında düşünsel bağlar kurma

- Avrupa’da gençlerin yaşamları ve kültürleri hakkında bilgi şeklinde de ifade edilmiştir (<http://www.gsgm.gov.tr/genclik/Dokumanlar>).

Yetişkin eğitimindeki nitelikli eğitici personel sorununa çözüm bulmak amacıyla çeşitli ülkelerde düzenlenen uluslararası ve yerel toplantılarda birtakım çözüm önerileri gündeme getirilmiştir. Bunlar: Yetişkin eğitiminde görev alacak personelin hizmet öncesi ve hizmetinde yetiştirilmesi, tam zamanlı olarak görev alacak personelin hizmet öncesi üniversitelerde yetiştirilmesi gerektiği ve yarı zamanlı personelin ise kısa süreli kurs ve seminerlerle yetiştirilmesi gereği üzerinedir. Ancak bu yetiştirme esnasında uygulanacak programlarda yetişkin eğitimi ders olarak yer almalı ve bu ders, yetişkin öğrencinin psikolojisi, toplum sorunları, öğretim yöntem ve teknikleri konularını içine almalıdır (Güneş, 1991, s. 311).

Yetişkin eğitimcisi yetiştirme konusunda benimsenen genel görüş ise, yetişkin eğitimcisine; Kendisi hakkında bilgi, öğrenenler hakkında bilgi, alan hakkında bilgi, öğrenme süreci hakkında bilgi, öğretme süreci hakkında bilgi verilmesi gerektiği yönündedir (Boz, 1986, s. 11).

Yetişkin eğitimcisinin yetiştirilmesinde ele alınacak rol ve nitelikler konusunda sunulan bir model ise şöyledir (Güneş, 1996, s. 175):

☼ Yetişkin Eğitimcisinin Rolü: Plânlamacı- yönetici, programlayıcı, karar verici, öğretici- canlandırıcı, öğretmen, öğüt verici,

☼ Görevin Niteliği: Yönlendirici (birinci derecede), yetiştirici (ikinci derecede)

☼ Yetişkin Eğitimcisine Kazandırılacak Nitelikler: Teknik yetenekler (davranış, beceri), sosyal değişme (transformasyon), sosyal sorumluluk (yurttaşlık), sosyal bütünleşme (alt kültürleşme) şeklinde sıralanmaktadır.

Pedagoji kavramına karşılık olarak “yetişkinine öğretme, bilim ve sanatı” anlamında “Androgoji” kavramını ortaya atan Knowles’e göre ise; yetişkinler kendi kendini yönetme

eğilimindedirler, kendi öğrenimlerinden sorumludurlar ve kazanılmış bir deneyim birikimine sahiptirler. Bu nedenlerle, yetişkinlerin öğrenmesine yardımcı olacak kişinin, bilgi nakledicisi olmaktan çok, öncelikle öğrenimi kolaylaştırıcı olarak hizmet sunması gereklidir. Yetişkin öğrenenlerin de ne öğreneceği ve nasıl öğreneceğine karar vermekte, kendi öğrenme başarısını değerlendirmekte rolü olmalı ve süreç, katılanların öğrenme ihtiyaçları üzerinde odaklanmalıdır (Beder, Carrea, 1988, s. 75).

Genel anlamda yetişkin eğitiminde öğretici rolünü üstlenen kişi, yetişkin öğrenenlerin; Kendi eğilimlerini ortaya koymalarına yardımcı olabilmeli, olası yeni durumlarla karşı karşıya getirebilmeli, kişisel donanımındaki eksikliklerine dayalı yaşam sorunlarının tanımlanmasına yardım edebilmeli, rahat ve etkileşimi kolaylaştırıcı fiziksel koşulları sağlayabilmeli, duygularına ve fikirlerine saygı gösterebilmeli, ortaklaşa etkinlikleri cesaretlendirerek, yarışmacılığı, yargılayıcı zihniyeti teşvik etmekten sakınarak, öğrenciler arasında karşılıklı güven ve yardım ilişkileri kurabilmelidir (Ayhan, 1999, s. 45).

Okçabol (1994)'a göre, yetişkin eğitimcisi, uzmanı olduğu konu dışında kendisinden çok daha bilgili, tecrübeli ve kültürlü olabilen, eğitime gönüllü olarak katılmış yetişkinlerle çalışmaktadır. Bu nedenle yetişkin eğitimcisi meslek bilgisine sahip olmanın yanı sıra; insancıl, sevecen ve hoşgörülü, başkalarını anlayabilen, insana ve onun yeteneklerine inanan, toplumsal bilinci, önderlik yeteneği, yaşam ve kültür birikimi olan, eleştirel bir düşünce yapısına ve geniş bir dünya görüşüne sahip kimseler olması gerektiğini belirtmektedir (s. 71).

Duman (1996)'a göre ise, yetişkin eğitimi kurumlarında istihdam edilen öğretmenler, alan bilgisi, formasyon ve genel kültür yönünden atanacağı yetişkin eğitimi kurumu ve programına göre ek niteliklerle donatılmış olarak yetiştirilmelidir (s. 8).

Yetişkinler, çocuk ve gençlerden farklı özellikler taşıdığından dolayı yetişkinlere verilen eğitimin de çocuk ve gençlere verilen eğitimden farklı olması gerekmektedir. Bu

alanda çalışacak öğretici personel de yetişkin eğitiminin gerektirdiği yeterliklere sahip olmalıdır. Knowles (1996) bu yeterlikleri dört ana başlık halinde belirtmiştir. Buna göre yetişkin eğitiminde, yetişkinin öğrenmesini kolaylaştıracak ve rehberlik edecek olan öğretici;

• **Kavramsal ve Kuramsal Açıdan;**

- Yetişkinlerin ihtiyaçları, ilgileri, güdüleri, kapasiteleri ve gelişim özellikleri ile ilgili modern kavramları ve araştırma bulgularını betimleyebilmeli ve uygulayabilmeli,

- Gençlerle ve yetişkinlerle ilgili varsayımlardaki farklılıkları ve bu farklılıkların, öğretim boyutunda yansımalarını betimleyebilmeli,

- Çevrenin öğrenenler üzerindeki etkilerini değerleyebilmeli ve yapıcı bir biçimde değiştirebilmeli,

- Öğrenme kavramlarını betimleyebilmeli,

- Yaptığı işin, yetişkinlerin öğrenmesini kolaylaştırmak olduğunu bilmelidir.

• **Öğrenme Yaşantılarını Plânlama ve Uygulama Açısından;**

- İçerik plân ile süreç plân arasındaki farkı bilmelidir,

- Amaçları gerçekleştirmek için, öğrenenler arası bireysel farklılıkları plânlama aşamasında dikkate alabilmeli,

- Karşılıklı saygıyı, güveni, açıklığı, dayanışmacılığı ve güvenliği içeren bir fiziksel ve psikoloji ortam plânlayabilmeli ve sağlayabilmeli,

- Öğrenen her yetişkinle, sıcak, duyarlı ve kolaylaştırıcı bir iletişim kurabilmeli,

- Öğrenme gereksinimlerini göz önünde bulundurmalı,

- Öğrenenleri kendileri için anlamlı olan amaçlara yöneltebilmeli,

- Öğrenenlerin, öğrenmenin her aşamasına katılımını sağlayabilmelidir.

• **Öğrenenlerin Kendilerini Yönetmelerine Yardımcı Olabilme Açısından;**

- Öz yönetimli öğrenme kavramını açıklayabilmeli; diğer yöntemlerle karşılaştırabilmeli,

- Öz yönetimli öğrenmeye kendi davranışları ile örnek olabilmelidir.

• **Yöntem, Teknik ve Materyallerin Seçimi Bakımından;**

- Öğrenme yaşantılarını plânlamada, yeni ve uygun yöntemler kullanabilmeli,

- Belirli eğitim araçlarını gerçekleştirmek üzere, belirli bir yöntemi, tekniği ya da materyali seçmenin mantığını kurabilmeli,

- Çok çeşitli soru yöntemlerini kullanabilmeli,

- İzleyici katılımı yöntemlerini kullanabilmeli,

- Grup tartışması tekniklerini kullanabilmeli,

- Deneysel ve benzetim yöntemlerini kullanabilmeli,

- Yeni durumlara uygun düşecek teknikler bulabilmelidir (s. 222-224).

Brookfiel (1986)'a göre ise, eğitim ortamlarında kullanılan ders araç ve gereçleri, ya da dersin içeriği kadar öğretmenin kişiliği, onun kendi fikirleri, değerleri ve öncelik verdiği bir takım şeylerin de önemli olduğu bir gerçektir. Ancak yetişkin eğitiminde öğretici durumunda olan kişinin sahip olduğu kişisel değerler ya da öncelikli hususların yetişkinleri etkilemeye ya da onların beyinlerini yıkamaya yönelik faaliyetlerin yeri yoktur. Çünkü başta da belirtildiği gibi yetişkinleri çocuklardan ayıran temel özelliklerden biri onların sahip olduğu halihazırdaki bilgi birikimi ve tecrübeleriyle eğitime aktif olarak katılma durumlarıdır (s. 17-18).

Geleneksel pedagojik uygulamalarda öğretmenin fonksiyonu genellikle "öğretmek" olarak tarif edilir. Eğitim-öğretim sürecinde meydana gelen her şey için tüm sorumluluklar öğretmene verilir. Öğrenen kişinin rolü sadece öğretmenin aktardığı bilgileri pasif bir şekilde almaktır. Yetişkin eğitiminde ise bu sorumluluk hem öğretmene ve hem de öğrenciye aittir. Andragojide öğretmenin rolü kaynak kişi, öğreticiden (kacalisit) ve sihirbazdan ziyade rehber kişi olarak tarif edilir (Knowles, 1980, s. 48-49). Dolayısıyla yetişkin eğitiminde öğretmenin rolü, öğrenci durumunda olan kişiye ancak yardım etmektir.

Bu yüzden bazı yetişkin eğitimciler, yetişkinleri eğitip öğreten kişilere söylenen "öğretmen" kavramı yerine "kolaylaştırıcı" anlamına gelen "facilitator" kelimesini tercih ederler. Bu kavram, humanistik psikoterapistlerin çalışmalarında ortaya çıkmıştır. Bunların da başında Carl Rogers gelmektedir. Öğrenim yardımcıları kendilerinin tüm cevaplara ya da bilgiye sahip olarak gören didaktik öğretmenler yerine öğrenme sürecinde kendilerini bir kaynak olarak görürler. Onlar demokratik ve öğrenci merkezli olarak bireysel öğrenmeyi geliştirme yönünde, öğrenme metodlarını ve öğrenme ortamını hazırlamada ve devam ettirmede kendilerinin de öğrenciler gibi sorumlulukları olduğunu vurgularlar. Bu vasfı taşıyan kişiler kendilerini genellikle "yardım eden ilişkiler" ve "yardım ilişkileri" olarak vasıflandırmaktadırlar (Brookfield, 1986, s. 63). Böyle bir ilişkiyi oluşturan etmenlerin başında güven, karşılıklı ilişkiler, amaçlı katılım gibi hususlar gelir. Tough (1979) yetişkin eğitimcilerinin özelliklerini aşağıdaki şekilde özetler:

- Sıcak kanlıdır, öğrencilerini sever, onlara ihtimam gösterir, kabul eder ve benimserler,
- Öğrencilerinin kendi planlama yeterliklerine karşı büyük saygı duyarlar ve bu konulara müdahale etmek istemezler,
- Kendilerini öğrenen kişiler olarak eşit görürler,
- Değişmeye ve yeni tecrübelerle açıktırlar ve yardım ettikleri faaliyetlerden öğrenmeyi araştırırlar (s. 183).

Yukarıda sayılan bu özelliklerden de anlaşıldığı gibi, yetişkinleri eğiten kişiler, öğrencilerinin bireysel kavramlarına (düşüncelerine karşı) duyarlı olmalıdırlar, öğrenme konumunda olan kişilerin tecrübelerine yer vererek onları paylaşmaya istekli olmalı ve onların tavsiyelerine açık olmalıdırlar. Özellikle yaşlıların öğretmenleri, onlara daha fazla zaman ayırmalıdırlar. Öğretmen farklı öğrenme şekilleri ve çok çeşitli öğretme şekillerinin olduğunun farkında olmalıdır. Dengeli, bağımsız ve grup ilişkileri sürdürülmelidir. Öğretmen

daima açık olup, gerçekleri sunmalı ve başarıyı övmelidir. Böylece yetişkinin öğrenme konusundaki kaygısını gidermelidir (Brookfield, 1986, s. 63-64).

Türkiye’de yetişkin eğitimcilerine yönelik kurslar açılmakta ve sertifikalar verilmektedir. Bunlar:

- 16-18 Ekim 2003 günlerinde Antalya’da düzenlenen "Kolaylaştırılmış Okuma-Yazma Eğitimi (KOYE) Kursu"na 100 öğretmen katılmıştır.
- Ankara, Yenimahalle İlçesi’nde 2 "Gönüllü Yetişkin Öğreticisi Yetiştirme Kursu" açılmış olup, bu kurslardan 97 gönüllü Mart 2002 ayında belge almıştır.
- Kampanya’da görev almak istediğini bildiren, Ankara’dan 82, Adana’dan 11, Gaziantep’ten ise 22 gönüllü yurttaş; Milli Eğitim Bakanlığı Çıraklık ve Yaygın Eğitim Genel Müdürlüğü’nün yetişkin okuma-yazma öğreticisi yetiştirme kurslarına katılarak sertifika almıştır.
- Üniversitelerin Eğitim Fakültelerinin "Sınıf Öğretmenliği" bölümü öğrencileri başta olmak üzere, üniversite öğrencilerinin yetişkin okuma-yazma öğreticisi olarak yetiştirilmeleri çalışmaları sürdürülmektedir. Bu bağlamda, Marmara Üniversitesi’nden 292 öğrenci, Anadolu Üniversitesi’nden 46 öğrenci olmak üzere toplam 338 öğrenci kursları başarıyla tamamlayarak sertifikalarını almıştır. Orta Doğu Teknik Üniversitesi öğrenci ve öğretim görevlilerinden oluşan 25 kursiyer ise, 19-25 Kasım 2001 günleri arasında yetişkin okuma-yazma öğreticisi programına katılmışlardır.
- Milli Eğitim Bakanlığı ile Uluslararası Rotary Kulüpleri tarafından Bursa’da düzenlenen, "Kolaylaştırılmış Okuma-Yazma Öğretimi Programı"nın uygulandığı kurslarda belge alan 54 yurttaş çeşitli merkezlerde öğretici olarak çalışmaktadır.
- Marmara Üniversitesi ile Kadıköy Halk Eğitim Merkezi’nce düzenlenen kurslarda sertifika alan 210 yurttaş, Kadıköy Belediyesi tarafından açılmış olan Aile Danışma

Merkezleri'nde ve varoşlarda kampanya öğreticisi olarak görev yapmaya başlamıştır (<http://www.ulusalegitim.org.tr/ogretici.htm>).

Grundtvig 3 kapsamında gerçekleştirilen “Yetişkin Eğitimi Personeli İçin Bireysel Eğitim Destekleri” faaliyetinin hedefi ise, geniş anlamıyla yetişkin eğitimi kuruluşlarında çalışan kişilerin ya da bu insanların eğitimiyle meşgul olanların çalıştıkları ülkenin dışındaki bir ülkede bir ile dört hafta arası süren eğitim kursları almasını veya konu ile ilgili bir konferansa aktif olarak katılımını sağlayarak, yaşam boyu öğrenmenin kalitesini iyileştirmektir. Bu yolla, katılımcılar pratik öğretme/yetiştirme/danışma becerilerini iyileştirmek ve Avrupa'da yaşamboyu öğrenmeye ilişkin daha geniş bir anlayış geliştirmek üzere teşvik edilirler. Kurslar sayesinde öğretmenlerin fikir ve başarılı uygulamalar alışverişinin yanı sıra;

- Programların içeriklerini yenilemek ve gözden geçirmek için yeni bir enerji;
- Dönüşte motivasyon ve istek artışı;
- Başka ülkelerden meslektaşlarla değişik bir kültürde ve ortamda çalışarak takım çalışması becerisinde artış;
- Mesleki kariyere katkıda bulunacak ve kuramsal olarak geçerliliği tanınacak deneyim kazanılmaktadır (www.ua.gov.tr).

I.4. YETİŞKİN EĞİTİM BİLİMİ (ANDRAGOGY)

Andragoji kavramı, “yetişkin” anlamında olup Yunanca'daki “ander” sözcüğünden türetilmiş ve eğitim biliminde yetişkinin öğretim bilimi veya öğretme sanatı olarak kullanılmaktadır. Andragoji, kendi kendine öğrenen öğretim biçimine yönelik uygulamalar ve kuramlar bütünüdür (www.mersin.edu.tr/dosya/cagri_makalesi.doc).

Bazılarına göre ise bu kavram, ilk kez Frankfurt İşçi Akademisi'nde ders veren ünlü Alman Sosyolog Eugen Rosenstock tarafından 1921 yılında Berlin'de kullanılmıştır. Rosenstock, akademiye verdiği bir raporda yetişkin eğitimi (adult education) nin özel olarak yetiştirilmiş öğretmenlere, özel öğretim yöntemlerine ve özel bir felsefi anlayışa gereksinim

duyduğu görüşünü ifade etmiştir. 1962 yılına kadar bu kavramı kendisinin geliştirdiğine inanan Rosenstock, pedagojideki eğitim-öğretim anlayışını yetişkinler eğitimine transfer etmenin uygun olmadığını; yetişkin eğitimiyle ilgili öğretmenlerin öğrencilerle işbirliği yapan kişiler olmasına işaret etmiştir (Duman, 1999).

Kavram daha sonra ise 1951 yılında İsviçreli bir psikiyatrist olan Heinrich Haselman tarafından yetişkinlerin yeniden eğitimi konusunda yazılmış olan “*Andragoji: Yetişkin Eğitiminin Doğası, Olanakları ve Sınırları*” adlı kitapta kullanılmıştır. 1957 yılında Alman Franz Poggeler “*Andragojiye Giriş*” isimli kitabı yazmıştır. Bu tarihten itibaren kavramın kullanım alanı hızla yayılmaya başlamıştır. Yugoslavya, Hollanda ve Kanada Üniversiteleri’nin bazılarında andragoji bölümleri kurulup, andragoji konusunda lisans, yüksek lisans ve doktora programları açılmaya başlandı. 1970’li yıllarda ise Amerikalı yetişkin eğitimcisi Malcolm Knowles, andragoji kavramını modern anlamda ele almış ve bir kuram olarak formüle etmiştir. Knowles, geliştirmiş olduğu andragojik varsayımlar ve bu varsayımların yetişkin öğrenmesi üzerine yaptığı teknolojik doğurgulardan söz etmiştir. Daha sonra ise yapılan tartışmalar ve eleştiriler de dikkate alarak andragojik varsayımları ve açıklamaları gözden geçirmiş ve yeniden formüle etmiştir. Andragojik varsayımlar ve bu varsayımlardan yetişkin öğrenmesiyle ilgili çıkarılabilecek sonuçlar şunlardır (Duman, 1999, s.122-124).

Andragoji kavramı bazı ilkeleri gündeme getirir. Bunlar:

- Yetişkin, kendi yaşamında daha önceden kazandığı deneyimlere sahipse yaşamına bağlı unsurları daha iyi öğrenir
- Yetişkin, bilinçli öğrenen kişi olarak kabul edilir
- Yetişkin konuya odaklanmada düşünüş yaşamaz, uyarıcılara karşı verdiği tepkilerin süresi yaşıyla doğru orantılı artış gösterir

- Kendisine güvenildiği ve katılımı tercih edildiği an yetişkin eğitimi giderek kolaylaşır

- Yetişkinde başarısızlıktan korku yoktur

- Yetişkin, eğitim içerisinde geçen ve geride kalan zaman veya yılları kayıp olarak görmez

- Yetişkin salt öğrenmek yerine şu anki problemin çözümünü öğrenir (http://www.mersin.edu.tr/duyurular/dosya/cagri_makalesi.doc).

Andragoji kavramının Avrupa'daki anlayışı, Knowles'in anlayışı olan Amerikan anlayışından bazı noktalarda farklılık göstermektedir. Amerika ile Avrupa arasındaki temel farklılık, Avrupa'da toplumun gereksinimlerine bireyinkilerden daha fazla önem verilmesi ve buna vurgu yapılmasıdır. Bu da, Amerika'da varolan "toplumun üzerinde bir birey" anlayışına karşın, Avrupa'da "toplumun içinde bir birey" anlayışından kaynaklanmaktadır. Bunun içindir ki, Knowles'in formüle ettiği ve andragoji kavramına Amerikan yaklaşımı olarak kabul edilen görüş, ağırlıklı olarak yetişkin eğitimi ve öğrenmesini psikolojik bir yaklaşımla ele almış; yetişkin eğitimi ve öğrenmesinin toplumsal bir olgu olduğunu göz ardı etmiştir. Eğitim ve öğrenmenin toplumsal bağlamı göz ardı edildiğinde de olaya sadece bireysel yaklaşımıştır. Oysa yetişkin eğitimi ve öğrenmesi sosyolojik açıdan ele alındığında zaman, toplumsal bağlam ve toplumsal yapı öne çıkar. Psikolojik açıdan ele alındığında ise birey ortaya çıkar.

Knowles'in andragoji anlayışına karşı, yetişkin eğitimciler arasında genel bir hoşnutsuzluk vardır. Knowles'in yetişkin eğitimi alanına kuramsal bir temel oluşturmak için pedagojiye karşı andragoji yaklaşımını öne çıkarmakla suçlayanlar da vardır. Bundan dolayı, İngiltere'nin Nottingham Üniversitesi tarafından bir andragoji çalışma grubu oluşturulmuş ve andragoji kavramına daha gelişmeci ve ilerici bir anlayışla yaklaşılmaya çalışılmıştır. Bu grup, yetişkin kültür ve tarihin ürünü toplumsal bir varlık olarak ele alarak andragoji ve

Paulo Freire'nin bilinçlendirme kavramıyla ilişkilendirmeye çalışmıştır. Grup; andragojik yaklaşımın, yetişkini başkalarının görüşlerini kabul etmek ve sessizlik kültürünü pekiştirmek yerine eleştirel düşünmeye ve eleştirel bir bilinç geliştirmeye özendirilmenin gerekliliğine işaret etmiştir (Duman, 1999).

Sonuç olarak, andragoji konusunda, birbirinden oldukça farklı görüşler bulunmaktadır. Knowles tarafından formüle edilen varsayımlar ve bu varsayımların öğrenmeyle ilgili doğurgularından bazıları sadece yetişkinler için değil, çocukların ve gençlerin öğrenmeleri açısından da yararlı ilkelere sahiptir. Malcolm Knowles, 1973'te yayınladığı ve 1987 baskısının 1996'da Türkçe'ye çevrilen "*Yetişkin Öğrenenler: Göz Ardı Edilen Bir Kesim*" adlı yapıtında, Lindeman'ın yetişkin eğitimi, "*geleneksel eğitim*" ile karşılaştıran bir sınıflandırma yaptığını kaydederek, gençlerin de onların gereksinimleri ve ilgileri, yaşam durumları, yaşantıları, benlik algıları ve bireysel farklılıkları dikkate alındığı zaman daha iyi öğrenebileceklerini ima ettiğini belirtmektedir. Lindeman'ın yetişkin öğrenenlere ilişkin olarak sonraki araştırmalarla da desteklenmiş olan ve modern yetişkin eğitimi kuramının temel taşlarını kuran çeşitli anahtar varsayımları beş kategoride tanımladığını belirten Malcolm Knowles'e göre bunlar (http://www.education.ankara.edu.tr/ebfdergi/2004_/15-25.pdf):

- Yetişkinler, öğrenmenin tatmin edeceği gereksinme ve ilgileri yaşıyorlarken öğrenmeye motive olurlar; bu nedenle, bunlar yetişkin öğrenme etkinliklerini düzenleme için uygun başlangıç noktalarıdır.
- Yetişkinlerin öğrenmeye yönelimi yaşam-merkezlidir; bu nedenle, yetişkin öğrenmesini örgütlemenin uygun birimleri yaşam durumlarıdır, konular değil.
- Yaşantı, yetişkinlerin öğrenmesi için en zengin kaynaktır; bu nedenle, yetişkin eğitimi metodolojisinin özünde yaşantı çözümlemesi vardır.

- Yetişkinler, derin bir öz-yönetimli olma gereksinimine sahiptir; bu nedenle öğretmenin rolü onlarla karşılıklı bir araştırma sürecine katılmaktır, bilgisini onlara aktarmak ve sonra onların o bilgiye uyumlarını değerlendirmek değildir.
- İnsanlar arasındaki bireysel farklılıklar yaşla artar; bu nedenle, yetişkin eğitiminde biçim, zaman, yer ve öğrenme hızındaki farklılıklar için en uygun düzenlemelerin yapılması gerekir.

I.4.1. Yetişkin Eğitimi İle İlgili Kavramlar

I.4.1.i. Yetişkin Eğitimi (Adult Education)

Yetişkin eğitimi için Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü (OECD) şu tanımı önermektedir: “ Yetişkin eğitimi, zorunlu öğrenim çağının dışına çıkmış ve asıl uğraşı artık okula gitmek olmayan kimselerin, hayatlarının herhangi bir aşamasında duyacakları öğrenme ihtiyacını ve ilgiyi tatmin etmek üzere özellikle düzenlenen faaliyetleri ya da programları kapsar. Bu faaliyetlerin ve programların içine, mesleki eğitim dışındaki eğitim, meslek eğitimi, genel eğitim, biçimsel nitelik taşıyan ve taşımayan öğrenme türleri girdiği gibi ortak sosyal amaçlara yönelik eğitim de girer” (Okçabol, 1994, s. 8).

Unesco ise yetişkin eğitimi kavramını şu şekilde tanımlamaktadır: “ Çocukluk çağında başlayan sürekli eğitimin ilk evresini tamamlamış kimselerin ihtiyaçlarına göre ayarlanmış olan ve bu gibi kimselerin öğrenmelerine imkan sağlamak üzere planlanan düzenli ve devamlı iletişim süreci. İş hayatına atılmadan önce yapılan yüksek öğretim ve izlenen okul sonrası eğitim genellikle yetişkin eğitimi olarak düşünülmez” (Unesco, 1985, s. 23-24).

Rodgers ise yetişkin eğitimi şöyle tanımlamıştır: “ İçinde buldukları toplumda, kendini yetişkin olarak tanıtan ve tanyanlara yönelik, formal eğitime hiç devam etmemiş, belirli bir aşamasını terk etmiş ya da tamamlamış olanlara sunulan, formal eğitimin içinde ve dışında, öğrencilere yetişkinler olarak davranan, onların amaçlarını, yaşantılarını ve

ihtiyaçlarını dikkate alan, yetişkin öğrenme yöntemlerinin kullanıldığı planlı ve amaçlı öğrenme fırsatlarıdır” (Rodgers, 1992, s. 11).

Yetişkin eğitiminin tanımı 1969 yılında A.A. Liveright ve N. Haygood tarafından yayınlanan kitapta şu şekilde verilmektedir:

“Yetişkin eğitimi, özellikle yetişkinler için düzenlenmiş tam zamanlı programlar dışında, artık tam zamanlı ve sürekli olarak okula devam etmeyen kimselerin bilerek ve isteyerek bilgi ve anlayışlarını geliştirmek, zevk ve tutumlarında değişiklikler meydana getirmek ya da karşılaştıkları kişisel veya toplumsal sorunları kavramak, çözümlenmek amacıyla giriştikleri birbirine bağlı ve düzenli faaliyetlerden oluşan bir süreçtir” (Lowe, 1985, s. 22).

1972 yılında “*Avrupa’da Yetişkin Eğitiminin Bugünü ve Yarını*” adlı kitabında J. A. Simpson, yetişkin eğitimini şöyle tanımlamaktadır: “Bir toplumda amaçlı olarak yapılan, devlet tarafından ya da gönüllü kuruluşlar tarafından devletin kontrolünde yürütülen, herhangi bir konuyu, amacı için öğrenmeye istekli, yaşı ne olursa olsun, okul, kolej, çıraklık veya temel eğitimi tamamlamış herkese öğrenme imkanı sağlamaktır” (Simpson, 1972, s. 13).

Ültanır ve Ültanır’a göre; “Bireyin öğrenmesi ister rastlantısal, ister planlı eğitim etkinlikleri şeklinde olsun, sadece planlı eğitim etkinliklerine yetişkin eğitimi denilmektedir” (http://www.mersin.edu.tr/dosya/cagri_makalesi.doc).

Her yetişkin eğitimi tanımı, bu tanımın yapıldığı çevresel ve kültürel bağlama; bu tanımın yapıldığı yerdeki ideoloji-erk-bilgi birikimi etkileşimine; formal eğitim hizmetlerinin sunumu ve yapısına; yetişkin eğitim hizmetlerinin yönetimi sunumuna; eğitim sisteminin genel amaçları ve içeriğine; öğretim yöntem ve tekniklerine; öğrenme olanaklarının zenginliğine dayalı olarak göreceli olmak durumundadır. Bunun için yetişkin eğitimi tanımlarının analizinde kullanılacak beş temel norm takımı vardır. Bunlar:

- Yeterlilik ve süreklilik,

- Gereklilik,
- Formal eğitimden yapısal olarak bağımsız olma,
- Kullanışlılık,
- İnsanların bireysel ve toplumsal gereksinimlerine yanıt vermek (Duman, 1999, s. 37-38).

I.4.1.ii. Yaşamboyu Eğitim (Lifelong Education, Permanent Education)

Yaşamboyu eğitim, Unesco Yetişkin Eğitimi Terimleri Sözlüğü'nde şöyle açıklanmaktadır: “Eğitimin çocuklukla başlayan tam-zamanlı eğitimin ilk dönemiyle sınırlı ilk ve son bir deneyim olmadığı, tersine ömür boyunca devam etmesi gereken bir süreç olduğu düşüncesi. Yaşamın kendisi, sürekli bir öğrenme sürecidir, ancak her insanın teknik ve toplumsal değişmeye ayak uydurması, kendine özgü koşullar çerçevesinde meydana gelen (evlenme, ana-babalık, mesleki durum vs.) değişikliklere uyum sağlaması ve bireysel gelişim açısından gücünün en son noktasına erişmesi için gerek mesleki gerek genel alanda daha ileri düzeyde ve yeni bazı eğitim fırsatlarından yararlanmaya ihtiyacı vardır. Yaşamboyu eğitim bir kimsenin hem amaçlı, hem rastlantı ürünü öğrenmelerini kapsar” (Unesco,1985, s. 52-53).

Kline (1980) ise yaşamboyu eğitimi şöyle tanımlamaktadır: “Yaşamboyu eğitim bireyin tüm yaşamını kaplayan bir süreçtir. Bireyin yaşamının belirli yaş ve dönemleriyle sınırlı değildir, ancak bireysel gelişimin belirli yaş ve dönemlerine göre farklı biçimler alabilir. Süreçte sadece okullar değil, bütün toplumsal sistem; aile, akran grupları, kitle iletişim araçları ve diğer toplumsal kurum ve örgütler özel eğitimsel işlevlerle o kültüre uyum sağlayacak kişiliğin oluşmasına yardım ederler ve katılırlar” (s. 84).

Ültanır ve Ültanır'a göre yaşamboyu eğitim şu şekilde açıklanmaktadır: “Yaşamboyu öğrenme (lifelong learning) ve yaşamboyu eğitim (lifelong education) terimlerinde yer alan eğitim ya da öğrenme terimleri, beşikten mezara kadar süren eğitim ve öğrenme yaşantısını ifade etmektedir” (www.mersin.edu.tr/dosya/cagri_makalesi.doc).

Peter Jarvis, yaşamboyu eğitimi; “Katılanların öğrenmesi ve anlamasına yönelik insancıl temellere oturtulmuş ve yaşamın herhangi bir döneminde olabilen planlı etkinlikler serisi” olarak tanımlar. Ettore Gelphi, yaşamboyu eğitimi; “Toplumun insan kaynaklarının daha etkin ve yaygın kullanımı”, “demokrasiyi yaygınlaştırmanın yeni bir yolu” ve “herkes için eğitim” olarak görmektedir. Lengrand ise yaşamboyu eğitimi; “geleneksel eğitimin eksikliklerini ve aksaklıklarını gidermenin bir seçeneği” olarak ele alır (Duman, 1999, s. 69) ve yaşamboyu eğitimi “bireylerin gizil güçlerini geliştirmek, beklentilerine cevap vermek ve değişen dünyanın gittikçe artan taleplerini karşılamak için eğitimin sürekliliğinin kesintiye uğratılmaması” olarak tanımlar (Dickinson, 1971, s. 37).

Titmus ve arkadaşlarına göre (1985) yaşamboyu eğitim; “Hem kasıtlı hem de rastgele öğreneme yaşantısıdır” Freire’de (1991) yaşamboyu eğitim ezilenlerin özgürleşme sürecidir. Bülbül (1991) ise yaşamboyu eğitimi “rastgele öğrenmenin dışında, öğrenim fırsatlarının bireyin gereksinimlerini yaşam boyunca karşılayacak biçimde düzenlenmiş bir eğitim” olarak tanımlar (s. 36).

Yaşamboyu eğitim sekizinci beş yıllık kalkınma planında amaçlar, ilkeler ve yetişkin eğitimi açısından ele alınmıştır. Buna göre, yaşamboyu eğitim, hayat boyu öğrenmede fırsatlar yaratarak bireylerin kişisel gelişimini sağlamak, toplumsal bütünleşmeyi gerçekleştirmek ve ekonomik büyümeyi sağlamak olmak üzere üç temel amaca yönelmiş bulunmaktadır (VIII. Beş Yıllık Kalkınma Planı, Ankara, 2001).

1972 yılında toplanan UNESCO eğitimin geliştirilmesi komisyonunda, eğitimin yaşam boyunca süren bir etkinlik olduğu kararına varılmıştır. Eğitimin insanları henüz olmayan bir topluma hazırladığı belirtilmiştir. 1972 yılı UNESCO uluslar arası eğitim komisyonu önerileri (Knowles, 1996, s.170): Eğitimi okul yaşı ve okul binaları ile sınırlamak yanlıştır; Eğitim, hem okul eğitimini hem de okul dışı eğitimi kapsayan tüm eğitsel etkinliğin

temel bileşeni olarak düşünölmelidir; Eğitsel etkinlik daha esnek olmalıdır; Eğitim yaşam kadar uzun bir varoluşsal süreklilik olarak tasarlanmalıdır şeklinde sıralanmıştır.

Coombs (1968) ise yaşamboyu eğitimi; geçmişte bir iş sahibi olup da sonradan işsiz duruma gelenlerin yeni iş edinmelerini, mesleki hareketliliklerini sağlamak, eğitilmiş kişilerin sorumlu oldukları alanlarda yüksek üretkenliklerini devam ettirmek için yeni bilgi ve teknolojilere uyumlarını sağlamak, bireyin boş zamanlarını kültürel olarak zenginleştirmek yoluyla, bireyin yaşamının niteliğini ve yaşamındaki doyumunu arttırmak gibi nedenlerden dolayı gerekli görmektedir (s. 139).

Yaşamboyu eğitim çerçevesinde yetişkin eğitimi; içeriği, düzeyi ve yöntemi ne olursa olsun, ait oldukları toplumda yetişkin sayılan kimselerin, sahip oldukları yetenekleri geliştirmek, bilgileri genişletmek, mesleki ve teknik niteliklerini ilerletmek ya da bu niteliklere yeni bir yön vermek ve bir yandan kişisel gelişmelerini gerçekleştirmek, öte yandan dengeli ve bağımsız biçimde sosyal, ekonomik ve kültürel gelişmeye katılmak için tutum ve davranışlarında değişiklikler yaratmak üzere yararlandıkları eğitim süreçlerinin tümü anlamına gelmektedir. Ancak, yetişkin eğitimi başlı başına bir eğitim değil, yaşamboyu eğitim ve öğrenme sisteminin bir alt sistemi, onun ayrılmaz parçasıdır.

I.4.1.iii. Formal, Nonformal ve İnfomal Eğitim

Formal eğitimi, Unesco şu şekilde tanımlamıştır: İlk ve orta dereceli okullarda, üniversitelerde, tam zamanlı teknik eğitim ile yükseköğretim uzmanlık dallarına göre düzenlenen kurslarda yapılan eğitim. Terim, bu eğitimi sağlayan kurumlar topluluğunu belirtmek için kullanılır. Resmi olarak planlanan ve ardışık biçimde düzenlenen, öğretmen ve öğrencinin üzerine düşen görevlerin açıkça tanımlandığı, öğretmenin eğitim amacıyla, öğrenciyi yöneltmeye çalıştığı ve sorumluluk aldığı eğitimdir (Unesco, 1985, s. 52-53).

Milli Eğitim Bakanlığı Yaygın Eğitim Kurumları Yönetmeliği'nde ise nonformal eğitimi, formal eğitim sistemine hiç girmemiş ya da herhangi bir kademesinde bulunan veya

bu kademelerden çıkmış bireylere; gerekli bilgi, beceri ve davranışları kazandırmak için formal eğitimin yanında veya dışında onların, ilgi, istek ve yetenekleri doğrultusunda ekonomik, toplumsal ve kültürel gelişmelerini sağlayıcı nitelikte, çeşitli süre ve düzeylerde yaşamboyu yapılan eğitim-üretim-rehberlik ve uygulama etkinliklerinin tümü olarak tanımlamıştır (MEB, 1982).

Unesco Yetişkin Eğitimi Terimleri Sözlüğü'nde nonformal eğitim: Öğrencilerin yazılması veya alınması gibi işlemleri gerektirmeyen veya bu gibi işlemleri istemeyen eğitim programları olarak tanımlanmaktadır (Unesco, 1985, s. 65).

İnformal eğitim, Unesco tarafından; Her bireye hayat boyunca günlük yaşantılardan, eğitimsel etkinliklerden ve çevre kaynaklarından, aileden ve komşudan, işten ve oyundan, pazardan, kitaptan ve kitle iletişim araçlarından tutumlar, değerler, beceri ve bilgiler kazandıran süreç olarak tanımlanmıştır (Unesco, 1985, s. 28).

“Uluslararası çok bilinen ve Kuzey Amerika’da kullanımı artan üçlü terim, örgün eğitim (formal), yaygın eğitim (informal) ve örgün olmayan eğitim (nonformal) kavramlarıdır. Eğitim etkinliklerinin bu üçlü sınıflandırması sıkça yetişkin eğitimi kavramını çağrıştırmaktadır. Formal eğitim, özelleşmiş programlar sunan teknik ve mesleki öğretimle birlikte, hem özel ve hem de halk okullarının tüm seviyelerini kapsayan eğitim kurumlarıdır. Nonformal eğitim, genellikle plansız, yaşantı-temelli, bireyin günlük yaşamında rastlantısal öğrenmeyle oluşan, örneğin doktor ofisindeki bir magazine göz gezdirme, arkadaşlarla rasgele konuşma, televizyon izleme gibi herhangi bir yolla yapılan öğrenmedir. İnformal eğitim ise, yerleşik örgün sistemin dışındaki herhangi bir organize eğitimidir.” (http://www.mersin.edu.tr/dosya/cagri_makalesi.doc).

Demirel’in Eğitim Sözlüğü’nde örgün eğitimin İngilizce karşılığı “formal / organized education” olarak verilmektedir. Yaygın eğitimin İngilizce karşılıkları ise “non-formal / extended education” olarak verilmekte ve “örgün eğitim olanaklarından hiç

yararlanmamış durumda olanlara, gittikleri okullardan erken ayrılanlara ya da örgün eğitim kurumlarında okumakta olanlara ve meslek dallarında daha yeterli duruma gelmek isteyenlere uygulanan eğitim” şeklinde tanımlanmaktadır (Demirel, 2001).

Fidan ve Erden eğitimi, formal ve formal olmayan eğitim olmak üzere ikiye ayırmaktadır. “Yaşam içinde kendiliğinden oluşan bir süreç” olarak tanımlanan formal olmayan (informal) eğitim amaçlı ve planlı değildir. Amaçlı ve programlı olarak yapılan formal eğitim ise örgün ve yaygın eğitimi içermektedir. Örgün eğitim belirli yaş gruplarına okulda düzenli ve amaçlı olarak yapılan eğitim olarak tanımlanırken; yaygın eğitim “örgün eğitim sistemine hiç girmemiş, bu sistemin herhangi bir kademesinde bulunan veya bu kademelerden birinden ayrılmış olan kişilere ilgi ve gereksinim duydukları alanlarda yapılan eğitim” olarak tanımlanmaktadır (Fidan ve Erden, 1997).

Nonformal eğitimin yöneldiği hedef kitlenin çoğunlukla yetişkinler olması nonformal eğitimin yetişkin eğitimi ile aynı şey olduğu şeklinde bir yanlışlamayı ortaya çıkarmaktadır. Alan Rodgers (1992) yetişkin eğitimi ile nonformal eğitim arasındaki farklılıkları “Kimi nonformal eğitim programları okul dışındaki çocuklara sunulur. Bu yönüyle nonformal eğitim yetişkin eğitiminin bazı biçimlerini içerir, ancak yetişkin eğitiminden daha geniştir” olarak ortaya koymaktadır (s. 28).

Formal eğitim sistemi içinde de yetişkinlere yönelen ve yetişkin öğrenme-öğretme yöntemlerini kullanan, öğrencilerine yetişkin olarak davranan eğitim uygulamaları bulunmaktadır. Bunlar nonformal eğitim olarak nitelendirilemezler. Yetişkin eğitimi, hem okul çağı öğrencilerini dışlandığından nonformal eğitimden daha dar, hem de formal eğitim içinde yetişkinlere yönelen kimi eğitim uygulamalarını içerdiğinden nonformal eğitimden daha geniştir (Rodgers, 1992, s. 27-28).

I.4.2. Cumhuriyet Döneminde Yetişkin Eğitimi

Cumhuriyet döneminde modern bir toplum yaratma ülküsü yönetici kadronun temel etkinlik alanını belirlemiştir. Mustafa Kemal Atatürk, eğitimin ilk amacını bu kesimlere okuma yazma öğretmek olarak benimsemiştir. “Türk Aydınlanması” olarak nitelendirilen bu projenin amacı toplumu bilinçlendirmek “Hürriyet Düşüncesi”nin katılımıcılığı artırmaktır (<http://www.bahem.org.tr>).

Yeni kurulan Türkiye Cumhuriyeti’nde, eğitim sistemi üzerinde yapılacak reformlar için yurt dışından uzmanlar getirterek raporlar hazırlatmıştır. Türkiye’ye uzman olarak çağrılan ilk yabancı eğitimci, yaparak öğrenme sisteminin kurucusu, John Dewey olmuştur (Dewey, 1952). Dewey’i 1925’te Kühne’nin gelişi izlemiştir (Künhe, 1939). 1927 yılında, teknik öğretim üzerine inceleme ve önerilerde bulunmak için Omar Buyse Türkiye’ye davet edilmiştir. Buyse’den sonra 1933 yılında davet edilen E. Walter Kemerrer Türkiye’ye gelmiştir (Başgöz, 1995). 1951 yılında da Prof. Dr. Kate V. Wofford Türkiye’ye gelerek önerilerini sunmuştur (Wofford, 1952).

Yabancı uzmanların raporları Türk eğitimcilerine eğitim ve öğretim denen kurumun nasıl çok yanlı bir kültür işi olduğunu, onu tanımak ve sorunlarını iyi anlamak için bir toplumda nelerin incelenmesi gerektiğini göstererek faydalı olmuşlardır.

Cumhuriyet döneminin en önemli özelliği Tevhidi Tedrisat Kanunu ve Harf İnkılabı’dır. 1 Kasım 1928 yılında yeni harflerin kabulü ile Atatürk’ün önderliğinde Millet Mektepleri açılmıştır. Bu konuda çıkarılan yönetmeliğe göre; köylerde 12-45, kentlerde 16-45 yaşları arasındaki her bireyin okuma yazma belgesi alması zorunlu kılınmıştır. 1928-1968 yılları arasında yaklaşık 2 milyon kişi bu mekteplere devam etmiştir (Celep, 1995, s. 82). 1932 yılından sonra Millet Mektepleri hızını kaybetmiş ve o yıl mezun olan vatandaşların sayısının 40 bin kadardır (Aykut, 1945).

Yeni alfabenin kabulünden önce Halk Mektepleri ve Halk Dershaneleri açılmış ve 7-8 bin kişiye okuma yazma öğretilmiştir. 1928-1929 döneminden 1979-1980'e kadar ki toplam on okuma yazma kampanyasında yaklaşık olarak bir milyon kişi eğitim almıştır (Okçabol,1999). Halk dershanelerinin 1965 yılındaki sayısı 3115 olup bu dershanelere 1964-1965 öğretim yılında devam edenlerin sayısı 57019 'dur. Bu dershanelerden 35578 vatandaş mezun olmuştur (MEB, 1966, s.10).

Cumhuriyet Döneminde her alanda yapılan köklü reformlar incelendiğinde Köy Enstitüleri'nin çok özel bir konuma sahip oldukları anlaşılmaktadır. Hasan Ali Yücel'in "Bu bizimdir, kimseden almadık; bizden alsınlar," diyerek milli ve özgün bir proje olduğuna işaret ettiği Köy Enstitüleri, pek çok yabancı bilim adamının da dikkatini çekmiş, doktora çalışmalarına konu olmuştur. Bunlardan biri olan Fay Kirby, enstitüleri dengeli bir toplum tipinin garantisi olarak görür (www.İnisiyatif.net). Fredrik W. Fernau da "Köy Enstitüleri, Kemalist Türkiye'nin kendine özgü ve özgün bir buluşudur" demiştir. UNESCO'nun enstitülerden "bütün gelişmekte olan ülkelere örnek alınacak bir eğitim sistemi" olarak övgüyle söz etmiş olması da önemli bir başka saptamadır (www.ankara.edu.tr/rectorace/kütüphane/turkC57/57_2-02_07pdf).

"1946 yılında Reşat Şemsettin Sırer'in Milli Eğitim Bakanı olmasıyla Enstitülerin yıkımı da başlamıştır. Köy Enstitüleri Çağdaş Eğitim Vakfı Genel Başkan Yardımcısı Niyazi Altunyağ enstitülerin kapatılma süreci şöyle anlatıyor (www.sabah.com/03.05.2004):

Artık siyasi ibre sağa kaymıştı. Sağın seçim meydanlarındaki vaatlerinden biri de din eğitimini yaygınlaştırmaktı. Ardından da DP iktidara gelince din dersleri okullara koyuldu ve imam hatip okulları açılmaya başlandı. Köy Enstitüleri hareketi çağdaşlaşma projesi, Kemalist devrimin etkinliği idi. DP dönemi ise geleneklere dönme ağır basıyordu, dindar insan istiyordu. Çağdaşlaşma projesi terk edildi. Halkın saf talepleri zaman içinde oya dönüştürüldü. Aynı köy çocukları Köy Enstitülerinde farklı, burada farklı yetiştiler.

1928'den başlayarak Akşam Erkek ve Kız Sanat Okulları; 1938'den sonra da Gezici Köy Kadın ve Erkek Kursları ile yapı kursları açılmaya başlanmıştır. 1945 yılında yetişkin bayanlar için Olgunlaşma Enstitüleri, 1947 yılında da Pratik Kız Sanat Okulları açılmıştır (MEB, 1966).

Milli Eğitim Bakanlığınca 1951 yılında Türkiye'ye davet edilen Watson Dickerman tarafından hazırlanan raporda; halk eğitimi çalışmalarının bilimsel ve sistemli şekilde ele alınması ve Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı bir teşkilatın kurulması önerilmiştir. Bu öneriye uygun olarak 1952 yılında Milli Eğitim Bakanlığı'nda "Halk Eğitim Bürosu" kurulmuş 1953'te köy ve kasabalarda Halk Okuma Odaları, 1956 yılında da ilçelerde Halk Eğitim Merkezleri açılmaya başlanmıştır (Kurt,2000, s.42). Açılan 6100 adet Halk Okuma Odası'na gerekli kitap, gazete ve dergiler sağlanmıştır (MEB, 1966,s.11).

Milli Eğitim şûralarında (1,4,6,7,9,10,11,13,15) "yetişkin eğitimi" konusu ele alınmıştır (Kurt, 2000, s. 43-44). Bu şûralara göre; fakültelerin halk evleri ile yakın ilişki kurlmaları ve Anadolu'da üniversite haftaları düzenlenerek, yetişkinlerin bu şekilde eğitilmeleri önerilmiştir. Demokrasi eğitimi üzerinde durulmuş, okulların dışında halkın bu konuda okul dışında eğitilmesi gereği işaret edilmiştir. Milli Eğitim Bakanlığı bünyesinde "nonformal eğitim" için bir birim kurulması teklif edilmiştir. Ülke çapında nonformal eğitim çalışmalarının amaçları, ilkeleri, metotları ve araçları açıklanmıştır. Ayrıca yetişkin eğitimi çalışmalarını yürütecek teşkilat ve bu teşkilatta çalışacak personelin yetiştirilmeleri konusunda çok ciddi kararlar da alınmıştır.

Kalkınma planlarında da halk eğitimi konusu ele alınmıştır. Devlet Planlama Teşkilatı (DPT) tarafından alınan kararlara göre kalkınma planlarında halk eğitimi dönemlere göre şu şekilde ele alınmıştır (ekutup.dpt.gov.tr/plan-prg.html - 34k):

Beş Yıllık Kalkınma Planlarında, halk eğitimi tanımına ilk defa toplum kalkınması içerisinde yer verilmiştir. Ayrıca "Meslek Eğitim Merkezleri"nin kurulmasına

karar verilmiştir. Yetişkinler eğitimi “yaygın eğitim” başlığı altında ele alınmış ve “bayanların eğitimi” ve “okuma yazma” öğretimine büyük önem verilmiştir. Nonformal eğitimin formal eğitimi tamamlayacak bir yaklaşımla ele alınmasının önemine değinilerek, iş analizine dayalı eğitim programlarının hazırlanması önerilmiştir.

Bunların dışında kalan yetişkin eğitimi kurumları; Gezici Köy Kadın Kursları, Köy Yapı Kursları, Orman Bölgeleri Yapı Kursları, El Sanatları Kursları, Akşam Erkek Sanat Okulları, Akşam Ticaret Liseleri, Akşam Teknik Okulları, İş Okulları (MEB, 1966), Köy Öğretmeni Yetiştirme Kursları, Mektupla Öğretim Merkezi, Gençlik ve Kültür Merkezleri, Yerel yönetimlerin açmış olduğu çeşitli meslek edindirme kursları olarak sıralanabilir (http://www.geocities.com/psikolojiarsivi/turkiyede_yetiskin_egitimi.html).

I.4.3. Halk Eğitim Merkezi (HEM)

Bireylerin toplumsal güvenliklerini ve ekonomik verimliliklerini arttırmak, değişen toplumsal ve ekonomik rollerine uyum sağlamaları için eğitime gereksinimleri vardır. “Büyük dinleri, büyük uygarlıkları, Rönesans’ı, Reform’u, demokrasiyi, sanayi devrimini doğuran ve yaygınlaştıran, geniş kapsamlı hareketlerin tümü, yetişkinlerin öğrenme ve yetiştirme yeteneği üzerine kurulmuştur (Jensen, Liveright, Hallenback, 1964, s. 6). Amerika Birleşik Devletleri’nde, göçmenlerin “Amerikalılaştırılması” işlevini büyük ölçüde Halk okulları yerine getirmiştir. Türkiye’de Cumhuriyet ilkelerinin, Atatürk Devrimlerinin benimsenmesinde ve yaygınlaştırılmasında Millet Mektepleri ve Halkevleri önemli rol oynamıştır (Özel, 1996).

"Eğitim" ile okullarda verilen "formal eğitim"in okulda öğrenilen ya da öğretilenlerle sınırlanmayacağı; bireyin "beşikten mezara kadar" bir öğrenme süreci içinde bulunduğu; bu nedenle de eğitim etkinliklerinin bu anlayış içerisinde düzenlenmesi gerektiği giderek anlaşılmaktadır (Darkenwald, Merriam, 1982, s. 2).

Devletlerin halk eğitimine eskisine oranla daha fazla ilgi göstermesinin belli başlı nedenleri: Formal eğitimden yararlanamayanlara eğitim olanağı sağlama; Verimliliği artırma; Toplumsal sorunlara kitlelerin desteğini sağlama; Yetişkine, eğitimine devam fırsatı sağlama; Okulların sınırlı eğitim etkinliğine sahip olması olarak gösterilebilir (OECD, 1977, s. 9).

Gelişmiş ülkelerde, devletin halk eğitimine gösterdiği ilgiyi arttıran bu nedenler, gelişmekte olan ülkeler için de geçerli olmuştur. Ayrıca, gelişmekte olan ülkelerde yetişkinlerin eğitimine devlet ilgisini arttıran diğer önemli bir neden de, bu ülkelerin "halk eğitimini özel bir tüketim ve ekonomi konusu olmaktan çok, toplumsal değişmeyi ve ekonomik kalkınmayı hızlandıran, düzenleyen ve özellikle de uluslaşma bilincini kuvvetlendiren, etkili bir araç olarak görmeleridir" (Lowe, 1985, s. 19-20).

Formal eğitim sistemlerinin geleneksel seçici-eleyici yapısı, öğrenciler arasında, sağlıksız bir yarışmaya ve pek çok öğrencinin başarısızlıkla "damgalanmasına" yol açmaktadır. Sağlıksız sonuçları bir yana bu durum, sosyo-ekonomik düzeyleri düşük ailelerden gelen çocukların aleyhine olmaktadır (Coombs, 1968, s. 1-10). Birey, insan olarak, büyük bir öğrenme gizilgücü ile dünyaya gelmektedir. Toplum, insanların öğrenmesi için kasıtlı ve düzenli olarak, onlara eğitim olanağı sağlamakla görevlidir. Buraya kadar bir problem yoktur. Bu noktada iki görüş karşımıza çıkmaktadır:

- Toplumun insanlara en etkili ve verimli eğitim sunma yolu, okuldur.

- Okul, toplumun insanlara eğitim sunma yollarından yalnızca birisidir. Aynı sonuçlar başka yollarla da alınabilir. Okulun yanında bu yollar da kullanılmalıdır (Delean, 1968, s. 169-176).

OECD tarafından yayınlanan bir raporda; halk eğitiminin amaçları ulusal ve yerel olmak üzere iki gruba ayrılmaktadır (Lowe, 1985, s. 35-38). Ulusal amaçlar; bir toplumda ekonomik, kültürel, bilimsel, teknolojik ve siyasal değişmelere bağlı olarak bireylere, yeni bilgi ve beceri kazandırma amacına dayanmaktadır. Yerel amaçlar ise; yerel toplulukların,

yerel sorunlarını çözmelerine olanak sağlayacak ve bölgelerinde yaşamlarını sürdürmelerini kolaylaştıracak bir amaca dayanmaktadır.

I.4.4. Halk Eğitiminde Etkinlikler

Halk eğitiminde hedef grupların ve gereksinimlerin farklılığı nedeniyle, halk eğitimi etkinlikleri çok farklı alanları içerir. Halk eğitimi amaçlarının ve temel görevlerinin gerçekleştirilebilmesi şu tür etkinlikler düzenlemeyi gerektirir (Geray, 2002, s. 12; Kılıç, 1981, s. 13):

- *Temel Eğitim:* Okuma-yazma öğretiminin yanı sıra, formal eğitimden yararlanma olanağı bulamayanları yeterli eğitsel düzeye getirme amacına dayanır. Bireylerin en alt düzeyde gereksinme duydukları ve günlük yaşamlarında sürekli yararlandıkları temel bilgi ve beceriler (okuma-yazma, aritmetik, ev yönetimi, fen, sağlık, yurttaşlık ve mesleki bilgi gibi) temel eğitimin içeriğini oluşturmaktadır.

- *Genel Kültür:* Belli bir temel eğitime sahip olan bireylere ekonomi, sosyoloji, anatomi, hukuk, yönetim ve güzel sanatlar gibi bireyleri belli konularda aydınlatıcı alanları içermektedir. Bu tür eğitim, doğrudan bireylerin gereksinimlerine göre düzenlenmiş halk eğitimi programları aracılığı ile yürütüleceği gibi, konferans, panel, açık oturum ve yayın yoluyla da yapılmaktadır.

- *Demokrasi ve Yurttaşlık Eğitimi:* Bireylerin temel hak ve sorumluluklarını tanıması, sorunların çözümünde yeterli duruma gelmesi, demokrasi eğitiminin temelini oluşturur. Demokratik bir toplumda, bireylerin etkin duruma gelmesi, o ülke yönetiminin etkinliğini artırır. Bireylerin temel hak ve sorumlulukları ile üstlendikleri görevlerinin bilincinde olması, toplumda kendi kendine kontrolü sağlar. Bu durumda bireyler, birbirlerini ve yönetimi denetleme gücüne kavuşacağından, devlet hizmetlerinin daha etkili yürütülmesine olanak sağlar. Bu nedenle, bir toplumdaki bireylere anayasa ve yasalardan kaynaklanan temel hak ve sorumluluklarının neler olduğuna yönelik olarak eğitsel etkinlikler

düzenleme gereği vardır. Bireylerin kamusal, siyasal işlere ilgisinin artırılması, siyasal sürece bilinçle daha geniş ölçüde katılması amacı güdülür. Demokraside, halkın karar verme sürecine katılması büyük önem taşıdığından, bu katılmanın bilinçli olarak gerçekleştirilmesi, ancak eğitim yoluyla olanaklıdır.

- *Ev Yönetimi:* Bu eğitim; çocuk bakımı, aile üyelerinin birbiriyle ilişkileri ve rolleri, eşler arası ilişki gibi değişik konularda yapılmaktadır. Bayanların eğitsel düzeylerinin, toplumsal saygınlığının az olduğu toplumlar için, bu alandaki eğitimin ayrı bir önemi vardır. Özellikle Türkiye’de bayan nüfusun eğitiminin düşüklüğü ve kırsal kesimlerde ataerkil aile yapısından dolayı, bayanlar aleyhine gelişen bir durum söz konusudur. Kırsal ve gecekondü kesiminde bayanın toplumsal statüsünün güçlendirilmesi ve erkeğin ailede ortak sorumluluk alabilmesi, bu konuda düzenlenecek halk eğitimi etkinliklerine bağlıdır.

- *Mesleki ve Teknik Eğitim:* Halk eğitiminin en önemli amaçlarından birisi de bireye belli bir mesleki bilgi ve beceri kazandırmak suretiyle bir meslek sahibi olmasını sağlamaktır. Diğer yandan, belli bir mesleki eğitime sahip olanlara da meslekleri ile ilgili bilimsel ve teknolojik gelişmelere bağlı olarak yeni bilgi ve beceriler kazandırmaya yönelik eğitim de bu gruba girmektedir.

- *Güzel Sanatlar Eğitimi:* Bireyin, müzik, güzel sanatlar, edebiyat, sanat ve el sanatları gibi, yaratıcı ve eğlendirici amaçlarla öğrenmek istediği her çeşit kültürel konuları içeren programlardır (OECD, 1977, s. 24). Ayrıca, güzel sanatların belli bir dalında yeteneğe sahip olan ancak, formal eğitimde bunu geliştirme olanağı bulamayanların, bu alanda düzenlenecek halk eğitimi etkinliklerine katılması suretiyle kendilerini geliştirmelerine ortam hazırlanır. Müzik, resim, oyun ve benzeri olanaklarla güzel sanat yapıtlarını anlamaya, sevmeye ve uygulamaya yardımcı nitelikteki bir eğitimi söz konusudur. Örneğin, bir bireyin müzik yapıtını dinlemesine, bilinçli olarak kavramasına, böylece buna karşı ilgisini, sevgisini artırmaya yönelik bir eğitsel çalışmayı içerir.

- *Sosyal Hizmetler Eğitimi*: Özellikle gelişmiş sanayi toplumlarında bu tür halk eğitiminin önemi daha da artmıştır. Yaşlıların, hastaların, sakatların ve suçluların topluma uyumunu kolaylaştırmak; içinde buldukları psikolojik ve fiziksel koşullardan kaynaklanan olumsuzlukların bireye olan etkisini en aza indirmeye yönelik çalışmalar yapılmaktadır. Yaşlı ve sakatların korunması, uygun yaşam kurallarının sağlanması, suçlu çocukların yemden topluma kazandırılmasına dayalı olarak bu tür grupları içine alan halk eğitimi etkinlikleri düzenlenmektedir. Türkiye’de, bu tür halk eğitimi etkinliğinin yok denecek kadar az olduğu söylenebilir.

- *Toplum Eğitimi*: Küçük toplumların veya yerel toplulukların sorunları ile ilgilenmelerine, bunları benimsemelerine, devletle sıkı işbirliğinde bulunmalarına, kendi aralarında örgütlenmelerine ve sorunlarını çözmelerine eğitsel yollarla yardımcı olmaya dayalı bir eğitimidir.

Toplum eğitimi ile toplumlarda var olan ekonomik, toplumsal, siyasal ve kültürel kurumların geliştirilmesine ve o topluluğun veya yerel toplumların kalkınmalarında önderlik işlevi gerçekleştirilir. Bu yolla yerel toplumların kendi olanak, kaynak ve işgüçlerini, devletin olanak ve kaynakları ile birleştirilerek kalkınmalarına destek sağlanır. Bu tür eğitim, toplum kalkınmasını sağlamaya yönelik olduğundan, "*toplum kalkınması*" olarak da ifade edilmektedir.

Toplum kalkınması; Yerel toplulukların ekonomik, toplumsal, kültürel gelişmelerini sağlamak amacıyla topluluk girişimlerinin devlet çabalarıyla bütünleşmesi suretiyle toplulukların ulusun bütünüyle kaynaşmasına ve ulusal kalkınmasına katkıda bulunma sürecidir (Geray, 2002 s. 59).

Toplum eğitimi programlarının amacı; toplumları kendi gereksinimlerini tanıyacak hale getirme, kullanabilecekleri kaynakları belirleme, bir taraftan devletin

alabileceği önlemler konusunda onların dikkatini çekmek, diğer taraftan olabileceği ölçüde düzeltici çözüm yollarına başvurmaktır (Lowe, 1985, s. 116).

I.4.5. Göç ve Göçün Yansımaları (İçel)

Göç, insanların tek başına veya tüm aile bireyleri ile birlikte bir yerden başka bir yere gitmelerini ifade eder. Bu mekan değişikliklerinin sebepleri olarak sosyal bilim literatüründe ‘iten’ ve ‘çeken’ faktörlerden söz edilir. “İtici güçler” in başlıcası, işsizlik ve düşük gelir iken; “çekici güçler” arasında yüksek gelir ve istihdam fırsatları yer alır (<http://www.mimarlarodasi.org.tr>).

Göç bir süreçtir, çünkü göçen sadece insan değil, onun getirdiği kültür ve davranışlardır. Göçen kültür, dil ve davranışların aynı ölçüde yer ve zemin bulabilmesi sadece bir süreci gerektirmez. Aynı zamanda değişimleri ve çelişkileri de beraberinde getirmiş demektir. Sorun, kişinin kendi özbenliğini nasıl kabul edeceğidir. Bu kabul, öz dilin (anadilin) reddedilmesinden değil, diğer dil ve kültüre olumlu yaklaşımdan geçer. Kişide yaşanan kültür çatışması iç dünyanın şekillenmesi ile bağlantılı olup, dış dünyanın ya da çevrenin beklentileri karşısında sürekli çatışmalı bir konumu yaratmaktadır. Çatışma iç dünyaya karşı olacağı gibi, dış sosyal çevreye yönelik de olabilmektedir. Bocalamanın başladığı yerde saldırganlık ve tahammülsüzlük, insanlar arası yıkıcı davranış ve ilişki tarzına dönüşebilmekte ya da insanı yalnızlığa itebilmektedir. Önemli olan çelişkileri aşmak ve problemlerin üzerine nasıl gidildiğidir. Göç eden insanların kendilerini sürgün edilmiş olarak kabul etmeleri ve buna dil çatışması ya da sorununun da eklenmesiyle değişen ve gelişen toplumun kültürel yaşam etkinliklerine katılım sağlamak daha da güçleşmektedir (<http://www.ozgurpolitika.org>).

Türkiye’de ilk nüfus sayımından itibaren kırsal nüfus miktarı oransal olarak sürekli azalma göstermiş ve bu azalış 1985 yılında mutlak azalma sürecine girmiştir ([www.die.gov.tr/genel nüfus sayımları](http://www.die.gov.tr/genel_nufus_sayimlari)). Türkiye’de 1950’li yıllarla birlikte hızlanan köyden

kente göç olgusu, bu dönemde, tarımın makineleşmesi ve modernleşmesi, geleneksel toprak sahipliği rejiminin değişmesi, topraksızlaşma ya da toprakların belirli ellerde toplanması ve ulaşım koşullarındaki gelişmeler sonucunda, kırsal nüfus oran olarak devamlı azalma, kent nüfusu da devamlı artma göstererek içgöç olgusunu ortaya çıkarmıştır (http://www.samikoroglu/article_read.asp?id=813).

Türkiye’de yaşanan son dönem göç, hazırlıksız ve istem dışıdır, bu ise göç sürecini yaşayanlar açısından tam anlamıyla sosyal bir yıkıma neden olmuştur. Ayakta kalabilme, yeni yerleşim alanlarına tutunabilme mücadelesi, hayatları boyunca tarımcılık, hayvancılık, meyvecilik vb. türden uğraşların dışına çıkamamış insanların geldikleri yeni mekanların gereklerine ve niteliklerine uygun iş olanağı bulamayışı ya da tamamen işsizlikle karşı karşıya kalışı, süregelen yoksulluk sadece mekan değişikliğini içermemiş, aynı zamanda değerlerde, yaşam ve çalışma tarzında da dönüşüme neden olmuştur. İstem dışı nedenlerle kurulu yapılarından kopan ve geldiği yeni mekanda tutunamayan aileler yaşanan göç sürecinde ciddi hasarlar görmüşler ve geçmişte var olan pek çok aile işlevini kaybetmeye başlamışlardır. Köyün, düzenli gelir olmasa da sunduğu yaşam olanaklarının yerini kentin kurumsallaşmamış emek piyasası almış ve her şart altında düzenli bir gelirin koşul olduğu bir yaşam seyrine dönüştürmüştür. Bu kurumsallaşmamış emek piyasası içinde erkekler iş bulma olanağı yakaladığı oranda çalışmaya başlarken bu olanaklar bayanlar için büyük ölçüde mümkün olamamıştır. Bayanların eğitimsizliği kesin bir sonuç iken ailedeki geleneksel rollerin değiştiği de bir o kadar önemli sonuç olarak görülmelidir. (www.gocder.com).

Barut (2002)’un tespitlerine göre ise, zorunlu göçerlerin yarısı yoksulluk sınırının altında yaşamaktadır, %6’sının hiç bir geliri yokken %40.5’i 100 milyon liranın altında bir gelire sahiptir. Erkeklerin %29.3’ünün işsiz olduğu belirtilen araştırma sonuçlarına göre, yapılan işler, genellikle gündelik işler (%29.9), seyyar satıcılık (%22) ve diğer niteliksiz işlerdir (%11.4).

Cernea, zorunlu iç göç mağdurlarının yedi tipik boyutta yoksunlaşmayla karşı karşıya olduklarını belirtir (aktaran; Özbudun, 2000): Topraksızlık, evsizlik, işsizlik, marjinalleşme, besin güvencesizliği, ölüm oranlarında artış, toplumsal kopukluk. Bu yoksunlaşmalardan marjinalleşme ve toplumsal kopukluğun özellikle göç edenlerin belirgin bir etnik aidiyetleri söz konusu olduğunda daha yoğun yaşandığı söylenebilir.

İstemli ya da zorunlu hangi koşullar altında yapılmış olursa olsun, uzun süreli göç olayında, yaşamın sürekliliğinden bir daha kolayına bağlanamayan büyük kopuşlar vardır. Göçmenin içine girdiği yeni toplumda, etnik ve ekonomik farklılıkları nedeniyle sürekli olarak dışlanması ve kuşkuyla karşılanması, kendisine karşı olan güven duygusunun hızla çözülmesine neden olabilmekte ve yoğun bir kimlik krizi ortaya çıkabilmektedir (www.mimarlarodasi.com.tr). Bu krizi azaltmak için göçmenler göç edilen yerlerde ortak mahalleler kurmakta geldikleri yerdeki değerlerle farklı bir coğrafyada yaşama mücadelesi vermektedirler. Kent yoksulları, işsizler, göçmenler kentlileşemeyen insan grupları içinde değerlendirilmekte, çözüm de onların kente entegrasyonunda görülmektedir.

Berry ve Kim (1978), farklı kültürel etnik kimliğe sahip kişilerin yeni geldikleri toplumsal yapı içinde, özgün kültürel özelliklerini korumak istemeleri ile diğer grupla ilişki kurma durumuna göre, entegrasyon, asimilasyon, seperasyon ve marjinalleşme gibi dört tip davranış biçimleri geliştireceklerini belirtmektedir (<http://www.rizgari.net/modules>). Sonuç olarak zorunlu nedenlerle göç edenler metropollere tutunmaya çalışmaktadır.

150 yıllık geçmişi ile İçel, Çukurova'nın batısında verimli topraklar üzerinde kurulmuş, modern limanı ve serbest bölgesiyle Türkiye'nin en hızlı büyüyen kentlerinden biridir.

1990 Genel nüfus sayımında 1.266.995 olan İçel nüfusu 1996 yılında ise 1.612.715'e yükselmiştir (MTSO, 1996, s.298). İçel her yıl çeşitli sayılarda göç almaktadır. Özellikle 1970 yılından sonra göç akını yön belirlemiş, 1980 yılından sonra ise bu yön göçü

yoğunlaştırmıştır. Yoğun bir şekilde göç alan İçel, yeni yerleşim alanı olarak cazip görülmüştür. Ancak bu caziplik İçel'i hazırlığı olmayan bir kent görünümüne büründürmüştür.

1983 - 1986 döneminde İçel'e nüfus kaydını naklettirenlerin %12.4'ü İçel'in diğer ilçelerinden gelenler, %87.6'sını başka illerden gelenler teşkil etmiştir. Bu illerin başında Şanlıurfa, Mardin, Adana gelmekte, bunları Hatay ve Malatya takip etmektedir. Son yıllarda ortam bu göçün en belirgin nedeni İçel'de Serbest Bölgenin kurulması olmuştur. Doğu ve Güneydoğu illeri halkı bu göç oranı içerisinde en yüksek kısmı teşkil etmiştir (Develi, 1991, s.60).

Başka illerden İçel'e gelen nüfus oranı İçel'in yerli nüfus oranını yaklaşık altıya katlamıştır. Bu veriler arasındaki oran farklılıklarını burada ele alınmasının sebebi, bu gelen nüfusun kent bünyesinde ne kadarını barındırabilecek güce sahip olması veya diğer illerden gelen nüfusun kente uyum sorununu, kentle bütünleşme sorununu ortaya koymak içindir. Yani gelen nüfus İçel'e ne kadar tutunabilmiş, kent ise gelen nüfusu ne kadar benimsemiştir.

1980 sonrası yaşanan yoğun göç politikaları, İçel kenti açısından olumsuz sonuçlar doğurmuştur. Göçün etkisi kente yansımıştır. Bu yansıma kentin çarpık bir yapılanma sergilemesinde neden teşkil etmiştir. Çünkü gelen nüfus kente gelişiyse istekleri sıralamaya başlar hale gelmiştir. Bu isteklerden birisi ise iş sahibi olmak yani ekonomik ihtiyaçların karşılanmasıdır. Bu istekler sıralandığında da bunlara cevap veremeyen bir İçel ile karşılaşmaktadır.

Bunlar dışında göçle gelen nüfus İçel'de ekonomik, siyasi, kültürel açıdan farklılıklar ortaya koymuştur. Bu farklılıklar bugün İçel'de aynı memleketin insanların oluşturduğu veya aynı kültüre sahip insanların oluşturduğu mahalleler görülmektedir. Özellikle de göçle gelen nüfus kendine ait bir mahalle oluşturmuştur. Bu oluşan mahalleler yeni göçleri de kent içinde kendine çekmiştir. Bu anlamda kent içinde mahalleler arasında

uçurumlar oluşmuştur. İçel’de bu özellikleri yansıtan Demirtaş, Çilek, Yeni Mahalle gibi göç mahalleleri vardır. Fakat bu göç mahalleri dışında ekonomik ve siyasi gücü yüksek olan kesimdeki insanları oturduğu semtler de vardır. İşte bu noktada İçel’de kentleşmenin çarpıklığı sergilenmiştir. Bu ifade edilenler aynı zamanda gelen nüfusun kente uyum sorununun bir sonucudur. Bu uyumsuzluk ise göç eden nüfusun kenti olumsuz etkilemesine neden olmuştur. Bu olumsuzluk durumları; işsizlik, kent içinde dengesiz bir dağılım ve gecekonduların artması, hizmetlerdeki yetersizlikler, güvenlik problemi, kentsel anlamdaki ihtiyaçların artması, İçel’in kent kimliğini tanımlamada yetersiz kalması, gelen nüfusun uyum sağlayamaması ve suç işlemede artış yaşanması, sınıf mevcutlarının artması ve ekonomik sıkıntı yaşayan ailelerin çocuklarını okuldan alarak çalışmaya yönlendirmesi şeklinde ortaya çıkmıştır.

Kentleşme ya da kentli olmak birey ölçeğindeki bir değişim sürecidir. Bu sürecin sosyal, psikolojik boyutu vardır. Kentleşme, kentleşme süreci sonucunda, toplumsal değişimin insanların davranışlarında ve ilişkilerinde, değer yargılarında ve tinsel yaşam biçimlerinde değişiklikler yaratması sürecidir. İşte bu süreçte yeni davranışlar, yeni yaşam biçimlerine bürünemeyen nüfus, kentte uyum sağlayamamıştır. Bu uyum sağlayamama bir yönüyle de kentlilik bilinci ve kültürüne sahip olamamanın bir sonucudur. Çünkü geleneksellikten kurtulamama ile kentin altyapısı, hizmetleri, ekonomik anlamda yeterliliği v.b. faktörlerin kent hayat tarzını yansıtmaması arasında kalan nüfus kente uyumda engel oluşturmaktadır. O halde adım atmak, kentlilik bilinci ve kültürünü verebilecek koşulları kentte oluşturmaktan geçer. Bu oluşmadığı takdirde göç eden nüfus ne kente tutunabilir ne de uyum sağlayabilir.

İçel kentine uyum sağlayamamanın önündeki engeller; Geleneksel kültürle şehir kültürünün çatışması, kent yaşam biçiminin içselleştirilememesi, göç eden nüfusun ekonomik ve eğitim alanındaki yetersizliği, göç eden nüfusu kucaklayacak kurumların eksikliği, gelen

nüfusun kentin kurallarıyla bir bütünlük sağlayamaması, farklı kültürel yapılarla karşılaşan nüfusun kent içinde kutuplaşmaya gitmesi kentle bütünleşmenin önündeki engellerdir.

İçel’de bu uyum sorunu sürdüğü sürece kentte sosyolojik açıdan suç çeşitliliği ve oranı artacak, psikolojik anlamda ruh hastalıkları, stres ve intihar artışları yaşanacak, kentleşme sürecinde yeni problemler karşı karşıya olan bir kent ortaya çıkacaktır.

1.5. İLGİLİ ÇALIŞMALAR

Bugüne kadar yetişkin eğitiminde pek az araştırma yapılmıştır. Bunun belli nedenleri olduğu söylenebilir. Bu nedenlerden biri, bütün dünyada eğitim bilimciler çalışmalarını daha çok ilköğretim ile ortaöğretimle ilgili sorunlar üzerinde toplamışlar, yakın zamanlarda ise yükseköğretim ile ilgilenmişlerdir. İkinci olarak, toplumbilimi alanında çalışan araştırmacılar yetişkinlerin eğitimi konusunu ihmâl etmişlerdir. Üçüncü olarak, formal eğitime kıyasla yetişkin eğitiminin belirsiz oluşu, eğitim uzmanlarının ondan uzak durmasına yol açmıştır. Dördüncü olarak da bu konuda araştırma fonlarının çok kısıtlı olmasıdır (Lowe, 1985, s.211-212). Tokyo Konferansında da konu ele alınmış ve yetişkin eğitiminin gereği üzerinde durularak bu konuda araştırma uzmanlarına olan ihtiyaç önemle vurgulanmıştır (www.unesco.org/education/uie/confintea/tokyo_e.pdf).

1.5.1. Yetişkin Eğitimi İle İlgili Yurt Dışında Yapılan Çalışmalar

Glaziers Hall’ın, Londra’da “*Migrasyon, Faydaları ve Karşılaştığı Zorluklar*” (Migration the benefits and challenges) konulu konferansında Birleşik Krallık (UK)’a olan yeni göç şekillerinin farkındalığının artması; eğitim, öğretim ve iş fırsatlarının göçle gelen toplumların ihtiyaçlarının karşılanması için nasıl geliştirileceğinin incelenmesi; etkili ortaklık çalışmalarının entegrasyon ve toplum uyumunu arttıracaklarını gösterme gibi problemler ele alınmıştır (www.niace.org.uk./conference/migration.htm).

Ian Martin (2002)’in “*Yetişkin Eğitimi, Ömürboyu Öğrenim ve Vatandaşlık: Bazı Eğer ve Amalar*” yazısı, baskın yaşam boyu öğrenme kavramının, bir eğitim kavramından

ziyade politik bir tercih olduğunu ileri sürer. Bu açıdan, yaşam boyu öğrenme, vatandaşlığın yeniden yapılandırılması ile sonuçlanan refahın çözümünü (deconstruction) mümkün kılar. Uygun bir şekilde anlaşılması olan demokratik vatandaşlık diğer yandan, vatandaşlar arasında maddi, kültürel kaynakların daha eşit dağılımına doğru belirli bir ilerlemeye dayanır. Eğitim kendisi üzerinde yer alan yapısal değişikliklerden biraz emin olmayı sağlayabilir. Ayrıca, yaşam boyu öğrenme ekonomik modelinden farklı olarak, demokratik düşünce ve tartışma için demokratik bir toplumda aktif vatandaşların ne anlama geldiği hakkındaki görüşlerimizi genişletmek, eleştirel yetişkin eğitiminin bir görevi olarak belirtilmiştir. Bu yazı, Nisan 2002’de Birleşik Krallık (UK) Ulusal Sürekli Yetişkin Eğitimi Enstitüsünün yıllık konferans çalışmasında verilen konuşma metnini içerir. Buna göre; ‘Vatandaşlık için eğitim’ kendi çağdaş tanımlarını sınırlamalarının eleştirel bir anlayışını öngörür. Asıl mesele politik toplumu kavramsallaştırma yolumuzla buna nasıl uyacağımızla ilgilidir. Politik toplum düzensiz bir yüzey olarak düşünülmelidir (www.educationarea.com/educationarea/sample).

Adriana Kaplan (1999) “*Küresel Yetişkin Eğitimi Stratejisinin Sonuçları: İspanya’da Kırsal Afrikalı Göçebe Kadınların Durumu*” adlı konuşmasında, “Senegal göçebe nüfusu üzerindeki küresel yetişkin eğitimi sonuçlarını ve onların toplumla bütünleşme süreçleri, Afrikalı bayanların kendileri üzerindeki ısrarını vurgulamalarına rağmen varacakları yerdeki toplumun reproduksiyon modelleri ile ilgili meseleleri ve bunların, okuryazarlık sürecine erişim için fırsatlar sağlarken yeni cinsiyet ilişkileri kurmak için ima ettiği değişiklik hakkında konuşmanın ilgi çekici olacağı konusunda görüş birliğine vardık” demektedir (www.cicred.org/Eng/Seminars/ACTES).

Longworth ve Davies (1996) tarafından yazılan “*Lifelong Learning*” isimli çalışmada; Yaşam boyu öğrenmeye doğru günümüzde dünya çapındaki hareketin arka planı açıklanmıştır ve öğrenme organizasyonu olarak işyeri ve üniversite için, okul ve öğretmen eğitimi organizasyonu; toplum, millet ve birey için neyin önemli olabileceğini betimler.

Cottingham, Metcalf ve Phnuyal (1998) “*Okuryazarlık Ve Sosyal Değişime Yansıma Yaklaşımı: Bir Cinsiyet Perspektifi.*” başlıklı bir çalışma yapmışlardır. Bu yaklaşım, bir okuryazarlık öğretmenin katılımcılarla ilgili meselelerin tartışılmasını kolaylaştırdığı bir katılımcı yaklaşımdır. Katılımcılar odaksal meseleleri sınamak için bilgi toplantısı ve Venn diagramları gibi analiz araçları kullanırlar. Okuryazarlık ve sayılardan anlama becerileri tartışma ve grafik araçlarının kullanılmasıyla elde edilir. Yapılan bu çalışma, tarım, sağlık ve gelir oluşturan bayanları kapsayan üç pilot projenin değerlendirilmeleri bunların % 690-70’inin temel okuma yazma ve sayılardan anlama düzeyini başardığının kaydedildiğini ortaya çıkarmıştır. Bayanlar, artan hareketlilik, daha fazla aile ve toplum katılımı, ve iş bölümlemedeki değişimleri yaşamıştır. Katılımcı yöntemler bayanlara aynı zamanda iyi eğitim görmüş insanlar kadar, pratik beceriler elde etmeye izin verirken bayanların varolan bilgisine saygı duyulmasına ve kullanılmasına izin vermiştir. Büyümekte olan (okuryazarlık ve ESL’yi içeren) yetişkin temel eğitime katılımcı yaklaşımın kullanımına ilgiye rağmen, çoğu pratisyen katılımcılığın anlamının tam olarak ne olduğundan habersizdir. Bunun için öne sürülen bir sebep, öğretmen ve öğrenci arasındaki ilişki üzerine odaklanan ve diğerleri sınıf içinde yapılan iş ile öğrencilerin sınıf dışındaki hayatlarındaki değişimlerle oynama çabaları arasındaki ilişki üzerine odaklanan çoğu farklı ‘katılımcılık’ tanımıdır. İlave olarak, pratisyenler katılımcı eğitimin teoride iyi ses çıkarmasına rağmen pratiğe geçirmenin zor olduğunu öne sürmektedirler.

I.5.2. Yetişkin Eğitimi İle İlgili Yurt İçinde Yapılan Çalışmalar

Yıldız (2004) tarafından hazırlanan “*Türkiye’de Yetişkin Eğitimi Araştırmalarına Toplu Bakış*” adlı çalışma, Türkiye’deki yetişkin eğitimi araştırmalarının mevcut durumunu analiz etmeyi amaçlamaktadır. Bu çalışma, Türkiye’deki üniversite temelli yetişkin eğitimi araştırmalarının nicelik, durum, süreklilik, araştırma konuları, yaklaşımları ve yöntemleri açısından analiz edilmesini hedeflemektedir. Bu çalışma, 1978 ve 2001 yılları arasında

Boğaziçi ve Ankara Üniversitesinde bu alanda yapılmış 110 lisans-üstü tez çalışmasının incelenmesine dayanmaktadır.

2001-2002 döneminde Rotary ve MEB Çıraklık ve Yaygın Eğitim Genel Müdürlüğü Okuma Yazma Şube Müdürlüğü'nün katılımı ile "Kolaylaştırılmış Okuma Yazma Eğitimi Uygulamalarının Değerlendirilmesi" adlı bir değerlendirme çalışması yapılmıştır.

Bu araştırmanın sonuçları aşağıdaki gibidir:

KOYE gurubunun değerlendirilmesinde % 19.5 orta, % 38.5 iyi, % 22.6 sı çok iyi olmak üzere kursa katılanların % 80.6 sı okumayı öğrenmiştir. Öğrencilerin % 34.8 i orta, % 14 ü iyi, % 14 ü çok iyi olmak üzere % 62.8 i yazmayı öğrenmiştir. KOYE programını bitirenlerin % 70 i programı yeterli, % 30 u yetersiz bulmuşlardır. KOYE programı eğiticilerinin ise % 76.2 si programı yeterli, %23.8i yetersiz bulmuştur. Öğreticilerin % 71.4ü KOYE nin MEB eğitim programından değişik olduğunu belirtmişlerdir. KOYE programına katılanların okuma yazma dışında temel yaşam becerileri kazandıkları, toplumsal yaşama daha aktif olarak katıldıkları sonucu ortaya çıkmıştır. KOYE öğreticilerinin programı tam olarak uygulayamadıkları tespit edilmiştir. KOYE programı Türkçe bilmeyen kişilerde de aynı oranda başarılı bulunmuştur (<http://www.koye.org/Tarih2.htm>).

Türkiye'de yetişkin eğitimi konusunda çalışma yapan kuruluşların başında Uluslararası Rotary Kulübü'nün önemli bir yeri vardır. Uluslararası Rotary Kulübü'nün yürüttüğü Işık Okuma Yazma Projesi (Literacy Lighthouse) kapsamında okuma-yazma probleminin çok yoğun olduğu yerlerde örnek pilot projeler oluşturarak bu problemin çözümü için çalışmalar yapılmaktadır. Bu çalışmaların yapılmış olduğu ülkeler; Tayland (1987), Zimbabwe (1990), Bangladeş (1997), Güney Afrika (2002), Türkiye (2002), Brezilya (2003)'dir. Ayrıca Bangladeş, Hindistan, Nepal, Pakistan, Tayland, Filipinler, Endonezya, Laos, Malezya, Güney Afrika, Burkina Faso, Nijerya, Kenya, Malawi, Namibiya, Uganda, Zambiya, Mauritius, Etopya, Brezilya, Meksika, Curacao, Dominik Cumhuriyeti, Guetemala,

Solomon Adaları, Vanuatu'da da sürmekte olan projeler mevcuttur (<http://www.koye.org/Tarih2.htm>).

Özel (1996) 'in yılında yapmış olduğu “*Ana-Baba Okulu-Bir Yetişkin Eğitimi Denemesi*” isimli araştırması da; Ana-Baba Okulu'na katılan grupla, katılmayan grubun aile yaşamı ve çocuklarla iletişim konusundaki görüş ve davranım biçimleri arasındaki farklılıkların belirlenmesi amaçlanmıştır. Ayrıca Ana-Baba Okulu'na katılan grubun kursun programı, işleyişi hakkındaki görüşlerini almak ve ileriye dönük önerileri saptanmaya çalışılmıştır. Araştırma sonucunda elde edilen bulgulara göre; Ana-Baba Okulu'na katılan ve katılmayan grupların aile yaşamı ve çocuklarla olan iletişimleriyle ilgili olarak görüş ve davranım biçimlerinde farklılıklar olduğu gözlenmiş ve bu farklılıklar istatistiksel olarak da anlamlı bulunmuştur. Ana-Baba Okulu'na katılan grup ise, okulu program ve işleyiş açısından yeterli bulduklarını bu tür uygulamaların yaygınlaştırılması gerektiğini ifade etmiştir.

Milli Eğitim Bakanlığı tarafından 1999 yılında yetişkinlerde ilkokuma yazma eğitimi ile ilgili bir araştırma yapılmıştır. 1998-99 yılında açılan I. Kademe (90 saatlik) okuma-yazma kurslarının MEB/UNICEF tarafından, örnek alınan 7 ilde belirlenen 19.343 kişiden rasgele seçilen 382 örnek (% 2.1) üzerinde yapılan bu araştırmanın sonucunda:

Özellikle 14-23 yaş gurubunda Diyarbakır'da kursiyerlerin % 90'ının kız, Mardin'de ise % 50'sinin kız olması, zorunlu okuma-yazma çağındaki bu gurubun okuma-yazma kursuna devam ediyor olması, zorunlu eğitime devam konusunda sıkıntılar olduğunu akla getirmektedir. Kursiyerlerin % 20'si ilkokula devam etmiş olup, bunların %12.5'unun ilkokul diploması vardır. O halde ilkokulda okuma-yazma öğretmede de problemlerimiz var demektir. Yaklaşık 5 kursiyerden biri ilkokula gitmiş fakat okuma-yazma öğrenememiştir. Kentte doğanların ne kadarının göç ile kente geldiği belli değildir. Okumaz-yazmazlık özellikle kırsal kesim bayanlarının önemli bir problemidir. Kursiyer devamsızlığı en önemli sorun olarak verilmiştir. Tüm bu rakamlara ek olarak 9 -12 milyon kişi arasında

olduğu bilinen okuma yazma bilmeyenlerimizin % 40' ının Türkçe de bilmediği göz önüne alınırsa problemin ne kadar zor ve karmaşık olduğu ortaya çıkmaktadır (<http://www.koye.org/Tarih2.htm>).

Yayla'nın yaptığı araştırmada (2002), Halk Eğitim Merkezlerinde etkili ve verimli yetişkin eğitimi hizmetlerinin gerçekleştirilmesi için, bu kurumlarda görev yapan ücretli usta öğreticilerin, yetişkin eğitimciliği görev ve sorumluluğunu alabilecek yeterliklere ne derece sahip oldukları ve gelişme ihtiyaçlarını, Halk Eğitim Merkezi müdürleri ve rehber öğretmenlerin değerlendirmesinin yanı sıra kendi değerlendirmelerine dayanarak belirlemek amaçlanmıştır. Analizler sonucunda ise, ücretli usta öğreticilerin tüm konularda yeterliliklerini geliştirmeye yönelik eğitim ihtiyacı hissettikleri ortaya çıkmıştır (Yayla, 2002).

2003 yılında Unicef kapsamında gerçekleştirilen Otaran, Sayın, Güven, Gürkaynak ve Atakul'un "*Eğitimin Toplumsal Cinsiyet Açısından İncelenmesi*" isimli araştırmasında verilerin analizi yapılarak şu sonuçlara ulaşılmıştır: Kadın-erkek arasında bulunan ayrımcılığın eğitimin her aşamasında görüldüğünü ve kız çocuklarının eğitim hizmetlerinden yeterince yararlanamadıklarını göstermektedir. Sorunlar, Doğu ve Güneydoğu'nun kırsal yöreleri ile kentlerin gecekondu bölgelerinde özellikle yoğunlaşmaktadır. Yapılan ilk incelemelerden anlaşılacağı gibi, yapılan uygulamaların başarıya ulaşması için, çocukların çalıştırılması, eğitimin fırsat maliyeti, okuma yazma bilmeyen anne babalar ve ataerkil değer yargıları gibi birçok sorunla başa çıkmak gerekmektedir (www.unicef.org/turkey/gr/ge21.html).

Bilir (2004)'in "*Kentleşme Sürecinde Yetişkinlerin Eğitim Gereksinimi: Ankara Mamak İlçesi, Tuzluçayır Sempti, Ege Mahallesi Örneği*" araştırması 248 bayan, 177 erkek toplam 425 yetişkin üzerinde yapılmıştır. Araştırmanın sonuçları, 1. Araştırma sürecinde öğrenciler önemli deneyimler kazanmıştır. 2. Araştırmaya katılan yetişkinlerin (N=425) % 12.7'si hiç okuma-yazma bilmemektedir. % 8.5'i ise okur-yazar fakat diploması yoktur.

Diplomalı okur-yazar yetişkinlerin (N=351) % 64'ü almış oldukları eğitimi yaşamlarını sürdürmek için yeterli bulmamaktadır. 3.Yetişkinler, geçimlerini sağlayacak beceri kurslarının yanı sıra,ana-çocuk sağlığı,beslenme ve ev ekonomisi konularında da kurs açılmasını istemektedirler. Kursların evlerin yakınında açılmasını istemektedirler. Aksi halde,eşinin izin vermemesi, parasızlık,yaşlılık ve ev işleri gibi katılma engelleri bulunmaktadır.

Malkoç (1983)'un “*Yetişkin Kadınların Öğrenme ve Eğitim İhtiyaçları*” adlı çalışmasında, deneklerin çoğunluğu (%91,7) öğrenme ihtiyacı duyduklarını belirtmişlerdir. %72.6 bu kursların en motive edici yanının kendilerini gerçekleştirmek olduğunu belirtmişlerdir.

Oğuzkan ve Okçabol (1993)'un yaptığı bir araştırmada ise, “*Yetişkinlerin Öğrenme İsteğinin Nedenleri*”; gelir sağlama (%41), kişisel gelişme (%22), boş zamanı daha iyi değerlendirme ya da öğrenme zevki için öğrenme (%16), işinde ilerleme (%13) ve iş bulma (%8) olarak sıralanmıştır.

Yapılan bir başka araştırma ise; Halk Eğitimi Merkezleri bünyesinde sürdürülen I. kademe okuma-yazma kurslarının genel bir değerlendirmesini yapmak ve kursiyer, mezun ve kurslarda görev alan öğretmen görüşlerine dayalı olarak karşılaşılan sorunları saptamak ve varolan durumu ortaya koymaktır. Araştırma 7 ilde (Ankara, İstanbul, Antalya, Rize, Van, Diyarbakır ve Van) yürütülmüştür. Araştırmaya, halen I. kademe okuma-yazma kurslarına devam eden 208 bayan kursiyer, 1997-98 öğretim yılında I. kademe okuma-yazma kurslarını bitiren 174 bayan mezun ve bu kurslarda görev yapan 42 öğretmen katılmıştır. Elde edilen bulgulara göre; Kursiyerlerin, kurslardan çok yönlü beklenti içinde oldukları gözlenmektedir. En sık vurgulanan özlem ve beklentiler arasında: ulaşımda, alış-verişte kolaylık sağlama, kendine güven gelmesi, başkalarına ihtiyaç duymadan kendi işini yapabilme, telefon açabilme ve not alabilme, gazete-kitap okuyabilme, çocuklarının ödevlerine yardımcı olabilme ve ev

ekonomisine katkıda bulunabilme yer almaktadır. Kursların hedeflerine (okuma, yazma, hesap yapma becerisi kazandırma) ne ölçüde ulaştığına ilişkin yanıtlar incelendiğinde; gerek mezunların gerekse öğretmenlerin kursların en başarılı buldukları boyutu okumayı öğretme boyutudur. Bunu yazma *becerisi* kazandırma izlemektedir. Buna karşılık, kursların "hesap yapma becerisi" kazandırmada çok zayıf kaldığı izlenimi edinilmiştir. Öte yandan, her üç boyutta da en genç iki yaş grubunun kendilerini daha başarılı algıladıkları, gruplar arasındaki farkın okumadan hesap yapmaya doğru gidildikçe arttığı gözlenmektedir (<http://www.die.gov.tr/CIN/okuma-yazma.html>).

Okur'un (1999), "*Yetişkin Eğitiminde Yetişkinleri GÜdüleme Uygulamalarının Değerlendirilmesi (Ankara İli Örneği)*" isimli çalışmasının amacı, yetişkin eğitimi çalışmalarında yetişkinleri güdüleme uygulamalarının değerlendirilmesi, eksikliklerin belirlenmesi, uygulama sırasında karşılaşılan sorunların ve çözüm önerilerinin neler olduğu hususunda, Ankara İli Büyük Şehir Belediyesi sınırları içerisinde olan Halk Eğitim Merkezleri müdürleri, müdür yardımcıları, rehber öğretmenler ve kurs öğretmenleri ile kursa katılan yetişkinlerin görüşlerini almak ve bu görüşler arasında farklılıklar olup olmadığını belirlemektir. Elde edilen verilerin analizi ışığında, Türkiye'de yetişkin eğitiminde güdüleme konusunun yeterince bilinmediği, yetişkinlere yönelik güdülemenin yeterince yapılmadığı ve merkezlerde görevli personelin yetişkinlerin özellikleri konusunda yeterince bilgi sahibi olmadıkları görülmüştür.

Minnesota Üniversitesi'nden Durgunoğlu, Boğaziçi Üniversitesi'nden Öney, Anne Çocuk Eğitim Vakfı'ndan Kuşçul ve Cantürk tarafından hazırlanan "İşlevsel Yetişkin Okuryazarlığı Programı, Uygulama ve Değerlendirmesi" (1997) isimli raporda, 1995 yılında başlayarak geliştirmiş olduğumuz İşlevsel Yetişkin Okuryazarlığı Programı (İYOP)'nın özelliklerini ve uygulama sonuçlarını özetlemek, İYOP'u, Türkiye çapında Halk Eğitimi Merkezlerinde uygulanmakta olan Yetişkinler için Okuma Yazma Öğretimi I. Kademe

Eğitim Programı ile karşılaştırmak ve bu karşılaştırmalardan hareket ederek yetişkin okuryazarlığı ile ilgili bazı önerilerde bulunmak amacı ile hazırlanmıştır. Bu kapsam içinde işlevsel yetişkin okuryazarlığı Programı'nın temel felsefe ve prensipleri açıklanmakta, programın birinci, ikinci ve üçüncü dönem uygulaması değerlendirilmektedir.

şimşek'in 2002 yılında yapmış olduğu "Ailelere Yönelik Düzenlenen Etkinliklerin Yetişkin Eğitimi Açısından Değerlendirilmesi" isimli çalışmasında, okul-aile iletişiminin ve bu iletişimi geliştirmek amacıyla yapılan çalışmaların, hazırlanıp uygulanan etkinliklerin yetişkin eğitimi açısından değerlendirmesinin yapılması amaçlanmıştır. Bu araştırmalardan elde edilen bulgular okul- aile iletişiminin ve bu iletişimi geliştirmek amacıyla yapılan çalışmaların, hazırlanıp uygulanan etkinliklerin yetişkin eğitimi açısından yeterli olmadığını göstermiştir. Ayrıca anne-babaların eğitim ihtiyaçlarının karşılanılabilmesi için ne tür çalışmalara ihtiyaç duydukları da ortaya çıkmıştır.

Türkiye'de yetişkinlere okuma yazma kurslarının verildiği projeler ve kampanyalar da vardır. Bunlar:

Cumhurbaşkanı adına eşi Sayın Semra Sezer öncülüğünde başlatılan "Ulusal Eğitime Destek Kampanyası" 8 Eylül 2001 tarihinde başlatılmış ve 4 yıllık bir programla 2 milyon kişiye ulaşılması hedeflenmiştir. Kampanyanın başlangıcı olan 8 Eylül 2001 tarihinden 8 Eylül 2003 tarihine kadar geçen 2 yılda açılan okuma yazma kursları ve kursiyer sayıları tabloda gösterilmiştir.

Tablo 1: Kurslar ve Kursiyer Sayıları

Kurslar	Kurs sayısı	Kadın	Erkek	Toplam
I.Kademe Okuma-Yazma Kursları	22.883	310.711	140.815	451.526
II.Kademe Okuma-Yazma Kursları	7.901	75.984	75.509	175.493

Toplam	30.784	386.695	216.324	603.019
--------	--------	---------	---------	---------

(Kaynak: www.eyem.meb.gov.tr/okuma yazma kursları,2003)

Kursların organizasyonu Cumhurbaşkanlığında oluşturulan bir ulusal sekreteryaya tarafından yapılmaktadır. 81 ilin valiliklerinde oluşturulan il komiteleri aracılığıyla tüm ülkede okuma- yazma kursu açılmıştır. Kampanya, yaklaşık 100 Sivil Toplum Örgütü (STÖ), gönüllü öğretici, parasal destek ve tanıtım gibi konularda destek vermiştir.

Ulusal kampanyadan ayrı olarak, MEB özel olarak dezavantajlı durumda bulunan sosyal gruplara ve geri kalmış bölgelere yönelik okuma yazma kursları içeren özel projeler organize etmektedir. Bu projeler; “*Genç Kız ve Kadınların Eğitiminin Geliştirilmesi Projesi*” ve “*Doğu ve Güneydoğu Bölgesinde Sosyal Gelişme ve İstihdamın Desteklenmesi Projesi*”dir (Nohl ve Sayılan, 2004, s.14).

“Genç Kız ve Kadınların Eğitiminin Geliştirilmesi Projesi” 1997-2000 yılları arasında uygulanmıştır. Gelir getirici ve mesleki kurslar ile birlikte bu proje özellikle genç kız ve kadınları hedefleyerek tüm yetişkinlere okuma yazma kursları sağlamıştır. Ancak MEB tarafından bu proje için verilen rakamlar okuma yazma kurslarına katılanların yarıdan biraz fazlasının erkek olduğunu göstermektedir.

“Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesinde Sosyal Gelişme ve İstihdama Destek Projesi” Doğu ve Güneydoğu bölgelerinde özellikle sosyal ve ekonomik nedenlerden dolayı yoksulluk çeken genç kızları ve kadınlara yönelik olarak yetişkinler için okuma yazma eğitimi sağlamıştır. Bu kurslar temel yaşam becerileri, gelir getirici beceriler ve istihdamı teşvik edici mesleki beceri eğitim kursları ile birlikte düzenlenmiştir. Bu proje kapsamında, Eylül 2001 ile Ekim 2002 arasında, 7.730 kursa 64.812’si kadın 86.401’i erkek toplam 151.213 kişi katılmıştır (Nohl ve Sayılan, 2004, s.14).

Her iki proje de genç kızlara ve kadınlara yönelik olmasına rağmen, gerçekte erkeklerin ihtiyacını karşılamıştır ve bu durum okuma yazma eğitimine en çok ihtiyacı olan

hedef gruba; okur yazar olmayan bayanlara yaklaşmak için uygun bir yol bulmanın ne kadar zor olduğunu göstermektedir.

Çıraklık ve Yaygın Eğitim Genel Müdürlüğünce yürütülen ve daha çok bayanlara yönelik meslekî eğitim ve istihdamı destekleyici projeler de vardır (M.E.B. Çıraklık ve Yaygın Eğitim, 1994; M.E.B. Çıraklık ve Halk Eğitimi Merkezlerinde Yürütülen Yaygın Meslekî Eğitim Projesi Çalışmaları, 1994; M.E.B. Yaygın Eğitimde İstihdam ve Çok Amaçlı Eğitim Merkezleri, 1995; M.E.B. Bütçe Raporları, 1991-1996):

- Yaygın Meslekî Eğitim Projesi
- İstihdamı Geliştirme Projesi
- El Halıcılığını Geliştirme ve Yaygınlaştırma Projesi
- Eğitici Anne (Çocuk Bakıcısı) Yetiştirme Projesi
- Özel Eğitim Gerektiren Kişilere Meslek Kazandırma Projesi
- Meslekî ve Teknik Eğitimi Geliştirme Projesi (METGE)
- Üreten Kadın Projesi
- Ceza evindeki Kadın ve Çocukların Meslekî Eğitim Projesi
- İstihdam ve Eğitim Projesi
- Bulgaristan Etnik Türkleri Projesi
- Okuma Yazma ve Kadın İş Gücü Eğitimi Projesi

Yukarıda sayılan projelere ek olarak, Mesleki Eğitim ve Küçük Sanayi Destekleme (MEKSA) Vakfı tarafından 1985 yılından bu yana yurt dışından sağlanan kaynaklar ile finanse edilen pek çok proje uygulanmıştır. Bu kapsamda pek çok kişiye mesleki eğitim imkanı sağlanmış, projede görev alan öğretmen ve eğiticiler yurt içinde ve yurt dışında ileri eğitime tâbi tutulmuş, pek çok eğitim merkezi ve atölye donatılmıştır. Bu kapsamda sağlanan finansman kaynakları tamamen hibe olup, tamamına yakını Almanya tarafından verilmiştir (<http://www.iskur.gov.tr/mydocu/yurtdisi/bolum7>).

II. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ

Dünyada, okur-yazarlığı yaygınlaştırma çalışmalarının uzun bir geçmişı vardır. Hemen her ülkede, yetişkinlere yönelik okuma-yazama programları uygulanmakta ve bir kısmı UNESCO tarafından da desteklenen çeşitli yaklaşımlar denenmektedir. Dünyada okumaz-yazmaz sorununu ortadan kaldırmak için üye ülkeleri girişimde bulunmaya davet eden UNESCO, 1991 yılını "Dünya Okuma-Yazma Yılı" olarak ilan etmiştir. Bütün bu girişimlere karşın sorun hala devam etmektedir (<http://www.die.gov.tr/CIN/okuma-yazma.html>).

Yetişkin eğitimi hem sosyal, hem ekonomik, hem de kültürel nedenlerle resmi makamlarca benimsenen bir "ana politika" haline gelmiş; yetişkin eğitimi hizmetlerinden, kişilerin olduğu kadar toplumların da "hızlı değişme"nin etkilerine uyum sağlamalarına yardım etmesi beklenir olmuştur. Gelişmekte olan ülkelerde ise yetişkin eğitimine diğer amaçlar yanında, özellikle "ulusal bünyeyi güçlendirmek" amacı ile kalkınma planlarında önemli işlevler verildiği görülmektedir. Eğitimde fırsat eşitliği ise; hiç okula gidememiş ya da zorunlu eğitimini tamamlayamamış erişkinler için de söz konusudur.

Türkiye'de okur-yazarlık eğitimi kamu, gönüllü ve özel birçok kurum tarafından sunulmaktadır. Ancak, bu kursların çoğunluğu Milli Eğitim Bakanlığı tarafından Halk Eğitimi Merkezleri aracılığı ile yürütülmektedir. Bunlardan iş edindirme amacı sebebiyle biraz daha farklısı Onuncu Cumhurbaşkanı Sayın Ahmet Nejdet SEZER'in Sayın eşleri Semra SEZER tarafından 2001 yılında başlatılan "Ulusal Eğitime Destek Kampanyası"dır.

"Ulusal Eğitime Destek Kampanyası", bölgesel, ekonomik sorunlar, yerleşik ve baskıcı görenekler nedeniyle okumaz-yazmaz yetişkinlerin eğitim olanaklarından yararlanmaları, bununla birlikte bayanların el becerilerini geliştirebilmeleri, böylelikle aile ve ülke ekonomisine katkıda bulunmalarını sağlamayı amaçlamıştır.

Göç almış bölgelerde yaşayan insanların buldukları yerdeki kültür ve iş hayatı gibi çeşitli alanlara aktif katkıda bulunmalarının, içinde yaşadıkları devlete ve topluma entegrasyon süreçlerini hızlandıracağı söylenebilir. Bu bağlamda, “Ulusal Eğitime Destek Kampanyası” dahilinde yetişkinlere okuma-yazma derslerinin yanında sanayi makineleri kullanımı dersi verilerek ekonomik açıdan iş edindirme de amaçlar arasındadır.

İçel Halk Eğitim Merkezi tarafından yürütülen Okuma-Yazma ve Sanayi Makineleri Kullanımı Kurslarındaki uygulamalarda var olan durumu ve karşılaşılan sorunlar, kurslara devam eden kursiyerlerin, mezun olan kursiyerlerin, kurslarda görev yapan öğretmenlerin ve işverenlerin görüşlerine dayalı olarak betimlemek ve belirlemek amacı ile yapılan bu araştırmadan elde edilecek veriler, ileriki yıllarda, söz konusu kursların iç ve dış verimliliklerini yükseltmeye yönelik çalışmalara ışık tutabilir ve sorunların çözümüne yönelik önlemlerin belirlenmesine katkı getirebilir.

II. 1. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın temel amacı, İçel Halk Eğitim Merkezi bünyesinde “Ulusal Eğitime Destek Kampanyası” çerçevesinde sürdürülen okuma-yazma ve sanayi makineleri kullanımı isimli öğretim programının değerlendirmesini yapmak; kursiyer, mezun ve kurslarda görev alan öğretmen görüşlerine dayalı olarak kursiyerlerin topluma entegrasyonunu sağlamayı amaçlayan eğitim programının başarısını tespit etmektir.

II. 2. Problem

“Ulusal Eğitime Destek Kampanyası” çerçevesinde okuma-yazma ve sanayi makineleri kullanımı isimli öğretim programındaki hedeflere erişilmiş midir?

II. 3. Alt Problemler

1. “Ulusal Eğitime Destek Kampanyası” dahilindeki kursiyerlerin ve mezunların kişisel özellikleri (yaş, medeni durum, çocuk sayıları, doğum yerleri, çalışma durumları) ve

kurslara ilişkin görüşleri (öğretmenleri, öğretim materyalleri, kurs ve ders süreleri, kurslarda kullanılan araç-gereçler, kurs yerlerinin fiziki koşulları, kursa devam sırasında karşılaşılan güçlükler ve kursiyerlerin kurstan beklentileri) nelerdir?

2. İçel ilinde sürdürülen “Ulusal Eğitime Destek Kampanyası” çerçevesinde verilen;

a. İlkokuma-yazma isimli ders programındaki hedeflere erişilmiş midir?
(okuma-yazma, sosyal bilgiler ve matematik)

b. Sanayi Makineleri Kullanımı isimli ders programında, sanayi makineleri kullanımındaki performans ile ilgili hedeflere erişilmiş midir?

II. 4. Sınırlılıklar

1. Çalışma 2005-2006 Eğitim-Öğretim yılı ile sınırlıdır.

2. Araştırma 19/09/2005 ile 17/02/2006 tarihleri arasında yürütülen “Ulusal Eğitime Destek Kampanyası” kapsamındaki 30 kursiyer ile sınırlıdır.

II.5. Sayıtlar

1. Araştırmacı tarafından uygulanacak sistematik gözlem sırasında yetişkinlerin araştırmacının varlığından etkilenmeden doğal bir şekilde davranacakları varsayılmıştır.

2. Araştırmacı tarafından uygulanacak anket sorularına kursiyerlerin içten bir şekilde cevap verecekleri varsayılmıştır.

III. YÖNTEM

Bu araştırmada, kursiyerlerin çıkış davranışlarına dayalı bir program değerlendirme çalışması yapılmıştır.

III.1. Evren

Araştırmanın evreni, “Ulusal Eğitime Destek Kampanyası”nın İçel ilinde 13.03 2005 ile 13.03.2006 tarihleri arasında yürüttüğü proje kapsamında ve 30 kişilik dört grup halinde kursa katılan 120 öğrencidir.

III.2. Örnekleme

Araştırmanın rneklemi, bu proje kapsamında 2. grupta kursa katılan 30 kursiyerdir.

III. 3. Veri Toplama Teknikleri

Bu araştırmada veriler;

- Okuma-yazma becerileri ile Sosyal Bilgiler ve Matematik derslerindeki yeterliliklerin saptanması için çoktan seçmeli test
- Sanayi Makinelerinin kullanımı ile ilgili davranışları ölçen önceden oluşturulan gözlem formu,
- Kursiyerlere ait kişisel bilgi formundan

elde edilmiştir.

III. 4. Araştırma Süreci

- Araştırmacı tarafından kurs sonunda çıkış davranışlarına göre değerlendirilecek olan okuma-yazma ve sanayi makineleri kullanımı ile ilgili ğretim programları önceden incelenmiştir.
- Araştırmacı tarafından 13.06.2005 ile 16.09.2005 tarihleri arasında “Ulusal Eğitime Destek Kampanyası” erevesindeki birinci kursiyer grubuna okuma-yazma dersleri verilerek tüm süreci kapsayan pilot bir çalışma gerçekleştirilmiştir. Bu alışma

sırasında kursiyerleri incelemek amacıyla onlarla öğretim mekanı-alanı içerisinde iletişim kurulmuştur. Kursiyerlerin duyguları ve düşünceleri üzerinde gözlem ve görüşmeye dayalı ön bulgular elde edilmiştir. Elde edilen bu ön bulgular ışığında 19/09/2005 ile 17/02/2006 tarihleri arasında çalışılacak gruba yönelik ölçme araçları ile ilgili stratejiler belirlenmiştir.

- Araştırmada okuma-yazma becerileri ile sosyal bilgiler ve matematik derslerindeki bilişsel yeterliliklerle ilgili verileri toplamak için çoktan seçmeli test geliştirilmiştir. Geliştirilen çoktan seçmeli testler 20 maddedir. Sınav süresi ise 60 dakikadır.
- Bu çoktan seçmeli testlerin geçerliliğinde uzman görüşünden yararlanılmış, 1. grubun öğretim süreci sonunda uygulanan testlerde madde analizi yapılmış, ayırtıcılık gücü .20'nin altında olan maddeler teste alınmamıştır (Bkz. Ek 11, Ek 12 ve Ek 13). Bu testlerle ilgili Sperman-Brown'a göre hesaplanan güvenirlik verileri ise Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2: Okuma-Yazma, Sosyal bilgiler ve Matematik Bilişsel Yeterlilik Testleri Güvenirlik Katsayıları

Test İsmi	Güvenirlik Katsayısı
Okuma-yazma	0.99
Sosyal Bilgiler	0.96
Matematik	0.98

(N=30)

- Araştırmacı tarafından geliştirilmiş olan performans değerlendirme formu ve sanayi makineleri kullanımı dersini veren öğretmen yardımı ile kursiyerlerin sanayi makinelerini kullanma becerileri test edilmiştir.
- “Ulusal Eğitime Destek Kampanyası”nın İçel ilinde 19/09/2005 ile 17/02/2006 tarihleri arasında yürüttüğü proje kapsamındaki 30 kursiyerin öğrenme ve el

becerilerine yönelik önkoşulları arasındaki farklılıkları tespit edebilmek için araştırmacı tarafından geliştirilmiş olan kişisel bilgi formu uygulanmıştır.

IV. BULGULAR VE YORUMLAR

Bu bölümde, araştırmanın bulguları ve yorumlar sunulmaktadır. Bulguların sunulduğu sırası alt problemlerin sıralanış biçimidir.

IV.1. “Ulusal Eğitime Destek Kampanyası” dahilindeki kursiyerlerin ve mezunların kişisel özellikleri (yaş, medeni durum, çocuk sayıları, doğum yerleri, çalışma durumları) ve kurslara ilişkin görüşleri (öğretmenleri, öğretim materyalleri, kurs ve ders süreleri, kurslarda kullanılan araç-gereçler, kurs yerlerinin fiziki koşulları, kursa devam sırasında karşılaşılan güçlükler ve kursiyerlerin kurstan beklentileri) nelerdir? Bu soru ile ilgili bulgularIV.1.1. ve IV.1.2. başlıkları altında verilmiştir.

IV.1.1. Kişisel Özellikler ile İlgili Bulgular ve Yorum

Araştırma kapsamında yer alan kursiyerlerin ve mezunların yaşlara göre dağılımı Tablo 3’te verilmektedir.

Tablo 3: Kursiyer ve Mezunların Yaşlara Göre Dağılımı

Yaş	14-23 Yaş		24-33 Yaş		33-43 Yaş		44 ve Üstü		Toplam	
	Frekans	%	Frekans	%	Frekans	%	Frekans	%	Frekans	%
Kursiyer	15	50	13	43.3	1	3.3	1	3.3	30	100
Mezun	16	53.3	12	40	1	3.3	1	3.3	30	100

Tablo incelendiğinde, kursiyerlerin ağırlıklı olarak iki yaş grubuna (14- 23 ve 24- 33 yaş) dağıldıkları gözlenmektedir. Bu dağılımda, 14-23 yaş grubunun ilk sırada yer alması dikkat çekicidir. Kursiyerlere paralel biçimde, mezunlar grubunda da %53.4 ile genç kızların (14-23 yaş grubu) çoğunlukta olduğu gözlenmektedir. Bu grubu, orta yaştaki yetişkinler

(%40) izlemektedir. Gerek kursiyerler grubunda, gerekse mezun grubunda gençlerin yüksek oranlarda kursa katılmaları, genç okumaz-yazmazlığı sorununun önemli boyutlarda olduğunu göstermektedir. Bu sorunun, öncelikle; göç olgusundan kaynaklanabileceği ve göç eden ailelerin çocuklarının ilköğretime devam konusunda sıkıntı çektikleri söylenebilir.

Tablo 4'te kursiyerlerin medeni durumları ve çocuk sahibi olup olmadıklarına ilişkin bulgular yer almaktadır.

Tablo 4: Kursiyerlerin Medeni Durumları ve Çocuk Sayıları

Kursiyerlerin Medeni Durumları	Medeni Durum	Frekans	%
	Evli	5	16.7
	Bekar	25	83.3
	Boşanmış/Dul	-	-
	<i>Toplam</i>	<i>30</i>	<i>100</i>
Çocuk Sayıları	Çocuk Sayısı	Frekans	%
	Yok	25	83.3
	Bir Çocuk	1	3.34
	İki Çocuk	-	-
	Üç ve daha fazla	4	13.3
	<i>Toplam</i>	<i>30</i>	<i>100</i>

Tablo incelendiğinde kursiyerlerin yarısından fazlasının (%83,3) bekar, evli olanların da (%16,7) genel olarak üç ve daha fazla çocuğa sahip oldukları saptanmıştır. Evli olan 5 kursiyerden, 44 yaş grubunda olan dört kursiyerin üç ve daha fazla, beşinci kursiyerin ise sadece bir çocuğunun olduğu görülmektedir. Mezunların medeni durumlarına ilişkin bulgular ise, katılımcıların %96.7'ünün bekar, %3.3'ünün evli olduğunu ortaya koymaktadır. Her iki grupta da bayanların en az 24 yaşından sonra evlenmesi ve genç nüfusun daha az çocuk sahibi olması oldukça manidardır.

Araştırmaya katılan kursiyerlerin, doğum yerlerine ilişkin bulgular Tablo 5'te sunulmaktadır.

Tablo 5: Kursiyerlerin Doğum Yerleri

Doğum Yeri	Frekans	%
Köy	-	-
Kasaba	-	-
İlçe Merkezi	17	56,7
İl Merkezi	13	43,3
Toplam	30	100

Kursiyerlerin doğum yerleri incelendiğinde yarından fazlasının (%56,7) ilçe merkezinde doğduğu, geriye kalanların da (%13) il merkezinde doğduğu görülmektedir. İl merkezinde doğanlardan sadece bir tanesi Diyarbakır'da, diğerlerinin ise İcel merkezinde doğmuş oldukları öğrenilmiştir. Elde edilen bu bulguların ışığında, proje kapsamındaki kursiyerlerin göç yaşayan kuşakların en az ikincisine dahil oldukları söylenebilir.

Tablo 6'da kursiyerlerin ve mezunların istihdam durumlarına ilişkin bulguları sunmaktadır.

Tablo 6: Kursiyerlerin ve Mezunların Çalışma Durumu

Kursiyerler	Çalışma Durumu	Frekans	%
	Çalışıyor	2	6,7
	Çalışmıyor	28	93,3
	Toplam	30	100
Mezunlar	Çalışma Durumu	Frekans	%
	Çalışıyor	6	20
	Çalışmıyor	24	80
	Toplam	30	100

Tablo incelendiğinde, kursiyerlerin sadece %6.7'sinin ücretli bir işte çalıştığı görülmektedir. Öte yandan, istihdam durumunda olanların, ne iş yaptıkları ve nerede çalıştıklarına ilişkin açık uçlu soruya verdikleri yanıtlar, çalışanların bahçe işlerine gittiğini ve kuaför gibi güvencesi olmayan işlerde çalıştığı öğrenilmiştir. Mezunların istihdamına ilişkin bulgular incelendiğinde ise, katılımcıların beşte birinin evlerine yakın tekstil atölyelerinde,

halıcılık ve kilimcilik işlerinde çalıştığı görülmektedir. Bu bulgular, bayanların, hem eğitimsizlik hem de işsizlik olgusuyla karşı karşıya bulduklarını gösterir niteliktedir.

IV.1.2. Kurslara İlişkin Görüşler

Bu bölümde, kursiyerler ve mezunların kurslara ilişkin görüşleri sunulmaktadır.

Tablo 7’de kursiyerlerin öğretmenlerine ilişkin görüşlerine yer vermektedir.

Tablo 7: Kursiyerlerin Öğretmenlerine İlişkin Görüşleri

Kurs Öğretmenlerinin Kursiyerlerin Seviyelerine İnme Durumu		
Seviye İnme	Frekans	%
İniyor	25	83,3
İnmiyor	5	16,7
Toplam	30	100
Kursiyerlerin Öğretmenle Rahat İletişim Kurma Durumu		
İletişim	Frekans	%
Kuruyor	30	100
Kuramıyor	-	-
Toplam	30	100
Kurs Öğretmeninin Dersi Zevkli Hale Getirme Durumu		
Zevkli Hale Getirme	Frekans	%
Getiriyor	27	90
Getiremiyor	3	10
Toplam	30	100

Tablo 7 değerlendirildiğinde, kursiyerlerin hemen hemen tamamının, öğretmenlerine ilişkin sorulara olumlu yanıt verdikleri gözlenmektedir. Bir başka deyişle, kursiyerler, büyük bir görüş birliği içinde, seviyelerine inme, rahat iletişim kurma ve dersi zevkli hale getirme konularında öğretmenlerini oldukça başarılı bulmaktadırlar. Nitekim, uygulamalar sırasında da kursiyerlerin öğretmenlerine olan bağlılık ve sevgileri araştırmacı tarafından sık sık gözlenmiştir. Böyle bir bulgu, kursiyerlerin, öğretmenlerine ilişkin gönül bağlarını ve öğretmenleriyle nasıl bir bütünleşme içinde olduklarını sergilemektedir.

Tablo 8’de, öğretim materyallerinin her kursiyere verilip verilemediğine ilişkin bulgular yer almaktadır.

Tablo 8: Kursiyerlerin Herbirine Öğretim Materyali Verilme Durumu

Materyal Dağılımı	Frekans	%
Herkes Aldı	30	100
Bazıları Almadı	-	-
Toplam	30	100

Öğretim materyallerinin kursiyerlere ulaştırılması konusunda zaman zaman gecikmeler yaşandığına ilişkin bulgular olmakla birlikte, kursiyerlerin tamamına öğretim materyali verildiği görülmektedir.

Tablo 9’da kursiyerlerin öğretim materyallerinin içeriğine ilişkin görüşlerini vermektedir.

Tablo 9: Öğretim Materyallerinin İçeriğine İlişkin Görüşleri

Öğretim Materyallerindeki Resimler ile Konular Arasındaki İlişki		
Konu-Resim	Frekans	%
İyi anlaşılıyor	25	83,3
Az anlaşılıyor	4	13,4
Hiç anlaşılmıyor	1	3,3
Toplam	30	100
Öğretim Materyallerindeki Cümlelerin Anlaşılma Durumu		
Cümleler	Frekans	%
İyi anlaşılıyor	18	60
Az anlaşılıyor	10	33,3
Hiç anlaşılmıyor	2	6,7
Toplam	30	100
Öğretim Materyallerindeki Konuların İlgi Çekme Durumu		
Konuların ilgi çekmesi	Frekans	%
İyi	15	50
Orta	10	33,3
Az	5	16,7

Toplam	30	100
---------------	-----------	------------

Tablo incelendiğinde, kursiyerlerin "%83'ü resimler ile konular arasındaki ilişkilerin iyi anlaşıldığını, "%60'ı cümlelerin iyi anlaşıldığını, "%50'si de konuların ilgi çekici olduğunu belirtmektedirler. Kursiyerlerden bir tanesinin türkçeye bilmemesinden dolayı sözel ve yazınsal etkileşime katılmayarak süreci etkilediği araştırmacı tarafından gözlemlenmiştir. Konuların ilgi çekiciliğine ilişkin "orta" ve "az" derecelerindeki görüşler (%50), konuların, kursiyerlerin özellikleri dikkate alınarak yeniden gözden geçirilmesi gereğini gündeme getirmektedir.

Kursiyerlerin, kurs sürelerine ve kurs zamanlarına ilişkin görüşleri Tablo 10'da yer almaktadır.

Tablo 10: Kursiyerlerin, Kurs Sürelerine ve Kurs Zamanlarına İlişkin Görüşleri

Kurs Süresinin Yeterli Olma Durumu		
Kurs Süresi	Frekans	%
Yeterli	19	63,3
Yetersiz	11	36,7
Toplam	30	100
Gün İçinde Kurs Zamanının Kursiyerlere Uygunluğu		
Kurs Zamanı	Frekans	%
Uygun	28	93,3
Uygun değil	2	6,7
Toplam	30	100

Kursların normal süresi 90 ders (180 saat) olarak öngörülmüş, bu sürenin kursa katılanların ilgi ve ihtiyaçları dikkate alınarak azaltılıp-uzatılabileceği belirtilmiştir. Tablo 16 incelendiğinde kursiyerlerin yarısından fazlasının (%63.3) kurs süresini yetersiz buldukları görülmektedir. Kursiyerlerin ev işleri, çocuk bakımı ve iş yaşamlarına ilişkin yükümlülükleri dikkate alındığında, kursların zamanlanması, kursa katılımı önemli ölçüde etkileyen bir unsurdur. Eğitim programı, 90 derslik programın uygulanmasında büyük bir esneklik sunmaktadır. Ayrıca çocukların bakımı için proje kapsamında yürütülen anaokulu uygulaması

da kursiyerlerin yükünü hafifletmiştir. Bu bağlamda, kursa devam edenlerin büyük bir bölümü (%93.3) kursların gün çindeki zamanını uygun bulmaktadırlar.

Kurslarda kullanılan araç-gereçlerin neler olduğu sorusuna verilen yanıtlar incelendiğinde, kurs yerlerinde en fazla kullanılan araç-gereçlerin; sanayi makineleri, yazı tahtası, tebeşir, kitap, defter, kalem ve silgi olduğu gözlenmektedir.

Kursların yürütüldüğü bina, derslik ve diğer mekanların, kurslar için ne ölçüde uygun olduğuna (büyüklük, ısı, aydınlatma, havalandırma, gürültü vb. fiziksel koşullar) ilişkin kursiyer görüşleri Tablo 11’de sunulmaktadır.

Tablo 11: Kursun Yapıldığı Dersliklerin Uygunluğu

Derslikler	Frekans	%
Çok uygun	18	60
Kısmen uygun	10	33.3
Uygun değil	2	6.7
Toplam	30	100

Tablo 11’den de izlenebileceği gibi, kursiyerlerin %60’ı kurs yerlerini eğitim için çok uygun bulmaktadırlar. Bunu, %33.3 ile kısmen uygun diyenler izlemektedirler. Bu bulgulara göre, kurs yerlerinin çoğunluğunun kurslar için uygun olduğu anlaşılmaktadır. Bununla birlikte, sayıları az da olsa, bazı yerlerin kurslar için uygun hale getirilmesi ya da daha uygun kurs yerlerinin bulunması gerekmektedir.

Kursiyerlerin kursa devam sırasında karşılaştıkları sorunlar-güçlükler Tablo 12’de görülmektedir.

Tablo 12: Kursa Devam Sırasında Karşılaşılan Güçlükler

Karşılaşılan Güçlükler	Frekans	%
Ailenin karşı çıkması	20	66,8
Kurs yerinin uzaklığı	1	3,3
İnsanların alay etmeleri	5	16,7
Diğer	6	20

Not : Bir denek birden fazla seçenek işaretleyebildiği için yüzdelik sütununun toplamı 100'e eşit değildir.

Tablo 12 incelendiğinde, kursiyerlerin en sık karşılaştıkları güçlükler arasında; ailenin karşı çıkması ve başkalarının alay etmeleri gelmektedir. Tablodan da izlenebildiği gibi, kursiyerlerin çeşitli sorunlarla mücadele ederek kurslara devam edebildiği anlaşılmaktadır. Bu durum, kursiyerlerin öğrenme azimleri açısından takdire değer bir konudur. Ancak, bu sorunların ya da güçlüklerin kursiyerlerin başarılarını olumsuz yönde etkilemesi kaçınılmaz bir durum olarak değerlendirilebilir.

Kursiyerlerin kurstan beklentilerine, bu kursun günlük yaşamlarına ne gibi katkılar sağlayabileceğine ilişkin görüş ve düşüncelerinin gruplandırılması sonucu elde edilen bulgular tablo halinde aşağıda sunulmaktadır (Tablo 13).

Tablo 13: Kursiyerlerin Kurstan Beklentilerine İlişkin Düşünce ve Görüşleri

Kurstan beklenen yararlar	Frekans	%
Ulaşımında hangi araca bineceğimi daha rahat bilirim	15	%50
Kendime güvenim gelir	28	%93.3
Başkalarına ihtiyaç duymadan işimi yaparım	25	%83.3
Alışverişte rahatlık ve kolaylık sağlar	28	%93.3
Sağlık hizmetlerinden yararlanmada kolaylık sağlar	30	%100
Telefon açıp, telefonda not alabilirim	30	%100
Sokak levhalarını okuyarak adres bulmayı kolaylaştırabilir	30	%100
Gazete, kitap gibi materyalleri okuyabilirim	14	%46.7
İnsanlarla daha rahat iletişim kurmamı sağlar	16	%53.3
Hayata bakış açım değişir	10	%33.3
Mektup yazmayı öğrenirim	24	%80
Türkçe konuşmayı öğrenir ve geliştiririm	23	%76.7
Meslek edinmede kolaylık sağlar	15	%50
Arkadaşlarım çoğalır, çevrem genişler	30	%100
Ehliyet almak için gerekli	3	%10
Cehaleti önler	30	%100
Bilinçli tüketici olurum	25	%83.3
Kendimi mutlu hissetmemi sağlar	27	%90
Bilinçli beslenme alışkanlığı kazandırır	30	%100
Konuşmamı değiştirir	21	%70
Haklarımı daha iyi savunurum	18	%60
Televizyon izlerken daha iyi anlamamızı sağlar	20	%66.7
Parayı tanımayı sağlar	26	%86.7
Yemek tariflerini okuyarak yemek yapabilirim	27	%90

Çocuklarıma hikaye kitapları okumamı sağlar	5	%16.7
Gelen faturaların ne kadar olduğunu anlamamı sağlar	24	%80
Çocuklarıma ödevlerinde yardımcı olmamı sağlar	4	%13.3

Tablo incelendiğinde, kursiyerlerin bu kurslardan çeşitli beklentilere sahip oldukları ve günlük yaşamlarını değiştirme konusunda bu kurslara ümit bağladıkları anlaşılmaktadır. Kursiyerlerin çok sık vurguladıkları beklentiler arasında; özgüvenin gelişimi, ulaşım, alışverişte, adres bulmada kolaylık sağlama, başkalarına muhtaç olmama, çocuklarına yardımcı olabilme, telefonda not alabilme, kendini geliştirme fırsatlarını yakalayabilme vb. yer almaktadır. Yüksek beklentiler bir güdülenme etkeni olarak istendiktir, ancak, öğretmenlere ve kursları düzenleyenlere ciddi sorumluluklar getirmektedir.

Mezunların, okuma-yazma kurslarının sonucunda elde ettikleri okuma, yazma ve hesap yapma becerilerine ilişkin görüşleri Tablo 14’te görülmektedir.

Tablo 14: Mezunların Okuma, Yazma, Hesap Yapma ve Sanayi Makineleri Kullanma Becerilerine İlişkin Görüşleri

Dereceler	İyi		Orta		Az	
	Frekans	%	Frekans	%	Frekans	%
Okuma	25	83.3	4	13.3	1	3.3
Yazma	19	63.3	8	26.7	3	10
Hesap yapma	12	40	18	60	10	33.3
Sanayi Makinesi Kullanma	27	90	3	10	-	-

Tablo 14 incelendiğinde, mezunların %90’ı Sanayi makineleri kullanımı konusunda iyi olduğunu düşünüyor. Mezunların %83’ü, kursların kendilerine iyi derecede okuma becerisi kazandırdığı görüşünde iken, bu oran, yazma becerisinde %63.3, hesap yapma becerisinde; %40’a gerilemektedir. Bir başka deyişle, mezunlar, kursları en fazla sanayi makinelerini kullanma ve okuma becerisi kazandırmakta başarılı bulurken, bunu sırasıyla, yazma ve hesap yapma becerileri izlemektedir.

Mezunların, günlük yaşamda gösterdikleri davranışlarına ilişkin görüşleri Tablo 15’te sunulmaktadır.

Tablo 15: Mezunların Kurs Bitiminde Gösterdikleri Davranışlar

Davranışlar	Evet		Hayır	
	Frekans	%	Frekans	%
Alış-veriş hesabı	24	80	6	20
Telefonda not yazabilme	27	90	3	10
Dilekçe yazabilme	23	76.7	7	23.3
Alış-veriş listesi yazabilme	28	93.3	2	6.7
Not yazabilme	30	100	-	0
Mektup okuyabilme	30	100	-	0
Gıda ambalaj yazılarını okuma	29	96.7	1	3.3
Otobüs-dolmuş yazılarını okuma	29	96.7	1	3.3
Gazete okuma	26	86.7	4	13.3
Kıyafetini onarma	30	100	-	0

Tablo 15 incelendiğinde, mezunların çoğunluğunun, sanayi makineleri kullanımı, okuma-yazma ve hesap yapma becerileriyle yakından ilişkili görünen davranışların büyük bir bölümünü günlük yaşamlarında gösterebildikleri anlaşılmaktadır. Özellikle, gazete okuyabilme, dolmuş ve otobüs yazılarını okuyabilme, gıda maddelerinin ambalajlarını okuyabilme gibi okumaya dayalı davranışlar ön plana çıkmakla birlikte, mezunların çoğunluğunun, not yazabilme ve alışveriş listesi yapabilme gibi günlük yaşam için çok gerekli becerileri gösterebildikleri algısı yaygındır. Buna karşılık, sadece yazı yazma becerisinin yeterli olamayacağı, düşündüklerini örgütleme ve ifade etme gibi başka özellikleri de gerektiren "dilekçe yazabilme" konusunda çoğunluğunun yetersiz olduğu, yine alış-verişlerde hesap yapabilme becerilerine ilişkin görüşlerin de diğer davranışlardan düşük olmakla birlikte, bir önceki sorudan elde edilen bulgulardaki hesap yapma becerilerine ilişkin görüşlerden daha yüksektir. Bu durum, deneklerin alışverişlerindeki hesap yapma becerilerinin güçlü olduğu, buna karşılık diğer yerlerdeki sayısal işlemlerde pek etkili olmadıkları biçiminde yorumlanabilir. Ayrıca, mezunların, günlük yaşamda gösterdikleri davranışlarına ilişkin görüşlerinin okuma, yazma, hesap yapma ve sanayi makinelerini

kullanma becerilerinin ne ölçüde kazandırıldığına ilişkin görüşlerden daha olumlu olduğu görülmektedir.

Mezunların kurslardan elde ettikleri bilgi ve becerilerin günlük yaşamlarına nasıl yansıdığına ilişkin görüşleri, Tablo 16’da sunulmaktadır.

Tablo 16: Mezunların Kursların Günlük Yaşamdaki Yararlanma İlişkin Görüşleri

Günlük Yaşamdaki Yararları	Frekans	%
Kendime güvenim geldi	27	%90
Hastane işlerinde zorluk çekmiyorum	24	%80
Başkalarına muhtaç olmuyorum	6	%20
Alış-veriş ve hesaplarda kolaylık sağlıyor	20	%66.7
Ulaşımında ve taşıtlara binmede kolaylık sağlıyor	28	%93.3
Gazete, dergi ve kitap okuyabiliyorum	25	%83.3
Okuma-yazmayı öğrendiğim için çok mutlu oldum	30	%100
Daha bilinçli tüketici oldum	26	86.7
Telefon edebiliyorum	30	%100
Arkadaş çevrem genişledi	24	%80
Adres bulmada kolaylık sağlıyor	28	%93.3
Birisine not yazabiliyorum	30	%100
İş bulma olanağım arttı	18	%60
Türkçe konuşmam düzeldi	20	%66.7
Televizyonda yazılanları okuyabiliyorum	30	%100
Fatura bilgilerini okuyabilme	30	%100
Bilinçli besleniyorum	25	%83.3
Banka işlemlerini yapabiliyorum	28	%93.3
Görgü kurallarını öğrendim	27	%90
Tarif alıp yemek yapabiliyorum	29	%96.7

Tablodan da izlenebileceği gibi, mezunlar, en sık olarak şu noktaları vurgulamaktadırlar: Kendine güvenin gelmesi, ulaşım araçlarını kullanmada kolaylık sağlama, alış veriş ve hesaplarda kolaylık sağlama, başkalarına muhtaç olmadan kendi işlerini yapabilme, hastanelerdeki işlemlerini daha kolay yürütme. Bu sonuçların, halen kurslara devam eden kursiyerlerin okuma-yazma kurslarından beklentileriyle de çakıştığı söylenebilir.

IV.2. Okuma-Yazma Öğretimi İsimli Ders Programındaki Hedeflere Erişilmesine İlişkin Bulgular ve Yorum

Okuma-yazma dersi için yapılan başarı değerlendirme ölçeğinde kursiyerler %81.33 oranında başarı göstermişlerdir. Bununla birlikte kursiyerlerin %53.33'ü kelimelerin doğru yazılmasını test eden soruda; %60'ı noktalama işaretlerinin kullanımı ve anlamlı cümle kurabilmeyi test eden sorularda başarı gösterememişlerdir. Kursiyerler her ne kadar Türkçe konuşma konusunda problem yaşamamışlarsa, yazma konusunda aynı durumun geçerli olduğu söylenemez.

Sosyal Bilgiler dersi için yapılan başarı değerlendirme ölçeğinde kursiyerler %74.67 oranında başarılı olmuşlardır. Ancak kursiyerlerin %43.33'ü "Laiklik nedir?" sorusuna; %46.67'si "Aşağıdakilerden hangisi toplum hayatını düzenleyen yazısız kurallardan biri değildir?" sorusuna yanlış cevap vermişlerdir. Bu durumda kursiyerlerin laiklik kavramını ve toplum kurallarını bilmedikleri söylenebilir. Ayrıca Sosyal Bilgiler dersinde verilen Türkiye Cumhuriyeti'nin yakın tarihi ile ilgili sorularda da başarı gösterememeleri Türkiye ve Türkler hakkında yeterli bilgiye sahip olmamaları ve bu konu ile ilgilenmedikleri şeklinde yorumlanabilir.

Matematik dersi için yapılan değerlendirmelerde genel başarı %79.83 olarak tespit edilmiştir. Yapılan ölçme sonucunda kursiyerlerin %53.33'ünün bölme işlemi ile ilgili soruya yanlış cevap verdiği görülmüştür. Matematik dersi ölçme aracının kursiyerlerin günlük yaşamda karşılarına çıkan sorunları (alış veriş hesabı gibi) temel almasından dolayı başarının yüksek olduğu söylenebilir.

IV.3. Sanayi Makineleri Kullanımındaki Performans İle İlgili Bulgular ve Yorum

Tablo 17: Sanayi Makineleri Dersi Başarı Yüzdeleri

Kursiyer tarafından yapılması beklenen davranışlar	Başarı %
Makineye kuralına göre oturma	% 100
Makineyi kuralına göre çalıştırma	% 100
Masurayı ipliğe takma	% 100

Mekiğin iplik ayarını yapma	% 100
Mekiği komple takma	% 100
Makinenin üst ipliğini usulüne göre takma	% 100
Alt ve üst ipliğin tansiyon ayarını yapma	% 93,3
Kağıt üzerine ipliksiz dikim egzersizleri yapma	% 100
Kumaş üzerine dikilmiş doğru ve yuvarlak çizgiler üzerine cm ye 7 dikiş gelecek şekilde dikiş dikme	% 100
Kumaş üzerine dikilmiş doğru ve yuvarlak çizgiler üzerine cm ye 6 dikiş gelecek şekilde dikiş dikme	% 100
Kumaş üzerine dikilmiş doğru ve yuvarlak çizgiler üzerine cm ye 5 dikiş gelecek şekilde dikiş dikme	% 100
Kumaş üzerine dikilmiş doğru ve yuvarlak çizgiler üzerine cm ye 4 dikiş gelecek şekilde dikiş dikme	% 100
Spiral dikiş dikme	% 80
Kumaş kenarına eşit aralıklarla doğru dikiş dikme	% 90
Köşeli dikiş dikme	% 83,2
Dikiş başı ve dikiş sonu sağlamlaştırma dikişi yapma	% 100
Çift iğneli düz dikiş makinesinde köşeli dikiş dikme	% 86,7
Tek flotalı cep çalışması yapma	% 86,7
Çift flotalı cep çalışması yapma	% 90
Fermuar çalışması yapma	% 93,3
Ön cep çalışması yapma	% 86,7
Kemer çalışması yapma	% 100
Ön pat çalışması yapma	% 73,3
Yaka çalışması yapma	% 90
Manşet çalışması yapma	% 93,3
Parmak ve jimnastik egzersizleri yapma	% 100
Makineyi gözle kontrol etme	% 100
Mekiğin yerinde olup olmadığına bakma	% 100
Motor kayışının uygun durumda olup olmadığına bakma	% 100
Dişli, plata ve kampanalara bakma	% 100
Mekiğin yuvasına oturup oturmadığını kontrol etme	% 100
İpliğin normal gelip gelmediğini kontrol etme	% 100
Dişli ve plaka vidasını sıkıştırma	% 100
Ön kapak ve kampana vidalarını sıkıştırma	% 100
Mekiği ve yatağı temizleme	% 80
Mafsal ve milleri temizleme	% 66,7
Yağ deliklerini ve süzgeçleri temizleme	% 60
Gövde ve tablayı temizleme	% 36,7
Yağ seviyesini tamamlama	% 43,3
Yağ kanallarına yağ basma	% 66,7
Ara yatak ve milleri yağlama	% 66,7
İğne değiştirme	% 36,7
Altta iplik toplanmasının giderilmesi	% 56,7
İplik akışının hatalı olmasının giderilmesi	% 100
Dikişte atlamanın giderilmesi	% 100
Makinenin iplik koparmasının giderilmesi	% 100

Sanayi Makineleri Kullanımındaki performans değerlendirmesi sonucunda kursiyerlerin genel başarısının %86,74 olduğu görülmüştür. Bununla birlikte kursiyerlerin; %3.3'ünün makinenin üst ipliğini usulüne göre takma, parmak ve jimnastik egzersizleri yapma, mekiğin yerinde olup olmadığına bakma, motor kayışının uygun durumda olup olmadığına bakma, dişli, plata ve kampanalara bakma, mekiğin yuvasına oturup oturmadığını kontrol etme, ipliğin normal gelip gelmediğini kontrol etme, iplik akışının hatalı olmasının giderilmesi, dikişte atlamanın giderilmesi, makinenin iplik koparmasının giderilmesi; %6.7'sinin alt ve üst ipliğin tansiyon ayarını yapma, fermuar çalışması yapma, manşet çalışması yapma; %10'unun kumaş kenarına eşit aralıklarla doğru dikiş dikme, çift flotalı cep çalışması yapma, yaka çalışması yapma; %13.3'ünün çift iğneli düz dikiş makinesinde köşeli dikiş dikme, tek flotalı cep çalışması yapma, n cep çalışması yapma; %16.8'inin köşeli dikiş dikme; %20'sinin spiral dikiş dikme, mekiği ve yatağı temizleme; %26.7'sinin n pat çalışması yapma; %33.3'ünün mafsal ve milleri temizleme, yağ kanallarına yağ basma, ara yatak ve milleri yağlama; %40'ının yağ deliklerini ve süzgeçleri temizleme; %43.3'ünün altta iplik toplanmasının giderilmesi; %63.3'ünün gövde ve tablayı temizleme, iğne değiştirme ve %56.7'sinin yağ seviyesini tamamlama davranışlarında başarısız olduğu tespit edilmiştir.

Ayrıca kursiyerlerin, makinenin iplik koparmasının giderilmesi; dikişte atlamanın giderilmesi; iplik akışının hatalı olmasının giderilmesi; n kapak ve kampana vidalarını sıkıştırma; dişli ve plaka vidasını sıkıştırma; ipliğin normal gelip gelmediğini kontrol etme; mekiğin yuvasına oturup oturmadığını kontrol etme; dişli, plata ve kampanalara bakma; motor kayışının uygun durumda olup olmadığına bakma; mekiğin yerinde olup olmadığına bakma; makineyi gözle kontrol etme; parmak ve jimnastik egzersizleri yapma; kemer çalışması yapma; dikiş başı ve dikiş sonu sağlamlaştırma dikişi yapma; makinenin üst ipliğini usulüne göre takma; mekiği komple takma; mekiğin iplik ayarını yapma; masurayı ipliğe takma; makineyi kuralına göre alıştırma; makineye kuralına göre oturma; kumaş üzerine dikilmiş

doğru ve yuvarlak çizgiler üzerine cm ye 4 dikiş gelemek Şekilde dikiş dikme; kumaş üzerine dikilmiş doğru ve yuvarlak çizgiler üzerine cm ye 5 dikiş gelemek Şekilde dikiş dikme; kumaş üzerine dikilmiş doğru ve yuvarlak çizgiler üzerine cm ye 6 dikiş gelemek Şekilde dikiş dikme; kumaş üzerine dikilmiş doğru ve yuvarlak çizgiler üzerine cm ye 7 dikiş gelemek Şekilde dikiş dikme davranışlarını yapma konusunda %100 başarı kaydettikleri görülmüştür. Kursiyerlerin sanayi makineleri dersindeki başarısının yüksek olması, onların günlük hayatlarında kullanabilecekleri bir yetenek geliştirme konusundaki ihtiyaını ortaya koymaktadır. Aynı zamanda da kursiyerlerin, üretici olma ve yeterlilik duygusunun önemini kavradıkları söylenebilir.

V. SONUÇ VE ÖNERİLER

V.1. Sonuçlar

Araştırmanın bulgularına dayalı olarak ulaşılan sonuçlar aşağıda sunulmuştur.

Araştırma kapsamındaki kurslara devam eden, önceki kurslardan mezun olan deneklerin çoğunluğunun genç 14-23 yaş grubunda bulunduğu, bunları 24-33 ve 40 yaş grubunun izlediği görülmektedir. Gençlerin yüksek oranlarda kursa katılmaları genç okumaz-yazmazlığını sorununun önemli boyutlarda olduğu konusunda ipuçları sunmaktadır. Bu sorunun, öncelikle; göç olgusundan kaynaklanabileceği ve göç eden ailelerin çocuklarının ilköğretime devam konusunda sıkıntı çektikleri söylenebilir.

Kursiyerlerin doğum yerleri incelendiğinde yarından fazlasının (%56,7) ilçe merkezinde doğduğu, geriye kalanların da (%13) il merkezinde doğduğu görülmektedir. İl merkezinde doğanlardan sadece bir tanesi Diyarbakır'da doğmuştur. Diğerlerinin ise İçel merkez doğumlu oldukları görülmüştür. Kursiyerlerin sadece %12'si İçel doğumludur. Bu durumda göç faktörünün eğitimin devamlılığını etkilediği söylenebilir.

Kurslardan mezun olan deneklerin sadece %6.7'si çalışmaya başlamıştır. Bu kursiyerler ailelerinin karşı çıkması nedeniyle Serbest Bölge'de kendilerine sağlanan işlere girmemişlerdir. Söz konusu mezunlar evlerine yakın tekstil atölyelerinde çalışmaya başlamışlardır. Bu bulgular, bayanların, eğitimsizlik, işsizlik ve toplumsal baskı olgusuyla karşı karşıya buldukları konusunda ciddi ipuçları sunmaktadır.

Kursiyerlerin bir kısmı (%16,7) üç ve daha fazla çocuğa sahiptir. Bu kursiyerlerin ev işleri gibi ağır yükümlülükleri olmasına rağmen kurslara devam ediyor olmaları okuma yazma konusundaki güdülerinin ve sanayi makinesi kullanmayı öğrenmenin yaşamlarında yapacağı olumlu değişiklikler konusunda beklentilerinin yüksek olduğunu göstermektedir. Buna karşın, kurslara devam eden yetişkinlerin, çevresince cesaretlendirilmedikleri, ailelerinin kursa göndermek istemedikleri, hatta, kendileriyle alay edildiği belirtilmektedir. Bu

sorunların ya da güçlüklerin kursiyerlerin başarılarını olumsuz yönde etkilemesi kaçınılmaz bir durum olarak değerlendirilebilir.

Kursiyerlerin, öğretim araç gereç ve materyalleri konusundaki görüşleri olumludur. Bununla birlikte, konuların ilgi çekiciliğine ilişkin "orta" ve "az" derecelerindeki görüşler (% 50), konuların, kursiyerlerin özellikleri dikkate alınarak yeniden gözden geçirilmesi gereğini gündeme getirmektedir.

Öğretim materyallerinin kurs yerlerine ulaşması ve kursiyerlere dağıtılması konusunda yaygın bir sıkıntı olmamakla birlikte, materyallerin ulaştırılmasında zaman zaman (yaz döneminde) gecikmeler olduğu yönünde bulgular vardır.

Okuma yazma dersine giren öğretmenlerin yetişkin eğitimi konusunda yeterli bilgi birikimine ve deneyime sahip olmadığı gözlenmiştir.

Kursiyerlerin ev işleri, çocuk bakımı gibi yükümlülükleri dikkate alındığında, kursların zamanlanması, kursa katılımı önemli ölçüde etkileyen bir unsurdur. Çocukların bakımı için proje kapsamında yürütülen anaokulu uygulaması da kursiyerlerin yükünü hafifletmiştir. Bu bağlamda, kursa devam edenlerin büyük bir bölümü (%93.3) kursların zamanını uygun bulmaktadırlar.

Deneklerin çoğunluğunun, sanayi makineleri kullanımı, okuma-yazma ve hesap yapma becerileriyle yakından ilişkili görünen davranışların büyük bir bölümünü günlük yaşamlarında gösterebildikleri anlaşılmaktadır. Özellikle, gazete okuyabilme, dolmuş ve otobüs yazılarını okuyabilme, gıda maddelerinin ambalajlarını okuyabilme gibi okumaya dayalı davranışlar ön plana çıkmakla birlikte, mezunların çoğunluğunun, not yazabilme ve alışveriş listesi yapabilme gibi günlük yaşam için çok gerekli becerileri gösterebildikleri algısı yaygındır. Buna karşılık, sadece yazı yazma becerisinin yeterli olamayacağı, düşündüklerini örgütleme ve ifade etme gibi başka özellikleri de gerektiren "dilekçe yazabilme" konusunda çoğunluğunun yetersiz olduğu, yine alış-verişlerde hesap yapabilme becerilerine ilişkin

görüşlerin de diğer davranışlardan düşük olmakla birlikte, bir önceki sorudan elde edilen bulgulardaki hesap yapma becerilerine ilişkin görüşlerden daha yüksektir. Bu durum, deneklerin alışverişlerindeki hesap yapma becerilerinin güçlü olduğu, buna karşılık diğer yerlerdeki sayısal işlemlerde pek etkili olamadıkları biçiminde yorumlanabilir.

Deneklerin en yüksek başarıyı Sanayi Makineleri Kullanımı dersinde gösterdiği ve bunu sırayla Türkçe, Matematik ve Sosyal Bilgiler derslerinin takip ettiği saptanmıştır.

Kurs sürelerinin yetersizliği konusunda yaygın bir kanı bulunmaktadır.

V.2. Öneriler

Toplumsal barışın korunmasında, Anayasamızda ifadesini bulan ulusal kimliğin tüm vatandaşlarımıza kazandırılması önem taşımaktadır. Eğitim, sosyal değişme ve ekonomik kalkınmayı etkilemektedir. İnsan kaynağının eğitim hizmetlerinden yararlandırılarak bilgi ve becerilerinin geliştirilmesi gereklidir. Eğitimin toplumsal kalkınmada etkililiğini artırmak amacıyla ekonomik, politik ve teknolojik değişmeler, eğitim kurumlarındaki değişim çabaları ile bütünleştirilmeli; yapılan çalışmalar devlet ve hükümet tarafından da desteklenmelidir.

Araştırma kapsamındaki kurslara devam eden deneklerin çoğunluğunun genç (14-33 yaş grubu) yaş grubunda bulunduğu, bunların yanı sıra 44 ve üzeri yaş grubunun da olduğu görülmektedir. Kursiyerlerin, öğrenme hızlarının farklılığı nedeniyle, sınırların yaş gruplarına göre ayarlanması mümkün olabilir.

Kırsal yerleşim birimlerinden göç ederek şehirlerin kenarlarına yerleşerek kent varoşlarını oluşturan insanların, köy kültüründen kent kültürüne geçişte; toplumsal değişimin yarattığı sorunların çözümünde kamu kuruluşlarının yanı sıra; yerel yönetimlerin, sivil toplum örgütlerinin, basın-yayın organlarının, üniversitelerin desteği sağlanmalıdır.

Halk Eğitimi Merkezleri, yetişkinin yakın çevrelerinde onlara, geçimini sağlama gücü verecek meslek ve sanat kursları açarak yeteneklerini geliştirmelerine, üretimde bulunmalarına yardımcı olmalıdır. Geçimini sağlama gücü verecek meslek ve sanat

kurslarının açılmasıyla yetenekler gelişen insanlara üretimde bulunabilmeleri için iş kurma, donatım ve üretim kredilerinin nasıl sağlanacağı, üretimin değerlendirilmesi için satış ve pazarlama olanakları neler olduğu gibi konularda bilgilendirilme çalışmaları yapılmalıdır. İş ve meslek örgütlenmesinin önemi kavratılmalıdır.

Kursiyerlerin ev işleri, çocuk bakımı vb. ağır yükümlülükleri olmasına karşın, bu bayanların okuma-yazma kurslarına devam edebiliyor olmaları, okuma yazma konusundaki güdülerinin ve okur-yazar hale gelmenin yaşamlarında yapacağı olumlu değişiklikler konusunda beklentilerinin çok yüksek olduğu görülmektedir. Buna karşın, kurslara devam eden yetişkinlerin, çevrelerince cesaretlendirilmedikleri, hatta, kendileriyle alay edildiği belirtilmektedir. Bu bağlamda, devam edenlerin beklentilerine cevap verecek ve onları düş kırıklığına götürmeyecek önlemlerin alınmasına; ayrıca, çevrenin bu konuda, okur-yazar olmayan yetişkinleri kurslara katılmaya destek olmasını sağlayıcı çalışmaların yapılmasına ve çevreden çekindiği için kurslara katılmayan yetişkinlere de ulaşılmasına büyük ihtiyaç vardır.

Teknolojik donanım artırılmalı ve rehberlik uzmanlarının istihdamı sağlanmalıdır. Okuma-yazma programlarında kullanılacak kitaplar, kursiyerlerin sosyokültürel çevresine göre bölgesel olarak hazırlanmalı ve alternatif materyaller geliştirilmelidir. Kurs materyalleri yetişkinlerin öğrenme ihtiyaçlarına uyarlanmalıdır.

Öğretmenlere yetişkin kursiyerlerin yaşam deneyimlerine nasıl eğilecekleri konusunda öneriler getiren yeni bir kaynak kitap oluşturulmalıdır. Bu kitap, öğretmenlere, kendi okuma yazma materyallerini geliştirme konusunda yol gösterici olmalı ve sınıftaki farklılıkları nasıl öğrenme kaynağı olarak kullanacağına ilişkin önerileri de içermelidir.

Ayrıca öğretim materyallerinin kurs yerlerine ulaşması ve kursiyerlere dağıtılması konusunda yaygın bir sıkıntı söz konusu olmamakla birlikte, materyallerin bazı yerlere

ulaştırılmasında zaman zaman gecikmeler olduğu yönünde bulgular vardır. Bu bağlamda, materyallerin zamanında ulaşması konusunda daha titiz olunmalıdır.

Eğitim Fakültelerinin Sınıf Öğretmenliği Bölümünün ders programı yetişkin eğitimini yürütebilecek öğretmen adaylarının yetiştirilmesi için yeniden düzenlenmelidir.

Üniversitelerde kurulmuş olan sürekli eğitim merkezlerinde eğitim, hukuk ve siyasal bilgiler fakültelerinin desteğiyle ve yetişkin eğitimini bilimsel olarak yürütecek “Eğitici Eğitimi” kursları açılmalıdır.

Öğretmen olmayan gönüllü eğitimciler için, eğitim fakülteleri tarafından “Yetişkin Okuma-Yazma Eğitimi Sertifika Programları” açılmalıdır.

Birinci kademe okuryazarlık programlarını tamamlayan kursiyerlere, gereksinim duyduğu destek verilerek, ikinci kademe okuryazarlık programlarına devam etmeleri teşvik edilmelidir.

Bir yurttaş olarak ödev ve haklarının bilincine vardırarak sosyal ve kültürel kurslar bağlamında yetişkinlere yurttaşlık eğitiminin yanı sıra demokrasi eğitimi de verilmeli, bayanlar yasal hakları konusunda bilinçlendirilmeli, seçimlerde oy kullanmanın bir yurttaşlık görevi olduğu kadar, oy vererek seçtiği kişilerin çalışmalarını takip edip izlemenin de sorumlu bir yurttaşlık görevi olduğunun farkına varmaları sağlanmalıdır.

Ulusal Eğitime Destek Kampanyasının başlangıcında olduğu gibi, günümüzde de Sivil Toplum Kuruluşlarının motivasyonunun artırılarak sürdürülmesi, kampanyanın tam olarak hedefine ulaşması açısından oldukça önemlidir. Sivil Toplum Kuruluşlarının her türlü katkısı, İl Yürütme Kurullarının eşgüdümünde hedef kitlenin tümüne dengeli bir biçimde dağıtılmalıdır.

Kurslarının süresi uzatılmalı ve ayrıca kursiyerlerin öğrenme ihtiyacına göre uyarlanabilmesi için bir miktar esneklik sağlanmalıdır.

KAYNAKLAR

AÇEV: İşlevsel Yetişkin Okuryazarlığı Programı – Öğretmene Genel Bilgiler. İstanbul 2002, s. 5-6.

AÇEV: İşlevsel Yetişkin Okuryazarlığı Programı Gönüllü Profili Raporu, 2002

Axinn, G.H. ve diğerleri. (1974). *Program Studies in Non-formal Education, Study Team Reports, Toward a Strategy of Interaction in Non-formal Education*, Michigan State University, E. Lansing.

Ayhan, Serap. (1999). *Halk Eğitiminde Katılma: Ankara'daki Halk Eğitimi Merkezlerinde Açılan Kurslara Katılanların Demografik Özellikleri, Katılmalarını Gündüleyen Etmenler ve Programa İlişkin Görüşler*, A.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Doktora Tezi, Ankara.

Aykut, Selim Sabit. (1945). *Rakamlarla İktisadi ve İçtimai Türkiye*, C. VI, Türkiye Kültür Hareketleri, Ankara.

Barut, Mehmet. (2002). *Zorunlu Göç Araştırması*, Göç Edenler Sosyal Yardımlaşma ve Kültür Derneği.

Başgöz,İ. (1995). *Türkiye'nin Eğitim Çıkmazı ve Atatürk*, TC Kültür Bakanlığı Ankara.

Bates, A.W. (1984). *The role of technology in distance education*, London, Croom Helm.

Beder, Hal; Carrea, Natalino. (1988). “Yetişkinleri Eğiten Andragojik Öğretmenlerin Katılma Etkisi ve Öğrencilerin Değerlendirilmesi”, *Adult Education Quarterly*,38/2.

- Bilir, Ünal. (2004). “Kentleşme Sürecinde Yetişkinlerin Eğitim Gereksinimi: Ankara Mamak İlçesi, Tuzluçayır Semtı, Ege Mahallesi Örneği”, Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- Boz, Hayat. (1986). “Ankara İli Halk Eğitim Merkezi Öğretmenlerinin Yetişme, Yönetim, Çalışma Koşullarına İlişkin Sorunları”, *Eğitim Bilimleri Dergisi*, sayı:70, cilt:12, Ankara.
- Bowinick, J. (1976). *Cognitive Processes in Maturity and Old Age*, Newyork.
- Brookfield, Stephen D. (1986). *Adult Learning*, s. 17-18.
- Brookfield, Stephen D. (1986). *Understanding and Facilitating Adult Learning*, San Francisco and London, Jossey-Bass Pub.
- Bülbül, Sudi. (1991). *Halk Eğitimine Giriş*, Anadolu Üniversitesi Ders Kitapları Yayınları No:118 Eskişehir.
- Celep, Cevat. (1995). *Halk Eğitimi*, Pegem, Ankara.
- Cernea, Michael. (1993). ‘Disaster related Refugee Flows and Development-Caused Population Displacemet’, *Antropological Approahes to Resettlement, Policy, Practice and Theory*, Boulder , San Fransisco, Oxford: Westview Press (aktaran; Özbudun, Sibel. ‘Adı Konulmayan Olağanüstü Göç’ *Bilim ve Siyaset* , Sonbahar, İstanbul, 2000).
- Coomps P.H. (1968). *The World Educational Crisis, A System Analysis*, Oxford University Pres, New York.
- Cottingham, S., Metcalf, K., & Phnuyal, B. (1998). *The REFLECT approach to literacy and social change: A gender perspective. Gender & Development*, s.27-34.

ÇYEGM: Yetişkinler için okuma yazma öğrenimi ve I. Kademe Eğitim Programı, Ankara, 2005.

Darkenwald, GG; SB Merriam. (1982). *Adult Education: Foundations of Practice*, Harper and Row, Publishers, New York.

Delean,A. (1968). *Adult Education as a Corrective to the Failure of Formal Education*, Prospect, Vol. VIII, No:2.

Demirel, Özcan. (2001). *Eğitim Sözlüğü*, 1. B, Ankara, Pegem A Yayınevi.

Develi, Şinasi. (1991). “*Dünden Bugüne Mersin*”, Yorum Basım, İçel.

Dewey, John. (1952). *Türkiye Maarifi Hakkında Rapor*, İstanbul.

Dickinson,Gary. (1971). “*Educational Variables and Participation in Adult Education: An Exploratory Study*” *Adult Education*, s.36-37.

DİE. Nüfus ve Kalkınma Göstergeleri, 2003.

Duman, Ahmet. (1999). *Yetişkin Eğitimi*, Ütopya yayınevi, Ankara.

Duman, Tayyip. (1996). *Türkiye’de Yaygın eğitim ve Eğitici Personel Yetiştirme Sorunu*, Milli Eğitim Dergisi, Sayı: 7-9, Cilt:135, Ankara.

Duman, Tayyip. (1991). *Türkiye’de Ortaöğretime Öğretmen Yetiştirme*, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul, s.2

Durgunoğlu, Aydın Yücesan; Banu Öney; Hilal Kuşcul. (2004). *Development and Evaluation of an Adult Literacy Program in Turkey*
[<http://www.acev.org/arastirma/arastirmalar.html>]

- Fidan, Nurettin ve Münire Erden.(1997). *Eğitime Giriş*, Ankara, Alkım Yayınevi.
- Freire, Paulo, (1991).*Ezilenlerin Pedagojisi*, Çeviren Dilek Hattatoğlu, Ayrıntı Yayınevi, Ankara.
- Gedikoğlu, Şevket. (1991). *Türkiye’de Yaygın Eğitimden Çağdaş Halk Eğitimine*, Ankara.
- Geray, Cevat. (2002). *Halk Eğitimi*, İmaj Yayınevi, Ankara.
- Güneş, Firdevs. (1996). *Yetişkin Eğitimi*, AÜ Eğitim bilimleri yayınları Ankara.
- Güneş, Firdevs. (1991). Avrupa’da ve Türkiye’de Halk Eğitimcilerinin Yetiştirilmeleri ve Statüleri, Buca Eğitim Fakültesi Yayınları, s. 311.
- Jensen,G.; A.A. Liveright; W. Hallenback. (1964). Adult Education, Outlines of an Emerging Field of University study, Adult Education Association of the USA.
- Kılıç Eşref. (1981). *Halk Eğitiminde Kuram ve Uygulama*, Ankara.
- Knowles, Malcolm. (1980). *The Modern Practice of Adult Education: From Pedagogy to Andragogy*. Chicago: Follett.
- Knowles, Malcolm. (1996). *Yetişkin Öğrenenler: Göz Ardı Edilen Bir Kesim* (Çeviren Serap Ayhan) A.Ü. Basımevi, Ankara.
- Uluslararası Rotary 2430. Bölge KOYE. Teknik Koordinatör El Kitabı
- Uluslararası Rotary 2430. Bölge: Kolaylaştırılmış okuma yazma eğitimi (KOYE) – KOYE El kitabı.
- Uluslararası Rotary 2430. Bölge: KOYE. Teknik Koordinatör Belgeleri.

- Kurt, İhsan. (2000). *Yetişkin Eğitimi*, Nobel yayınları Ankara.
- Künhe. (1939). Mesleki Terbiye'nin İnkişafına dair Rapor, İstanbul.
- Longworth, N., and Davies, W. K. (1996). *Lifelong Learning*. London: Kogan Page.
- Lowe, John. (1985). *Dünyada Yetişkin Eğitime Toplu Bakış*, çeviren: Turhan Oğuzkan, UNESCO Türkiye Milli Komisyonu.
- Malkoç, Günseli. (1983). Kadıköy Halk Eğitim Merkezindeki Mesleki Kursları İzleme Araştırması, İstanbul, Yayınlanmamış Yüksek lisans tezi.
- Mersin Ticaret ve Sanayi Odası; 1996, "Ekonomik Rapor", Gözde Ofset, Mersin
- Millî Eğitim Bakanlığı Yetişkinler Okuma-Yazma Öğretimi ve Temel Eğitim Programı, Ankara , 2005
- M.E.B. Çıraklık ve Yaygın Eğitim, 1994; M.E.B. Çıraklık ve Halk Eğitimi Merkezlerinde Yürütülen Yaygın Meslekî Eğitim Projesi Çalışmaları, 1994; M.E.B. Yaygın Eğitimde İstihdam ve Çok Amaçlı Eğitim Merkezleri, 1995; M.E.B. Bütçe Raporları, 1991-1996
- MEB, Broşür, Matbaacılık Okulu, Ankara, 1966.
- MEB/ÇYDD: Eğitim Kitapçığı, Ankara, 1996
- MEB, Yaygın Eğitim Genel Müdürlüğü Çalışmaları, Yaygın Eğitim Genel Müdürlüğü, Ankara, 1984.
- Milli Eğitim Temel Kanunu, (1739 S. K.), Haziran, 1982.

Nohl, Arnd-Michael ve Sayılan, Fevziye. (2004). *Türkiye’de Yetişkinler İçin Okuma Yazma Eğitimi*, Milli Eğitim Bakanlığı/ Avrupa Komisyonu.

OECD, *Learning Opportunities for Adults*, Vol.1, General report, Paris, 1977.

Oğuzkan, Turhan ve Rifat Okçabol. (1993). “ *Yetişkinlerin Öğrenme İlgi ve İhtiyaçları ile Öğrenme Tecrübeleri: Silivri İlçesi Örneği*”. Ankara Ü. E. Bilimleri Fakültesi Eğitim Bilimleri Birinci Ulusal Kongresi. Ankara 24-28 Eylül 1990. Bildiriler III. M.E.Basımevi, Ankara.

Okçabol,Rifat. (1994). *Yetişkin Eğitimi*, Der Yayınları, İstanbul.

Okçabol,Rifat. (2006). *Yetişkin Eğitimi*, Der Yayınları, İstanbul.

Okur, Mehmet. (1999), “Yetişkin Eğitiminde Yetişkinleri Güdüleme Uygulamalarının Değerlendirilmesi (Ankara İli Örneği)”, Yüksek Lisans Tezi, Ankara.

Onur, Bekir. (1991). *Gelişim Psikolojisi*, İmge Kitabevi Yayınları, Ankara.

Öney, Kuşçul ve Cantürk. (1997). “İşlevsel Yetişkin Okuryazarlığı Programı, Uygulama ve Değerlendirmesi” Ankara.

Özel, Osman. (1996) *Ana-Baba Okulu (Bir Yetişkin Eğitimi Denemesi)*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara.

Rodgers, Alan. (1992). *Adult Learning for Development*, London: Cassell.

VIII. Beş Yıllık Kalkınma Planı, Ankara, 2001

Simpson, JA. (1972). *Avrupada Yetişkinler Eğitiminin Bugünü ve Yarını*, Çev. Cavit Sıdal, MEB,Ankara.

Şimşek, Elif. (2002). Ailelere Yönelik Düzenlenen Etkinliklerin Yetişkin Eğitimi Açısından Değerlendirilmesi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara.

Though, Allen. (1979). *The Adult's Learning Projects: A Fresh Approach to Theory and Practice in Adult Learning*. Toronto: Ontario Institute for Study in Education.

Titmus, Colin. Paz Buttedahl & arkadaşları. (1985). *Yetişkin Eğitimi Terimleri*. Çeviren: F. Oğuzkan, UNESCO, Türkiye Milli Komisyonu, Ankara.

Uluslararası Rotary 2430. Bölge KOYE. Teknik Koordinatör El Kitabı

Uluslararası Rotary 2430. Bölge: Kolaylaştırılmış okuma yazma eğitimi (KOYE) – KOYE El kitabı.

Uluslararası Rotary 2430. Bölge: KOYE. Teknik Koordinatör Belgeleri.

UNESCO (1985). Tokyo Uluslar arası Yetişkin Eğitimi Konferansı-Amaç, Genel Rapor, Tavsiye Kararları-, çeviren: Sudi Bülbül, Ankara.

Warren ,Clay. (1989). “*Andragoji ve Grundtving, Kritik Bir Bağlantı*” *Adult Education Quarterly*, Bölüm: 39, Sayı: 4, sayfa:213.

Wofford, Kate. (1952). *Köy Okullarında Öğretim*, çeviren A.Rıza TÜKEL, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul.

Yayla, Deniz. (2002). Ücretli Usta Öğreticilerin Yetişkin Eğitimi Açısından Yeterlilik Düzeyleri, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara.

Yıldız, Ahmet. (2004). Türkiye’deki Yetişkin Eğitimi Araştırmalarına Toplu Bakış, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, Cilt: 37, Sayı:1, S.78-97.

<http://www.meb.gov.tr>

Erişim Tarihi: 04/04/2006

<http://www.yayim.meb.gov.tr/dergiler/medergi/21>

Erişim Tarihi: 10/04/2006

http://www.mersin.edu.tr/dosya/cagri_makalesi.doc

Erişim Tarihi: 30/03/2006

http://www.eyem.meb.gov.tr/okuma_yazma_kurslari,2003

Erişim Tarihi: 10/02/2006

http://www.education.ankara.edu.tr/ebfdergi/pdfler/2004_2/15-25.pdf

Erişim Tarihi: 19/02/2006

http://www.ankara.edu.tr/rectorace/kutuphane/tipdergi/turkC57/57_2-02_07pdf

Erişim Tarihi: 13/01/2006

<http://politics.ankara.edu.tr/~aksoy/esitlik/egitimhakki>

Erişim Tarihi: 12/03/2006

<http://www.antalyahem.com/hem/tr/halkegitim/yetiskin.htm>

[Erişim Tarihi: 12/01/2006](#)

<http://www.ulusalegitim.org.tr/ogretici.htm>

[Erişim Tarihi: 4/04/2006](#)

www.ua.gov.tr/portal/page?_pageid=218,37286&_dad=portal&_schema=PORTAL

Erişim Tarihi: 27/03/2006

http://www.gsgm.gov.tr/genclik/KURULUSLAR/Dokumanlar/Yayg%C4%B1n_Egitim_ve

[Genclik Sivil Toplum Orgutleri](#)

Erişim Tarihi: 26/03/2006

[http:// ekutup.dpt.gov.tr/plan-prg.html-34k](http://ekutup.dpt.gov.tr/plan-prg.html-34k)

Erişim Tarihi: 01/06/2007

<http://www.niace.org.uk/conference/migration.htm>

Erişim Tarihi: 16/02/2006

<http://www.poet.com.tr/makaleler/yetiskinegitimi.htm>

Erişim Tarihi: 11/04/2006

http://www.educationarea.com/educationarea/sample/sample_pdfs8/TLED22_6.pdf

Erişim Tarihi: 01/03/2006

http://www.cicred.org/Eng/Seminars/education/ACTES/Com_Kaplan.PDF

Erişim Tarihi: 05/01/2006

<http://www.bahem.org.tr>

Erişim Tarihi: 10/11/2005

<http://www.sabah.com>

Erişim Tarihi: 03/05/2004

http://www.geocities.com/psikolojiarsivi/turkiyede_yetiskin_egitimi.html

Erişim Tarihi: 15/12/2005

http://www.die.gov.tr/genel_nufus_sayimlari

[Erişim Tarihi: 20/08/2005](http://www.die.gov.tr/CIN/okuma-yazma.html/)

<http://www.die.gov.tr/CIN/okuma-yazma.html/>

[Erişim Tarihi: 11/12/2005](http://www.die.gov.tr/CIN/okuma-yazma.html/)

<http://www.mimarlarodasi.org.tr>

Erişim Tarihi: 19/08/2005

http://www.unesco.org/education/uie/confintea/tokyo_e.pdf

Erişim Tarihi: 8/02/2006

<http://www.gocder.com>

Erişim Tarihi: 23/08/2005

<http://www.rizgari.net/modules>

Erişim Tarihi: 23/08/2005

<http://www.tusiad.org/turkish/rapor/cografya2/211220.pdf>

Erişim Tarihi: 12/09/2005

<http://www.koye.org/Tarih2.htm>

Erişim Tarihi: 09/07/2005

<http://www.iskur.gov.tr/mydocu/yurtdisi/bolum7>

Erişim Tarihi: 28/01/2006

<http://www.barobirlık.org.tr/yayınlar/makaleler/hpekcanitez.doc>

Erişim Tarihi: 13/04/2006

<http://www.mazlumder.org/rapor/raporgoc.htm>

Erişim Tarihi: 17/04/2004

http://www.samikoroglu.com/article_read.asp?id=813

Erişim Tarihi: 09/03/2006

<http://www.bartınhalkeğitim.gov.tr>

Erişim Tarihi: 6/04/2006

<http://www.inisiyatıf.net>

Erişim Tarihi: 25/03/2006

wordnet.princeton.edu/perl/webwn

Erişim Tarihi: 20/03/2007

en.wikipedia.org/wiki/Adult

Erişim Tarihi: 20/03/2007

www.leanlegal.com/dictionary/a.asp

Erişim Tarihi: 20/03/2007

www.courts.mo.gov/osca/index.nsf/0/8b69295b674dde2186256e15004ea27f

Erişim Tarihi: 20/03/2007

www.sphinxlegal.com/sphinx/content/freeresources/glossaryresult.asp

Erişim Tarihi: 20/03/2007

www.die.gov.tr/nüfus

Erişim Tarihi: 25/07/2007

<http://www.meb.gov.tr/duyurular/duyurular/Proj/TEDPBilgilendirme.pdf>

Erişim Tarihi: 26/07/2007

www.byegm.gov.tr/yayinlarimiz/ANADOLUNUNSESI/AND7.HTM

Erişim Tarihi:22/07/2007

www.ulusalegitim.org.tr/dinamik.htm - 2k

Erişim Tarihi: 15/07/2007

<http://yayim.meb.gov.tr/dergiler/146/aslan.htm>

Erişim Tarihi: 12/07/2007

mevzuat.meb.gov.tr/html/88.html

Erişim Tarihi: 12/07/2007

www.gunes.k12.tr

Erişim Tarihi: 01/08/2007

www.unicef.org/turkey/gr/ge21.html

Erişim Tarihi: 02/05/2007

www.acev.org

Erişim Tarihi: 12/06/2007

www.rotary2420.org

Erişim Tarihi: 12/06/2007

YETİŞKİNLER I. KADEME ÖĞRETİM PROGRAMLARI

- Yetişkinler 1. Kademe Okuma-Yazma Programı
- Yetişkinler 1. Kademe Matematik Programı

OKUMA-YAZMA PROGRAMI

..KAZANIMLAR	ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	AÇIKLAMALAR
<p>Aşamalarını Uygulama</p> <p>... kullanır. ... bir şekilde tutar. ... çizer. ... ayırt eder. ... örnekler verir. ... sesin geçtiği varlığı anlatan görseli seçer. ... harflerin yazımına uygun biçimde yazar. ... arasında yazar. ... kelimeler oluşturur. ... okur ve yazar. ... oluşturur. ... okur ve yazar. ... oluşturur ve okur. ... yazar ve okur. ... izlenimlerini ve dinlediklerini yazar ve okur. ... betimler, yorumlar, yazar ve okur.</p> <p>... kişisel ve sosyal değerlere önem verme, Türkçeyi ... kullanma, araştırma, yaratıcı düşünme, bilgi ... karar verme.</p>	<p>+ 1.1.: İlk kez karşılaştığı biri ile tanışma ortamını canlandırması istenebilir.</p> <p>+ 1.3.:İyi kullanılmış bir kitap ile kötü kullanılmış kitabı karşılaştırarak kitapların temiz kullanımının nasıl sağlanabileceğinin tartışılması.</p> <p>+ 1.6.: "Ağlama yar ağlama" türküsünde "a" sesinin geçtiği yerleri söylemeleri istenebilir.</p> <p>+ 1.8.: "armut, ayva, erik, araba" resimlerinin arasından "a" sesinin geçtiği resimleri seçmeleri istenebilir.</p> <p>+ 1.11.: "a, l, t" seslerinden kelimeler oluşturmaları istenebilir.</p> <p>+ 1.18.:Bir mesleği anlatan resimde neler gördüklerini yazmaları istenebilir.</p>	<p>1.2. Uygun bir duruş alması, göz ile okuma yazma etkinliklerinde kullanacağı kitap çalışması vb. arasındaki mesafeyi ayarlaması.</p> <p>1.4. Kalem baş parmak, işaret parmağı orta parmağın oluşturduğu üçlü arasında tutması.</p> <p>1.5. Dik, yatay, eğik ve yuvarlak çizgileri çizmesi.</p> <p>1.6. Tanıtılan sesi, diğer sesler arasında seçmesi.</p> <p>4 : Ölçme ve değerlendirme Kursiyerlerin gelişimlerini belirlemek ve engelleri ortadan kaldırmak için ölçme değerlendirme etkinlikleri süreç değerlendirme anlayışı ile yapılacaktır. Ölçme aracı olarak yetişkin gözlem formları kullanılacaktır. Gözlem formları ilk okuma-yazma etkinliği içerisinde kaynaştırılmıştır. Öğretmenler aldığı kazanımlar ve etkinlikler dikkate alınarak yetişkinlerin başarı düzeyi bu formların günlük olarak işlenecektir. Ayrıca her sınıf grubu sonunda genel bir gözden geçirme eksikler tespit edilerek giderilecektir.</p>

DİNLEME ÖĞRENME ALANI KAZANIMLARI

KAZANIMLAR	ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	AÇIKLAMALAR
<p>1.1. Dinleme Kuralları Uygulama</p> <p>1.1.1. Dinleme sırasında dinleme ortamını düzenler. Dinleme ortamının düzenliliğini sağlar. Dinleme ortamına uygun dinler.</p> <p>1.2. Dinleme Kuralları Uygulama</p> <p>1.2.1. Dinleme sırasında dinleme ortamını düzenler. Dinleme ortamının düzenliliğini sağlar. Dinleme ortamına uygun dinler.</p> <p>1.3. Dinleme Kuralları Uygulama</p> <p>1.3.1. Dinleme sırasında dinleme ortamını düzenler. Dinleme ortamının düzenliliğini sağlar. Dinleme ortamına uygun dinler.</p>	<p>+ 1.1. "İyi bir dinleyici olmak için dinleme ortamının düzenliliğinin sağlanması gerektiğinin tartışılması"</p> <p>+ 1.3. Üç ayrı resim üzerinde, etkili dinlemeyi bozan öğeleri belirlemelerinin sağlanması.</p>	<p>1.1. Uygun bir oturuş şekli alması, dinleme ortamının düzenlenmesi, gerekli araçları hazırlaması.</p> <p>1.2. Dinleme sırasında dinleme ortamını düzenler. Dinleme ortamının düzenliliğini sağlar. Dinleme ortamına uygun dinler.</p> <p>1.3. Konuşanın sözünü kesmeme, söz isteme, sözünü kendine konuşanın yerine koyma vb.</p> <p>C : 1.3. Yaşam Becerisi: B.6. Kalabalık ortamlarda dinleme kuralları uygulanması gereken kuralları bilir.B.9. İletişimde bu kurallara uyulmasını sağlar. Kişilerin duygu ve düşüncelerine saygı gösterir.</p> <p>4 : Ölçme ve değerlendirme</p> <p>Değerlendirme çalışmaları, gözlem formları, görüşme formları, değerlendirme formları, görselleri seçme ve eşleştirme çalışmaları yapılacaktır.</p>

DİNLEME ÖĞRENME ALANI KAZANIMLARI

KAZANIMLAR	ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	AÇIKLAMALAR
<p>anlama</p> <p>anlamada ön bilgilerini kullanır.</p> <p>ni anlamada sunulan görsellerden yararlanır.</p> <p>sleri ayırt eder.</p> <p>urgu, tonlama ve telâffuza dikkat eder.</p> <p>ni zihninde canlandırır.</p> <p>de ne, nerede, ne zaman, nasıl, niçin ve kim (5N 1K)</p> <p>evap arar.</p> <p>in konusunu belirler.</p> <p>de sebep-sonuç ilişkileri kurar.</p> <p>de geçen bilmediği kelimelerin anlamını tahmin eder ve</p> <p>de dil, ifade ve bilgi yanlışlıklarını belirler ve ifade eder.</p>	<p>+ 2.1. Dinleme öncesi konu ile ilgili ne bildiklerinin sorulması.</p> <p>+ 2.3. Bir dizi görsel arasından belirtilen sesin geçtiği görselin seçilmesi.</p> <p>+ 2.4. Vurgu, tonlama, telâffuzun iyi bir örneği ile kötü örneğinin karşılaştırılması.</p> <p>+ 2.5. Bir dinleme sonrasında zihninde canlandırdıklarının resimlerinin istenmesi.</p> <p>+ 2.6. Dinlediği hikâye, masal veya metinde; ne, nerede, ne zaman, nasıl, niçin ve kim sorularına cevap bulmalarının istenmesi.</p> <p>+ 2.7. Sağlıkla ilgili sorunların işlendiği bir dinleme etkinliğinde konunun buldurulması.</p> <p>+ 2.8. Sebebi verilen bir olayın sonucunun tahmin ettirilmesi.</p> <p>+ 2.10. İçinde yanlış bilgilerin sunulduğu bir dinleme etkinliğinde yanlışların buldurularak doğrularının ifade ettirilmesi.</p>	<p>2.1. Yetişkinin dinlenilecek konu ile ilgili geçmişte edinmiş olduğu tecrübe, bilgi becerilerini kullanması.</p> <p>2.2. Yetişkinlerin anlatılanları daha kolay anlayabilmeleri için resim, şekil, grafik, fotoğraf vb.den yararlanması.</p> <p>2.3. Belirtilen sesin, duyduklarında olduğunu söylemesi.</p> <p>2.4. Söyleyiş şeklinin dikkate alınması, yapılan yanlışlıkların fark edilmesi.</p> <p>2.5. Zihinde canlandırılanların sözlü veya görsel olarak ifade edilmesi.</p> <p>2.7. Dinlediklerinde nelerin anlatıldığını belirtmesi.</p> <p>2.8. Dinlediklerinde olayların sebebini sonucunu fark etmesi.</p> <p>2.9. Bilmediği kelimenin anlamını, cümle anlamından, sunulan görsellerden, diğer konudan yararlanarak tahmin etmesi.</p> <p>C : 2.1. Yaşam Becerisi: B.20. Ön bilgiler yaşantısını kullanarak çevresindeki sosyal sorunlarla ya da ihtiyaçlarla grup kurum ve sosyal örgütleri ilişkilendirir.</p> <p>4 : Ölçme ve değerlendirme Değerlendirme çalışmaları, gözlem formları, görüşme, öz değerlendirme formları, görüşme ve eşleme ile yapılacaktır.</p>

DİNLEME ÖĞRENME ALANI KAZANIMLARI

KAZANIMLAR	ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	AÇIKLAMALAR
<p>2.12. Dinlediklerini yorumlayarak soruları sorar ve sorulara cevaplar verir.</p> <p>2.13. Dinlediği tarife uygun yemek yapar.</p> <p>2.14. Sorunlu bir ürünün değiştirilmesinin işlendiği bir dinleme etkinliği sonrasında kendi deneyimlerinin dile getirilmesini sağlar.</p> <p>2.15. Deprem anlatıldığı bir dinleme etkinliği sonrasında dinlediklerinin özetlenmesini sağlar.</p> <p>2.16. Televizyondan ve radyodan, aile planlaması ile ilgili bir programı dinleyerek sorunlara çözümler üretmesini sağlar.</p> <p>2.17. Sağlıkla ilgili abartılı ve yanlış örneklerin verildiği bir dinleme etkinliğinde verilen örnekleri sorgular.</p>	<p>+ 2.12. Zamanında yapılmayan bir işin anlatıldığı dinleme etkinliği sonrasında olabilecek sonuçların çıkarım yoluyla buldurulması.</p> <p>+ 2.13. Dinlediği tarife uygun yemek yapması.</p> <p>+ 2.14. Sorunlu bir ürünün değiştirilmesinin işlendiği bir dinleme etkinliği sonrasında kendi deneyimlerinin dile getirilmesi.</p> <p>+ 2.16. Deprem anlatıldığı bir dinleme etkinliği sonrasında dinlediklerinin özetlenmesi. (Bir gazete haberi okunabilir, radyodan dinlenilebilir)</p> <p>+ 2.17. Televizyondan ve radyodan, aile planlaması ile ilgili bir programı dinleyerek sorunlara çözümler üretmesi.</p> <p>+ 2.18. Sağlıkla ilgili abartılı ve yanlış örneklerin verildiği bir dinleme etkinliğinde verilen örnekleri sorgular.</p>	<p>2.12. Dinlediklerini yorumlayarak soruları sorar ve sorulara cevaplar verir.</p> <p>Dinlediklerinde geçen nesne, kişi, yer, zaman ve durum arasında çoklu karşılaştırmalar yapar.</p> <p>2.16. Dinlediklerinde ne, nerede, ne zaman ve kim sorularının cevabını kısaca verir.</p> <p>2.20. Dinlediklerinde kendisi için önerileri ayırt etmesi.</p> <p>® : 2.15 Afet Eğitimi: Deprem ve depremin önlenmesiyle ilgili soru sorup cevaplar.</p> <p>® : 2.17.. Afet Eğitimi: Tehlikelerin azaltılması konusunda alınabilecek önlemleri araştırır ve çözümler sunar.</p> <p>® : 2.19..Girişimcilik: Gereksinim ile çözümler arasındaki farkı açıklar.</p> <p>C:1.16: Matematik: Paralarımızla ilgili soruları çözer ve kurar.</p> <p>4 : Ölçme ve değerlendirme</p> <p>Değerlendirme çalışmaları, gözlem formları, görüşme, öz değerlendirme formları, çözümler ve değerlendirme ile yapılacaktır.</p>

KONUŞMA ÖĞRENME ALANI KAZANIMLARI

KAZANIMLAR	ETKİNLİK ÖRNEKLER	AÇIKLAMALAR
<p>Konuşma Kurallarını Uygulama</p> <p>Konuşmaya hazırlık yapar. Konuşma amacını dinleyicilere ifade eder. Dinleyicilerle göz teması kurar. Anlaşılabilir bir ses tonuyla konuşur. Dinlemeleri yerinde ve anlamına uygun kullanır. Dinlemeleri doğru telâffuz eder. Konuşmalarında beden dilini kullanır. Konuşma sırasında gereksiz hareketlerden kaçınır. Konuşma dışına çıkmadan konuşur. Kültürel kurallarına ve değerlere (millî, manevî, kültürel, ahlakî, sosyal vb.) uygun konuşur.</p> <p>DEĞERLER</p> <p>Doğru ve etkili konuşmayı doğru, etkili ve güzel kullanma, karar verme. Sosyal değerlere önem verme.</p>	<p>I</p> <p>+ . Kendi seçtikleri veya belirlenen bir konuda konuşmalarının istenmesi. + Televizyondaki sunucuları seyretmeleri ve bir sunucunun konuşmasını canlandırmaları istenebilir. Not: Yukarıdaki etkinlikler, "Konuşma Kurallarını Uygulama" başlığı altındaki bütün kazanımlar için ortaktır.</p>	<p>1.1. Konuşacağı konuyla ilgili plan yapması, bilgi toplaması, görseller hazırlaması, konuşma denemeleri yapması vb. 1.2. Konuşma nedenini ifade etmesi. 1.7. Konuşmasını beden diliyle desteklemesi. 1.8. Sallanma, başını eğme, gereksiz hareketleri yapma, dinleyenlerle göz temasından kaçınma gibi hareketler. 1.10. Konuşmacının sözünü bitirmesini bekleyerek, söz alarak, karşısındakini incitmeden, bayrağa, vatana, millete saygı göstererek konuşma. ® : 1.10. Özel Eğitim: Farklılıklara (fiziksel, zihinsel vb.) karşı hoşgörüyü gösterir. ® : 1.3. Özel Eğitim: İletişim sırasında göz teması kurar. C : 1.10. Yaşam Becerisi: C.10. Türk Bayrağını ve İstiklal Marşını tanır ve saygı gösterir. 4 : Ölçme ve değerlendirme Değerlendirme çalışmaları, gözlem formları, görüşme, öz değerlendirme formları, görüşme seçme ve eşleme ile yapılacaktır.</p>

KONUŞMA ÖĞRENME ALANI KAZANIMLARI

KAZANIMLAR	ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	AÇIKLAMALAR
<p>Sözlü Olarak İfade Etme</p> <p>...e güvenerek konuşur. ...nasında olayları oluş sırasına göre ...nasını görsel sunuyla destekler. ...ırken dinleyicilere sorular sorar ve ...ara cevap verir. ...malarında yaşantısından ve günlük ...örnekler verir. ...şmalarında karşılaştırmalar yapar. ...malarında sebep-sonuç ilişkileri</p> <p>...e katılıp katılmadığını nedenleriyle ...oyar. ...düşünce ve hayallerini anlatır. ... , istek, beğeni ve şikâyetlerini ilgili ...ildirir. ...ini, ailesini ve çevresini tanıtır. ...anıp hoşlanmadığı olay, durum, kişi ...nda konuşur. ...edinmek amacıyla soru sorar. ...eyim ve anılarını anlatır.</p> <p>ÖRNEKLER</p> <p>...şimcilik, Türkçeyi doğru etkili ve ...nma, eleştirel düşünme, bilgi ...ini kullanma, yaratıcı düşünme, karar</p>	<p>+ 2.1. İzledikleri filmi, tiyatroyu, konseri anlatmalarının istenmesi. + 2.2. Karışık olarak verilen olayları oluş sırasına koyarak anlatmasının istenmesi. + 2.5. Belirlenen bir konuda yaşantılarından ve günlük hayattan örnekler vermelerinin istenmesi. + 2.6. Gezip gördüğü yer ile kendi yaşadığı yeri karşılaştırmasının istenmesi. + 2.9. Geleceğe yönelik planlarını, düşüncelerini ve hayallerini anlatmalarının istenmesi. + 2.13. Belirlenen bir konuda soru sormalarının istenmesi.</p>	<p>2.3. Konuşmasında resimleri, fotoğrafları, şekilleri, tabloları kullanması. 2.6. Kişiler, nesnelere, olaylar, farklı çevre ve ortamları vb. karşılaştırması. 2.7. Sebep-sonuç ilişkileri kurarken "çünkü, bunun nedeni, bu nedenden dolayı, sonuçta, bu yüzden vb." sözleri kullanması. ® : 2.13. Girişimcilik: Marangozun (farklı meslek çalışanlarının) hangi becerileri kullanması gerektiğini tartışır. ® : 2.11. Kariyer Bilinci Geliştirme: 1. Aile üyelerinin okul personelinin ve eğitim sektöründeki çalışanların işlerini tanımlar. 2. Aile üyeleri arasındaki birliktir ve sorumluluğu açıklar./ Güçlü ve zayıf yanlarını tanımlar. ® : 2.1. Kariyer Bilinci Geliştirme: Kendisi hakkında olumlu bir tutum sergiler. ® : 2.12. Rehberlik ve Psikolojik Danışma : Kızgınlığını uygun şekilde ifade eder. ® : 2.9. Özel Eğitim: Kendini ifade edebilme becerisi geliştirir. ® : 2.4. Afet Eğitimi: Deprem ve depreme hazırlıklı ilgili soru sorup cevaplar. C : 2.9. Yaşam Becerisi: A.1. Duygularını fark ederek kendini tanıtır ve anlatır. Stresin içsel ve dışsal kaynaklarını betimler. C : 2.8. Yaşam Becerisi: A.30. Aile bireyleriyle iyi ilişkiler geliştirebilmek için gerekli olanları sözlü olarak ifade eder. C : 2.12. Yaşam Becerisi: B.4. Etkileşim içinde bulunduğu kişilerin eleştirilebilir tepkileri gösterir. C : 2.8. Matematik: Toplama işleminde sıfırın etkisini nedenleriyle açıklar. C : 2.7. Matematik: Bölme işleminde bölünen, bölen, bölüm ve kalan arasındaki ilişkileri belirtir. 4 : Ölçme ve değerlendirme Değerlendirme çalışmaları, gözlem formları, görüşme, öz değerlendirme formu, gözlemler, gözlemler seçme ve eşleme ile yapılacaktır.</p>

İMLAR	ETKİNLİK ÖRNEKLER	AÇIKLAMALAR
<p>Öntem ve Uygun</p> <p>şkililerin farklı uygun de önünde ci i konuşur. rici ler yapar.</p> <p>ERİLER</p> <p>Türkçeyi ve güzel bilgi ni aratıcı</p>	<p>1</p> <p>+ 3.1. Bir hasta ziyaretinde yapılması gereken konuşmaları canlandırmalarının istenmesi.</p> <p>+ 3.2. Oluşturulan üçer-dörder kişilik grupların, kendi aralarında, belirlenen bir konuda konuşması.</p> <p>+ 3.3. Sınıf karşısında kendi belirlediği bir konuda konuşmasının sağlanması.</p> <p>+ 3.4. Sınıfa getirilen mikser, su ısıtıcısı vb. bir aracı, özelliklerini dikkate alarak betimlemelerinin istenmesi.</p> <p>+ 3.5. Gruplar oluşturularak gündemde olan bir konuda tartışma yapılması.</p> <p>+ 3.6. Mesleklerini tanıtmalarının istenmesi.</p> <p>+ 3.7. Çocuk bakımı, hastalıkları, gelişimi ve eğitimi ile ilgili ebe, hemşire, doktor, öğretmen ile görüşülmesi.</p>	<p>3.1. Selâmlaşma, tanışma, arkadaşlarıyla ve farklı yaş gruplarıyla konuşma, teşekkür etme, kutlama, özür dileme, telefonda, resmî bir kurumda, hastanede, toplu taşıma araçlarında konuşma vb.</p> <p>3.2. Ailede, okulda ve sınıfta, çalışma gruplarında, ziyaretlerde, ölüm ve düğün törenlerinde, bayramlarda konuşma.</p> <p>3.4. Dinleyenlerin zihinlerinde canlandırabilecekleri biçimde dinlediklerinin ayrıntılarını, şeklini, özelliklerini anlatma.</p> <p>3.5. İleri sürdüğü düşüncenin kabul edilebilir gerekçelerini, nedenlerini ve kanıtlarını açıklaması.</p> <p>3.6. Sahip olduğu bilgiyi dinleyenlere aktarması.</p> <p>3.7. Danışma, bilgi alma, öğrenme amacıyla yetkililerle, uzmanlarla, arkadaşıyla vb. görüşmeler yapması.</p> <p>Ⓢ : 3.6. Afet Eğitimi: Binanın tahliyesi sırasında karşılaşılabilecekleri tehlikelere ilişkin yapabileceklerini açıklar.</p> <p>Ⓢ : 3.1. Özel Eğitim: Başkalarıyla olumlu ilişkiler kurar.</p> <p>Ⓢ : 3.4. Sağlık Kültürü: Sağlık kurumlarının genel işlevini açıklar.</p> <p>Ⓢ : 3.3. Rehberlik ve Psikolojik Danışma: Topluluk önünde kendini ifade eder.</p> <p>C : 3.1. Yaşam Becerisi: A.2. Eleştirilere yönelik uygun tepkiler gösterir. A.26. Aile bireylerinin eleştirilerine karşı uygun tepkide bulunma becerisi kazanır.</p> <p>C : 3.4. Yaşam Becerisi: A.10. Kararların nasıl alındığını betimler.</p> <p>C : 3.4. Yaşam Becerisi: A.13. Kendisi ve çevresini etkileyecek kararların alınma sürecine etkin olarak katılır.</p> <p>C : 3.7. Yaşam Becerisi: A.22. İş başvurusu ve iş görüşmesi yapmanın kurallarını bilir.</p> <p>C : 3.6. Yaşam Becerisi: A.40. Çocuklarının ve akrabalarının nasıl kariyer bilgisi sağlayabileceği açıklar. B.14. Yerel işverenlerin ürün ve hizmetlerini açıklar. B.15. Çeşitli durumlarda, işveren-çalışan etkileşimlerini açıklar.</p> <p>C : 3.6. Matematik: Eldeli çarpma işlemi yapar; eldenin ne anlama geldiğini açıklar.</p> <p>4 : Ölçme ve değerlendirme</p> <p>Değerlendirme çalışmaları, gözlem formları, görüşme, öz değerlendirme formları, görselleri seçme ve eşleme ile yapılacaktır.</p>

OKUMA ÖĞRENME ALANI KAZANIMLARI

KAZANIMLAR	ETKİNLİK ÖRNEKLER	AÇIKLAMALAR
<p>Kurallarını Uygulama</p> <p>ya hazırlık yapar. ğü kelimeleri doğru telâffuz eder. ama işaretlerine dikkat ederek okur. ir ses tonuyla okur. kumada vurgu ve tonlamalara dikkat eder.</p> <p>kur. rına uyarak sessiz okur.</p> <p>ÖRNEKLER</p> <p>arkçeyi doğru etkili ve güzel kullanma .</p>	<p>I</p> <p>+ 1.2. Tekerleme, mani, deyim vb. okutulması. + 1.3. Noktalama işaretleri eksik bırakılan bir metinde noktalama işaretlerinin yerleştirilmesi ve metnin okunması. + 1.5. Bir masal, öykü, fıkra veya şiirin, farklı kişilere okutulması, vurgu ve tonlamalardaki değişikliklerin belirlenmesi.</p>	<p>1.1. Kitabını, kullanacağı araç ve gereçleri hazırlama ve okuma ortamını düzenlemesi. 1.6. Akıcı okuma, gereksiz kelime ve ses tekrarları, duraklamaların, yanlış okumaların yapılmadığı, vurgu ve tonlamalara dikkat ederek, konuşur gibi okuma. 1.7. Fısıldamadan, dudaklarını kıpırdatmadan, başa sağa sola çevirmeden, öne arkaya sallanmadan, gözleriyle takip ederek okuma. C : 1.3. Matematik: Üç basamaklı doğal sayıları yazma ve okuma. 4 : Ölçme ve değerlendirme Değerlendirme çalışmaları, gözlem formları, görüşme formları, öz değerlendirme formları, görselleri seçme ve eşleştirme ile yapılacaktır.</p>

OKUMA ÖĞRENME ALANI KAZANIMLARI

KAZANIMLAR	ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	AÇIKLAMALARI
<p>Okuma Anlama</p> <p>Okunmuş metinleri kullanarak okuduğunu anlamlandırır. Okuma öncesi, okuma sırası ve sonrasında metinle ilgili soruları cevaplandırır. Okunmuş metinleri zihninde canlandırır. Okunmuş metinlerde ne, nerede, ne zaman, nasıl, niçin ve kim (5N 1K) sorularına cevap verir. Okunmuş metinlerde karşılaştırmalar yapar. Okunmuş metinlerde sebep-sonuç ilişkileri kurar. Okunmuş metinlerin konusunu belirler. Okunmuş metnin içeriği hakkındaki düşüncelerini belirtir. Okunmuş metne ortaya konan sorunları belirler ve onlara farklı çözümler bulur. Okunmuş metnin işi veya işin aşamalarını anlatan yönergeleri uygular. Okunmuş metinlerle ilgili kendi yaşantısından ve günlük hayattan örnekler verir. Okunmuş metinlerden farklı sonuçlar çıkarır. Okunmuş metinlerden yararlanarak içeriği tahmin eder. Okunmuş metinleri anlamlandırırken görsellerden yararlanır. Okunmuş metinlerde kalın, renkli yazılmış, altı çizili vb. ifadelerin önemli noktaları olduğunu bilerek okur.</p> <p>Yeterlilikler</p> <p>Okunmuş metinleri doğru, etkili ve güzel kullanma, eleştirel düşünme, bilgiyi etkili kullanma, yaratıcı düşünme, karar verme, problem çözme.</p>	<p>+ 2.3. Okunan metne ait olan resmi diğerlerinin arasından seçmelerinin istenmesi.</p> <p>+ 2.5. Aynı olayı anlatan iki farklı haberin karşılaştırılması.</p> <p>+ 2.10. Kullanım kılavuzunda (ilâçların, araçların, temizlik maddelerinin vb.) yazılanları uygulaması.</p>	<p>2.1.Yetişkinin, metnin konusunu ile ilgili sahip olduğu ön bilgileri kullanması. 2.12. Okuduğundan hareketle metinde ulaşılan sonuçları farklı, olması muhtemel sonuçları belirtmesi. ® : 2.10. : Özel Eğitim ve sözlü yönergeleri uygulamaları. C : 2.6. Yaşam Becerileri Milli bayram günlerimizi geçmişte yaşanan tarihî süreçler arasında bağ kurar. 4 : Ölçme ve değerlendirme Değerlendirme çalışmaları gözlem formları, görüşme değerlendirmesi formları, görselleri seçme ve eşleştirme yapılacaktır.</p>

OKUMA ÖĞRENME ALANI KAZANIMLARI

KAZANIMLAR	ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	AÇIKLAMALAR
<p>Okuma Becerileri</p> <p>Okuma Anlamını Geliştirme</p> <p>Okumadan yararlanarak söz varlığını geliştirir. Okumadan heceler, hecelerden kelimeler, kelimelerden cümleler oluşturarak okumadan yararlanarak kelimeler türetir.</p> <p>Okuma Stratejileri</p> <p>Okumayı doğru, etkili ve güzel kullanma, bilgi teknolojilerini kullanma, yaratıcı</p>	<p>+ 4.1 Görsellerle kelimeleri eşleştirmesi.</p>	<p>4 "-cı, -lık, -lı, -sız " vb. kullanarak kelimeler türetilmesi. 3 4 : Ölçme ve değerlendirme Değerlendirme çalışmaları, gözlem formları, görüşme, öz değerlendirme formları, görselleri seçme ve eşleme çoktan seçmeli, boşluk doldurma ile yapılacaktır.</p>

OKUMA ÖĞRENME ALANI KAZANIMLARI

KAZANIMLAR	ETKİNLİK ÖRNEKLER	AÇIKLAMALAR
<p>İnteraktif ve Tekniklere Uygun Okuma</p> <p>Okur.</p> <p>Yardımla okur.</p> <p>Okur.</p> <p>ve dergi okur.</p> <p>mece, tekerleme vb. okur.</p> <p>Okur.</p> <p>ÖRNEKLER</p> <p>Okuma, Türkçeyi doğru etkili ve güzel kullanma, karar verme.</p>	<p>1</p> <p>+ 5.1./ 5.4./ 5.5. Kitaplardan seçtiği, kendi getirdiği, öğretmenin önerdiği, arkadaşından aldığı kitapları, gazeteleri, dergileri okuması.</p> <p>+ 5.3. Karagöz ile Hacivat arasındaki konuşmayı paylaşarak okuması.</p>	<p>5.1. Seçtikleri metinleri okuması.</p> <p>5.2. Öğretmenin ya da okumayı birinin yardımıyla okuması.</p> <p>5.3. Tiyatro, şiir, masal vb. metinlerin paylaşarak okunması.</p> <p>® : 1.1. Girişimcilik: Bir iletişim aracı olarak gazetelerin önemini kavrar.</p> <p>C : 5. 5-6. Yaşam Becerisi: B.19. Efsane, destan, öykü, türkü ve şiirden yararlanır yaşadığı yerin coğrafi özellikleri ile ilgili çıkarımlarda bulunur.</p> <p>C : 5.4. Yaşam Becerisi: C.7. Liderlerin toplumların hayatını nasıl değiştirdiğini açıklar.</p> <p>4 : Ölçme ve değerlendirme</p> <p>Değerlendirme çalışmaları, gözlem formları, görüşme, öz değerlendirme formları, görselleri seçme ve eşleme, çoktan seçmeli, boşluk doldurma ile yapılacaktır.</p>

YAZMA ÖĞRENME ALANI KAZANIMLARI

KAZANIMLAR	ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	AÇIKLAMALAR
<p>Kuralları</p> <p>hazırlık yapar. elimeler, e satırlar ygun boşluk</p> <p>ksel ifadeleri r. da noktalama doğru yazar ve lanır. da imlâ uygular. zenine ve dikkat eder. larda sayı, işaretlerden</p> <p>ERİLER</p> <p>şimcilik, doğru etkili ve nma.</p>	<p>+ 1.4. Noktalama işaretleri ile cümleler arasında eşleştirme yapılması.</p> <p>+ 1.5. İmlâ kurallarını uygulaması gereken bir yazı çalışması yaptırılması.</p> <p>+ 1.7. Aile bireylerini yaşlarına göre sayı, sembol ve işaretlerden yararlanarak sıralaması.</p>	<p>1.1. Yazma öncesinde araç gereç, konu, plan, yöntem vb. belirlemesi.</p> <p>1.3. Rakamların kurallarına uygun yazılması.</p> <p>1.4. Noktayı, kısaltmalarda; virgülü, yüklem ve tümleçleri ayırmada; ünlem işaretini, seslenme, hitap, uyarı sözlerinden sonra ve anlık duygulara dikkat çekmede; kısa çizgiyi, ilişkili sözcükler arasında; kesme işaretini, kısaltmaların ve sıralama bildiren sayıların, özel adların aldığı ekleri ayırmada; uzun çizgiyi, konuşmaları belirtmede kullanması.</p> <p>1.5. Noktadan sonra büyük harfle başlama, özel adların ilk harfini büyük yazma, soru edatı (mı) ile "de" ve "ki" bağlaçları verilmelidir.</p> <p>1.7. Tarih uygun yere, başlık sayfa ortalanarak yazdırılmalıdır. Sayfa kenarlarında ve başlıkla yazı arasında uygun boşluklar bırakılmalıdır.</p> <p>® : 1.6. Rehberlik ve Psikolojik Danışma: Günlük yaşam becerileri geliştirir.(temizlik, beslenme, adres-telefon bilme, yardım isteme vb.)</p> <p>C : 1.3. Matematik: Rakamları okur ve yazar./ Nesne sayısı 100'den az olan bir çokluğu, onluk ve birlik gruplara ayırarak bunlara karşılık gelen sayıyı rakamlarla yazar./ Toplamları 20'ye kadar olan iki doğal sayının toplamını bulur, matematik cümlesini yazar ve model gösterir.</p> <p>C : 1.7. Matematik: Sıra bildiren sayıları sözlü ve yazılı olarak ifade eder.</p> <p>4 : Ölçme ve değerlendirme</p> <p>Değerlendirme çalışmaları, gözlem formları, görüşme, öz değerlendirme formları, görselleri seçme ve eşleme, çoktan seçmeli, boşluk doldurma ile yapılacaktır.</p>

YAZMA ÖĞRENME ALANI KAZANIMLARI

KAZANIMLAR	ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	AÇIKLAMALAR
<p>Yazılı Olarak İfade Etme</p> <p>na uygun başlık belirler. nı, oluş sırasına göre yazar. rında kendi yaşantısından ve günlük hayattan er verir. rında sebep-sonuç ilişkileri kurar. tar ve bunun anlamını bilir. n ve deneyimlerine dayalı yazılar yazar. düşünce ve hayallerini anlatan yazılar yazar. ini tanıtan yazılar yazar. ine ilginç ve çekici gelen karakter, olay, yer, an lgili görüş ve düşüncelerini yazar. e katılıp katılmadığını nedenleriyle açıklayan yazar. nliğin, işin vb. aşamalarını anlatan yönergeler r. yazar. rı yönergelerine uygun doldurur. stek ve şikâyetlerini yazılı olarak ifade eder. arakılan metni yazarak tamamlar. p hoşlanmadıklarıyla ilgili yazılar yazar. ı anlam ve biçim açısından değerlendirir. erden hareketle cümleler / metinler yazar.</p> <p>ÖRNEKLER</p> <p>şimcilik, Türkçeyi doğru etkili ve güzel kullanma, şünme, bilgi teknolojilerini kullanma, yaratıcı</p>	<p>+ 2.1. Başlıksız verilen bir habere içeriğine uygun başlık belirlemesi./ Yazdığı anıya uygun bir başlık belirlemesi. + 2.2. Karışık olarak verilen bir dizi olayı oluş sırasına göre yazması. + 2.3. Sağlıkla ilgili bir konuda kendi deneyimlerini yazarak anlatması. + 2.5. Çocuklarının sağlık sorunları, gelişimi ve eğitimi ile ilgili verilen bir dizi sebepten bir sonuç çıkartıp yazması. + 2.6. Bir dilekçe örneğini yazarak imzasını atması. + 2.8. Özgeçmişini yazarak hazırlaması. + 2.11. Bildiği bir yemeğin yapıma aşamalarını yazması. + 2.13. Bir işe başvuru formunun doldurulması/ ifade tutanağının yazılması. + 2.14. Çocuğunun okula gelmeme gerekçesini bildiren not yazması.</p>	<p>2.8. Adını-soyadını, mesleğini, aile bireylerini adlarını, yaşlarını, fiziksel özelliklerini, yaşadığı yeri vb. yazması. 2.12. Merakını gidermek, bilgi edinmek ve so yazma becerisini geliştirmek amacıyla, öğrencilere soru yazma fırsatları verilmesi. 2.13. İkâmetgâh ilmuhaberi, nüfus cüzdanı s işe başvuru formu, senet, vekâletname, sabık gönderi formu vb. yönergesine uygun olarak doldurması.</p> <p>® : 2.14. İnsan Hakları ve Vatandaşlık: Tük olarak hakları ihlal edildiğinde yasal yollardan haklarını arar./ Dilekçe hakkının olduğunu bil bu hakkını karşılaştığı sorunları çözmeye kull ® : 2.11. Afet Eğitimi: Çeşitli mekânlarda, a bir durumda (deprem, sel, yangın, çığ vb.) ge olacak ve kullanılabilecek malzemeleri liste C : 2.11. Yaşam Becerisi: A.5. Planlı yazma becerisi kazanır. C : 2.14. Yaşam Becerisi: A.19. Girişimcilik becerisi kazanır. 4 : Ölçme ve değerlendirme Değerlendirme çalışmaları, gözlem formları, görüşme, öz değerlendirme formları, görselle seçme ve eşleme, çoktan seçmeli, boşluk doldurma ile yapılacaktır.</p>

YAZMA ÖĞRENME ALANI KAZANIMLARI

KAZANIMLAR	ETKİNLİK ÖRNEKLER	AÇIKLAMALAR
<p>Önlem ve Tekniklere Uygun Yazma</p> <p>anı vb. yazar. e, tebrik kartı yazar. yazar. yazar. rkü, şarkı, ninni, tekerleme, şiir yazar. dirici yazılar yazar. yici yazılar yazar. yaparak yazar.</p> <p>ÖRNEKLER</p> <p>şimcilik, Türkçeyi doğru etkili ve güzel yaratıcı düşünme.</p>	<p>I</p> <p>+ 3.2. Bayramda bir yakınına tebrik kartı yazması. + 3.4. Belirlenen bir konuda kısa öykü yazılması. + 3.5. Verilen örnekten yararlanarak mani (türkü, şarkı, ninni, tekerleme, şiir) yazması. + 3.6. Yaşadığı bölgede üretilen tarım ürünlerini tanıtan yazılar yazması. + 3.7. Yaşadığı yeri betimleyen yazı yazması. + 3.9. Alışveriş listesi hazırlaması.</p>	<p>3.6. Belirlenen bir konuda bilgi vermesi okuyucuyu bilgilendirmesi. 3.9. Kitle iletişim araçlarında (televizyon, radyo, gazete, dergi, internet...) karşılaştığı ve ilgilendiği konuları, altın çizerek, koyulaştırarak, farklı renkle yazarak vb. not alması.</p> <p>® : 3.8. Özel Eğitim: İşbirliğine yönelik tutum geliştirir./ İnsan Hakları ve Vatandaşlık: İş birliği yapmayı sever ve birliği için olanaklar sağlar.</p> <p>4 : Ölçme ve değerlendirme Değerlendirme çalışmaları, gözlem formları, görüşme, öz değerlendirme formları, görselleri seçme ve eşleme, çoktan seçmeli, boşluk doldurma ile yapılacaktır.</p>

GÖRSEL SUNU ÖĞRENME ALANI KAZANIMLARI

KAZANIMLAR	ETKİNLİK ÖRNEKLER	AÇIKLAMALAR
<p>Sunu</p> <p>Öğünce ve izlenimlerini resim, şekil ve sembol kullanarak açıklar.</p> <p>İzlenimlerini tablo ve grafiklerle sunar.</p> <p>İzlenimlerinde içeriğe uygun görseller seçer ve kullanır.</p> <p>İzlenimlerini duygu ve düşüncelerini sunmak amacıyla bilişim teknolojilerinden yararlanır.</p> <p>İzlenimlerini değerlendirir.</p> <p>BEKLENİLEN KAZANIMLAR</p> <p>İzlenimlerini doğru etkili ve güzel kullanma, eleştirel düşünme, bilgi kullanma, yaratıcı düşünme, karar verme, araştırma.</p>	<p>I</p> <p>+ 2.2. Aile bütçesini tablolandırması istenebilir.</p>	<p>C : 2.2. Yaşam Becerisi: B.18. Çevreyle ilgili meydana gelen hava olaylarını gözlemleyerek, bulgularını resimli grafiklerle aktarır.</p> <p>4 : Ölçme ve değerlendirme</p> <p>Değerlendirme çalışmaları, gözlem formları, görüşme, öz değerlendirme formları, görselleri seçme ve eşleme, çoktan seçmeli, boşluk doldurma ile yapılacaktır.</p>

KAZANIMLAR	ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	AÇIKLAMALAR
1. Rakamları okur ve yazar.	+ Rakamlar; tahtaya yazılır ve okutulur.	C Okuma-yazma dersi Görsel Okuma ve C Okuma-yazma dersi Görsel Okuma C Okuma-yazma dersi Yazma öğrenme alanı Kurallarını Uygulama [!] Okur-yazar duruma geldiklerinde rakam yazdırılır. [!]Rakamların yazılış yönüne dikkat ettirilir.
2. Nesne sayısı 10'dan az olan bir topluluktaki nesnelerin sayısını belirler ve bu sayıyı rakamla yazar.	+ Nesnelerin değişik düzenlerde verildiği durumlarda saymalar yaptırılır.	@ Afet Eğitimi: Çeşitli mekânlarda acil bir durumda gerekli olacak ve kullanılabilecek malzemeleri saydırılır. [!]Okur-yazar duruma geldiklerinde rakam yazdırılır.
3. 100 içinde ileriye doğru birer ve onar ritmik sayar. ÜST BECERİLER: Akıl yürütme, ilişkilendirme, iletişim	+Yüzlük tabloda birerli, onarlı ritmik saydırılır. Uygun kutular boyatılır. Boyalı kutuların alt alta geldiği fark ettirilir. .	[!]Birer ritmik saymalar 1'den; onar ritmik saymalar 10'dan başlatılır. _ Doğal Sayılarla Toplama işlemi Ölçme ve Değerlendirme: 13'den başlayarak 100 kadar 1'er ritmik sayınız.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	
21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	
31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	4
41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	
51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	
61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	
71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	
81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	
91	92	93	94	95	96	97	98	99	100	

il içi etkinlik V : Okul dışı etkinlik [: Uygulanabilir
inlerle ilişkilendirme (Parantez içindeki 1. rakam Türkçe Dersinin kazanımını - 2. rakam ara disiplin alan kazanımını gösterir.)
] : Ders içi ilişkilendirme C: Diğer derslerle ilişkilendirme 4 : Ölçme ve değerlendirme

KAZANIMLAR	ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	AÇIKLAMALAR
4. 20 içinde geriye birer sayar.	+ Geriye doğru saymalarda, somut nesnelerin yanı sıra yüzölçüm tablosundan da yararlanır.	[!]Verilen herhangi bir sayı başlatılarak geriye sayma yaptırılabilir. _Doğal sayılarla çıkarma
5. Miktarı 10 ila 20 arasında olan bir grup nesneyi, onluk ve birliklerine ayırarak gösterir; bu nesnelere karşılık gelen sayıyı rakamlarla yazar ve okur.	+Verilen nesnelerin 10 tanesinden bir onluk oluşturulur. Kalan nesneler birlikler grubu olarak adlandırılır. Birliklerin sağda, onlukların solda gösterilmesinin gerekliliği vurgulanır. Bulunan sayının, sözlü okunuşu ile rakamlarla ifade edilişi arasındaki ilişki vurgulanır.	4 Ölçme ve Değerlendirme Aşağıda boş bırakılan yerleri doldurunuz ve karşılık gelen yazınız. 1 onluk + 8 birlik = []
6. Bir çokluktan, belirtilen sayı kadarını ayırır.	+ Tahtaya işaretlenen çokluklardan belirtilen sayı kadarını ayırma etkinlikleri yaptırılır.	_Doğal sayılarla çıkarma
7. Sıra bildiren ilk on sayıyı kullanır. ÜST BECERİLER: Akıl yürütme, ilişkilendirme, iletişim.	+ Haftanın günleri, yılın ayları, yarışmalarda alınan sonuçların derecelenmesi, öğrenim görülen sınıf düzeyinin belirtilmesi vb. durumlar model alınarak sıra sayıları fark ettirilir. + Evinde bulundurması gereken en çok 10 nesne önem durumuna göre sıralatılır. Nesnelerin bu sıralamadaki yeri, sıra sayıları kullanılarak söylenir.	C Yaşam Becerisi; aile yaşamını düzenlemenin, özel gün kutlamalarının, özel ihtiyaç olduğunu bilme C Yaşam Becerisi; Türkiye Cumhuriyeti Devletinin kuruluş aşamalarını bilir. [!]Sıra sayıları, sözlü olarak ifade ettirilir

il içi etkinlik V : Okul dışı etkinlik [: Uygulanır]
inlerle ilişkilendirme (Parantez içindeki 1. rakam Türkçe Dersinin kazanımını - 2. rakam ara disiplin alan kazanımını gösterir.)
: Ders içi ilişkilendirme C: Diğer derslerle ilişkilendirme 4 : Ölçme ve değerlendirme

KAZANIMLAR	ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	AÇIKLAMALAR										
Deste ve düzineyi örneklerle gösteren tablolar.	+ Aynı türden 10 kalem, 10 kuru boya vb. nesnelerin sayısının bir deste; aynı türden 12 bardak, 12 silgi vb. nesnelerin sayısının bir düzine olduğu öğrencilerin vereceği başka örneklerle vurgulanır.	[!] Deste ve düzinedeki eş özellikli olması gerektiği dikkat çekilir.										
Nesne sayısı 100'den az olan çokluk, onluk ve birlik gruplarına ayırarak bunlara karşılık gelen sayıyı rakamlarla yazar.	+ 36 sayısını onluk ve birliklerine ayırınız. <table border="1" data-bbox="1003 422 1230 646"> <tr> <td>3</td> <td>6</td> </tr> <tr> <td>onluk</td> <td>birlik</td> </tr> <tr> <td>30</td> <td>6</td> </tr> <tr> <td>otuz</td> <td>altı</td> </tr> <tr> <td>uz</td> <td>uz</td> </tr> </table>	3	6	onluk	birlik	30	6	otuz	altı	uz	uz	C Yazma öğrenme alanı Kurallarını Uygulama
3	6											
onluk	birlik											
30	6											
otuz	altı											
uz	uz											
100'den büyük do- sayıların küç- düzeninin ük basamakları landırılır. 1 basamaklı rakamların basamak değeri gösterir.	+ Belli bir sayı seçilir. Seçilen bu sayıya karşılık gelen çokluk, onluk ve birliklerine ayrılarak modellenir. Rakamların bu yazımdaki yerlerinin, sayının basamakları olduğu fark ettirilir.	4 Ölçme ve Değerlendirme sayısının basamak değeri gösteriniz.										

[: Ders içi ilişkilendirme V : Okul dışı etkinlik C: Diğer derslerle ilişkilendirme 4 : Ölçme ve değerlendirme
 : Ders içi ilişkilendirme (Parantez içindeki 1. rakam Türkçe Dersinin kazanımını - 2. rakam ara disiplin alan kazanımını gösterir.)
 Uyarı

KAZANIMLAR	ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	AÇIKLAMALAR																																																																																																														
<p>0 içinde ikişer ve beşer, 40 dörder, 30 içinde üçer ileriye doğru doğru sayar.</p> <p>ÖNERİLER: Örüntüme, ilişkilendirme, iletişim.</p>	<p>+ İkişer,dörder,üçer ve beşer ritmik saydırılırken belirtilen sayıdan , kaç tane saydığının kaydı tutturulur. Örneğin üçer ritmik saymada, başlangıç sayısından belirtilen sayıya kadar söylediği sayılar yazdırılır.</p> <p>3 6 9 12 15 ↓ ↓ ↓ ↓ ↓ 1 2 3 4 5</p> <p>3. söylediğin sayı nedir? 5. söylediğin sayı nedir? 6. söyleyeceğin sayı nedir?</p> <p>5- tane 3 saydım,15 oldu.</p> <p>+ Yüzlük tablosunu kullanarak yapılan sayma etkinliklerinde, öğrencilere saydıkları sayıların bulunduğu kutular boyatılır. Tablo üzerinde ritmik saymaya dayalı oluşturulan örüntüler yazdırılır.</p> <table border="1" data-bbox="451 596 841 1092"> <tr><td>1</td><td>2</td><td>3</td><td>4</td><td>5</td><td>6</td><td>7</td><td>8</td><td>9</td><td>10</td><td></td></tr> <tr><td>11</td><td>12</td><td>13</td><td>14</td><td>15</td><td>16</td><td>17</td><td>18</td><td>19</td><td>20</td><td></td></tr> <tr><td>21</td><td>22</td><td>23</td><td>24</td><td>25</td><td>26</td><td>27</td><td>28</td><td>29</td><td>30</td><td></td></tr> <tr><td>31</td><td>32</td><td>33</td><td>34</td><td>35</td><td>36</td><td>37</td><td>38</td><td>39</td><td>40</td><td></td></tr> <tr><td>41</td><td>42</td><td>43</td><td>44</td><td>45</td><td>46</td><td>47</td><td>48</td><td>49</td><td>50</td><td></td></tr> <tr><td>51</td><td>52</td><td>53</td><td>54</td><td>55</td><td>56</td><td>57</td><td>58</td><td>59</td><td>60</td><td></td></tr> <tr><td>61</td><td>62</td><td>63</td><td>64</td><td>65</td><td>66</td><td>67</td><td>68</td><td>69</td><td>70</td><td></td></tr> <tr><td>71</td><td>72</td><td>73</td><td>74</td><td>75</td><td>76</td><td>77</td><td>78</td><td>79</td><td>80</td><td></td></tr> <tr><td>81</td><td>82</td><td>83</td><td>84</td><td>85</td><td>86</td><td>87</td><td>88</td><td>89</td><td>90</td><td></td></tr> <tr><td>91</td><td>92</td><td>93</td><td>94</td><td>95</td><td>96</td><td>97</td><td>98</td><td>99</td><td>100</td><td></td></tr> </table> <p>4, 8, 12, 16, 20, 24, 28, 32, 36, 40</p>	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10		11	12	13	14	15	16	17	18	19	20		21	22	23	24	25	26	27	28	29	30		31	32	33	34	35	36	37	38	39	40		41	42	43	44	45	46	47	48	49	50		51	52	53	54	55	56	57	58	59	60		61	62	63	64	65	66	67	68	69	70		71	72	73	74	75	76	77	78	79	80		81	82	83	84	85	86	87	88	89	90		91	92	93	94	95	96	97	98	99	100		<p>[!]İleriye veya geriye doğru ve dörder saymalarda ilgili katlarından başlatılır.</p> <p>_ Doğal sayılarla çarpma, çıkarma işlemleri.</p> <p>4 Ölçme ve Değerlendirme başlatılarak 100'e kadar ik...</p>
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10																																																																																																							
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20																																																																																																							
21	22	23	24	25	26	27	28	29	30																																																																																																							
31	32	33	34	35	36	37	38	39	40																																																																																																							
41	42	43	44	45	46	47	48	49	50																																																																																																							
51	52	53	54	55	56	57	58	59	60																																																																																																							
61	62	63	64	65	66	67	68	69	70																																																																																																							
71	72	73	74	75	76	77	78	79	80																																																																																																							
81	82	83	84	85	86	87	88	89	90																																																																																																							
91	92	93	94	95	96	97	98	99	100																																																																																																							

Uygun : Ders içi ilişkilendirme C: Diğer derslerle ilişkilendirme 4 : Ölçme ve değerlendirme

inlerle ilişkilendirme (Parantez içindeki 1. rakam Türkçe Dersinin kazanımını - 2. rakam ara disiplin alan kazanımını gösterir.)

KAZANIMLAR	ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	AÇIKLAMALAR
Ritmik saymaya dayalı ritüeller oluşturur.	+ Boş bırakılan yerler rakamla doldurtulur. • 4, 7, 10, , 16,	[!]Örüntüde kullanılan sayı sınıftaki sayı sınırlılıklarını içermelidir. [!]Örüntü oluşturmada ve tamamlamada yüzölçüm tabloları yararlanır.
100'den küçük iki doğal sayıyı karşılaştırarak aralarındaki ilişkiyi açıklar.	+ Karşılaştırılacak sayılar modellenir. Modellerde kullanılan nesnelere bire bir eşleştirilir. Önce onlukların sayılarına bakılır. Onluk sayıları aynı ise birlikler dikkate alınarak karşılaştırma yapılır. Karşılaştırmada sayılar arasındaki farka dikkat çekilir. Sonuç sözlü ve yazılı olarak ifade edilir.	[!] "Büyük", "küçük" ve "eşit" sembolleri kullanılmadan karşılaştırma yapılır.
100'den küçük en çok dört doğal sayıyı büyükten küçüğe veya küçükten büyüğe doğru sıralar.	+ Günlük yaşantılardan uygun olaylar ilişkilendirilerek problemler oluşturulur ve karşılaştırma yapılır. + Sıcaklığın sıfırın altında olmadığı bir günde, dört ilin hava sıcaklıkları televizyondan takip ettirilir ve kaydedilir. Bu sayılar kullanılarak sıralama etkinlikleri yapılır.	[!] "Büyük", "küçük" ve "eşit" sembolleri kullanılmadan karşılaştırma yapılır.
Sıra bildiren sayıları sözlü ve yazılı olarak kullanır. GÖZLEMLENEBİLEN BECERİLER: Sıra yönetimi, ilişkilendirme, karşılaştırma, isim, problem çözme.	+ İçinde sıra sayılarının geçtiği bir öykü yazdırılır veya bir oyun oynatılır.	C Yazma öğrenme alanı. Yazarın Kurallarını Uygulama. Spor Kültürü ve Olimpiyat Performans artırıcı besinler listesini yapar. 4 Ölçme ve Değerlendirme. 6 yarışmacının bulunduğu sıralamada 4. ve 6. gösterir.

İçerik : [: Ders içi ilişkilendirme C: Diğer derslerle ilişkilendirme 4 : Ölçme ve değerlendirme
Uygun rakam : 1. rakam Türkçe Dersinin kazanımını - 2. rakam ara disiplin alan kazanımını gösterir.)

KAZANIMLAR	ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	AÇIKLAMALAR																
<p>Çok basamaklı doğal sayıların basamak adlarını, basamaklarındaki rakamların basamak değerlerini tanımlar.</p>	<p>+ 345 sayısındaki rakamların basamak değerleri tablo üzerinde gösterilir.</p> <table border="1" data-bbox="625 241 1307 703"> <thead> <tr> <th></th> <th>Yüzlükler</th> <th>Onluklar</th> <th>Birlikler</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Sayı</td> <td>3</td> <td>4</td> <td>5</td> </tr> <tr> <td>Basamak adları</td> <td>Yüzler</td> <td>Onlar</td> <td>Birler</td> </tr> <tr> <td>Rakamın basamak değeri</td> <td>300</td> <td>40</td> <td>5</td> </tr> </tbody> </table> <p>+ 406 sayısındaki sıfırın basamak değeri modellerle incelenir.</p>		Yüzlükler	Onluklar	Birlikler	Sayı	3	4	5	Basamak adları	Yüzler	Onlar	Birler	Rakamın basamak değeri	300	40	5	<p>4 Ölçme ve Değerlendirme sürecinde sayısının sayı ve basamak değerlerini yazınız.</p>
	Yüzlükler	Onluklar	Birlikler															
Sayı	3	4	5															
Basamak adları	Yüzler	Onlar	Birler															
Rakamın basamak değeri	300	40	5															
<p>Çok basamaklı doğal sayıları en yakın onluğa yuvarlar.</p> <p>ÖRNEKLER: Yuvarlama, ilişkilendirme, karşılaştırma.</p>	<p>+ 148 doğal sayısını 150 sayısına yuvarlanır.</p>	<p>v Günlük yaşamda sayıların yuvarlandığı durumları (mesafe, süre vb.) araştırarak sunmaları istenir.</p> <p>[!] Birler basamağı 5 olan sayılar sonraki onluğa yuvarlanır.</p>																

Uygunluk : Ders içi ilişkilendirme C: Diğer derslerle ilişkilendirme 4 : Ölçme ve değerlendirme

1 : Ders dışı ilişkilendirme (Parantez içindeki 1. rakam Türkçe Dersinin kazanımını - 2. rakam ara disiplin alan kazanımını gösterir.)

KAZANIMLAR	ETKİNLİK ORNEKLERİ	AÇIKLAMALAR
000'den küçük iki doğal sayı karşılaştırır ve aralarındaki ilişkiyi sembol kullanarak belirtir.	+ İki doğal sayının karşılaştırılması ile ilgili etkinliklerde, başka bir doğal sayının bu sayılarla olan ilişkisi de belirtilir.	[!] < , > ve = sembolleri kullanılır. C Yaşam Becerisi; mesleki fırsatlarla coğrafi bölge, nüfus, iklim v.b. faktörlerin ilişkisi
000'den küçük en çok beş doğal sayıyı, büyükten küçüğe veya küçükten büyüğe doğru sembol kullanarak sıralar. BECERİLER: Öğretme, ilişkilendirme, iletişim.	+ Çevresindeki 5 ilin uzaklıklarını büyükten küçüğe doğru sıralar (>,<=).	4 Ölçme ve Değerlendirme 347 sayılarından; <ul style="list-style-type: none"> • Hangisi daha büyüktür? • Hangisi daha küçüktür? • 324 sayısı, verilen sayılardan hangisinden daha büyüktür? • 342 sayısı, verilen sayılardan hangisinden daha küçüktür? 4 Ölçme ve Değerlendirme 687, 325, 18, 977 sayılarını büyükten küçükten büyüğe doğru sıralar.

Ders içi etkinlik V : Okul dışı etkinlik [: Uygulanıyor _ : Ders içi ilişkilendirme C: Diğer derslerle ilişkilendirme 4 : Ölçme ve değerlendirme
 Derslerle ilişkilendirme (Parantez içindeki 1. rakam Türkçe Dersinin kazanımını - 2. rakam ara disiplin alan kazanımını gösterir.)

KAZANIMLAR	ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	AÇIKLAMALAR																																																												
<p>22. 100 içinde ileriye doğru altışar, sekizer, dokuzar ve yedişer saymaya dayalı örüntüler oluşturur.</p>	<p>+ Altışar ritmik sayarken, üçer ritmik saymadan, sekizer ritmik sayarken dörder ritmik saymadan yararlandırılır.</p> <p>+ Yüzlük tabloda 48'den başlayarak 78'e kadar altışar ritmik sayarken ilgili kutular boyatılarak bir örüntü oluşturmaları sağlanır.</p> <table border="1" data-bbox="548 401 967 772"> <tr><td>31</td><td>32</td><td>33</td><td>34</td><td>35</td><td>36</td><td>37</td><td>38</td><td>39</td><td>40</td></tr> <tr><td>41</td><td>42</td><td>43</td><td>44</td><td>45</td><td>46</td><td>47</td><td>48</td><td>49</td><td>50</td></tr> <tr><td>51</td><td>52</td><td>53</td><td>54</td><td>55</td><td>56</td><td>57</td><td>58</td><td>59</td><td>60</td></tr> <tr><td>61</td><td>62</td><td>63</td><td>64</td><td>65</td><td>66</td><td>67</td><td>68</td><td>69</td><td>70</td></tr> <tr><td>71</td><td>72</td><td>73</td><td>74</td><td>75</td><td>76</td><td>77</td><td>78</td><td>79</td><td>80</td></tr> <tr><td>81</td><td>82</td><td>83</td><td>84</td><td>85</td><td>86</td><td>87</td><td>88</td><td>89</td><td>90</td></tr> </table> <p>Örüntü; 48, 54, 60, 66, 72, 78 biçiminde yazdırılır.</p>	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	<p>[!] Ritmik sayarken; altışar, sekizer, dokuzar ve yediden veya bu sayıların katlarından başlatılır.</p> <p>_ Doğal sayılarda çarpma ve bölme işlemleri için doğal sayıların 4 Ölçme ve Değerlendirme alanındaki 6'şar sayınız.</p>
31	32	33	34	35	36	37	38	39	40																																																					
41	42	43	44	45	46	47	48	49	50																																																					
51	52	53	54	55	56	57	58	59	60																																																					
61	62	63	64	65	66	67	68	69	70																																																					
71	72	73	74	75	76	77	78	79	80																																																					
81	82	83	84	85	86	87	88	89	90																																																					
<p>23. Bir örüntüdeki ilişkiyi belirler ve örüntüyü genişletir.</p>	<p>+ Genişleyen örüntüler kullanılır. Örüntüler oluşturulurken sayısal ilişkiler kurdurulur.</p> <p>Verilen örüntü 4. satıra kadar genişletilir.</p> <p>* bir yıldız, *** üç yıldız, ***** beş yıldız</p> <p>Verilen örüntü 6. adıma kadar genişletilir. Verilen örüntü 5. katı kadar genişletilir.</p>	<p>[!] Örüntüler önce nesnel olarak oluşturularak yapılmış ve ardından plânda tutulur.</p> <p>[!] Oluşturulan örüntülerin 4. Ölçme ve Değerlendirme alanındaki 6'şar sayınız da açıklanır.</p>																																																												

Uygunluk : Ders içi ilişkilendirme C: Diğer derslerle ilişkilendirme 4 : Ölçme ve değerlendirme

1 : Ders dışı ilişkilendirme (Parantez içindeki 1. rakam Türkçe Dersinin kazanımını - 2. rakam ara disiplin alan kazanımını gösterir.)

KAZANIMLAR	ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	AÇIKLAMALAR
tek ve çift doğal sayıları r.	+ Somut nesnelere kullanılarak tek ve çift doğal sayılar modellenir. Kareli defterdeki kareler değişik renklere boyatılarak tek ve çift sayılar kavratılır. + Tek ve çift doğal sayılar incelenirken, yüzlük tablosundan da yararlandırılır. + Tek ve çift doğal sayıların toplamları model üzerinde incelenerek, toplamların tek mi çift mi olduğu keşfedilir.	[!] Sayıların birler basamağına bakarak bir sayının tek mi çift olduğunu belirlemek için 4 Ölçme ve Değerlendirme çift sayıların farkları kullanılarak buldurulur. veya çift olduğunu belirlemek için
ç farklı rakamı arak değişik sayılar rur.	+ Uç basamaklı en büyük ve en küçük doğal sayı ile en büyük ve en küçük tek ya da çift doğal sayı buldurulur.	4 Ölçme ve Değerlendirme rakamlarını kullanarak 3 <ul style="list-style-type: none">• En büyük sayıyı,• En büyük tek sayıyı,• En küçük çift sayıyı,• 205'ten küçük en büyük sayıyı yazınız.
'ye kadar olan Romen rakamlarını okur ve yazar.	+ Romen rakamlarının nerelerde kullanıldığına örnekler verilir. I.Cilt,II.,III,IV,V,...	@İnsan Hakları ve Vatandaşlık 4 Ölçme ve Değerlendirme 13 ve 17 sayılarını Romen rakamlarıyla gösteriniz.

il içi etkinlik V : Okul dışı etkinlik [: Uygulanabilir : Ders içi ilişkilendirme C: Diğer derslerle ilişkilendirme 4 : Ölçme ve değerlendirme
inlerle ilişkilendirme (Parantez içindeki 1. rakam Türkçe Dersinin kazanımını - 2. rakam ara disiplin alan kazanımını gösterir.)
]

KAZANIMLAR	ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	AÇIKLAMALAR
1. Toplamının bir araya getirme, ekleme ve çoğaltma anlamlarını fark eder.	+ Sayı doğrusu üzerinde toplama yaptırılır.	@ Girişimcilik alanı pa biriktirmenin önemi [!]Toplamının ileriye işlemiyle bağlantılı oldu
2. Toplamı 20'ye kadar olan iki doğal sayının toplamını bulur, matematik cümlesini yazar ve modelle gösterir. ÜST BECERİLER: Akıl yürütme, ilişkilendirme, iletişim	+ Onluk kartlar, birim küpler, sayı çubukları kullanılarak belirli iki sayının toplamının bu modellerdeki miktarlara karşılık gelen sayı olduğu belirtilir ve matematik cümlesi yazdırılır. + Somut nesnelere ve modellerle sıfırla toplama işlemi kavratılır. + Oyun kartlarıyla toplama işlemi kavratıcı oyunlar oynatılır.	[!]Toplanan ve toplanan kelimeleri ile "+" işareti toplama işlemine ait ifadesi olduğu vurgulanır. [!]İki doğal sayının toplanmasıyla ilgili yetkinlik deneyim kazandırıldıktan sonra, üç doğal sayıyı toplama işlemleri de yaptırılır. [!]Yan yana toplama işlemleri "eşit" işaretinin (=) anlamı vurgulanır. C Okuma Yazma dersi _ Doğal sayılar 4 Ölçme ve Değerlendirme 6 sayısı ile 11'i toplay
3. Toplama işleminde sıfırın etkisini nedenleriyle açıklar.	+ Sıfırın toplama işlemi üzerindeki etkisini gösteren bir öykü anlatmaları veya resim çizmeleri istenir.	C Okuma Yazma dersi 4 Ölçme ve Değerlendirme 10+4= işlemi çözülür. Sıfırın etkisini açıklamaları istenir.

Ders içi etkinlik V : Okul dışı etkinlik [: Uygulanır
 Dersin kazanımını - 1. rakam (Dersin kazanımını - 2. rakam ara disiplin alan kazanımını gösterir.)
 : Ders içi ilişkilendirme C: Diğer derslerle ilişkilendirme 4 : Ölçme ve değerlendirme

KAZANIMLAR	ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	AÇIKLAMA
4. Toplamları 10 veya 20 olan sayı ikililerini belirler.	+ Oyun kartlarından faydalanılır. + $16+4=20$, $15+5=20$, $18+2=20$, $11+9=20$ v.b. işlemler yaptırılır.	4 Aşağıdaki kutulara sayıları yazınız. []+[7]=[20] [15]+[]=[20] []+[3]=[20]
5.20'ye kadar olan doğal sayıları, iki doğal sayının toplamı biçiminde yazar.	+ Oyun kartlarından faydalanılır.	4 Ölçme ve Değerlendirme $15+4= ?$
6. Toplamları 20'ye kadar olan iki doğal sayıyı zihinden toplar. ÜST BECERİLER: Akıl yürütme, ilişkilendirme, iletişim, problem çözme.	+ Zihinden işlem yaparken yetişkinlerin kullandıkları stratejileri tartışmaları sağlanır. Örneğin büyük sayının üzerine küçük sayıyı sayarak toplamın daha kolay olduğu tartışmalarla sezdirilir.	[!]Önce bir basamaklı doğal sayının, daha sonra iki basamaklı bir doğal sayının toplamı zihinden buldurulur.

I : Ders içi etkinlik V : Okul dışı etkinlik [: Ders içi ilişkilendirme C : Diğer derslerle ilişkilendirme 4 : Ölçme ve değerlendirme
 1 : Dersin kazanımını gösterir. 2 : Dersin kazanımını gösterir. 3 : Dersin kazanımını gösterir. 4 : Ölçme ve değerlendirme
 1 : Dersin kazanımını gösterir. 2 : Dersin kazanımını gösterir. 3 : Dersin kazanımını gösterir. 4 : Ölçme ve değerlendirme
 1 : Dersin kazanımını gösterir. 2 : Dersin kazanımını gösterir. 3 : Dersin kazanımını gösterir. 4 : Ölçme ve değerlendirme

KAZANIMLA	ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	AÇIKLAMALAR
<p>7R kadar o do 100'e elde l topl sayıları siz a ma yapar. n</p>	<p>+ İki basamaklı iki doğal sayı seçtirilerek; Sayıların, önce birlikleri, sonra onlukları kendi aralarında toplatılır. Toplama işleminde, toplananların yerlerinin değiştirilebileceği ve toplamın değişmeyeceğini aynı işlemle göstermeleri sağlanır.</p>	<p>[!] İki basamaklı sayılar toplatılarak çözümlenmektedir. yararlanılır. [!] En fazla üç sayının eldesiz işlemler yaptırılır. [!] Toplama işleminde toplananların yerlerinin değiştirilebileceği ve toplamın değişmeyeceğini vurgulanır. 4 Ölçme ve Değerlendirme 20+15=?</p>
<p>8 El toplama işlemi yap del toplama ni örneğin anlamama işlemi modellerle açıklar e</p> <p>ÜST BECERİLER: Akıl yürütme, ilişkilendirme, iletişim, problem çözme.</p>	<p>+ Eldeli toplamaya uygun iki doğal sayı seçtirilerek; Sayıların, önce birlikleri sonra onlukları kendi aralarında toplatılır. Toplama işleminde, toplananların yerlerinin değiştirilebileceği ve toplamın değişmeyeceğini aynı işlemle göstermeleri sağlanır.</p>	<p>[!] Üç doğal sayı toplandığı ve "e" onluk olduğu işlemler yaptırılır. 4 Ölçme ve Değerlendirme 36+28=?</p>

il içi etkinlik V : Okul dışı etkinlik [: Uygulanmayan kazanımın 1. rakamı, Türkçe Dersinin kazanımını - 2. rakam ara disiplin alan kazanımını gösterir.]
inlerle ilişkilendirme (Parantez içindeki 1. rakam, Türkçe Dersinin kazanımını - 2. rakam ara disiplin alan kazanımını gösterir.)

KAZANIMLAR	ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	AÇIKLAMALAR
<p>Toplamı 100'e kadar olan iki sayının toplamını tahmin ve tahminini işlem yaparak eder.</p>	<p>+ 37+63 işleminin sonucunu tahmin ettirirken; 27'nin 40'a, 63'ün 60'a yakın olduğu buldurularak $50 + 30 = 80$ toplamı elde ettirilir. Daha sonra işlem yaptırılarak tahminin doğruluğu kontrol ettirilir.</p> <p>Başka uygulamalarla birlikte tartışmalar yaptırılır. Bu tartışmalarda en yakın tahmin için hangi stratejilerin daha uygun olduğu vurgulanır.</p>	<p>[!] Tahmin ile toplamın arasındaki farkın en fazla 10 olması, doğruluğu için yeterli kabul edilir.</p> <p>4 Ölçme ve Değerlendirme</p> <p>45+27=?</p>
<p>Basamaklı sayıların en çok üç basamaklı doğal sayılarla eldesiz ve eldesiz toplama işlemini yapar.</p> <p>ÖRNEKLER:</p> <p>Yerleştirme, ilişkilendirme, problem çözme.</p>	<p>+ Basamak tablosu üzerinde toplama işlemi modellenerek incelenebilir.</p> <p>426 + 125 toplama işlemi basamak tablosunda aşağıdaki gibi modellenir:</p>	<p>[!] Üç basamaklı doğal sayıların yapılan toplama işleminde kavramı için, iki basamaklı sayılarla yapılan toplama işlemi elde kavramından yararlanır.</p> <p>[!] En çok beş toplananını olan işlemi de yaptırılabilir.</p> <p>4 Ölçme ve Değerlendirme</p> <p>98+27=?</p>

Ders içi etkinlik V : Okul dışı etkinlik [: Uygulanmayan : Ders içi ilişkilendirme C: Diğer derslerle ilişkilendirme 4 : Ölçme ve değerlendirme
 Derslerle ilişkilendirme (Parantez içindeki 1. rakam Türkçe Dersinin kazanımını - 2. rakam ara disiplin alan kazanımını gösterir.)

KAZANIMLAR	ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	AÇIKLAMALAR
Doğal sayılarla yapılan bir toplama işleminde rakamlarda verilmeyen rakamları veya verilmeyen toplamanın belirlenmesini belirler.	<p>+ Boşluklara gelecek sayı değerleri hesaplatılır.</p> $\begin{array}{r} 2 \quad \quad \quad 3 \ 8 \\ ? \ 5 \quad \quad \quad 6 \\ + 3 \quad \quad \quad + \ ? \ ? \\ \hline 6 \ 0 \quad \quad \quad ? \\ 6 \quad \quad \quad 8 \ 3 \\ 1 \ 5 \quad \quad \quad 4 \end{array}$	<p>[!] Sadece toplama işleminde verilmeyen rakamların belirlenmesi için verilen rakamların toplamı Δ, gibi semboller kullanılarak bulunabilir.</p> <p>[!] En çok üç toplanan rakamın toplamı de verilmeyenleri bulmak için kullanılır.</p> <p>4 Ölçme ve Değerlendirme: $232+145=?$</p>
Doğal sayının toplamını tahmin eder ve işlem yaparak tahminini kontrol eder.	<p>+ Tahmin yapılırken yuvarlama yöntemi veya değişik stratejiler geliştirmelerine ortam sağlanır.</p> <p>$326 + 442$ işleminin sonucu tahmin ettirilirken sayılar en yakın onluğa yuvarlatılır.</p> <p>326 ve 442 sayılarının toplamı yaklaşık olarak 770'dir.</p> <p>+ Alışveriş yaparken tahminin önemi tartışılır.</p>	<p>[!] Bu sınıftaki sayı sistemlerinde işlem yapılır.</p> <p>[!] Tahmin kontrolünde hesap makinesi kullanılarak tahmin kontrol edilir.</p> <p>4 Ölçme ve Değerlendirme: $240+125=?$</p>
Doğal sayıları 100 'ü geçmeyen en yakın iki doğal sayıyı zihinden toplar.	<p>+ Zihinden toplama işleminde aşağıdaki gibi stratejiler kullanmalarına yardımcı olunur. Yetişkinlerin farklı stratejiler geliştirmeleri sağlanır.</p> <p>55 ile 36 sayılarını zihinden toplarken;</p> <ul style="list-style-type: none"> Onluklar toplatılır. $50+30 = 80$ Birlikler toplatılır. $5+6 = 11$ İki sonuç toplatılır. $80+11 = 91$ 	<p>v Çevrelerindeki ve arkadaşlarıyla yetişkinlerin zihinden toplama işlemlerini yaparken uyguladıkları stratejilerin araştırılıp tartışılması sağlanır.</p> <p>4 Ölçme ve Değerlendirme: $55+35=?$</p>
Doğal sayılarla toplama işlemini gerektiren problemleri çözer ve açıklar.	<p>+ Problemler, yakın çevreden ve günlük hayatta karşılaşılan durumlar temel alınarak seçilir ve kurdurulur.</p> <p>+ Bir alışveriş ortamı ile ilgili problem kurma ve çözme etkinlikleri yaptırılır.</p> <p>+ 17 cevizim vardı. Komşum bir miktar ceviz verince toplam 48 tane cevizim oldu. Acaba komşu bana kaç tane ceviz verdi?</p> <p>$17 + ? = 48$</p>	<p>[!] En çok iki toplama gerektiren problemler seçilir ve kurdurulur.</p> <p>Ⓜ Kariyer : Problem çözümlerinde kullanılan stratejileri tartışılır.</p> <p>4 Ölçme ve Değerlendirme: Uygun bir problem oluşturulmuş ve çözdürülür.</p>

Uygun : Ders içi etkinlik V : Okul dışı etkinlik [: Ders içi ilişkilendirme C : Diğer derslerle ilişkilendirme 4 : Ölçme ve değerlendirme
 1. rakam Türkçe Dersinin kazanımını - 2. rakam ara disiplin alan kazanımını gösterir.)

KAZANIMLAR	ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	AÇIKLAMALAR
1. Çıkarma'nın ayırma, azaltma ve eksiltme anlamlarını fark eder.	+ Somut nesnelere eksiltme, ayırma işlemleri yapılır. + Oyun kartlarıyla oyun oynatılır.	[!] "Eksilen", "çıkan", "fark" kelimeleriyle "-" işaretinin, çıkarma işleminin ait ifadeler olduğu vurgulanır. C Okuma Yazma öğrenme alanı Yazma Kurallarını uygulama alanı
2. 20'ye kadar olan iki doğal sayının farkını bulur, matematik cümlesini yazar ve modellerle gösterir.	+ Oyun kartlarıyla oyun oynatılır.	[!] Oyunesnasında sayılar notaları
3. Bir doğal sayıdan aynı doğal sayı çıkarıldığında "sıfır" elde edildiğini gösterir.	+ Somut nesne ve modellerle sıfırın elde edilişi, aşağıda verilen modeldeki gibi etkinliklerle fark ettirilir. 5 - 5 = 0	4 Ölçme ve Değerlendirme 10-10=?
4. 20'ye kadar olan iki doğal sayının farkını zihinden bulur.	+ Yetişkinlerin zihinden işlem yapmak için strateji geliştirmelerine yardımcı olunur ve geliştirdikleri stratejileri açıklamaları sağlanır.	[!] Onluk bloklar, onluk kartlar ve modeller üzerinde düşünmelerini sağlanır. [!] Zihinden çıkarmalarda, parmak sayan yetişkinlere izin verilir. 4 Ölçme ve Değerlendirme 9-7=?
5. Doğal sayılarla çıkarma işlemini gerektiren problemleri çözer ve kurar. ÜST BECERİLER: Akıl yürütme, ilişkilendirme, iletişim, problem çözme.	+ Çıkarma işleminin ayırma, geriye doğru sayma vb. anlamlarını içeren problemler çözdürülür ve kurdurulur.	[!] Bu sınıftaki sayı sınırlılıkları kalınır. [!] Çıkarma ve toplama işlemlerini gerektiren problemler çözdürülür ve kurdurulur.

Ders içi etkinlik V : Okul dışı etkinlik [: : Ders içi ilişkilendirme C: Diğer derslerle ilişkilendirme 4 : Ölçme ve değerlendirme
 alanlarla ilişkilendirme (Parantez içindeki 1. rakam Türkçe Dersinin kazanımını - 2. rakam ara disiplin alan kazanımını gösterir.)
 Uyarı

KAZANIMLAR	ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	AÇIKLAMALAR
10'den küçük ve onluk taban blokları gerektirmeyen iki doğal sayının farkını bulur.	+ İki basamaklı bir doğal sayı seçilerek bunların somut nesnelere onluk ve birlik grupları hâlinde modelleri yapılır. Bundan, istenilen kadar ayırılarak, eksiltirilerek veya azaltılarak fark buldurulur ve işlemin matematik cümlesi yazdırılır. 26-12 işlemi onluk taban blokları kullanılarak yapılır:	[!]Çıkarma işleminin anlamları ile ilgili etkinlik yapılır. 4 Ölçme ve Değerlendirme 55-15=?
Onluk bozmayı gerektiren iki sayının farkını bulur; onluk tabanın ne anlama geldiğini modellerle açıklar.	+ Eksilenin birliklerinin , çıkanın birliklerinden az olduğu bir çıkarma işlemi seçilir. Eksilen onluk ve birlik grupları hâlinde somut nesnelere modellenir. Eksilenin bir onluğu, on birlik olarak bozdurulur ve birliklerine eklenir. Birliklerin farkı buldurulur. Sonra onlukların farkı buldurularak işlem tamamlanır. Bu işleme "onluk bozarak yapılan çıkarma işlemi" dendiği vurgulanır ve işlemin matematik cümlesi yazdırılır. 34 - 16 işlemi onluk taban blokları kullanılarak yapılır.	[!]Onluk bozmanın vurgulanırken çözümü de yararlanılır. 4 Ölçme ve Değerlendirme 60-28=?
10'den küçük ve 10'un katı iki doğal sayının farkını bulur.	+ Zihinden çıkarma işlemi için değişik stratejiler geliştirmelerine yardımcı olunur. + 10'un katı olan iki doğal sayının farkı buldurulurken sayılardaki sıfırlar dikkate alınmadan onlar basamağında bulunan rakamların sayı değerlerinin farkı buldurulur. Bu sonucun, fark kadar onluk olduğunu öğrencilerin bulmalarını sağlar.	4 Ayşe 90 akrobasiyi 50'sine düşürün davasını gönderdiğine göre akrobasi kaldı? 4 Ölçme ve Değerlendirme 50-30=?

Uygunluk : Ders içi ilişkilendirme C: Diğer derslerle ilişkilendirme 4 : Ölçme ve değerlendirme

1 : Ders içi ilişkilendirme (Parantez içindeki 1. rakam Türkçe Dersinin kazanımını - 2. rakam ara disiplin alan kazanımını gösterir.)

KAZANIMLAR	ETKİNLİK ORNEKLERİ	AÇIKLAMA
0'e kadar olan doğal sayılarla çıkarma işleminin sonucunu tahmin eder, tahminini işlemle tahmin kontrol eder.	+ 53 - 38 işleminin sonucunu tahmin ettirirken; 53'ün 50'ye, 38'in 40'a yakın olduğu buldurularak 50 - 40 işleminin farkı belirtilir. Sonra 53 - 38 işlemi yaptırılarak tahmin kontrol ettirilir.	[!] Yetişkinlerin değişik stratejileri geliştirme sağlanmalıdır. 4 Ölçme ve Değerlendirme 78 -37=?
Doğal sayılarla yapılan bir çıkarma işleminde verilmeyen eksileni veya çıkanı belirler.	+ Problemleri modelleyerek çözmeleri sağlanır. 9 torba kömürüm vardı. kömürlerimden bir kısmını komşuma verince 6 torba kömürüm kaldı. komşuma kaç torba kömür verdim? $9 - \square = 6$ + Eksilen veya çıkan buldurulurken; çıkarmanın azaltma, eksiltme, üzerine sayma, karşılaştırma veya geriye doğru sayma stratejileri kullanılarak işlemler yaptırılır.	[!] İlk önce 10 içinde, daha sonra 100 içinde yaptırılır. [!] Verilmeyen terimin bulunmasında farklı stratejilerin kullanılmasına fırsat verilmelidir. [!] Çıkarma işleminde eksileni bulma için önce çıkanı bulma işlemleri yaptırılır. 4 $13 - \square = 8$ işleminde yerine hangi sayı yazılır? 4 Ölçme ve Değerlendirme 44-2=?=20
En çok üç basamaklı doğal sayılarla çıkarma işlemi yapar. BECERİLER: Okuma, yazma, akıl yürütme, ilişkilendirme, problem çözme.	+ 324 - 125 işlemi, basamak tablosu ve model kullanılarak yaptırılır.	[!] Önce onluk bozmayı gerektirmeyen çıkarma işlemleri yaptırılır. [!] $402 - 125$ Yukarıda verilen çıkarma işlemlerindeki gibi, onluk bozmayı gerektiren; onluk bozmayı gerektiren; onluk bozulduğunda "0" kalması bozmayı gerektiren çıkarma işlemleri de yaptırılır. 4 $324 - 125 = ?$

Uygunluk : 1 : Ders içi etkinlik V : Okul dışı etkinlik [: Ders içi ilişkilendirme C : Diğer derslerle ilişkilendirme 4 : Ölçme ve değerlendirme
Okul dışı etkinliklerle ilişkilendirme (Parantez içindeki 1. rakam Türkçe Dersinin kazanımını - 2. rakam ara disiplin alan kazanımını gösterir.)
Uygunluk

KAZANIMLAR	ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	AÇIKLAMALAR
En çok üç basamaklı doğal sayılarla yapılan bir çıkarma işleminde; basamaklarda verilmeyen rakamları veya eksilen ile çıkandan verilmeyeni belirler.	+ Verilmeyen rakamı bulurken değişik stratejiler kullanmaları sağlanır. $\begin{array}{r} 659 \\ - 4\ \square\ 6 \\ \hline 223 \end{array}$ <p>+ 525 - □ =125 işleminde □ yerine gelecek sayı; "Hangi sayı ile 125'i toplarsak 525 eder ?" sorusuyla buldurulur.</p>	[!] Verilmeyen rakamı bulmak için Δ gibi semboller kullanılır. [!] Toplama ve çıkarma işlemlerinin doğruluğu kontrol ettirilir.
İki basamaklı doğal sayılarla zihinden çıkarma işlemini yapar.	+ Zihinden yapılan çıkarma işlemlerinde; onluk bozmayı gerektirmeyen işlemler için onlukların ve birliklerin farkı bulunarak bir araya getirme; onluk bozmayı gerektiren işlemler için ise büyük sayıdan önce küçük sayının onlukları çıkarılır. Sonuçtan, çıkanın birler basamağındaki rakamın sayı değerini çıkarır ve eksilenin birler basamağını ekleme gibi stratejiler izlenir. Öğrencilerin, farklı stratejiler geliştirmeleri ve bu stratejileri açıklamaları istenir.	4 Ölçme ve Değerlendirme 56-23=?
10'un katı olan üç basamaklı doğal sayılardan, 10'un katı olan en çok üç basamaklı doğal sayıları zihinden çıkarır.	+ Aşağıdaki işlemler zihinden yaptırılır. $\begin{array}{ll} 250 - 150 & 310 - 200 \\ =? & =? \\ 400 - 200 & 580 - 50 =? \\ =? & 120 - 10 =? \\ 850 - 30 =? & 500 - 160 \\ 970 - 30 =? & =? \end{array}$	4 Ölçme ve Değerlendirme 510-260=?
Doğal sayılarla toplama ve çıkarma işlemlerini gerektiren problemleri çözer ve kurar. TEMEL BECERİLER: Akıl yürütme, ilişkilendirme, iletişim	+ Problemler, yakın çevreden ve günlük hayatta karşılaşılan durumlar temel alınarak seçilir, çözdürülür ve kurdurulur. + Matematiksel anlamı olan bir resimden içinde işlem geçen bir öykü yazdırılır. Bu öykü ile ilgili bir problem kurdurulur.	

1 : Ders içi etkinlik V : Okul dışı etkinlik [: Uygulanabilir _ : Ders içi ilişkilendirme C: Diğer derslerle ilişkilendirme 4 : Ölçme ve değerlendirme
 1 : Ders içi ilişkilendirme (Parantez içindeki 1. rakam) 2 : Ders dışı ilişkilendirme (Parantez içindeki 2. rakam) 3 : Diğer derslerle ilişkilendirme (Parantez içindeki 3. rakam) 4 : Ölçme ve değerlendirme (Parantez içindeki 4. rakam)
 [: Uygulanabilir (Parantez içindeki 1. rakam)] : Uygulanabilir (Parantez içindeki 2. rakam) C : Diğer derslerle ilişkilendirme (Parantez içindeki 3. rakam) 4 : Ölçme ve değerlendirme (Parantez içindeki 4. rakam)

KAZANIMLAR	ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	AÇIKLAMALAR
ayırı çarpmanın ne anlama geldiğini modellerle açıklar.	+ Aynı sayıda nesnelere gruplar oluşturulur. Bu gruplar bir araya getirilerek toplam nesne sayısı buldurulur. Bu toplamın; grup sayısı ile bir gruptaki nesne sayısının çarpımı olduğu fark ettirilir.	_ Doğal Sayılar _ Toplama işlemi 4 Ölçme ve Değerlendirme 2 x 3 = ?
toplama 20'ye ka v aynı dartooplama nanları olan işlemine lerini, çarpma işlemi ştürerek çarp r. ma	+ Somut nesnelere modelleme yaptırılır.	4 Ölçme ve Değerlendirme 5+5 =10 5 x 5 =25
kadar olan doğal sayıları 2, 3, + 5 sayılarıyla çarpır.	Çarpım tablosunu yüzük tablodan yararlanarak ve ritmik sayımlarla [!] ilişkilendirerek oluşturmaları sağlanır.	Çarpma işlemi yaptırılarak sayma ve modellerden yararlanılır. _ Doğal Sayılar 4 Ölçme ve Değerlendirme 4 x 2 = ? 5 x 3=? 3 x 4=
ma işleminde "1" ve "0"ın işlevini açıklar. ÖNERİLER: Akıl yürütme, iletişim, işbirliği, değerlendirme, iletişim.		4 8 · □ = 8 8 · □ = 0 Yukarıdaki işlemlerde □ gelecekteki sayıyı yazınız.

il içi etkinlik V : Okul dışı etkinlik [: Uygulanabilir : Ders içi ilişkilendirme C: Diğer derslerle ilişkilendirme 4 : Ölçme ve değerlendirme
inlerle ilişkilendirme (Parantez içindeki 1. rakam Türkçe Dersinin kazanımını - 2. rakam ara disiplin alan kazanımını gösterir.)
]

KAZANIMLAR	ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	AÇIKLAMALAR
Çarpma işleminde çarpanların yerleri değiştirildiğinde, çarpımın değişmeyeceğini gösterir.	+ Çarpma işleminin bir modeli yaptırılır. Bu modelin uygun konumları ile çarpımın değişmediği fark ettirilir.	[!] Çarpma işlemleri en çok olan doğal sayılarla yaptırılır. 4 $2 \times 4 = 4 \times 2$ eşitliğinde gelecek sayıyı işlem yapabilirsiniz. 4 Ölçme ve Değerlendirme $3 \times 4 = 12$ $4 \times 3 = 12$.
Çarpımı 100'ü geçmeyen ve bir çarpanı olan çarpma işlemini zihinden yapar.		[!] Çarpımları 20'yi geçmeyen sayıların da çarpımı zihinden yapar. 4 Ölçme ve Değerlendirme $10 \times 10 = ?$
Çarpım tablosunu oluşturur.	+ Yüzlük tablosunda altışar sayarken, ilgili kutulardaki sayılardan yararlanılarak aşağıdaki gibi çarpım tablosu oluşturulur:	[!] Yüzlük tablosundan, ritmik sayılardan veya liste şeklinde yazımdan yararlanılarak çarpım tablosunu oluşturmaları sağlanır. _Doğal sayılar
Eldenli çarpma işlemini yapar; eldenin ne anlama geldiğini açıklar. BECERİLER: Akıl yürütme, ilişkilendirme, iletişim	+ Eldeli çarpma işleminde eldenin ne anlama geldiğini görmek için basamak tablolarından yararlandırılabilir. $37 \cdot 25$ işlemi aşağıdaki gibi yaptırılır: $\begin{array}{r} 37 \\ \times 25 \\ \hline 185 \\ 740 \\ \hline 925 \end{array}$	[!] Sayılar en çok 3 basamaklı şekilde seçilir. C Okuma Yazma öğrenme Kurallarını Uygulamaları 4 Ölçme ve Değerlendirme $15 \times 2 = 30$

İçerik : Ders içi ilişkilendirme V : Okul dışı etkinlik C : Diğer derslerle ilişkilendirme 4 : Ölçme ve değerlendirme
 (Parantez içindeki 1. rakam Türkçe Dersinin kazanımını - 2. rakam ara disiplin alan kazanımını gösterir.)

KAZANIMLAR	ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	AÇIKLAMALAR
Çarpımları 1000'den küçük olacak şekilde en çok üç basamaklı iki doğal sayıyla çarpma işlemi yapar.	+ $245 \cdot 2$ işlemi aşağıdaki gibi modellenir. Modellenikten sonra işlem yaptırılır.	[!] Önce, bir basamaklı doğal sayı ile basamaklı doğal sayının; sonra iki basamaklı doğal sayı ile iki basamaklı doğal sayı daha sonra da bir basamaklı doğal sayı ile bir basamaklı bir doğal sayının çarpma işlemi yaptırılır. 4 Ölçme ve Değerlendirme $232 \times 15 = ?$
En çok iki basamaklı doğal sayıları; bir basamaklı doğal sayıları 100'den fazla yoldan çarpma işlemi yapar.	+ 10 ve 100 ile kısa yoldan çarpma işlemlerini yapmadan önce alt alta çarpma işlemleri yaptırılarak kısa yoldan çarpmanın kuralını kendi kendilerine bulmalarını sağlar.	_ Doğal sayılar 4 Ölçme ve Değerlendirme $5 \times 100 = ?$
Çarpma işleminde, sayıların rakamlarında verilmeyen rakamları belirler	+ Değişik stratejiler geliştirerek verilmeyen rakamlar buldurulur.	[!] Çarpımları en çok üç basamaklı doğal sayıyı içeren çarpma işlemleri kurdurulur. 4 Ölçme ve Değerlendirme $25 \times 25 = 625$
Doğal sayılarla çarpma işlemini gerektiren problemleri çözer ve kurar.	+ Problemler, yakın çevreden ve günlük hayatta karşılaşılan durumlar temel alınarak seçilir ve kurdurulur.	[!] Çarpma işlemiyle birlikte toplama ve çıkarma işlemlerinden birini de içeren problemler çözdürülür ve kurdurulur. 4 Ölçme ve Değerlendirme Verilenlerden yararlanarak bir problem kurdurulur. Verilenler: 5 ekmeğe, ekmeğin tanesi 2 TL
En çok iki basamaklı çarpma işlemi olmak üzere en çok iki basamaklı çarpma işlemi gerektiren problemleri çözer ve kurar. BECERİLER: Problem çözme, sunma, değerlendirme	+ Masadaki dört tabakta ikişer portakal vardır. Portakallardan 3 tanesi alınırsa kaç portakal kalır?	[!] Problemler en çok iki adımda çözümlenerek çözümlenir. [!] Bir basamaklı doğal sayılar ile 2, 3 basamaklı doğal sayıları kullanılarak çarpma işlemleri kurdurulur. 4 Ölçme ve Değerlendirme

Uygunluk : Ders içi ilişkilendirme C: Diğer derslerle ilişkilendirme 4 : Ölçme ve değerlendirme

1 : Ders içi ilişkilendirme (Parantez içindeki 1. rakam) 2 : Ders dışı ilişkilendirme (Parantez içindeki 2. rakam) 3 : Diğer derslerle ilişkilendirme (Parantez içindeki 3. rakam) 4 : Ölçme ve değerlendirme (Parantez içindeki 4. rakam)

KAZANIMLAR	ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	AÇIKLAMALAR
Kalansız olarak gruplandırılabilen en çok 20 nesneyi, birerli, ikişerli, üçerli, dörderli ve beşerli gruplandırarak grup sayısını belirtir.	+ Yiyecek ve giyeceklerden oluşan 6 yardım paketi, depremzede ailelere dağıtılacaktır. Her aileye 2 yardım paketi verilecektir. Kaç aile bu yardımdan yararlanır?	[!] Problem durumlarında nesneleri üzerine düşünmeleri sağlanır. _ Doğal Sayılarla Çıkarma İşlemleri
En çok 20 nesneyi kalansız olarak 2, 3, 4 ve 5 gruba eşit olarak paylaştırarak her gruptaki nesne sayısını belirtir.	+ Bölmenin eşit paylaşma anlamını vurgulamak için problemler, model kullanılarak çözdürülür. 8 elmayı dört çocuğa eşit sayıda paylaştığımızda, her bir çocuğun kaç elması olur?	[!] Bölmenin; gruptaki nesne sayısını bulma olduğunu fark ettirirken nesneler kullanılır ve günlük hayat örneklerinden oluşan problemlerle yararlanılır. _ Doğal Sayılarla Çıkarma İşlemleri 4 $20 \div 2 = ?$ $20 \div 4 = ?$
Eksileni 20'yi geçmeyen ve çıkarılanı aynı olan ardışık çıkarma işlemi, bölme işlemine dönüştürerek bölme işlemi yapar.	+ Bölme etkinlikleri önce somut nesne veya modelle gösterilir, sonra işlem yaptırılır. 12 fındık 4 kişiye eşit olarak paylaştırılırsa her birinin kaç fındığı olur?	_ Doğal Sayılarla Çıkarma İşlemleri
iki basamaklı doğal sayıları bir basamaklı doğal sayılara böler. ÖZEL BECERİLER: Akıl yürütme, ilişkilendirme, iletişim.	+ Onluk taban blokları kullanılarak; 9'u 3'e böldürüp birlikleri paylaşma; 40'ı 4'e böldürüp onlukları paylaşma; 42'yi 3'e böldürüp onluk ve birlikleri paylaşma; 11'i 4'e ve 35'i 2'ye böldürülerek kalanlı bölme modelletilir.	[!] Bölünen, bölen, bölüm, kalan kavramlarının bölme işlemine ait kavramları olduğu vurgulanır. [!] Bölme işleminde, kalan bölme işlemi küçük olduğunda işleme devam etilmeyeceği belirtilir. 4 $25 \div 5 = ?$

Uygunluk : Ders içi ilişkilendirme C: Diğer derslerle ilişkilendirme 4 : Ölçme ve değerlendirme

1 : Ders dışı ilişkilendirme (Parantez içindeki 1. rakam) 2 : Dersin kazanımını - 2. rakam ara disiplin alan kazanımını gösterir.)

KAZANIMLAR	ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	AÇIKLAMALAR
Bölme işleminde bölünen, bölen, bölüm ve kalan arasındaki ilişkiyi açıklar.	+ Bölme işlemini içeren uygun problemler somut nesnelere modellenilerek çözdürülür. Yapılan işlemlerde "bölünen", "bölen", "bölüm" ve "kalan" kavramlarının anlamları fark ettirilerek aralarındaki ilişkiler buldurulur.	C Okuma yazma dersi Yazma Kuramı Uygulama
Bölme ve çarpma işlemlerinin doğruluğunu kontrol eder.	+ Yapıtılan bölme ve çarpma işlemlerinin doğruluğu, çarpma ve bölme işlemlerinden yararlanılarak kontrol ettirilir.	[!] Bu sınıfın çarpma ve bölme işlemlerindeki sayı sınırlılığı kalınır.
Yakın çevredeki bölme olacak şekilde iki işlem gerektiren problemleri çözer ve açıklar.	+ Problemler, yakın çevreden ve günlük hayatta karşılaşılan durumlar temel alınarak seçilir ve kurdurulur.	
Yakın çevredeki bölme olmak üzere dört işlem gerektiren problemi çözer ve açıklar. BECERİLER: Akıl yürütme, karar verme, iletişim, problem çözme.	+ Problemler, yakın çevreden ve günlük hayatta karşılaşılan durumlar temel alınarak seçilir ve kurdurulur.	© Sağlık kültürü: problem çözme becerisi geliştirir.

[: Ders içi ilişkilendirme C: Diğer derslerle ilişkilendirme 4 : Ölçme ve değerlendirme
] : Ders dışı ilişkilendirme
 (Parantez içindeki 1. rakam Türkçe Dersinin kazanımını - 2. rakam ara disiplin alan kazanımını gösterir.)

KAZANIMLAR	ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	AÇIKLAMALAR
1. Bütün, yarım ve çeyrek arasındaki ilişkiyi açıklar.	+ "Bütün" modelleri, eş parçalara katlanabilen, kesilebilen, ayrılabilen somut nesnelere seçilir. Bu modelleri iki eş parçaya katlatarak, kestirerek veya ayırarak "yarım" elde edilir. Her bir yarımı da iki eş parçaya katlatarak, kestirerek veya ayırarak "çeyrek" elde ettirilir. Bu işlemler sonucunda bütünden iki yarımın ve yarımdan da iki eş çeyreğin elde edildiği, dolayısıyla bütünün dört eş çeyrekte meydana geldiği fark ettirilir. Buna dayanarak bütün, yarım ve çeyrek arasındaki ilişki ifade ettirilir.	[!]Bütünler eş parçalara nitelikte seçilir. [!]Pay, payda ve kesir çarpanı vurgulanmaz.
2. Bir bütünü 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8 ve 9 eş parçaya ayırarak eş parçalardan her birinin kesrin birimi olduğunu belirtir. İST BECERİLER: Akıl yürütme, ilişkilendirme, iletişim	+ Kâğıt, kesir blokları, örüntü blokları ve sayı doğrusu gibi çeşitli modeller kullanılarak bütün belirtilen sayıda eş parçaya böldürülür. Ortaya çıkan eş parçalardan her birinin kesrin birimini belirttiği vurgulanır.	[!] Kesrin biriminin, bir bütünden birini gösterdiği ve eş parçalara karşılık gelen sayısının da kısaca "kesir birimi" olarak isimlendirildiği belirtilir. [!] Pay ve payda terimleri kesir çizgisi vurgulanır. [!]Kesirler paydadana pay bölünmesiyle okutulur. $\frac{1}{4}$ "dörtte bir" gibi.

Uyarı: Ders içi ilişkilendirme (Parantez içindeki 1. rakam) : Ders içi ilişkilendirme C: Diğer derslerle ilişkilendirme 4 : Ölçme ve değerlendirme

KAZANIMLAR	ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	AÇIKLAMALAR
.Çizgi grafiğini oluşturur.	+ Hazır çizgi grafikleri inceletilerek bunların yapısı tartışıldıktan sonra çizgi grafiği yaptırılır.	[!]Olaylar, öğrencilerin okul içi veya dışı yaşantısıdır. [!] Her olay çizgi grafiğine uygun değildir. Örneğin yetişkinlerin boy uzunlukları aynı çizgi grafiğinde gösterilemez. Çünkü yetişkinlerin boyları birbirinden bağımsız olarak boy uzunlukları arasında devam eden bir sayısal değişimdir. Bu nedenle sütun grafiği kullanılır. 4 Çizgi grafiğine ihtiyaç duyulan gerçek yaşamda bir olayı incelemek amacıyla bir proje hazırlatılır. Projeye öğrencilerin katılımı sağlanır. @ İnsan hakları ve vatandaşlık: İnsan hakları ile ilgili olaylar üzerinden verilerden faydalanmasını bilir.
.Çizgi grafiğini yorumlar	+ Aşağıdaki grafiğe uygun bir öykü yazdırılır.	
3.Grafik kullanmanın sağladığı kolaylıkları açıklar İST BECERİLER: İletişim, akıl yürütme, ilişkilendirme	+ Veri toplamak üzere sınıfta tartışarak öğrencinin yaşantısından seçilen bir olay belirlenir. • Toplatılan veriler grafik çizilmeden analiz ettirilerek yorumlatılır. • Aynı veriler, grafik çizildikten sonra tekrar yorumlatılır. • Grafik kullanmanın sağladığı kolaylıkların neler olduğu hakkındaki düşünceleri yazdırılır. • Grafik kullanımının sağladığı kolaylıklar tartışılır ve bir sonuca bağlanır. • Varılan sonuç yazdırılır.	[!] Veri toplanacak olay, grafik kullanımının kolaylaştıracağı bir olay olmalıdır.

il içi etkinlik V : Okul dışı etkinlik [: Uygulanabilir : Ders içi ilişkilendirme C: Diğer derslerle ilişkilendirme 4 : Ölçme ve değerlendirme
inlerle ilişkilendirme (Parantez içindeki 1. rakam Türkçe Dersinin kazanımını - 2. rakam ara disiplin alan kazanımını gösterir.)
]

KAZANIMLAR	ETKİNLİK ORNEKLERİ	AÇIKLAMALAR
1. Metre ve santimetre arasındaki ilişkiyi açıklar.	+ Metre ve santimetreyi birlikte kullanmalarını gerektiren uzunluklar ölçtürülür.	[!] Ölçüm sonuçları sözlü olarak yazılırken birim ve sembol dikkat çekilir. Örneğin; 2 santimetre = 1 m vb.
2. Metre ve santimetre arasında ondalık kesir yazımını gerektirmeyen dönüşümler yapar.	+ .125 cm = 1 m 25 cm • 2 m = 200 cm , 300 cm = 3 m vb. gibi.	
3. Nesnelerin uzunluklarını tahmin eder ve tahminini ölçme yaparak kontrol eder.	+ Evimize halı alırken ölçü almanın önemi belirtilir.	[!] Seçilen uzunluklar birimleriyle ölçülebilir
4 . Cetvel veya mezura kullanarak belirli bir uzunluğu ölçer ve ölçümü yazar	+ Uzunluk ölçü aletiyle çeşitli ölçümler yaptırılır.	[!]Ölçmelerde başlangıç noktası olarak alınmasına dikkat
5 . Metre ve santimetre birimlerinin kullanıldığı problemleri çözer ve kurar. ÜST BECERİLER: Akıl yürütme, ilişkilendirme, iletişim, problem çözme.	+ Metre ve santimetrenin birlikte kullanıldığı işlemleri gerektiren problemler çözdürülür ve kurdurulur. Bir terzi 2 m 45 cm uzunluğunda kumaş kullanarak bir perde, 1 m 85 cm uzunluğunda kumaş ile de masa örtüsü dikmiştir. Terzi toplam ne kadar kumaş kullanmıştır? $2\text{ m }45\text{ cm} + 1\text{ m }85\text{ cm} = 245\text{ cm} + 185\text{ cm}$ $= 430\text{ cm}$ = 4 m 30 cm kumaş kullanmıştır	[!] Uzunluk ölçme birimlerini kullanarak problemler yetişkinler için uygun olacak şekilde hazırlanmalıdır.

il içi etkinlik V : Okul dışı etkinlik [: Uygulanma : Ders içi ilişkilendirme C: Diğer derslerle ilişkilendirme 4 : Ölçme ve değerlendirme
inlerle ilişkilendirme (Parantez içindeki 1. rakam Türkçe Dersinin kazanımını - 2. rakam ara disiplin alan kazanımını gösterir.)

[:
Uygulanma
]

KAZANIMLAR	ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	AÇIKLAMALAR
1. Nesnelerin çevre uzunluklarını belirler.	+ Cam, fotoğraf, resim, tahta vb. nesnelerin kenar uzunlukları ölçtürülerek bir çizelge şeklinde yazdırılır. Her bir nesneye ait kenarların uzunlukları toplatılarak o nesnenin çevre uzunluğu buldurulur.	[!] Çerçeveleme yaparken gergin geçirilmesi istenir. [!] Bir nesnenin çevre uzunluğu ölçerken aynı kenarları ölçmemesi ve ölçülmemesi kalmaması gerektiği vurgulanmalıdır. [!] Kapalı şekillerin çevre uzunlukları belirlenebileceği vurgulanmalıdır.
2. Kenar uzunlukları bilinen düzlemsel şekillerin çevre uzunluğunu hesaplar.	+ Düzlemsel şekillerin, çevre uzunlukları hesaplatılır.	[!] Kenar uzunluğu verilen düzlemsel şeklin çevre uzunluğu hesaplatılır, ancak bu şekil olarak isimlendirilmez. 4Dikdörtgen şeklindeki bir arsanın kenarı 10 m,uzun kenarının çevresine bir sırmaya kaç m tele ihtiyaç vardır?
3 . Düzlemsel şekillerin çevre uzunlukları ile ilgili problemleri çözer ve kurar. ÜST BECERİLER: İletişim, Akıl yürütme, ilişkilendirme, problem çözme	+ Arsa ve tarla çevresi hesaplatılabilir.	[!] Problemler, grubun sınırlılıkları içinde olmalıdır.

Uygunluk : Ders içi ilişkilendirme C: Diğer derslerle ilişkilendirme 4 : Ölçme ve değerlendirme

inlerle ilişkilendirme (Parantez içindeki 1. rakam Türkçe Dersinin kazanımını - 2. rakam ara disiplin alan kazanımını gösterir.)

KAZANIMLAR	ETKİNLİK ORNEKLERİ	AÇIKLAMALAR
1. Bir yüzeyin alanını, standart olmayan bir birimle tahmin eder ve tahminini bu birimle ölçme yaparak kontrol eder.	+ Kitap, A4 kâğıdı, karo vb. standart olmayan araçlar birim model olarak kullanılır. Öğretmen masasının yüzey alanını bulmak için, A4 kâğıtları masanın yüzeyine birbiri ardınca boşluk kalmayacak şekilde yerleştirilir. Öğretmen masasının yüzey alanının kaç tane A4 kâğıdı ile kaplanabileceği kapatma buldurulur.	[!] Alan buldurulurken farklı birim ölçünün, yüzey alanı ölçümüyle sonuç olarak buldurulur.
1. Paralarımızla ilgili problemleri çözer ve kurar.	+ Yakın çevreden ve günlük hayattan para ile yapılan alışveriş problemleri çözdürülür ve kurdurulur. + Tutum ve tasarruf (para biriktirme) ile ilgili problemler çözdürülür ve kurdurulur.	[!] Problemler, grubun sayı ve işlemler, sınırlılıkları içinde olmaları için COkuma Yazma dersi Yazarlık alanı Yazma Kurallarını Sosyal Beceri, ailem t... © Girişimcilik (Kazanım...)

Ders içi etkinlik V : Okul dışı etkinlik [: Ders içi ilişkilendirme C: Diğer derslerle ilişkilendirme 4 : Ölçme ve değerlendirme
 Derslerle ilişkilendirme (Parantez içindeki 1. rakam Türkçe Dersinin kazanımını - 2. rakam ara disiplin alan kazanımını gösterir.)
 Uyarı

KAZANIMLAR	ETKİNLİK ORNEKLERİ	AÇIKLAMALAR
1. Çeyrek saatleri okur ve saat üzerinde gösterir.	+ Çeyrek kavramından yararlanılarak, çeyrek saatlerde yelkovanın konumu okutulur. Yelkovan 3'ün üzerinde iken çeyrek geçe, 9'un üzerinde iken çeyrek kala ifadeleri kullanılarak saat okutulur. + Sayısal saat, akrepli ve yelkovanlı saatle karşılaştırılarak okutulur. + Günlük yaşamında çeyrek saatlik zaman diliminde yaptıkları işlerin kaydı tutturularak bir sunu hazırlatılır.	[!] Saat ve dakikanın kısaca kullanılmaması. ® Afet Eğitimi: Depremle karşılaştırılır.
2. Saati beşer dakikalık aralıklarla okur.	+ Saat üzerinde peş peşe gelen iki sayı arasında 5 dakikalık bir süre olduğu belirtilir.	4 Bir, yarım ve çeyrek saat yapabileceğiniz etkinlikler paragraf yazınız. _ Kesirler [!] Dakika, sembol kullanılarak yazdırılır.
3. Zaman ölçme birimlerinin kullanıldığı problemleri çözer ve kurar. ÜST BECERİLER: Akıl yürütme, ilişkilendirme, iletişim.	+ Yirmi dakikada yürünen bir yolun yarısının aynı hızla ne kadar sürede yürüneceği tartışılarak zaman hakkındaki düşünceleri anlatılır.	[!] Zaman ölçme birimleriyle problemler, yetişkinlerin uygun olacak şekilde bir sınırlılıkları içinde olmaları ve 5'in katları olan sayılarla

Ders içi etkinlik V : Okul dışı etkinlik [: Ders içi ilişkilendirme C: Diğer derslerle ilişkilendirme 4 : Ölçme ve değerlendirme
 Derslerle ilişkilendirme (Parantez içindeki 1. rakam Türkçe Dersinin kazanımını - 2. rakam ara disiplin alan kazanımını gösterir.)
 Uyarı

KAZANIMLAR	ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	AÇIKLA
1. Kilogramın ve gramın kullanıldığı yerleri belirtir.	Uzunluk, zaman, ağırlık ölçülerinin kullanıldığı yerlerin gösterildiği ve karışık olarak verilen fotoğraflar arasından ağırlık ölçüsü olarak kilogram ve gramın kullanıldığı yerleri belirtmeleri istenir.	[!]1 kilogramın 1000 gram olduğunu belirtir. [!] Ölçme sonuçları söylenirken birim ve sembolü yazılırken dikkat çekilir. • 1 kilogram = 1000 gram • 60 gram = 60 gram
2. Kilogram ve gramla ilgili problemleri çözer ve kurar. ÜST BECERİLER: Problem Çözme, Akıl yürütme.	+ Problemler yetişkinlerin düzeylerine uygun olarak bu sınıfta sınırlılıkları içerisinde çözdürülür ve kurdurulur.	[!]Kilogram-gram dönüşümü. 4 Bir yumurta yaklaşık kaç gramdır?

il içi etkinlik V : Okul dışı etkinlik [: Uygulanabilir alanlar]
 inlerle ilişkilendirme (Parantez içindeki 1. rakam Türkçe Dersinin kazanımını - 2. rakam ara disiplin alan kazanımını gösterir.)
 : Ders içi ilişkilendirme C: Diğer derslerle ilişkilendirme 4 : Ölçme ve değerlendirme

KAZANIMLAR	ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	AÇIKLA
1. Standart sıvı ölçme aracı ve birimlerinin gerekliliğini açıklayarak litre veya yarım litre birimleriyle ölçmeler yapar.	+ Markette kilogram ve litre ile satılan mallar ayırt ettirilir. Litre ve kilogram olarak satılan ürünlerin listesi yaptırılır.	[!] Standart sıvı ölçme a dereceli kap, litre, derec kullandırılır. [!] Ölçmeleri ifade eder kullanımına dikkat çekil [!] Ölçme sonuçları, 1 li fazla, yarım litreden az, olarak ifade ettirilir.
2. Bir kaptaki sıvının miktarını litre ve yarım litre birimleriyle tahmin eder ve ölçme yaparak tahminini kontrol eder.	+ Kova, sürahi, vazo vb. kapların içindeki suyun miktarı önce litre ve yarım litre birimleriyle tahmin ettirilir, sonra ölçtürülür. Ölçme sonucu ile tahmini karşılaştırmaları sağlanır.	4
3. Sıvı ölçme birimlerinin kullandığı problemleri çözer ve kurar.	+ 50 litre su 10 litrelik kaplara bölünecektir. Kaç kap gerekir? 50 10 = 5 kap gerekir.	[!] Problemler, bu grubu içerisinde çözdürülür ve
ÜST BECERİLER: Akıl yürütme, ilişkilendirme, iletişim, problem çözme.		

il içi etkinlik V : Okul dışı etkinlik [: Uygulanabilir : Ders içi ilişkilendirme C: Diğer derslerle ilişkilendirme 4 : Ölçme ve değerlendirme
inlerle ilişkilendirme (Parantez içindeki 1. rakam Türkçe Dersinin kazanımını - 2. rakam ara disiplin alan kazanımını gösterir.)
]

I. ÖĞRENME ALANI: DİNLEME

KAZANIMLAR	ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	AÇIKLAMALAR
Kuralları Uygulama Hazırlık yapar. Dikkatini yoğunlaştırır. Kulaklarına uygun dinler.	+ 1.2. Belirlenen bir konuda (Çanakkale zaferi, doğru beslenme, tarihi eserler ve kültürel değerleri koruma vb.) ile ilgili bir metin okunarak metinle ilgili yöneltilen sorulara cevaplamaları istenebilir.	+ 1.1. Dinleme öncesi ön bilgi edinmeleri, dinleyeceği ortamı düzenlemeleri, kullanabilecekleri araç ve gereçleri hazırlamaları istenebilir. +1.2. Dinleme sırasında dinleme ortamı bozacak davranışların kaçınılması. +1.3. Konuşanın sözünü kesmeme, söz isteme, saygılı olma, kendini konuşanın yerine koyma vb. 4 "Dinleme Kurallarını Uygulama" başlığı altındaki kazanımlar; gözlemler, gözlemler ve çalışma yaprakları ile değerlendirilebilir. Ayrıca yetiştirilmesine, gelişimini görmesi için "Kendini Değerlendirme Ölçeği" kullanılabilir.

I. ÖĞRENME ALANI: DİNLEME

[: Okul dışı etkinlik
! : Uyarı
C: Diğer derslerle ilişkilendirme 4 : Ölçme ve değerlendirme ® : Ara disiplinlerle ilişkilendirme

KAZANIMLAR	ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	AÇIKLAMALAR
<p>Anlama</p> <p>Okumada ön bilgilerini kullanır. Okumada sunulan görsellerden yararlanır. Okuma, tonlama ve telâffuza dikkat eder. Okumada zihninde canlandırır. Okumada ne, nerede, ne zaman, nasıl, niçin ve kim (5N 1K) sorularına cevap verir. Okumada geçen bilmediği kelimelerin anlamını tahmin eder. Okumada eş ve zıt anlamlı kelimeleri belirler. Okumada gerçek olanla hayal ürünü olanı ayırt eder. Okumada sebep-sonuç ilişkileri kurar. Okumada konusunu belirler. Okumada ana fikrini (şiiirde, ana duyguyu) belirler. Okumada okumayı nasıl geliştireceğini ve sonucunu tahmin eder. Okumada dil, ifade ve bilgi yanlışlıklarını belirler. Okumada okuma işinin aşamalarını anlatan yönergeleri uygular. Okumada geçen bilmediği kelimelerin anlamlarını araştırır. Okumada okumaya ilgili kendi yaşantısından ve günlük hayattan örnekler verir. Okumada okuma ilişkili karşılaştırmalar yapar. Okumada okumaya ilişkin sorular sorar ve sorulara cevap verir. Okumada okumayı özetler. Okumada okumayla dinleyeceği konunun içeriğini tahmin eder. Okumada okumaya ortaya konulan sorunları belirler ve onlara farklı çözümler sunar. Okumada okumaya ilişkin konuya uygun olup olmadığını sorgular. Okumada okumaya ilişkin başkalarıyla paylaşır.</p> <p>Okuma</p> <p>Okuma, Bilgi Teknolojilerini Kullanma, Türkçeyi Doğru Kullanma, Yaratıcı Düşünme, Karar Verme, Okuma Çözme, İletişim</p>	<p>+ 2.2. "Dünyanın şekli ve hareketleri" ile ilgili metin sesli olarak okunur. Aynı metin bir kez daha görsellerle desteklenerek okunur. Bu iki okuma arasındaki fark ve görsellerin kullanılmasının metne kattığı anlam tartışılır.</p> <p>+ 2.3. Dinlediklerinde bilinçli olarak yanlış söylenen kelimeleri belirlemeleri ve doğru söyleyişlerini vermeleri istenebilir.</p> <p>+ 2.9. Dünyamıza insan eliyle verilen zararların sonuçları tartışılabilir. Hangisinin sebep, hangisinin sonuç olduğunu belirtmeleri istenebilir.</p>	<p>2.1. Ön bilgi, dinleyeceği konu ile ilgili ya da daha önceden edinmiş olduğu bilgilerdir.</p> <p>2.2. Yetişkinlerin dinlediklerini anlamalarını yardımcı olacak resim, şekil, grafik, fotoğraf kullanılabilir.</p> <p>2.10. Dinlediklerinde ne anlatıldığını ifade eder.</p> <p>2.11. Dinlediklerinde verilmek istenen mesajı düşünceyi ifade eder.</p> <p>2.17. Dinlediklerinde geçen nesne, olay, vb. arasında karşılaştırmalar yapılabileceğini dinledikleriyle kendi yaşantısı arasında dikkatli karşılaştırmalar yaptırılabilir.</p> <p>4 "Dinlediğini Anlama" başlığı altındaki kazanımlar; boşluk doldurma, açık uçlu sorular, çoktan seçmeli sorular, gözlem formları, değerlendirme formları, sözlü ve yazılı anlama, görselleştirme, çalışma yaprakları (eşleştirme, resimleme-boyama, boşluk doldurma, resim bulma, doğru-yanlış), çalışma dosyası kullanılarak değerlendirilebilir.</p>

Okul içi etkinlik V : Okul dışı etkinlik [: Uyarı] C: Diğer derslerle ilişkilendirme 4 : Ölçme ve değerlendirme ® : Ara disiplinlerle ilişkilendirme

I. ÖĞRENME ALANI: DİNLEME

KAZANIMLAR	ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	AÇIKLAMALAR
ve Tekniklere Uygun Dinleme r. ler. için dinler. onuşmalarını ve tartışmalarını	+ 3.2. Cevapları okunacak metinde yer alan sorular tahtaya yazılır. Sigara ve alkol kullanımının vücuda ve çevreye verdiği zararı anlatan metin okunur. Soruların cevapları yetişkinlerden istenir. + 3.4. Bir mesleğin tanıtıldığı bir televizyon programını izlemeleri istenebilir.	3.1. Dinlerken etkileşim kurması, soru sorması, açıklama yapması. 3.2. İstenen bilgiyi seçmesi, ilgi ve ihtiyaçlarını dikkate alarak dinlemesi. 3.3. Dinlerken işaret, sembol kullanarak; kısaltma yaparak not alması. ® 3.4. Afet Eğitimi: Deprem sırasında karşılaşılabilecek tehlikeleri araştırır. 4 " Tür, Yöntem ve Tekniklere Uygun Dinleme" başlıklı kazanımlar; boşluk doldurma, açık uçlu sorular, çoktan seçmeli sorular, gözlem formları, çalışma yaprakları ve çalışmalarını kullanarak değerlendirilebilir. Ayrıca yetişkinin, kendini değerlendirme için "Kendini Değerlendirme Ölçeği" kullanması için

II. ÖĞRENME ALANI: KONUŞMA

[: Okul dışı etkinlik
! : Uygunluk
] : Ara disiplinlerle ilişkilendirme

C: Diğer derslerle ilişkilendirme 4 : Ölçme ve değerlendirme ® : Ara disiplinlerle ilişkilendirme

KAZANIMLAR	ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	AÇIKLAMALAR
<p>Konuşma Kurallarını Uygulama</p> <p>1. Konuşma kurallarıyla ilgili bir konuşma hazırlık yapar. 2. Konuşmacıyı belirler ve dinleyicilere ifade eder. 3. Göz teması kurar. 4. Konuşma sırasında ve anlamına uygun kullanır. 5. Ses tonuyla konuşur. 6. Doğru telâffuz eder. 7. Konuşma sırasında beden dilini kullanır. 8. Konuşma sırasında gereksiz hareketlerden kaçınır. 9. Konuşma sırasında çıkmadan konuşur. 10. Konuşma sırasında değerlere (millî, manevî, kültürel, sosyal vb.) uygun konuşur.</p> <p>R Doğru, Etkili, Ve Güzel Kullanma, Karar ve Sosyal Değerlere Önem Verme</p>	<p>1</p> <p>+ 1.4. "Bitki, hayvan, omurgalı, mantar" kelimelerini kullanarak konuşmaları istenir. Bu kelimelerin yerinde ve anlamına uygun kullanılıp kullanılmadığı gözlenerek gerekli düzeltmeler yapılabilir.</p> <p>+ 1.7. Belirlenen kelimeleri sözsüz anlatmaya dayalı bir yarışma yapılabilir.</p>	<p>1.1. Konuşacağı konuyla ilgili plan yapması, bilgi toplaması, hazırlaması, konuşma denemeleri yapması vb. 1.2. Yetişkinin "niçin konuşacağını" belirtmesi istenir. 1.10. Yetişkinin, konuşmacının sözünü bitirmesini bekleyerek, incitmeden, büyüklere, bayrağa, vatana, millî değerlere göstererek konuşmasıdır. 1.10. ® Özel Eğitim: Kendi duygularının farkında olur. C 4. Fen ve Teknoloji: Kasların lifli yapısı ile kasılıp gevşemesi ve kemikleri hareket ettirdiğini açıklar.</p> <p>4 "Konuşma Kurallarını Uygulama" başlığı altındaki kazanımlar gözlem formları, çalışma yaprakları, sözlü anlatım ve konuşma kuralları kullanılarak değerlendirilebilir. Ayrıca, yetişkinin, kendi gelişimini görmesi için "Kendini Değerlendirme Ölçeği" kullanılabilir.</p>

II. ÖĞRENME ALANI: KONUŞMA

[: Okul dışı etkinlik
 ! : Okul içi etkinlik
 C: Diğer derslerle ilişkilendirme
 4 : Ölçme ve değerlendirme
 ® : Ara disiplinlerle ilişkilendirme

KAZANIMLAR	ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	AÇIKLAMALAR
<p>Ü Olarak İfade Etme</p> <p>renerek konuşur.</p> <p>da olayları oluş sırasına göre anlatır.</p> <p>ı görsel sunuyla destekler.</p> <p>bunu ve bulunduğu ortamı dikkate alarak konuşur.</p> <p>ni mantıksal bütünlük içinde sunar.</p> <p>dinleyicilere sorular sorar ve sorularlara cevap verir.</p> <p>nda yaşantısından ve günlük hayattan örnekler verir.</p> <p>nda karşılaştırmalar yapar.</p> <p>nda sebep-sonuç ilişkileri kurar.</p> <p>ıp katılmadığını nedenleriyle ortaya koyar.</p> <p>nce ve hayallerini sözlü olarak ifade eder.</p> <p>beğeni ve şikâyetlerini ilgili kişilere bildirir.</p> <p>k amacıyla soru sorar.</p> <p>anılarını anlatır.</p> <p>ER</p> <p>ilik, Türkçeyi Doğru, Etkili ve Güzel Kullanma,</p> <p>ne, Bilgi Teknolojilerini Kullanma, Yaratıcı Düşünme,</p>	<p>+ 2.7. Belirlenen konuda (deprem, yangın, ev kazaları, çiçek yetiştirme, alışveriş vb.) kendi deneyimlerini anlatmaları istenebilir.</p> <p>+ 2.11. Kendilerini mutlu eden veya üzen bir konuda konuşmaları istenebilir.</p> <p>+ 2.13. Güncel bir konu, haber hatırlatılarak bu konu veya haberle ilgili neleri merak ettikleri, neleri öğrenmek istediklerini sormaları istenebilir.</p>	<p>2.2. Bu kazanım kapsamında zaman anlam yönüyle değinilecek, zaman tanımlanacak (şimdiki, geçmiş, gelecek).</p> <p>2.4. Toplu yerlerde, resmî yerlerde toplantılarında yapılacak konuşmalar birbirinden farklı olması gerektiği.</p> <p>2.5. Zaman, olay, yer, kişi vb. dikkat çelişkiye düşmeden konuşulması.</p> <p>2.4.® İnsan Hakları ve Vatandaşlık verme süreçlerine katılır.</p> <p>2.8.® Spor Kültürü ve Olimpik Eğilimler yapan ve yapmayan insanların spor arasındaki farkları açıklar.</p> <p>C 8. Fen ve Teknoloji: Güneş ve olaylarını karşılaştırır, benzerlik ve listeler.</p> <p>C 9. Sosyal Bilgiler: Dünyanın sonuçlarını açıklar.</p> <p>4 "Kendini Sözlü Olarak İfade Etme" altındaki kazanımlar boşluk doldurma sorular, çoktan seçmeli sorular, çalışma yaprakları, sözlü anlatım dosyası kullanılarak değerlendirilmiştir. yetişkinin, kendi gelişimini görmesi için "Değerlendirme Ölçeği" kullanılab</p>

Okul dışı etkinlik : Okul dışı etkinlik

[: Uy

! : Uy

] : arı

C: Diğer derslerle ilişkilendirme

4 : Ölçme ve değerlendirme

® : Ara disiplinlerle ilişkilendirme

III. ÖĞRENME ALANI: OKUMA

F-okul içi etkinlik V : Okul dışı etkinlik [:
! : Uy
] arı

C: Diğer derslerle ilişkilendirme 4 : Ölçme ve değerlendirme ® : Ara disiplinlerle ilişkilendirme

KAZANIMLAR	ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	AÇIKLAMALAR
Okunma Kurallarının Uygulama	+ 1.2. Egzersizin kas ve kemik sağlığı açısından önemini anlatan bir metin okunarak okuma kuralları açısından okuyan kişi değerlendirilebilir.	1.1. Okunacak metni belirleme, okuma ortamını düzenleme vb. yapılması.
KAZANIMLAR		ETKİNLİK ÖRNEKLERİ
R Okunma kuralları doğru telâffuz eder. Okunma kurallarına dikkat ederek okur. Okunma kuralları da vurgu ve tonlamalara dikkat eder. Okunma kuralları uygun sessiz okur. Okunma kuralları dikkatini yoğunlaştırır.	+ 1.5. Televizyonda, sunucunun haber okuması izlenerek akıcı okuması gözlenebilir.	1.6. Fısıldamadan, dudaklarını kıpırdatmadan, başını sağa sola çevirmeden, öne arkaya sallanmadan, parmak gezdirmeden göz takip ederek okuma. 1.1.2/3/4/5/7C Fen ve Teknoloji Dersi: Egzersizin kas ve kemik açısından önemini kavrar.
R Okunma Kuralları Doğru, Etkili ve Güzel Kullanma		4 "Okuma Kurallarının Uygulama" başlığı altındaki kazanımlar gözlemlenir. Okunma kuralları, çalışma kağıtları, çalışma dosyası kullanılarak ve sesli olarak değerlendirilebilir. Ayrıca yetişkinin, kendi gelişimini gözlemlemek için "Kendini Değerlendirme Ölçeği" kullanılabilir.

III. ÖĞRENME ALANI: OKUMA

[: Okul dışı etkinlik
 ! : Uyarı
 C: Diğer derslerle ilişkilendirme
 4 : Ölçme ve değerlendirme
 ® : Ara disiplinlerle ilişkilendirme

Anlama

kullanarak okuduğunu anlamlandırır.
kelimelerin anlamlarını tahmin eder.
kelimelerin anlamlarını araştırır.
ş ve zıt anlamlarını bulur.
kelimelerin anlamlarını ayırt eder.
arak kelimeler türetir.
gerçek, mecaz ve terim anlamlarını ayırt eder.
zihninde canlandırır.
la ne, nerede, ne zaman, nasıl, niçin ve kim (5N 1K) sorularına cevap arar.
la karşılaştırmalar yapar.
la sebep-sonuç ilişkileri kurar.
la gerçek olanla hayal ürünü olanı ayırt eder.
n konusunu belirler.
n ana fikrini (şiirin ana duygusunu) belirler.
ik ilişkisini sorgular.
amsal çelişkileri saptar.
lan çıkarımlar yapar.
ya konan sorunları belirler ve onlara farklı çözümler bulur.
veya işin aşamalarını anlatan yönergeleri uygular.
la ilgili kendi yaşantısından ve günlük hayattan örnekler verir.
zetler.
la "hikâye unsurları" nı belirler.
nin yazarı hakkında bilgi edinir.
la yararlanarak içeriği tahmin eder.
anlamada görsellerden yararlanır.
olmayan bilgiyi fark eder.
deki kalın, renkli, altı çizili vb. ifadelerin önemli noktaları vurguladığını
çeriği ve ortamı değerlendirir.
lakî dil, ifade ve bilgi yanlışlarını belirler.
lerin konuya uygun olup olmadığını sorgular.
m kurar.
am kurar.
a anlam kurar.

+ 2.2. Bölgesinin coğrafi yapısını, tarihi ve turistik değerleri ve kültürel özellikleri ile ilgili okunan bir metinde geçen, anlamı bilinmeyen kelimelerin anlamını tahmin etmeleri istenebilir.

+ 2.4. Zıt anlamlı kelimeyi bulma yarışması yaptırılabilir.

+ 2.7. Bir dizi cümle içinde, kelimenin gerçek ve mecaz anlamlarını birlikte tartışarak ayırmaları istenebilir.

+ 2.8. Sindirim sistemiyle ilgili bir metin okunarak, gösterilen resimlerin arasından, metinle ilişkili olan ve olmayan resimleri belirtmeleri istenebilir.

+ 2.10. Yaşadıkları yerde geçmişte nasıl yaşandığını anlatan bir metni sessiz okumaları ve metinde anlatılanlarla bugünkü yaşam tarzını karşılaştırmaları istenebilir.

+ 2.16. Kalbin görevini

anlatan bir metinde, bilinçli

olarak yapılmış anlamsal

çelişkileri belirlemeleri

2.1. Sözlük, ansiklopedi

vb. yollarla araştırması

2.7. Gerçek anlam, kel

anlamıdır. Mecaz anla

anlamı dışında kullanı

Terim anlamı ise kelim

bir alanla ilgili taşıdığı

2.16. Metinde sunulan bil
anlatımın birbirleriyle tuta
ifade edilir.

2.17. Okuduğundan farklı
düşüncelere, mesajlara u
ifade edilmektedir.

2.22. Okuduklarında ana
karakterleri, yeri, olayı ve
belirlenmesi.

2.32. Deneyim, bilgi ve b
kullanarak okuduğu metn
dışında farklı bir anlam ku

2.33. Okuduğu farklı metn
hareketle metinlerin anla
farklı bir anlama ulaşmas

C17.Fen ve Teknoloji: A
bilime verdiği önemi fark
C2. Sosyal Bilgiler: Plân
ölçek, harita, yön kavram

R

ik, Türkçeyi Doğru, Etkili ve Güzel Kullanma, Eleştirel Düşünme, Bilgi
llanma, Yaratıcı Düşünme, Karar Verme, Problem Çözme, Araştırma

[: Ara disiplinlerle ilişkilendirme
! : Uy
] arı
C: Diğer derslerle ilişkilendirme 4 : Ölçme ve değerlendirme ® : Ara disiplinlerle ilişkilendirme

		istenebilir.	4 "Okuduğunu Anlama" b altındaki kazanımlar; boş doldurma, açık uçlu soru seçmeli sorular, gözlem f bireysel değerlendirme fo
KAZANIMLA	ETKİNLİK ÖRNEKLERİ		ve yazılı anlatım, görselle
R		+ 2.22.Deprem ile ilgili bir	AÇIKLAMALAR çalışma yaprakları (eşleş resimleme-boyama, boşlu resimden bulma, doğru-y çalışma dosyası kullanıla değerlendirilebilir.
		haber incelenerek "hikâye unsurları" belirlenebilir.	

III. ÖĞRENME ALANI: OKUMA

[: Ara disiplinlerle ilişkilendirme
 ! : Uy
] arı
 C: Diğer derslerle ilişkilendirme 4 : Ölçme ve değerlendirme ® : Ara disiplinlerle ilişkilendirme

<p>e Tekniklere Uygun Okuma</p>	<p>+ 3.3. Düzeye uygun bir şiiri paylaşarak, grup halinde okumaları istenebilir. + 3.5. Bir şiir ve bir fıkra okutulur. Bu iki tür metnin okunması arasındaki farklılığı bulmaları istenebilir.</p>	<p>3.1.Boş zamanlarında kitap okuma alışkanlığı geliştirmeleri amaçlanır.</p>
<p>KAZANIMLAR</p>	<p>ETKİNLİK ÖRNEKLERİ</p>	<p>AÇIKLAMALAR</p>
<p>diikkate alarak okur. nli gördüğü yerleri belirginleştirir. Uygulama</p>	<p>+ 1.4. Kelimeleri, karışık olarak verilen cümleleri, anlamlı ve kurallı olacak şekilde düzenlemeleri istenebilir.</p>	<p>4" Tür, Yöntem ve Tekniklere Uygun Okuma altındaki kazanımlar; gözlem formu, değerlendirme formu, sözlü ve yazılı yöntemini belirleme, yazma planı yapma, görselleştirme, çalışma yaprakları hazırlama.</p>
<p>nteler ve satırlar arasında uygun boşluk bırakır. , Türkçeyi Doğru, Etkili ve Güzel Düşünme, Karar Verme</p>		<p>resimleme-boyama, boşluk doldurma 1.4. Özne, tümleç ve yüklem temel anlam bulma, doğru-yanlış), çalışma dosyası değerlendirilebilir.</p>

IV. ÖĞRENME ALANI: YAZMA

[: Okul dışı etkinlik
! : Uyarı
C: Diğer derslerle ilişkilendirme 4 : Ölçme ve değerlendirme ® : Ara disiplinlerle ilişkilendirme

<p>izahî ögelere yer verir. ime türlerini işlevine uygun kullanır. kılı cümle yapılarına yer verir. nlük içinde yazar.</p>	<p>birleştirerek bir cümle halinde ifade etmeleri istenebilir. + 2.10./11. "Çevre temizliği" ana fikrinin yardımcı fikirleri tartışılarak birlikte</p>	<p>2.11. Ana fikri, çeşitli açılardan açıklayan düşüncelerin açıklanmasıdır. 2.24. Dilek, istek ve şikâyetlerini dilekçe, şikâyet formu ile bildirmesi.</p>
<p>a fikre yer verir. KAZANIMLAR dımıcı fikirlere yer verir. ndi yaşantısından ve günlük hayattan örnekler verir. klayıcı örnekler verir. ve biçim açısından değerlendirir. şılaştırmalar yapar. ep-sonuç ilişkileri kurar. nlamını bilir. madan yazar. ç ve çekici gelen karakter, olay, yer, an vb. ile ilgili ncelerini yazar. katılmadığını nedenleriyle açıklar. in vb. aşamalarını anlatan yönergeler hazırlar. gelerine uygun doldurur. şikâyetlerini yazılı olarak ifade eder. Türkçeyi Doğru, Etkili ve Güzel Kullanma, Eleştirel knolojilerini Kullanma, Yaratıcı Düşünme</p>	<p>belirlenebilir. Etkinlik Örnekleri + 2.17. İmza atma uygulamaları yapılarak hangi durumlarda imza atılabileceği ve imza atmanın sorumluluğu üzerinde tartışılabilir. + 2.23. Kayıt olma veya bir iş başvurusu için form doldurulabilir. + 2.24. Belirlenen bir konuda belediyeye bir dilekçe yazmaları istenebilir.</p>	<p>AÇIKLAMALAR 2.21.® Spor Kültürü ve Olimpik Eğitim: S başlamadan önce yapılması gerekenleri 2.24.® İnsan Hakları ve Vatandaşlık: Dile hakkının olduğunu bilir ve bu hakkını kar sorunları çözmede kullanır. C16. Sosyal Bilgiler: Üretmenin berabe getireceği yararların neler olabileceğini a 4 "Kendini Yazılı Olarak İfade Etme" baş altındaki kazanımlar, boşluk doldurma, a sorular, çoktan seçmeli sorular, gözlem f yazılı anlatım çalışmaları, çalışma yaprak çalışma dosyaları hazırlatılarak değeren Ayrıca yetişkinin, kendi gelişimini görmes "Kendini Değerlendirme Ölçeği" kullanıla</p>

[: Okul dışı etkinlik
! : Uyarı
] : Ara disiplinlerle ilişkilendirme

C: Diğer derslerle ilişkilendirme 4 : Ölçme ve değerlendirme ® : Ara disiplinlerle ilişkilendirme

<p>ve Tekniklere Uygun Yazma</p> <p>yazar. kartı yazar. tü yazar. zılar yazar. lar yazar.</p> <p>zar.</p> <p>ymilerini yazar. e ve hayallerini yazar. ar yazar. ılar yazar. n yazılar yazar.</p> <p>yazar.</p> <p>r.</p> <p>Türkçeyi Doğru, Etkili ve Güzel Düşünme.</p>	<p>+ 3.2./ 3.3 Bir yakınlarına bayram kutlaması için tebrik kartı yazıp göndermeleri istenebilir.</p> <p>+ 3.6. İpuçları (kahramanlar, yer, zaman, olay) verilerek kısa bir hikâye yazmaları istenebilir.</p> <p>+ 3.9. Gezilip görülen bir yerle ilgili izlenimlerini yazmaları istenebilir.</p> <p>+ 3.16. "Elektriğin tasarruflu kullanımı" ile ilgili metinde anlatılanları özet olarak yazmaları istenebilir.</p>	<p>[!] Tür, yöntem ve tekniklere uygun yazma başlı altındaki kazanımların edinilmesinde, açıklama ve denemeler yapılmalı ancak yetişkinler zorlanmamalıdır.</p> <p>1.4.® İnsan Hakları ve Vatandaşlık: Kitap ve diğer araçlarından elde ettiği materyali insan hakları çalışmalarında kullanır.</p> <p>3.1.® Rehberlik ve Psikolojik Danışma: Başkalarıyla yaşadığı olaylara ilişkin duygu ve düşüncelerini ayrıntılı olarak açıklar.</p> <p>4 "Tür, Yöntem ve Tekniklere Uygun Yazma" başlı altındaki kazanımlar; gözlem formları, yazılı anlatımlar, çalışmalarını, çalışma yaprakları ve çalışma dosyalarını hazırlatılarak değerlendirilebilir.</p>
---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------	------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------	-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------

Okul içi etkinlik V : Okul dışı etkinlik

[
!
]:
Uy
arı

C: Diğer derslerle ilişkilendirme

4 : Ölçme ve değerlendirme

® : Ara disiplinlerle ilişkilendirme

V. ÖĞRENME ALANI: GÖRSEL OKUMA

KAZANIMLAR	ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	AÇIKLAMALAR
<p>ve işaretlerin anlamlarını bilir. ile verilenleri yorumlar. okur. nin anlamını bilir. erilen mesajları sorgular. rafları yorumlar. rilen mesajı algılar. rumlar. açlarıyla (gazete, dergi, TV) verilen bilgileri, haberleri, ar. areketle metinler yazar. amacıyla bilişim teknolojilerinden yararlanır. nulan bilgileri, olayları, düşünceleri yorumlar ve</p> <p>Doğru, Etkili ve Güzel Kullanma, Eleştirel Düşünme, Bilgi anma, Yaratıcı Düşünme, Araştırma, Kişisel Ve Sosyal Verme.</p>	<p>+ 1.1. Gerçek hayatta kullanılan şekil, sembol ve işaretlerin anlamları bulunur.</p> <p>+ 1.2. Erozyon konusunda düzenlenen grafik ve tabloyu yorumlamaları istenebilir.</p> <p>+ 1.4. Sınıf ortamına getirilen trafik levhalarının anlamları üzerinde konuşulur.</p> <p>+ 1.9. Günlük gazetelerden seçilen haberlerle ilgili düşünceleri alınır.</p> <p>+ 1.11. Bulaşıcı hastalıklardan korunma yollarını araştırmaları ve elde ettikleri bilgiler buldukları ortamla paylaşmaları istenebilir.</p>	<p>1.11. Bilgisayar, cep telefonu, internet yararlanması. ® 1.1. Girişimcilik: İş yerlerini ve be hizmetleri simgeleyen sembollerin a ® 1.3. Girişimcilik: Haritadaki sembl anlamını belirtir. ® 1.5. Girişimcilik:Reklamın yaşam önemini kavrar. ® 1.11. Kariyer Bilinci Geliştirme: tiplerini tanıır. 1.8. ® Rehberlik ve Psikolojik Danış Başkalarının duygularını onların yüz ifadelerinden anlar. 1.9. ® Rehberlik ve Psikolojik Danış ilaç kullanımını özendiren medya m fark eder. C 1. Matematik: 1. Küçük, büyük i sayıları sıralamada kullanır. C2. Matematik: Grafik okuma bece kazanır.</p> <p>4 "Görsel Okuma" başlığı altındaki k boşluk doldurma, açık uçlu sorular, seçmeli sorular, gözlem formları, ç yaprakları ve çalışma dosyası kulla değerlendirilebilir. Ayrıca yetişkinin, gelişimini görmesi için "Kendini Değ Ölçeği" kullanılabilir.</p>

[: Okul dışı etkinlik
 ! : Uyarı
] : Ara disiplinlerle ilişkilendirme
 C: Diğer derslerle ilişkilendirme
 4 : Ölçme ve değerlendirme
 ® : Ara disiplinlerle ilişkilendirme

V. ÖĞRENME ALANI: GÖRSEL SUNU

KAZANIMLAR	ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	AÇIKLAMALAR
<p>belirler ve sunuma hazırlık yapar.</p> <p>ve izlenimlerini resim, şekil ve sembol kullanarak görselleştirir.</p> <p>ve grafiklerle sunar.</p> <p>harita ve krokiden yararlanır.</p> <p>ve izlenimlerini drama, tiyatro, müzikli oyun, kukla vb. yollarla sunar.</p> <p>gerçek nesne ve modelleri kullanır.</p> <p>eriğe uygun görseller seçer ve kullanır. "</p> <p>ve düşüncelerini sunmak amacıyla bilişim teknolojilerinden yararlanır.</p> <p>değerlendirir.</p> <p>Doğru, Etkili ve Güzel Kullanma, Eleştirel Düşünme, Bilgi Teknolojilerini Kullanma, Karar Verme, Araştırma.</p>	<p>+ 2.2. Ülkemizin nüfus yapısı ile ilgili verilen bilgileri tablo ve grafiklerle sunmaları istenebilir.</p> <p>+ 2.6. Bir mesleğin tanıtımı ile ilgili olarak gerçek, nesne ve modeller kullanılabilir.</p>	<p>2.1. Sunum öncesinde, araç gereç hazırlaması, sunacağı konuyu belirler ve toplar. Yetişkinin, belirlerken imkânları ve ortamı dikkate alır. Grafik, şekil, tepegöz, bilgisayar kullanmasıdır.</p> <p>2.3. ® Spor Kültürü ve Olimpiyatları Besinlerin içerikleri ile ilgili tablo hazırlaması.</p> <p>C 8. Fen ve Teknoloji: Bilgi ve İletişim Teknolojileri ve düşüncelerini sunmak amacıyla bilişim teknolojilerinden yararlanır.</p> <p>4 "Görsel Sunu" başlığı altında kazanımlar; gözlem formları, raporlar, tablolar, grafikler, fotoğraflar, videolar, sunum dosyaları ve çalışma dosyaları kullanılarak değerlendirilebilir. Yetişkinin, kendi gelişimini gözlemleyebilir. "Kendini Değerlendirme Ölçütü" kullanılabilir.</p>

[: Okul dışı etkinlik
! : Uyarı
C: Diğer derslerle ilişkilendirme
4 : Ölçme ve değerlendirme
® : Ara disiplinlerle ilişkilendirme

YETİŞKİNLER

2. KADEME

SOSYAL BİLGİLER

PROGRAMI

-okul içi etkinlik V : Okul dışı etkinlik [:
! : Uy
] arı C: Diğer derslerle ilişkilendirme 4 : Ölçme ve değerlendirme ® : Ara disiplinlerle ilişkilendirme

ÖĞRENME ALANI: YAŞADIĞIMIZ YERLER

KAZANIMLAR	ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	AÇIKLAMALAR
<p>Harita, kroki, ölçek, harita, yön bilgilerini bilir.</p> <p>Yaşadığı çevreyi tanıır, çevrenin değişimini ve etkilerini tanıır.</p> <p>Ülkesinin coğrafi yapısını, iklim ve turistik değerleri ve doğal özelliklerini tanıır.</p> <p>Yurdumuzun doğal yapısını tanıır.</p> <p>Yurdumuzun dünya üzerindeki konumunun önemini kavrar.</p> <p>Yurdumuzun nüfus yapısını ve dağılımı hakkında bilgi sahibi olur.</p> <p>DEĞERLER</p> <p>Eleştirel Düşünme, Karar Verme, Sorun Çözme, Akıl Yürütme, İletişim, Liderlik, Girişimcilik</p>	<p>+ 1. "Evim"</p> <p>Kendi evlerinin krokisini çizmeleri istenir. Çizilen krokiler üzerinde konuşulur.</p> <p>+ 1. "Yaşadığımız Yerleri Tanıyalım"</p> <p>İlçe, İl ve Türkiye haritalarından ve diğer görsellerden yararlanarak, yaşadıkları mahalle, köy, belde, ilçe, il ve coğrafi bölgeleri göstermeleri istenir.</p> <p>+ 2. "Yaşadığımız Yerlerin Özellikleri"</p> <p>Yaşadığı köyün, ilçenin, ilin, bölgenin ve ülkenin coğrafi yapısı, iklim ve bitki örtüsü, nüfus yapısı ve dağılımı harita, atlas ve diğer görsellerden yararlanılarak gösterilir.</p> <p>+ 3. "Çevremize Ait Değerler"</p> <p>Yaşadığı çevrenin tarihî ve coğrafi yönünden önemli yerlerini gösterir.</p> <p>+ 4. Yaşadığı yer ve yurdumuzun dağlarını ve nehirlerini dilsiz harita üzerinde çizmeleri istenir (dilsiz harita için sözlüğe bakınız).</p> <p>+ 5. "Yurdumuz Dünyamızın Neresindedir?"</p> <p>Yurdumuzun dünya üzerindeki yeri; küre, harita ve diğer görsellerden yararlanarak incelenir.</p> <p>+ 5. "Yurdumuzun Önemi"</p> <p>Yurdumuzun dünya üzerindeki yeri görsellerden yararlanarak incelenir, Türkiye'nin siyasal konumu ve askerî önemi tartışılır.</p> <p>+ 6. "Ülkemizin Nüfus Dağılımı"</p> <p>Yaşadığımız bölgenin ve ülkemizin nüfus dağılımı araştırılır. Genç bir nüfus yapısına sahip olmanın neden önemli olduğu tartışılır.</p>	<p>®Kariyer Bilinci Geliştirme</p> <p>Hayatımızı kolaylaştıran hizmetleri tanıır ve yapar.</p> <p>İşleri açıklar.</p> <p>C Matematik:</p> <p>Metre-kilometre, metre-kilometre-bilgisi kazanır.</p> <p>C1. Türkçe: Karşılaştığı kelimelerin anlamlarını açıklar.</p> <p>4 Bu üniteye, açık uçlu sorular, çoktan seçmeli ve boşluk doldurma sorular, kavram haritası, eşleştirmeli testler, gözlem formları kullanılarak değerlendirme yapılır.</p>

ÖĞRENME ALANI: KÜLTÜR VE MİRAS

KAZANIMLAR	ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	AÇIKLAMALAR
------------	--------------------	-------------

[: Okul dışı etkinlik
! : Uyarı
C: Diğer derslerle ilişkilendirme
4 : Ölçme ve değerlendirme
® : Ara disiplinlerle ilişkilendirme

<p>Yurdumuzda bizden önce yaşayan ve medeniyetleri tanır.</p> <p>Yaşadığımız kültürel değerlerin zenginliğini ve bunların bir zenginlik olduğunu farkına varır.</p> <p>Yurdumuzda toplumların ulaştıkları kültür ve medeniyette geçmişin bazı izlerini mümkün olduğunun farkına varır.</p> <p>Yeni Cumhuriyetinin temellerinin atılmasında Kurtuluş Savaşının ve Kurtuluş Savaşında Türk Kadınının rolü ve önemini açıklar.</p> <p>Yurdumuzda bizden önce yaşayan ve medeniyetlere ait birçok tarihî kalıntıları korumanın ve bizden önceki nesillere aktarmanın önemini fark eder.</p> <p>Geçmiş öğrenmenin geleceği belirlemek için etkili bir etken olduğunu fark eder.</p> <p>YERİNERİLER</p> <p>Eleştirel Düşünme, Karar Verme, Sorun Çözme, Akıl Yürütme, İlişkilendirme, İletişim Becerileri</p>	<p>+ 2. "Bir Film İzliyoruz"</p> <p>"Sarı Zeybek" adlı film izlenebilir.</p> <p>+ 3. "Haydi Müzeye!"</p> <p>Çevremizde tarihî özellik taşıyan; tarihî mekân, kale, şehir kalıntısı, müze, saray vb. gibi yerlere bir gezi yapılır.</p> <p>+ 4. "Türk Kadını ve Kurtuluş Savaşı"</p> <p>Kurtuluş Savaşı yıllarında, Türk Milletinin kadın-erkek birlikte mücadelenin, anlatıldığı metinler okunur. Örneğin "Şehit Şerife Bacı"</p> <p>+ 5. "Bölgemizde ve Yurdumuzda Bizden Önce Yaşayanlar"</p> <p>Yaşadığımız bölge ve Yurdumuzda bizden önce yaşayan kültür ve medeniyetler ile ilgili bir çevre araştırması yapılır.</p> <p>+ 6. "Geçmişimi Öğrenmek Bana Ne Kazandırır"</p> <p>Tarih öğretiminin bireye ve topluma sağlayacağı yararların neler olacağı tartışılır.</p>	<p>! Kültürel öğeler öğretilirken tarihî eserlerden yararlanılır.</p> <p>C3. Fen ve Teknoloji: Aydınlatma teknolojilerindeki gelişmeyi açıklar.</p> <p>4 Bu ünite, açık uçlu, çoktan seçmeli ve boş doldurulmalı sorular, kavram haritası, eşleştirme testler ve gözlem formları kullanılarak değerlendirme yapılabilir.</p>
----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------	-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------	-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------

ÖĞRETİM ALANI: BİREYSEL HAKLAR VE ÖZGÜRLÜKLER

KAZANIMLAR	ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	AÇIKLAMALAR
------------	--------------------	-------------

[: Okul içi etkinlik V : Okul dışı etkinlik ! : Uyarı C: Diğer derslerle ilişkilendirme 4 : Ölçme ve değerlendirme ® : Ara disiplinlerle ilişkilendirme

<p>adığı yerleşim yerindeki yerel ve merkezi birimlerini belirtir.</p> <p>nu hizmetlerinin yürütülmesinde merkezi ve yerel birimlerinin rolünü açıklar.</p> <p>uoyunun yerel yönetimlere ve merkezi nlerine etkisine örnekler verir.</p> <p>etim biçimlerinde temel unsurun insanların unu ve huzurunu sağlamak olduğunu fark eder.</p> <p>l toplum kuruluşlarının yasal olduğunu bilir.</p> <p>BECERİLER</p> <p>el Düşünme, Karar Verme, Araştırma, Akıl ne, İlişkilendirme, Girişimcilik</p>	<p>+ "Sözlük Çalışması"</p> <p>Cumhuriyet, demokrasi, millet, millet meclisi, devlet, hükümet, iktidar, bakanlar kurulu, yerel yönetim, merkezi yönetim, milli egemenlik, kamu, kamuoyu kavramları; sözlük ve ansiklopedilerden araştırılır.</p> <p>+ 2. "Bir Gezi yapalım"</p> <p>Yerel yönetim birimlerine tanıtım amaçlı gezi yapılır.</p> <p>+ 3. "Hastane İstiyoruz"</p> <p>Yerleşim birimine hastane yapılması için merkezi yönetim birimlerine dilekçe yazılır.</p> <p>+ 5. "Yasal mı?"</p> <p>Sosyal çevrede kurulmuş herhangi bir sivil toplum örgütü ele alınır. Yasal nitelikleri tartışılır.</p>	<p>@İnsan Hakları ve Vatandaş: 1. Ülkeyi yönetenlerin halkın oyu ile yönetime geldiklerini bilir. 2. Seçme hakkının önemini bilir ve bu hakkını gerektiği yerlerde kullanır. 3. Seçilme hakkının önemini kavrar.</p> <p>4 Bu ünite, açık uçlu, çoktan seçmeli ve boşluk doldurmalı sorular, kavram haritası eşleştirmeli testler ve gözlem formları kullanılarak değerlendirme yapılabilir.</p>
-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------	--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------	--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------

[: Ara disiplinlerle ilişkilendirme
! : Uyarı
C: Diğer derslerle ilişkilendirme 4 : Ölçme ve değerlendirme ® : Ara disiplinlerle ilişkilendirme

ENME ALANI: DEMOKRASİ TARİHİMİZ VE ATATÜRK

NİMLA	ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	AÇIKLAMALAR
<p>Atatürk'ün hayatı ile ilgili bilgi edinir.</p> <p>Türk ilke ve inkılaplarını bilir.</p> <p>Cumhuriyet yönetimi hakkında bilgi sahibi</p> <p>Demokratik yaşam şeklinin insanlar için en uygun yaşam biçimi olduğunun farkına varır.</p> <p>Demokratik toplumlarda insanların birbirine karşı; karşılıklı sevgi, saygı ve hoşgörüyle yaşandığını fark eder.</p> <p>BEÇERİLER</p> <p>Eleştirel Düşünme, Karar Verme, Araştırma, İletişim, İlişkilendirme, Girişimcilik</p>	<p>+ 1. "Atatürk Köşesi"</p> <p>a. Atatürk'e ait resim ve fotoğraflarla Atatürk köşesi düzenlenir.</p> <p>b. Atatürk'ün çok yönlü kişiliğinin Türkiye Cumhuriyeti'nin oluşumuna ve Dünya Tarihine etkilerinin neler olduğunun araştırılması.</p> <p>+ 2. Neler Değişti?</p> <p>Cumhuriyet yönetimi ile birlikte Türk halkının yaşamında neler değiştiğini tartışılması.</p> <p>+ 3. "Cumhuriyet "</p> <p>Cumhuriyet kelimesinin anlamı ve özellikleri üzerine bir araştırma yapılması ve sınıf ortamında tartışılması.</p> <p>+ 4. "Neden Demokrasi?"</p> <p>Demokratik yönetim biçimlerinin insanlar için neden önemli olduğunu tartışılır.</p> <p>+ 5. "Önemlisin?"</p> <p>"Söylediklerine katılmıyorum ama söz söyleme hakkını savunacağım " veciz sözü üzerine tartışılır.</p>	<p>C</p> <p>Türkçe Dersinde Atatürk'le ilgili olarak işlenecek konular</p> <p>İnsan Hakları Vatandaşlık: 1. Atatürk inkılapları insan haklarının ülkemizde gelişimi için önemli olduğunu fark eder. 2. Kadın ve erkeklerin cumhuriyet döneminde yeni haklar elde ettiğini bilir.</p> <p>4 Bu ünite, açık uçlu, çoktan seçmeli ve boşluk doldurulmalı sorular, kavram haritası, eşleştirmeli tablolar ve gözlem formları kullanılarak değerlendirilebilir.</p>

[: Okul dışı etkinlik
! : Uyarı
C : Diğer derslerle ilişkilendirme
4 : Ölçme ve değerlendirme
® : Ara disiplinlerle ilişkilendirme

ENME ALANI: YAŞAM BOYU EĞİTİM

NİMLER	ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	AÇIKLAMALAR
<p>Yayın kaliteli yaşantısı, toplum ve ülkenin gelişimi açısından genel ve mesleki teknik eğitimin önemini kavrar.</p> <p>Meslek seçiminin bireyin yaşamını etkileyen önemli bir etken olduğunu fark eder.</p> <p>Toplumun her meslek gurubundan yetişmiş kişilere ihtiyacı olduğu gerçeğini fark eder.</p> <p>Mesleki eğitim almanın önemini bilir.</p> <p>YETERLER</p> <p>Eleştirel Düşünme, Karar Verme, Araştırma, İletişim, İlişkilendirme, Girişimcilik</p>	<p>+ 1. "Çevredeki Mesleki Okullar"</p> <p>Çevredeki meslek ve teknik okulların neler olduğu, ne tür eğitim verdiği ve çevreye etkilerinin araştırılması.</p> <p>+ 2. " Benim Mesleğim"</p> <p>Değişik meslek gruplarına sahip bireyler sınıfa davet edilir. Bu meslekleri tanıtmaları ve mesleğin yaşamlarını nasıl değiştirdiğinin açıklamaları istenir.</p> <p>+ 3. "Çevredeki İş Alanları"</p> <p>Çevredeki kuruluşların neler olduğu ve istihdam koşullarının araştırılması.</p> <p>+ 4. "Mesleğimi Nasıl Kazanmalıyım"</p> <p>Çevremizde meslek eğitiminin nasıl yapıldığının ve nasıl yapılması gerektiğinin araştırılması.</p>	<p>® Girişimcilik: 1. İnşaat sektörünün şehir yaşamının önemini kavrar. 2. İnşaat sektöründeki iş kollarının önemini kavrar.</p> <p>® Kariyer Bilinci Geliştirme: 1. İnsanların tek bir kariyerine kendine özgü olduğunu fark eder. 2. Başkalarının kariyerine hizmet etmeyi gerektiren meslekleri tanır.</p> <p>® Rehberlik ve Psikolojik Danışma: İnsanların kariyerleri ve meslekler arasındaki ilişkiyi kavrar.</p> <p>4 Bu üniteye, açık uçlu, çoktan seçmeli ve boşluk doldurulmalı sorular, kavram haritası, eşleştirmeli tablolar ve gözlem formları kullanılarak değerlendirme yapılabilir.</p>

[: Okul dışı etkinlik
! : Uyarı
C: Diğer derslerle ilişkilendirme
4 : Ölçme ve değerlendirme
® : Ara disiplinlerle ilişkilendirme

ENME ALANI: KAYNAKLARIN ETKİN VE VERİMLİ KULLANIMI

MLAR	ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	AÇIKLAMALAR
<p>izin yeraltı ve yerüstü zenginlik kaynaklarını bilir.</p> <p>zenginlik kaynaklarımızın ülkemizin içindeki önemini açıklar.</p> <p>zenginlik kaynaklarından yararlanmak için sosyal sorumluluklarını bilir.</p> <p>ülkesindeki zenginlik kaynaklarını tanımlar.</p> <p>YERİNERİLER</p> <p>Düşünme, Karar Verme, Sorun Çözme, Akıl Yürütme, İlişkilendirme, İletişim Becerileri</p>	<p>+ 1. "Ülkemin Zenginlikleri"</p> <p>Yurdumuzun hangi alanlarda önemli zenginlik kaynaklarının bulunduğunun araştırılması.</p> <p>+ 2. "En Büyük Zenginlik"</p> <p>Genç bir nüfus yapısına sahip olmanın neden en önemli zenginlik kaynağı olduğunun tartışılması.</p> <p>+ 3. "Ülkemin Geleceği"</p> <p>Sahip olduğumuz zenginlik kaynaklarını ülkemizin kalkınması ve gelişmesi için nasıl etkili kullanabileceğimizin tartışılması.</p> <p>+ 4. "Çevremdeki Kaynaklar"</p> <p>Çevredeki zenginlik kaynaklarını gruplar.</p>	<p>4 Bu ünite, açık uçlu, çoktan seçmeli ve boşluk doldurma sorular, kavram haritası, eşleştirmeli testler ve gözlem formları kullanılarak değerlendirme yapılabilir.</p>

[: Okul dışı etkinlik
! : Uyarı
C: Diğer derslerle ilişkilendirme
4 : Ölçme ve değerlendirme
® : Ara disiplinlerle ilişkilendirme

ENME ALANI: ÜRETİM TÜKETİM

LAR	ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	AÇIKLAMALAR
<p>tüketim, verimlilik ve tasarruf nı bilir.</p> <p>in beraberinde getireceği neler olabileceğini açıklar.</p> <p>arın sınırsız, kaynakların sınırlı çeğini kavrar.</p> <p>ürün üretme yollarını bilir.</p> <p>katkıda bulunma konusunda durur.</p> <p>yaparak üretime dayalı, yeni ştırır.</p> <p>ERİLER</p> <p>üşünme, Karar Verme, Araştırma, me, İlişkilendirme, Girişimcilik</p>	<p>+ 1. "Sözlük Çalışması" Sözlükten, üretim, tüketim, verimlilik ve tasarruf kavramlarının anlamını araştırır.</p> <p>+ 2. "Grafikleri İnceleyelim" Türkiye'nin kâğıt üretimi ile ilgili istatistikler incelenir. Ne kadarının ihraç, ne kadarının ithal edildiği, üretim ile fiyat arasındaki sebep-sonuç ilişkisi tartışılır.</p> <p>+ 3. "Bütçem" Aile ihtiyaçları ile ailenin kaynakları listelenir. Karşılaştırma yapmaları istenir.</p> <p>+ 4. "Kaliteli mi?" Kaliteli bir ürünün niteliklerinin neler olduğunu tanımlamaları istenir. Bu niteliklerden bir kontrol listesi hazırlamaları istenir.</p> <p>+ 5. "Üretiyorum" Eldeki materyallerden, sahip oldukları becerilerden yararlanarak bir ürün ortaya koymaları istenir.</p>	<p>®İnsan Hakları ve Vatandaşlık: 1. Tüketici olarak haklarını bilir. 2. Tüketici olarak hakları ihlal edildiğinde, yasal yollardan haklarını arar.</p> <p>®Girişimcilik: Ürünlerin farklı üretim şekilleri olduğunu bilir.</p> <p>®Rehberlik ve Psikolojik Danışma: 1. Karar vermenin önemini kavrar. 2. Kendisiyle ilgili kararlar verir.</p> <p>C2. Türkçe: Yazılarında sebep-sonuç ilişkileri kurar.</p> <p>4 Bu ünite, açık uçlu, çoktan seçmeli ve boşluk doldurmalı sorular, kavram haritası, eşleştirmeli testler ve gözlem formları kullanılarak değerlendirme yapılabilir.</p>

[: Okul dışı etkinlik
! : Uyarı
C : Diğer derslerle ilişkilendirme
4 : Ölçme ve değerlendirme
® : Ara disiplinlerle ilişkilendirme

ÖĞRENME ALANI: BİLİM, TEKNOLOJİ VE TOPLUM

AR	ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	AÇIKLAMALAR
<p>deki teknolojik ürünleri anlarına göre sınıflandırır.</p> <p>ğ, teknolojik ürünlerin deki gelişimini kavrar.</p> <p>ik ürünleri kendisine, ve doğaya zarar kullanır.</p> <p>a teknolojik gelişmeleri</p> <p>.</p> <p>ERİLER</p> <p>şünme, Karar Verme, Akıl Yürütme, ne</p>	<p>+ 1. "Teknolojik Ürünler"</p> <p>Evde kullandıkları teknolojik ürünleri temizlik yapmaya yarayan, haberleşmeye yarayan, aydınlatmaya yarayan ürünler olarak sınıflandırmaları istenebilir.</p> <p>+ 2. "Bizim Zamanımızdayken"</p> <p>Daha önceden kullandıkları teknolojik ürünlerle şimdi kullanılan teknolojik ürünleri karşılaştırmaları istenebilir.</p> <p>+ 3. "Böyle Kullanılmalı"</p> <p>Doğaya zarar vermeyen ürünlerin adları listelenir. Bu ürünlerin nasıl kullanılması gerektiği tartışılır.</p>	<p>@İnsan Hakları ve Vatandaşlık Eğitimi: Doğal çevreyi korumak için yapılması gerekenleri araştırır.</p> <p>@Rehberlik ve Psikolojik Danışma: Çevreye karşı duyar olur.</p> <p>4 Bu ünite, açık uçlu, çoktan seçmeli ve boşluk doldur sorular, kavram haritası, eşleştirmeli testler ve gözlem formları kullanılarak değerlendirme yapılabilir.</p>

[: Okul dışı etkinlik
! : Uyarı
] : Diğer derslerle ilişkilendirme
4 : Ölçme ve değerlendirme
® : Ara disiplinlerle ilişkilendirme

YETİŞKİNLER 2. KADEME MATEMATİK PROGRAMI

f-okul içi etkinlik V : Okul dışı etkinlik [: Uyarı
! : Uyarı
] : Uyarı

C: Diğer derslerle ilişkilendirme 4 : Ölçme ve değerlendirme ® : Ara disiplinlerle ilişkilendirme

ENME ALANI: DOĞAL SAYILAR

KAZANIMLAR	ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	AÇIKLAMALAR
<p>1. Küçük, büyük işaretlerini sayıları sıralamada kullanır.</p> <p>2. 10 000'den küçük en çok beş doğal sayıyı büyükten küçüğe veya küçükten büyüğe doğru sıralar.</p>	<p>+ 356, 2605, 8, 7348, 90 sayılarını büyük ve küçük işaretlerini kullanarak küçükten büyüğe doğru sıralanması.</p>	<p>[!] Sıralamalarda sembol kullanılır.</p> <p>[!] Önce iki sayı, sonra sayılarla karşılaştırma sıralatılır.</p> <p>C 1. Türkçe: Şekil, sembol işaretlerin anlamlarını</p>
<p>3. Dört değişik rakamı kullanarak farklı doğal sayılar oluşturur.</p>	<p>+ 3, 7, 0, 5 rakamları kullanılarak oluşturulabilecek dört basamaklı;</p> <ul style="list-style-type: none"> • En büyük, • En küçük, • En büyük tek ve çift, • En küçük tek ve çift doğal sayılar buldurulur. 	<p>@Girişimcilik: Gelir ve gider.</p> <p>4 Birbirinden farklı döngü oluşturulabilecek dört en büyük ve en küçük yazınız.</p> <p>4 Yetişkin Gözlem Formu</p> <p>4 Çoktan seçmeli</p> <p>4 Eşleştirme</p>

[: Okul dışı etkinlik
! : Okul içi etkinlik
] : Uyarı

C: Diğer derslerle ilişkilendirme

4 : Ölçme ve değerlendirme

@ : Ara disiplinlerle ilişkilendirme

KAZANIMLAR	ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	AÇIKLAMALAR
1. En çok beş basamaklı doğal sayılarla toplama işlemini yapar.	+ Toplama işlemine, içinde en çok dört basamaklı sayıların geçtiği alıştırmalar çözdürülerek başlanır. 178+21= 305+168= 475+304=	[!] İki doğal sayı ile yapılan toplama işleminde, sayıların toplanma sırasının değişmesinin sonucu değiştirmedini işlem yaparak göstermeleri sağlanır.
2. Bir toplama işleminde basamaklardaki verilmeyen rakamları veya verilmeyen toplananı bulur.	+ Verilmeyen rakamlar veya toplanan buldurulurken değişik yöntemler geliştirmeleri için ortam oluşturulur. 278 + 12? = 395 4?6 + 263 = 739	[!] Verilmeyen rakamların yerine, farklı şekilleri veya harfleri kullanmaları istenir. 4 2 tane 3 basamaklı sayıda verilmeyen sayıyı bulma uygulamaları yaptırılır.
3. Toplamları en çok beş basamaklı olacak şekilde; en çok beş basamaklı doğal sayıları 10, 100, 1000'in katlarıyla zihinden toplar.	+ Toplam buldurulurken değişik yöntemler geliştirmeleri için ortam oluşturulur.	[!] Verilen işlemleri zihinden yapmaları sağlanır.
4. Doğal sayılarla toplama işlemini gerektiren problemleri çözer ve kurar. Üst Beceriler: Problem çözme, akıl yürütme, ilişkilendirme	+ Matematiksel anlamı olan bir resimden, içinde işlem geçen bir öykü yazdırılır. Bu öykü ile ilgili problem kurdurulur.	[!] Problemler günlük hayatta karşılaşılan durumlar temel alınarak seçilir, çözdürülür ve kurdurulur. Sosyal Bilgiler dersi ile ilişkilendirilir. @Girişimcilik: Basit bir problemi çözer 4 Yetişkin Gözlem Formu 4 Çoktan seçmeli 4 Boşluk Doldurma

f-okul içi etkinlik V : Okul dışı etkinlik

[:
! :
] :
Uy
arı

C: Diğer derslerle ilişkilendirme 4 : Ölçme ve değerlendirme ® : Ara disiplinlerle ilişkilendirme

KAZANIMLAR	ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	AÇIKLAMALAR
1. En çok beş basamaklı doğal sayılarla çıkarma işlemini yapar.	+ Çıkarma işlemine, içinde en çok dört basamaklı sayıların geçtiği alıştırmalarla başlanır.	[!] Ara basamaklarında sıfır olan sayılarla da çıkarma işlemi yaptırılır. 4 23451 - 986 = ?
2. Doğal sayılarla yapılan bir çıkarma işleminde, basamaklardaki verilmeyen rakamları veya eksileni ya da çıkanı belirler.	+ Verilmeyenleri bulurken değişik yöntemler geliştirmeleri ve bu yöntemleri açıklamaları istenir.	[!] Verilmeyen farklı rakamlar yerine farklı şekiller veya harfler kullanılır. 4 23451 - ? = 785
3. En çok dört basamaklı iki doğal sayının farkını tahmin eder, tahminini işlemi yaparak kontrol eder.	+ Eldeli ve eldesiz çıkarma işlemlerinin sonucunu tahmin eder..	[!] Çıkarma işleminin sonucunun tahminini gerektiren durumlara örnekler verdirilir. 4 3436 - 1214 = farkını tahmin etmelerini isteyiniz.
4. Üç basamaklı doğal bir sayıdan, 10 ve 100'ün katı olan bir doğal sayıyı zihinden çıkarır.	+ Zihinden çıkarma işlemi yapılırken değişik yöntemler geliştirmeleri ve bu yöntemleri açıklamaları istenir. Örneğin; yüzlüklerin farkına, onluk ve birliklerin eklenebileceği vb. düşündürülür.	[!] Zihinden yapılan işlemleri günlük hayatta kullanır. 4 567 - 300 = ?
5. Doğal sayılarla çıkarma işlemini gerektiren problemleri çözer ve kurar. Üst Beceriler: Problem çözme, Akıl yürütme, ilişkilendirme	+ Günlük hayatta karşılaşılan durumlar temel alınarak, seçilen problemler çözdürülür ve kurdurulur. • Cumhuriyet tarihi ve Atatürk'ün hayatı ile ilgili problemler çözdürülür. • Tarihten ünlü kişiler, bilim adamları, önemli tarihi olaylar konu alınarak, problemler kurdurulur ve çözdürülür.	[!] Doğal sayılarla toplama ve çıkarma işlemini gerektiren en çok üç işlemlilik problemler çözdürülür ve kurdurulur. © Kariyer : Günlük yaşamı ile ilgili planlamalar yapar. 4 Yetişkin Gözlem Formu 4 Çoktan seçmeli 4 Boşluk Doldurma 4 Problem çözme

[: Okul dışı etkinlik
 ! : Uyarı
 C: Diğer derslerle ilişkilendirme
 4 : Ölçme ve değerlendirme
 ® : Ara disiplinlerle ilişkilendirme

KAZANIMLAR	ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	AÇIKLAMALAR
1.Çarpımı en çok altı basamaklı doğal sayı olacak şekilde, iki doğal sayıyla çarpma işlemini yapar.	+ Çarpma işlemine, içinde en çok üç basamaklı sayıların geçtiği alıştırmalarla başlanır.	[!] Basamak tablolarından yararlandırılır. [!]Ara basamaklarında sıfır olan sayılarla çarpma işlemi yaptırılır.
2.Çarpımları en çok dört basamaklı bir doğal sayı olan çarpma işleminde, basamaklarda verilmeyen rakamları belirler.	+ Yetişkinlerden, basamaklarda verilmeyen rakamlar buldurulurken, geliştirdikleri yöntemleri açıklamaları istenir.	[!]Verilmeyen farklı rakamlar yerine farklı şekiller veya harfler kullanılır.
3. Üç doğal sayı ile yapılan çarpma işleminde; sayıların birbirleriyle çarpılma sırasının değişmesinin, sonucu değiştirmedini gösterir.	+ Üç doğal sayının çarpma işlemi, önce somut nesnelere modellenerek yaptırılır.	[!] Üç çarpanlı işlemlerde, çarpanlar parantezle gruplandırılır. İşlem önceliğinin parantez içindeki terime verildiği vurgulanır.
4. En çok üç basamaklı doğal sayıları 10, 100 ve 1000 ile kısa yoldan ve zihinden çarpar.	Aşağıdaki işlemleri zihinden yapmaları istenir. $376 \times 10 = ?$ $21 \times 100 = ?$ $26 \times 1000 = ?$	4 $74 \times 100 =$ işleminin sonucunu zihinden bulmalarını isteyiniz.
5.Doğal sayılarla çarpma işlemini gerektiren problemleri çözer ve kurar. Üst Beceriler: Problem çözme, Akıl yürütme, ilişkilendirme, İletişim	+ Problemler, günlük hayatta karşılaşılan durumlar temel alınarak seçilir.	[!]Doğal sayılarla toplama, çıkarma ve çarpma işlemlerini gerektiren problemler çözdürülür ve kurdurulur. @Girişimcilik: Basit bir problemi çözer 4 Boşluk Doldurma 4 Problem çözme

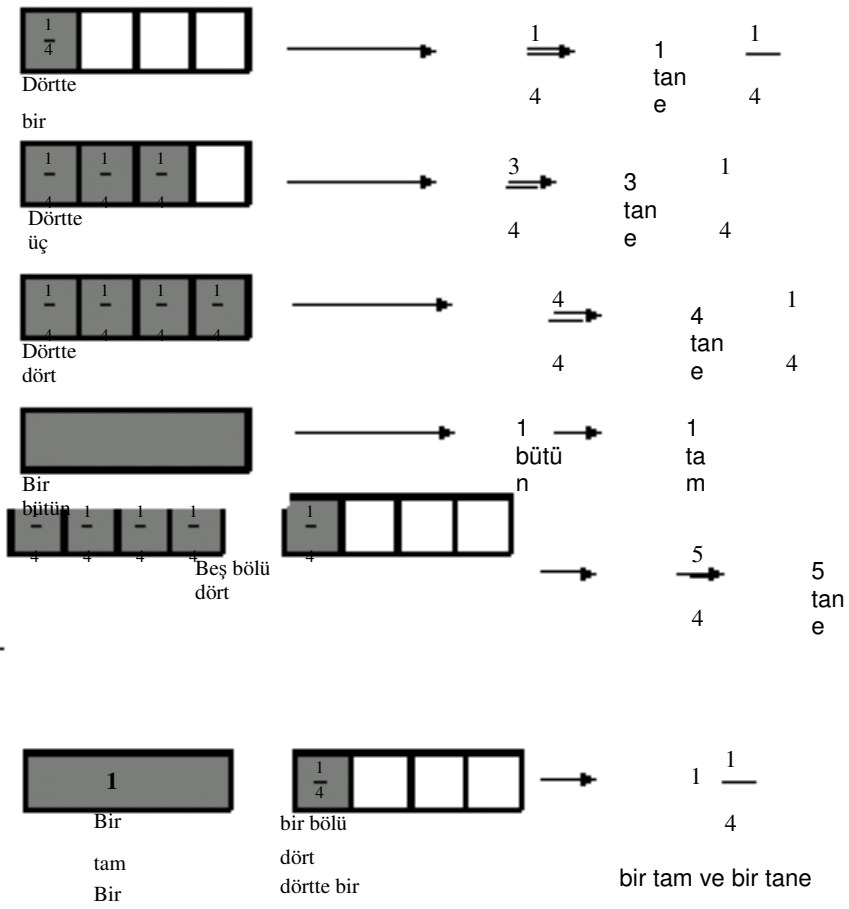
[: Okul dışı etkinlik
 ! : Uy
] arı
 C: Diğer derslerle ilişkilendirme 4 : Ölçme ve değerlendirme ® : Ara disiplinlerle ilişkilendirme

KAZANIMLAR	ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	AÇIKLAMALAR
1. Bölme işleminde bölümün basamak sayısını işlem yapmadan belirler.	+ Bölümün basamak sayısı değişik yöntemlerle buldurulur. $\begin{array}{r} 8 \quad \quad 5 \\ 4 \quad \quad \text{üç} \\ 5 \quad \quad \text{basamaklı} \\ \hline 8 > 5 \end{array}$ $\begin{array}{r} 8 \quad \quad 8 \\ 4 \quad \quad \text{üç} \\ 0 \quad \quad \text{basamaklı} \\ \hline 8 = 8 \end{array}$ $\begin{array}{r} 846 \quad \quad 9 \\ \quad \quad \quad \text{iki} \\ \quad \quad \quad \text{basamaklı} \\ \hline 8 < 9 \end{array}$	[!] Bölün, bir basamak olarak seçilir.
2. Üç basamaklı doğal sayıları, en çok iki basamaklı doğal sayılara böler.	+ Üç basamaklı doğal sayılarla, bir ve iki basamaklı doğal sayılar kalansız bölünür.	[!] Bölümün doğruluğu $\begin{array}{r} 4 \ 480 \quad \quad 24 \\ \quad \quad \quad ? \\ \hline \end{array}$
3. Son üç basamağı sıfır olan en çok beş basamaklı doğal sayıları 10, 100 ve 1000'e kısa yoldan böler.	+ Kısa yoldan bölme işlemlerini yapabilmek için yöntem geliştirmeleri ve uygulamaları sağlanır.	[!] Bölme işlemleri, yazılmış biçimde verilip yaptırılır. $\begin{array}{r} 4 \quad \quad 1 \\ 54000 \quad \quad 0 \\ \quad \quad \quad 0 \\ \hline \end{array}$ @İnsan Hakları ve Vatandaşlık Vergi vermenin bir vatandaşlık görevi olduğunu bilir.
4. Bir bölme işleminde verilmeyen bölüneni veya bölüneni belirler.	+ Verilmeyen bölüneni veya bölüneni buldururken çarpma veya bölme işleminden yararlanır.	[!] Kalansız bölme işlemlerinden yararlanır. $\begin{array}{r} 4 \quad \quad ? \\ 456 \quad \quad 1 \\ \quad \quad \quad 1 \\ \quad \quad \quad 1 \\ \hline 4 \end{array}$

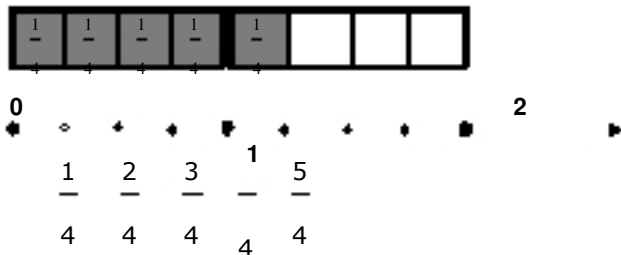
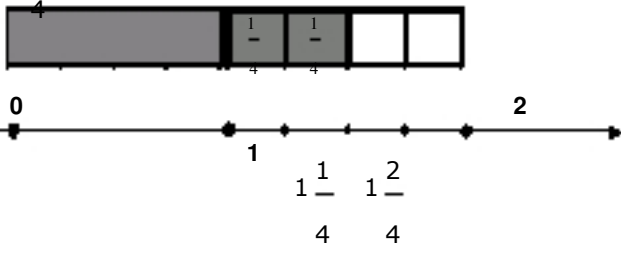
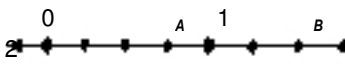
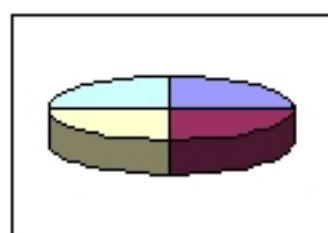
[: Okul dışı etkinlik
 ! : Uyarı
 C: Diğer derslerle ilişkilendirme
 4 : Ölçme ve değerlendirme
 ® : Ara disiplinlerle ilişkilendirme

<p>5. En çok iki adımlı işlemleri yapar.</p>	$+ 4 (3 \times 125) + 527 = ?$ $(3 \times 125) + 527 = 375 + 527 = 902$ $527 \times (4 \mid 2) = ?$ $527 \times (4 \mid 2) = 527 \times 2 = 1054$	<p>[!] İki adımlı işlemlerde içindeki işlemler yapılır. [!] Toplama, çıkarma, bölme işlemlerinden hangisi kullanıldığı işlemler de</p>
<p>6. Doğal sayılarla bölme işlemini gerektiren problemleri kurar ve çözer.</p> <p>Üst Beceriler: Problem çözme, Akıl yürütme, ilişkilendirme, İletişim</p>	<p>[!] Problemler, günlük hayatta karşılaşılan durumlar temel alınarak seçilir, çözdürülür ve kurdurulur.</p>	<p>[!] En az biri bölme olan toplama, çıkarma veya işlemlerini gerektiren problemler kurdurulur ve çözdürülür.</p> <p>COkuma-yazma öğrenme yazma kurallarını uygular.</p> <p>@Girişimcilik: 1. Gelir ve giderler eder. 2. Basit bir iş problemi kurar.</p> <p>4 Boşluk Doldurma 4 Problem çözme: 180 yumurtayı 30 yumurtalık kolilere yerleştirdiğimizde ihtiyaç duyarız? Önce ihtiyaç bulmalarını ardından ihtiyaç çözmelerini isteyiniz.</p>

[: Okul dışı etkinlik
 ! : Uyarı
 C: Diğer derslerle ilişkilendirme
 4 : Ölçme ve değerlendirme
 ® : Ara disiplinlerle ilişkilendirme

KAZANIMLAR	ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	AÇIKLAMALAR
<p>1. Paydası bir basamaklı doğal sayısı olan kesirleri, kesrin birimlerinden elde ederek isimlendirir.</p>	<p>+ Somut nesnelere, şekiller, sayı doğrusu modelleri ile kesirlerin birimleri elde ettirilir. Bu kesir birimlerinden basit, bileşik ve tam sayılı kesirler elde ettirilir.</p>  <p>Dörtte bir $\frac{1}{4}$</p> <p>Dörtte üç $\frac{3}{4}$</p> <p>Dörtte dört $\frac{4}{4}$</p> <p>Bir bütünden $\frac{5}{4}$</p> <p>Bir tam dörtte bir $1 \frac{1}{4}$</p>	<p>[!] Paydanın, bütüne eş parçaya (yani birimine) bölündüğü bu parçalardan (biriminden) kaç alındığı anlamına vurgulanır.</p> <p>[!] Basit, bileşik ve kesirler isimlendirilerek kesirlerin bütüne büyüklüklerine dikkat edilir.</p> <p>@Kariyer : Günlük yaşamla ilgili planlama</p> <p>_ Uzunlukları ölçme _ Zamanı ölçme</p>

[: Okul dışı etkinlik
 ! : Uyarı
 C: Diğer derslerle ilişkilendirme
 4 : Ölçme ve değerlendirme
 ® : Ara disiplinlerle ilişkilendirme

KAZANIMLAR	ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	AÇIKLAMALAR
<p>2. Paydası bir basamaklı olan kesirleri + Kesir modelleri ile sayı doğrusu ilişkilendirilir.</p> <p>2. Paydası bir basamaklı olan kesirleri sayı doğrusunda gösterir.</p>	<p>Sayı doğrusunda, aralıklar dört eş parçaya bölünür. Beş tane 1 sayıların 5'ün 5'ine 1'den oluştuğu aşağıdaki gibi gösterilir: 4</p>  <p>0 2</p> <p>$\frac{1}{4}$ $\frac{2}{4}$ $\frac{3}{4}$ $\frac{5}{4}$</p> <p>2 tam sayılı kesir sayısı aşağıdaki gibi gösterilir:</p>  <p>0 2</p> <p>$1\frac{1}{4}$ $1\frac{2}{4}$</p>	<p>4 A ve B noktalarına karşılık gelen kesir sayılarını yazınız.</p>  <p>0 A 1 B</p> <p>2</p> <p>©Sağlık Kültürü: Düzenli uyku büyüme, gelişme ve sağlıklı yaşama üzerindeki etkilerini belirtir.</p> <p>4 Ali, Ayşe, Fatma ve Veli'nin payları eşit olduğuna göre her birinin pastadan aldığı payı kesir olarak gösteriniz.</p> 

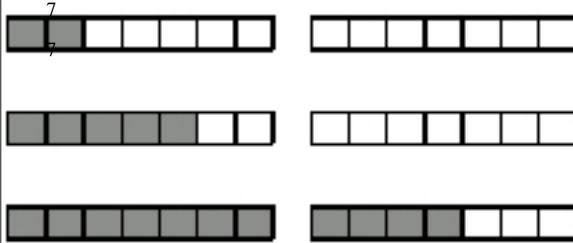
[: Okul dışı etkinlik
! : Okul içi etkinlik
V : Okul dışı etkinlik

[:
! :
Uy
arı

C: Diğer derslerle ilişkilendirme

4 : Ölçme ve değerlendirme

® : Ara disiplinlerle ilişkilendirme

KAZANIMLAR	ETKİNLİK ORNEKLERİ	AÇIKLAMALAR
<p>4. Eşit paydalı en çok dört kesri, büyükten küçüğe veya küçükten büyüğe doğru sıralar.</p> <p>Üst Beceriler: Problem çözme, akıl yürütme, ilişkilendirme,.</p>	<p>+ $\frac{2}{7} - \frac{5}{7} < \frac{1}{7}$ kesirleri sıralanırken aşağıdaki gibi modellemeleri</p> <p>iste nir. ,</p>  <p style="text-align: center;">$\frac{2}{7} < \frac{5}{7} < \frac{1}{7}$</p>	<p>[!] Kesir modelleri veya sayı doğrusunda gösterilen, paydaları eşit (kesir birimleri aynı) kesirlerin, payı (kesir birimi sayı) en büyük olanın en büyük kesir olduğu vurgulanır.</p> <p>[!] Paydası bir basamaklı olan kesirler sıralatılır.</p> <p>[!] Kesirler sembol kullanılarak sıralatılır.</p> <p>@Spor Kültürü ve Olimpik Eğitim Spor aracılığı ile bedeninde esneklik, hız ve dayanıklılık ve kuvveti geliştirir.</p> <p>4 Ali, pastanın $\frac{2}{5}$'ini, Ayşe aldığına göre hangisi pastadan büyük payı almıştır?</p> <p>4 Problem çözme</p>

[: Okul dışı etkinlik
! : Okul içi etkinlik
] : Uyarı

C: Diğer derslerle ilişkilendirme

4 : Ölçme ve değerlendirme

® : Ara disiplinlerle ilişkilendirme

KAZANIMLAR	ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	AÇIKLAMALAR
aydaları eşit iki basit kesri toplama işlemi yapar.	$+ \frac{1}{4} + \frac{2}{4}$ kesirlerini toplarken şekil üzerinde modellemeler yaptırılır.	[!] Basit kesirlerle toplama işlemi yapar. en çok 9 olmalıdır.
aydaları eşit iki basit kesir ile toplama işlemi yapar.	$+ \frac{1}{4} + \frac{2}{4}$ kesirlerini modeller üzerinde göstererek çıkarma işlemi yapılır.	4
Basit kesirlerle toplama ve çıkarma işlemi gerektiren problemleri çözer.	+ Problemler günlük hayatla ilgili olmalıdır.	4 Bir kutudaki bilyelerin sırasıyla kırmızı, sarı, siyah, yeşil, beyaz ve mavi bilye kaç beyazdır?
Basit kesrin diğer kesir kadranını toplama işlemi yapar.	$+ \frac{3}{5} + \frac{1}{2}$ i kadranı model ile gösterilip matematik cümlesi yazdırılır.	4 4 kardeş bir tane kek var. 3 kardeş kekten 1/5'ini paylaştı. Kalan kek kaç kişisine tarlanabilir? kaç kişi düşer?

[: Okul dışı etkinlik
 ! : Okul içi etkinlik
 C: Diğer derslerle ilişkilendirme
 4 : Ölçme ve değerlendirme
 ® : Ara disiplinlerle ilişkilendirme
 [: Uygunluk
 ! : Uyarı

KAZANIMLAR	ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	AÇIKLAMALAR
<p>1 bir bütün, 10 ve 100 eş parçaya bölündüğünde, ortaya çıkan kesrin ondalık kesir olduğunu gösterir.</p>	<p>+ $\frac{1}{10}$ ve $\frac{1}{100}$ kesirleri modellenerek gösterilir.</p>	
<p>0,1 ondalık kesirleri virgül kullanarak gösterir.</p>	<p>+ $\frac{1}{10} = 0.1$ (Sıfır tam onda bir)</p>	<p>[!] Cetvel, sayı doğrusu olarak kullanılabilir. _ Sıvıların ölçme _ Uzunlukların ölçme</p>
<p>1,2 ondalık kesri karşılaştırarak 1,2 ile 1,6 arasındaki ilişkiyi büyük, küçük ve eşitlik sembolleriyle gösterir.</p>	<p>+ 2,7 ile 1,6 ondalık kesirlerini karşılaştırırken, basamak tablosu ve modellerden yararlanır.</p>	<p>4 4,02 ve 4,2 ondalık kesirlerini karşılaştırırken, basamak tablosu ve modellerden yararlanır.</p>

Okul dışı etkinlik : Okul dışı etkinlik

[
!
:]
Uy
arı

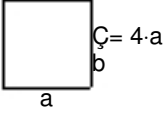
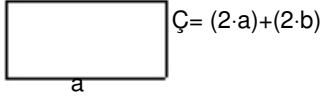
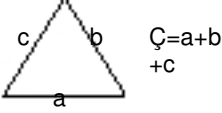
C: Diğer derslerle ilişkilendirme

4 : Ölçme ve değerlendirme ®

: Ara disiplinlerle ilişkilendirme

KAZANIMLAR	ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	AÇIKLAMALAR
<p>1. Metre-kilometre, metre santimetre-bilgisi kazanırlar.</p>	<p>+ .Uzunluk ölçülerinden metreyi kilometreye, metreyi santimetreye çevirir.</p> <p>3000 m k = m</p> <p>8000m = k m</p>	<p>[!] Dönüşümlerde kullanılan uzunluk ölçülerini çok kullanılanlar arasından seçer. C Sosyal Bilgiler: Plân, kroki, yön kavramlarını bilir. @Sağlık Kültürü ve Olimpik Eğitimi: Sağlık kültürlerini bilir.</p>
<p>2. Milimetre, santimetre, metre ve kilometre birimleri arasındaki dönüşümleri içeren problemleri çözer ve kurar.</p> <p>Üst Beceriler: Problem çözme, akıl yürütme, ilişkilendirme.</p>	<p>+ Yetişkinlerin seviyelerine uygun uzunluk ölçülerinin kullanıldığı işlemleri gerektiren problemler yaptırılır.</p> <p>42m 23m = m c m</p>	<p>C Türkçe dersi Yazma öğrenme Kurallarını Uygulama (Kazanım 4 Yetişkin Gözlem Formu 4 Problem çözme</p>

[: Okul dışı etkinlik
 ! : Uyarı
 C: Diğer derslerle ilişkilendirme 4 : Ölçme ve değerlendirme ® : Ara disiplinlerle ilişkilendirme

KAZANIMLAR	ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	AÇIKLAMALAR
<p>Üçgen, kare, dikdörtgenin çevre uzunluklarını belirler.</p>	<p>+ Üçgensel, karesel, dikdörtgensel bölgelerin, çevre uzunlukları harf kullanılarak ifade edilir.</p> <div style="display: flex; justify-content: space-around; align-items: center;"> <div style="text-align: center;">  <p>$\text{Ç} = 4 \cdot a$</p> </div> <div style="text-align: center;">  <p>$\text{Ç} = (2 \cdot a) + (2 \cdot b)$</p> </div> <div style="text-align: center;">  <p>$\text{Ç} = a + b + c$</p> </div> </div>	<p>[!] Karesel bölgenin çevresini $4 \cdot a$ şeklinde ifade etmek yerine $\text{Ç} = 4 \cdot a$ şeklinde ifade ediniz.</p>
<p>Geometrik şekillerin çevre uzunlukları ile ilgili problemleri çözer.</p>	<p>+ Çevre uzunluğu ve bazı kenar uzunlukları verilen üçgen, kare, dikdörtgenin verilmeyen kenar uzunlukları buldurulur. Çevresi 280 m olan dikdörtgen şeklindeki arsanın, uzun kenarı 95 metredir. Kısa kenarı kaç metredir?</p>	<p>[!] Problemler yetişkinlerin dikkatle hazırlanır. ® Afet Eğitimi: Depremle ilgili bilgileri belirtir.</p> <p>4 Problem çözme a kenarı 7 cm, b kenarı 4 cm olan dikdörtgen kutunun çevresi kaç cm'dir?</p>

U : Okul dışı etkinlik
V : Okul dışı etkinlik

[
! :
: Uy
] arı

C: Diğer derslerle ilişkilendirme

4 : Ölçme ve değerlendirme ®

: Ara disiplinlerle ilişkilendirme

KAZANIMLAR	ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	AÇIKLAMALAR
Dörtgen ve karesel alanların santimetre ve metre cinsinden hesaplanması.	+ Kenar uzunlukları belli olan karesel ve dikdörtgen bölgelerinin alanlarının kenar uzunluklarının çarpımı olduğu fark ettirilir. Alan harfli ifadeler kullanılarak formüle ettirilir.	4 Ahmet'in dikdörtgen tarlası şeklinde tarlası. Tarlanın uzun kenarı 120 metre, kısa kenarı 80 metredir. Tarlanın alanı kaç m ² 'dir?
Üçgenin alanını bulur.	+ Üçgenin alanı, kenar uzunlukları ve yükseklikleri cinsinden ifade ettirilir.	4 Problem çözme. Üçgen şeklindeki plakanın uzun kenarı 120 cm, yüksekliği 80 cm'dir. Plakanın alanı kaç cm ² 'dir?

Okul dışı etkinlik V : Okul dışı etkinlik

[
!
: Uyarı
]

C: Diğer derslerle ilişkilendirme

4 : Ölçme ve değerlendirme ®

: Ara disiplinlerle ilişkilendirme

KAZANIMLAR	ETKİNLİK ORNEKLERİ	AÇIKLAMALAR
Açı kenarlarını ve köşesini tanımlar.	+ Saatteki akrep ve yelkovanın, açının kenarları, onları tutan pim açının köşesi olduğu fark ettirilir.	[!] Açı tanımlanır.
Açıları standart açı ölçme araçlarıyla ölçerek; dar, dik, geniş ve düz açı olarak verir.	+ Açı ölçme araçları kullanılır.	[!] Açı ölçme birimi sembolü kullanılır. [!] Dik açının ölçü açısının 90° olduğu belirtilir. [!] Açılar, s(°) olarak göstermeleri sağlanır.
Açıların ölçümünü tahmin eder tahminini açıyı ölçerek kontrol eder.	+ Verilen herhangi bir açının ölçüsünü tahmin eder. Ölçerek kontrol eder.	

Okul içi etkinlik V : Okul dışı etkinlik

[
!
]:
Uy
arı

C: Diğer derslerle ilişkilendirme

4 : Ölçme ve değerlendirme

® : Ara disiplinlerle ilişkilendirme

KAZANIMLAR	ETKİNLİK ORNEKLERİ	AÇIKLAMALAR
n, kilogram ve gram bilgisi nırlar.	<p>+ Kilogramı grama,gramı kilograma çevirir.</p> <p>5 kg = g 12.000 gr = ? kg ? r</p> <p>8,5 kg = 9.500 gr = ? kg ? g r</p>	<p>[!] Ağırlık ölçüleri ile ilgili pr kurdurulur, çözdürülür. CFen ve Teknoloji: Kütle b (kg-g/g-kg) birbirine çevirir. 4 10 ton kömür, kaç kg eder</p>
Litre bilgisi kazanır. Beceriler: lem çözme, Akıl yürütme, endirme	<p>+ Günde yarım litre süt tüketen bir ailenin, 5 haftalık süt tüketimi kaç litredir?</p>	<p>CFen ve Teknoloji: 12. 1.Sıvıların hacimlerini öl mL cinsinden belirtir. 13. Hacim birimlerini (L-mL/ birbirine çevirir. [!] Sıvı ölçüsünün kullanıldığı örnekler verdirilecek. ® Rehberlik ve psikolojik Da Her mesleğin toplum için ge önemini fark eder.</p>

[: Okul dışı etkinlik
! : Okul içi etkinlik
V : Okul dışı etkinlik

[:
! :
Uy
arı

C: Diğer derslerle ilişkilendirme

4 : Ölçme ve değerlendirme ®

: Ara disiplinlerle ilişkilendirme

MATEMATİK SORULARI

1. Bir çocuk her gece 10 saat uyuyor. 3 günde toplam kaç saat uyur?

- A. 30 B. 40 C. 50 D.60

2. Bakkaldan 34 tane yumurta aldım. Yolda gelirken bunların 23 tanesi kırıldı. Geriye kaç yumurta kalır?

- A. 10 B. 11 C. 12 D.13

3. $22+0+6$ işleminin sonucu kaçtır?

- A. 20 B. 24 C. 28 D.26

4. Veli 4 yıl sonra 18 yaşında olacaktır. Veli'nin bugünkü yaşını aşağıdaki şıklardan bularak işaretleyiniz.

- A. 21 B. 12 C. 14 D.10

5. $99-70=...$ işleminde noktalı yere hangi rakam gelmelidir?

- A. 59 B. 29 C. 39 D.19

6. 27 Sayısını onluk ve birliklerine ayırırsak aşağıdakilerden hangisi doğru olarak kabul edilebilir?

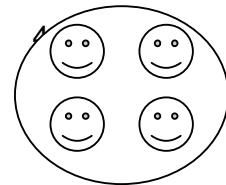
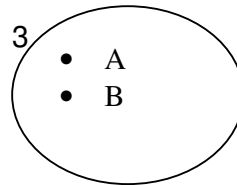
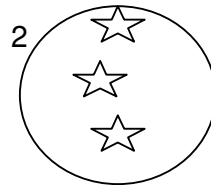
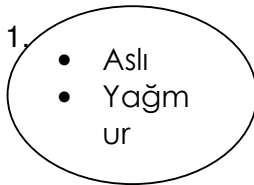
- A. $27= 2 \text{ onluk} + 5 \text{ birlik}$
 B. $27= 2 \text{ onluk} + 8 \text{ birlik}$
 C. $27= 2 \text{ onluk} + 7 \text{ birlik}$
 D. $27= 2 \text{ onluk} + 3 \text{ birlik}$

7. Aşağıdaki işlemin sonucunu verilen şıklardan bulunuz.

$$\begin{array}{r} 59 \\ 29 \\ +----- \\ \dots \end{array}$$

- A. 79 B.88 C. 51 D. 70

8. Aşağıdaki kümelerden hangileri birbirine denktir?



a) 1 ile 2

b) 2 ile 3

c)1 ile 4

d)2 ile 4

9. "ATATÜRK" kelimesini oluşturan harflerin kümesi kaç elemanlıdır?
A) 5 B) 6 C) 7 D) 8

10. Atatürk 11 yaşında askeri okula girdi. 6 Yıl sonra Harp Okulu'na başladığında kaç yaşındaydı?
A) 16 B) 18 C) 19 D)17

11. Mustafa Kemal Atatürk, 39 yaşında TBMM'ni kurdu. 57 yaşında ise vefat etti. Atatürk meclisin kuruluşundan sonra kaç yıl yaşamıştır?
A) 50 B) 30 C) 18 D)28

12. Derya bakkaldan önce 3, sonra 8, daha sonra da 5 tane ekmek aldı. Derya toplam kaç ekmek almıştır?
A) 19 B) 16 C) 23 D) 20

13. Aşağıdaki toplama işleminin sonucunu bulup işaretleyiniz
47 A) 53
16 B) 80
+ _____ C) 72
D) 63

14. Aşağıdaki çıkarma işleminin sonucunu bulup işaretleyiniz
A) 32
B) 45
- _____ C) 13
D) 35

15. 500 liranın içinde kaç tane 100 liralık vardır?

A) 4 B) 5 C) 6 D)7

16. Balkona koyduğum yeme, 28 tane kuş geldi. Bunlardan 9 tanesi yem yemeden uçtular. Kalan kuşlar kaç tanedir?

A) 18 B) 19 C) 20 D) 21

17. Bilyelerden 6 tane 5'lik grup yaparsak, kaç bilye kullanmış oluruz?

A) 20 B) 40 C) 50 D)30

18. Okullar,Orman Haftası'nın; birinci gününde 49, ikinci gününde 47 fidan diktiler. İki günde kaç fidan dikilmiştir?

A) 94 B) 95 C) 96 D)97

19. Bir bölme işleminde bölünen 28, bölen 4 tür. Bölüm aşağıdakilerden hangisidir?

A) 7 B) 8 C) 9 D)10

20. Uzunluk ölçüsü birimi aşağıdakilerden hangisidir?

A) metre B) kilogram C) litre D)gram

OKUMA YAZMA TESTİ

Evvel zaman içinde bir kral varmış. Bu kralın kızları pek güzelmiş. Ama en küçüğü o kadar güzelmiş ki, çok şeyler görmüş olan güneş bile, ne vakit bu kıza rastlasa hayran olurmuş. Kralın sarayına yakın bir yerde büyük, karanlık bir orman bulunuyormuş. Bu ormanda vaslı bir

1,2,3,4 ve 5. Sorular yukarıdaki parçaya göre cevaplandırılacaktır.

1. **Güneş bile güzelliğinden dolayı, kralın hangi kızına hayranmış?**
A. Ortanca kızına B. Büyük kızına C. Küçük kızına D. Hiçbiri
2. **Kralın sarayının yakınındaki orman nasılmış?**
A. Güzelmiş B. Büyük ve karanlıkmış C. Derin ve soğukmuş
D. Küçüktür
3. **Yaşlı ihlamur ağacı nerede yaşıyormuş?**
A. Evin çatısında B. Ormanda C. Kralın sarayında D. Bahçede
4. **Prenses ormana ne zamanlar gidermiş?**
A. Pek sıcak günlerde B. Salı günleri C. Her yıl D. Her ay
5. **Prenses ormanda can sıkıntısını gidermek için yanına ne almış?**
A. Altın ayva B. Kırmızı elbiseli bebeğini C. Bir altın top D. Elma
6. **“Bulutlar hızla sağa sola başladılar.” sözlerinin anlamlı olabilmesi için, noktalı yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?**
A. Isınmaya B. Dağılmaya C. Ötüşmeye D. Gülüşmeye
7. **“Bir bardak suya ihtiyacım var” cümlesinde sayı bildiren kelime hangisidir?**
A. Bardak B. Var C. Bir D. Suya
8. **“Arılar , ocaktaki kazan ve Mine az önce kaybettiği yüzüğünü” sözlerinin anlamlı bir cümle oluşturabilmesi için, noktalı yerlere sırasıyla hangi kelimeler yazılmalıdır?**
A. Vızıldaşıyor, fokurduyor, arıyordu
B. Nerede, yakma, durdur
C. Cik cik, kara, devrildi
D. Uçuyor, kaynıyor, küçük.
9. **“Babası küçük Mustafa’ya ödül olarak güzel bir bisiklet aldı.” Cümlesinde hangi kelime bir işi bildirmektedir?**
A. Küçük B. Ödül C. Aldı D. Babası
10. **“Sınıfını başarıyla geçen Suna’nın, etekleri zil çalıyordu.” cümlesinde “etekleri zil çalıyordu” sözünüyle aşağıdakilerden hangisi anlatılmak istenmiştir?**
A. Suna’nın zilleri çok sevdiği
B. Suna’nın çok sevinçli olduğu
C. Suna’nın çok üzülmesi
D. Suna’nın hırsız olduğunu
11. **Aşağıdaki cümlelerden hangisinde noktalama yanlışlığı vardır?**
A. Arkadaşını aradın mı?
B. Kiraz – dut – üzüm – incir pek faydalı meyvelerdir.

- C. Ağabeyimden haber mi gelmiş?
D. Evi, okulu, çocukları ve bitkileri severim.
- 12. Aşağıdaki kelimelerden hangisinin yazılışı doğrudur?**
A. Tiren B. Telgraf C. Turp D. Sipor
- 13. "Özür gitmek istiyordu." sözlerinin anlamlı olabilmesi için, noktalı yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?**
A. Köyde B. Köye C. Köyü D. Köylü
- 14. "Fakir yataktan kalktı." cümlesinde Fakir'in yaptığı iş nedir?**
A. Yatmak B. Kalkmak C. Fırçalamak D. Uyumak
- 15. Aşağıdaki adlardan hangisi çoğul değildir?**
A. Kibrit B. Papatyalar C. Otomobiller D. Arılar
- 16. " Açılabilir" sözcüğü aşağıdakilerden hangisinde hecelerine doğru olarak ayrılmıştır?**
A. A-ç-ı-la-bi-li-yor B. Aç-ı-la-bi-li-y-or C. A-çıl-a-bil-i-yor D. Aç-ıla-bili-yo-r
- 17. "Sen..... bunu hiç beklemezdim." Bu cümlede yer alan "sen" sözcüğünün sonuna, hangi ek getirilmelidir?**
A. - e B. - de C. - den D. - i
- 18. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde soru eki **yanlış** yazılmıştır?**
A. Bu kitabı da alayım mı?
B. Yarın pikniğe gelecekmisin?
C. İyi uyudunuz mu?
D. Geldi mi?
- 19. Aşağıdaki sözcük dizilerinden hangisi cümledir?**
A. Güneşli günlerin sıcaklığı
B. Erişilmez dağların bilinmezliği
C. Aşkla, şefkatle bakıyordu vatan topraklarına
D. Kayan yıldızlar
- 20. Aşağıdaki cümlelerden hangisinin sonuna, soru işareti **değil**, nokta konmalıdır?**
A. Yaptıklarını görmediğimizi mi sanıyorsun?
B. Ben, seçtim mi iyi karpuz seçerim?
C. Fesleğenleri mi koklayacaksın?
D. Sen geldin mi tamamdır?

SORULAR

Aşağıdaki cümlelerden doğru olanların önüne (D) yazınız. Yanlış olanların önüne de (Y) yazınız.

- () 1. Kurtuluş Savaşı Mustafa Kemal'in önderliğinde kazanıldı.
 () 2. Atatürk'ün babası Mustafa Rıza Efendi, annesi ise Makbule Hanımdır.
 () 3. Cumhuriyet yönetiminde, yöneticileri halk seçer.
 () 4. Bayrağımız, Türkiye Cumhuriyeti Devleti'ni temsil eder.

Aşağıdaki cümlelerde noktalı yerleri, uygun sözcüklerle tamamlayınız.

1. En iyi yönetim şekli,
 2. Cumhuriyet Bayramı'nı her yıl günü kutluyoruz.
 3. Atatürk'ün anıt mezarının adı
 4. Atatürk doğduğu zaman ailesi ona adını verdi.

Aşağıdaki her soruya cevap olarak seçenek verilmiştir. Doğru seçeneği bulup işaretleyiniz.

1. Cumhuriyet hangi tarihte ilan edildi?
 A. 19 Mayıs bin dokuz yüz on dokuzda
 B. 23 Nisan bin dokuz yüz yirmide
 C. 29 Ekim bin dokuz yüz yirmi üçte
 D. 27 Aralık bin dokuz yüz on dokuzda
2. Atatürk'ün, yurdumuzu düşmanlardan kurtarmak için başlattığı savaş aşağıdakilerden hangisidir?
 A. Sakarya Savaşı
 B. Birinci Dünya Savaşı
 C. Kurtuluş Savaşı
 D. Balkan Savaşları
3. Laiklik nedir?
 A. Din adamlarının devleti yönetmesidir
 B. Devlet işleri ile din işlerinin birleşmesidir
 C. Din ile devlet işlerinin birbirinden ayrılmasıdır.
 D. Devletin din adamlarına bağlı çalışmasıdır.
4. İlk cumhurbaşkanımız kimdir?
 A. Kazım Karabekir
 B. Gazi Mustafa Kemal Atatürk
 C. İsmet İnönü
 D. Cemal Gürsel
5. Kurtuluş Savaşı ne zaman başladı?
 A. Atatürk'ün Samsun'a çıktığı gün
 B. Atatürk'ün Erzurum ve Sivas'a vardığı gün
 C. Cumhuriyetin ilan edildiği gün

D. TBMM açıldığında

6. Ülkemizde hangi aile tipi daha yaygın olarak görülmektedir?

- A. Büyük aile
- B. Çekirdek aile
- C. Çok büyük aile
- D. Küçük aile

7. Türkiye’de erkekler yasalara göre kaç eşle evlenebilirler?

- A. Tek eşle
- B. Üç eşle
- C. Çok eşle
- D. İki eşle

8. Aşağıdakilerden hangisi bir sosyal güvenlik kurumu değildir?

- A. Sosyal Sigortalar Kurumu
- B. Bağ-Kur
- C. Hayat Sigorta
- D. Emekli Sandığı

9. Aşağıdakilerden hangisi toplum hayatını düzenleyen yazısız kurallardan biri değildir?

- A. Gelenekler
- B. Görenekler
- C. Görgü kuralları
- D. Kanunlar

10. Aşağıdakilerden hangisi demokraside mutlaka bulunması gereken şartlardan biri değildir?

- A. Konuşma hakkı
- B. Seçme-seçilme hakkı
- C. Birey-toplum dengesi
- D. Azınlık-çoğunluk dengesi

11. Ailenin ihtiyaçlarını karşılamak için gerekli olan paraya ne denir?

- A. İhtiyaçlarımız
- B. Sosyal güvence
- C. Hoşgörü
- D. Aile bütçesi

12. Aileyi oluşturan bireyler arasındaki karşılıklı bağlılık ve yardımlaşmaya ne denir?

- A. Hoşgörü
- B. Dayanışma
- C. Dostluk
- D. Akrabalık

KİŞİSEL BİLGİ FORMU

Kursiyer	Adı		Yaşı	
	Tahsili			
	Doğum yeri			
	Adres/Tel			
Eşi	Adı		Yaşı	
	Tahsili			
	Doğum yeri			
	Adres/Tel			

AİLE DURUMU

Baba	Adı		Meslek		Yaşı	
	Tahsili		Sağ/Ölü		Öz/Üvey	
	Doğum yeri					
	Adres/Tel					
Anne	Adı		Meslek		Yaşı	
	Tahsili		Sağ/Ölü		Öz/Üvey	
	Doğum yeri					
	Adres/Tel					

Evli misiniz?			
Çocuğunuz var mı? Var ise kaç tane?			
Çocuklar okula gidiyor mu?			
Eşinizin işi nedir?			
Evinize aylık ortalama kaç lira para giriyor?			
Ailenizin yan gelirleri var mı?			
Ailenizin kaldığı ev aileye mi ait?		Aileye ait	Kira tutarı
Evde herkesin ayrı bir odası var mı?			
Evde kaç kişi yaşıyorsunuz?			
Evinizin oda sayısı kaç?			

SAĞLIK DURUMU

Beden Arazımız var mı? (İşitme,görme,konuşma....)	
Önceden geçirdiğiniz kaza/hastalık var mı?	
Devam eden hastalığımız var mı?	

SANAYİ MAKİNELERİ DERSİ DAVRANIŞLARI

Kursiyer tarafından yapılması beklenen davranışlar	Davranışı yapma durumu	
	evet	hayır
Makineye kuralına göre oturma		
Makineyi kuralına göre çalıştırma		
Masurayı ipliğe takma		
Mekiğin iplik ayarını yapma		
Mekiği komple takma		
Makinenin üst ipliğini usulüne göre takma		
Alt ve üst ipliğin tansiyon ayarını yapma		
Kağıt üzerine ipliksiz dikim egzersizleri yapma		
Kumaş üzerine dikilmiş doğru ve yuvarlak çizgiler üzerine cm ye 7 dikiş gelece şekilde dikiş dikme		
Kumaş üzerine dikilmiş doğru ve yuvarlak çizgiler üzerine cm ye 6 dikiş gelece şekilde dikiş dikme		
Kumaş üzerine dikilmiş doğru ve yuvarlak çizgiler üzerine cm ye 5 dikiş gelece şekilde dikiş dikme		
Kumaş üzerine dikilmiş doğru ve yuvarlak çizgiler üzerine cm ye 4 dikiş gelece şekilde dikiş dikme		
Spiral dikiş dikme		
Kumaş kenarına eşit aralıklarla doğru dikiş dikme		
Köşeli dikiş dikme		
Dikiş başı ve dikiş sonu sağlamlştırma dikişi yapma		
Çift iğneli düz dikiş makinesinde köşeli dikiş dikme		
Tek flotalı cep çalışması yapma		
Çift flotalı cep çalışması yapma		
Fermuar çalışması yapma		
Ön cep çalışması yapma		
Kemer çalışması yapma		
Ön pat çalışması yapma		
Yaka çalışması yapma		
Manşet çalışması yapma		
Parmak ve jimnastik egzersizleri yapma		
Makineyi gözle kontrol etme		
Mekiğin yerinde olup olmadığına bakma		
Motor kayışının uygun durumda olup olmadığına bakma		
Dişli, plata ve kampanalara bakma		
Mekiğin yuvasına oturup oturmadığını kontrol etme		
İpliğin normal gelip gelmediğini kontrol etme		
Dişli ve plaka vidasını sıkıştırma		
Ön kapak ve kampana vidalarını sıkıştırma		
Mekiği ve yatağı temizleme		
Mafsal ve milleri temizleme		
Yağ deliklerini ve süzgeçleri temizleme		
Gövde ve tablayı temizleme		
Yağ seviyesini tamamlama		
Yağ kanallarına yağ basma		
Ara yatak ve milleri yağlama		
İğne değiştirme		
Altta iplik toplanmasının giderilmesi		
İplik akışının hatalı olmasının giderilmesi		
Dikişte atlamanın giderilmesi		
Makinenin iplik koparmasının giderilmesi		
İğnenin iplik koparmasının giderilmesi		

		KUR:													
SORULAR	1	+	-	+	-	+	+	+	+	-	+	+	-	+	
	2	+	-	-	+	+	+	-	-	+	+	-	-	+	
	3	+	+	+	+	-	+	+	-	+	+	+	+	+	-
	4	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	-
	5	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	-
	6	-	+	+	+	-	+	-	-	+	+	+	+	+	-
	7	+	-	+	+	+	+	+	+	+	+	+	-	+	+
	8	+	+	+	+	+	+	-	+	+	+	+	+	+	+
	9	-	-	-	-	+	-	+	+	+	+	+	+	+	+
	10	+	+	+	-	-	+	+	-	+	+	+	+	+	+
	11	+	-	+	-	+	+	+	-	+	-	+	+	+	-
	12	+	+	+	+	+	+	-	-	+	+	+	+	+	-
	13	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
	14	-	-	+	-	+	-	+	+	+	+	+	+	+	+
	15	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	-	+	+
	16	+	+	-	+	+	+	-	+	-	+	+	+	+	+
	17	+	-	-	+	+	+	+	+	+	+	+	-	+	+
	18	+	+	+	+	-	+	+	+	-	+	+	+	+	-
	19	+	+	+	-	+	-	-	-	+	-	+	-	-	-
	20	-	-	-	+	+	+	+	-	+	+	+	+	-	-

arti

	16	12	15	14	16	17	14	12	17	18	16	16	11
eksi	2	2	3	5	0	3	2	8	2	2	0	3	9
	80	60	75	70	80	85	70	60	85	90	80	80	55

genel
başarı

74,66667

		KUR:													
SORULAR	1	-	+	+	-	+	+	+	+	+	+	+	-	+	+
	2	+	+	-	+	+	-	+	-	+	+	-	+	+	+
	3	+	-	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	-
	4	+	+	+	-	+	-	+	+	+	+	+	+	+	-
	5	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	-	+
	6	+	+	-	+	+	-	+	+	-	+	+	+	-	-
	7	+	+	+	+	-	+	+	+	+	+	+	+	+	+
	8	+	+	+	+	+	-	+	+	+	+	+	+	+	-
	9	+	+	-	+	-	+	+	+	-	+	-	-	+	+

10	+	+	+	+	-	+	+	+	+	+	-	+	-	+
11	+	-	+	-	+	-	-	+	+	-	+	-	-	+
12	+	+	+	+	-	+	+	+	+	+	+	-	+	+
13	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	-	+
14	+	-	+	+	-	+	-	+	-	+	+	-	+	+
15	+	+	-	+	+	+	+	+	+	+	-	+	+	+
16	-	-	+	-	-	-	+	+	-	+	+	+	+	-
17	-	-	-	+	+	+	-	-	+	-	+	-	+	-
18	+	+	-	+	+	-	+	+	+	+	-	-	-	+
19	+	+	+	-	+	+	+	+	+	+	-	+	-	+
20	+	+	-	+	+	-	+	+	-	+	-	+	-	-

artı	17	15	13	15	14	12	17	18	15	18	13	11	10	14
Eksi	2	4	7	2	5	1	3	1	5	2	6	8	10	6
	85	75	65	75	70	60	85	90	75	90	65	55	50	70
genel başarı	71,33													

OKUMA YAZMA MADDE ANALİZİ

1. SORU

	A	B	C	D*	
ÜST	-	-	-	8	P:0.625
ALT	2	1	3	2	D:0.75
TOP.	2	1	3	10	

2. SORU

	A	B	C*	D	
ÜST	1	1	7	1	P:0.688
ALT	1	1	4	1	D:0.375
TOP.	2	1	11	2	

3. SORU

	A	B*	C	D	
ÜST	2	5	1	-	P:0.5
ALT	3	3	2	1	D:0.25
TOP.	4	8	2	2	

4. SORU

	A*	B	C	D	
ÜST	8	-	-	-	P:0.813
ALT	5	1	2	-	D:0.375
TOP.	13	1	2	-	

5. SORU

	A	B	C	D*	
ÜST	-	-	-	8	P:0.75
ALT	1	1	2	4	D: 0.5
TOP.	1	1	2	12	

6. SORU

	A	B	C*	D	
ÜST	-	-	8	-	P:0.689
ALT	3	1	3	1	D:0.5
TOP.	3	1	11	1	

7. SORU

	A	B*	C	D	
ÜST	-	8	-	-	P:0.625
ALT	3	2	1	2	D:0.75
TOP.	3	10	1	2	

8. SORU

	A*	B	C	D	
ÜST	8	-	-	-	P:0.813
ALT	5	1	-	2	D:0.375

TOP.	13	1	-	2
------	----	---	---	---

9. SORU

	A	B	C	D*	
ÜST	-	-	-	8	P:0.689
ALT	2	1	2	3	D:0.625
TOP.	2	1	2	11	

10. SORU

	A	B	C*	D	
ÜST	-	1	7	-	P:0.689
ALT	2	1	4	1	D:0.375
TOP.	2	2	11	1	

11. SORU

	A	B*	C	D	
ÜST	-	8	-	-	P:0.689
ALT	1	3	2	2	D:0.625
TOP.	1	11	2	2	

12. SORU

	A*	B	C	D	
ÜST	7	-	1	-	P:0.5
ALT	1	2	3	2	D:0.75
TOP.	8	2	4	2	

13. SORU

	A	B	C	D*	
ÜST	-	-	1	7	P:0.689
ALT	2	2	-	4	D:0.375
TOP.	2	2	1	11	

14. SORU

	A	B	C*	D	
ÜST	-	-	8	-	P:0.75
ALT	1	2	4	1	D:0.5
TOP.	1	2	12	1	

15. SORU

	A	B*	C	D	
ÜST	-	7	1	-	P:0.625
ALT	1	3	3	1	D:0.5
TOP.	1	10	4	1	

16. SORU

	A*	B	C	D	
ÜST	8	-	-	-	P:0.875
ALT	6	-	1	1	D:0.25
TOP.	14	-	1	1	

17. SORU

	A	B	C	D*	
ÜST	1	-	-	7	P:0.563
ALT	2	2	2	2	D:0.625
TOP.	2	2	2	9	

18. SORU

	A	B	C*	D	
ÜST	1	-	7	-	P:0.625
ALT	3	-	3	2	D:0.5
TOP.	4	-	10	2	

19. SORU

	A	B*	C	D	
ÜST	-	8	-	-	P:0.688
ALT	2	3	2	1	D:0.625
TOP.	2	11	2	1	

20. SORU

	A*	B	C	D*	
ÜST	7	-	-	1	P:0.563
ALT	2	3	1	2	D:0.625
TOP.	9	3	1	3	

SOSYAL MADDE ANALİZİ

1. SORU

	A	B	C	D*	
ÜST	-	1	-	7	P: 0.5
ALT	1	4	2	1	D:0.75
TOP.	1	5	2	8	

2. SORU

	A	B	C*	D	
ÜST	-	-	8	-	P:0.688
ALT	3	2	3	-	D:0.625
TOP.	3	2	11	-	

3. SORU

	A	B*	C	D	
ÜST	-	6	-	2	P:0.563
ALT	-	3	1	4	D:0.375
TOP.	-	9	1	6	

4. SORU

	A*	B	C	D	
ÜST	8	-	-	-	P:0.813
ALT	5	-	1	1	D:0.375
TOP.	13	-	1	1	

5. SORU

	A	B	C	D*	
ÜST	-	-	-	8	P:0.75
ALT	2	2	-	4	D:0.5
TOP.	2	2	-	12	

6. SORU

	A	B	C*	D	
ÜST	-	-	7	1	P:0.625
ALT	1	-	3	4	D:0.5
TOP.	1	-	10	5	

7. SORU

	A	B*	C	D	
ÜST	1	7	-	-	P:0.688
ALT	3	4	1	-	D:0.375
TOP.	4	11	1	-	

8. SORU

	A*	B	C	D	
ÜST	6	-	1	1	P:0.563
ALT	3	1	3	1	D:0.375

TOP.	9	1	4	2
------	---	---	---	---

9. SORU

	A	B	C	D*	
ÜST	1	-	1	6	P:0.625
ALT	2	-	2	4	D:0.25
TOP.	3	-	3	10	

10. SORU

	A	B	C*	D	
ÜST	-	1	7	-	P:0.75
ALT	1	2	5	-	D:0.25
TOP.	1	3	12	-	

11. SORU

	A	B*	C	D	
ÜST	-	7	-	1	P:0.5
ALT	1	1	2	4	D:0.75
TOP.	1	8	2	5	

12. SORU

	A*	B	C	D	
ÜST	7	-	1	-	P:0.75
ALT	5	1	2	-	D:0.25
TOP.	12	1	3	-	

13. SORU

	A	B	C	D*	
ÜST	-	-	-	8	P:0.625
ALT	3	1	2	2	D:0.75
TOP.	3	1	2	10	

14. SORU

	A	B	C*	D	
ÜST	-	-	8	-	P:0.75
ALT	3	-	4	1	D:0.5
TOP.	3	-	12	1	

15. SORU

	A	B*	C	D	
ÜST	1	7	-	-	P:0.563
ALT	3	2	1	2	D:0.625
TOP.	4	9	1	2	

16. SORU

	A*	B	C	D	
ÜST	8	-	-	-	P:0.688
ALT	3	1	3	1	D:0.625
TOP.	11	1	3	1	

17. SORU

	A	B	C	D*	
ÜST	-	1	-	7	P:0.625
ALT	1	4	-	3	D:0.5
TOP.	1	5	-	10	

18. SORU

	A	B	C*	D	
ÜST	-	2	6	-	P:0.563
ALT	1	3	3	1	D:0.375
TOP.	1	5	9	1	

19. SORU

	A	B*	C	D	
ÜST	1	6	-	1	P:0.5
ALT	3	2	1	2	D:0.5
TOP.	4	8	1	2	

20. SORU

	A*	B	C	D*	
ÜST	7	1	-	-	P:0.688
ALT	4	2	1	1	D:0.375
TOP.	11	3	1	1	

MATEMATİK MADDE ANALİZİ

1. SORU

	A	B	C	D*	
ÜST	-	-	-	8	P: 0.75
ALT	2	1	1	4	D: 0.5
TOP.	2	1	1	12	

2. SORU

	A	B	C*	D	
ÜST	-	1	7	-	P:0.625
ALT	1	3	3	1	D:0.5
TOP.	1	4	10	1	

3. SORU

	A	B*	C	D	
ÜST	-	7	1	-	P:0.625
ALT	1	3	3	1	D:0.5
TOP.	1	10	4	1	

4. SORU

	A*	B	C	D	
ÜST	8	-	-	-	P: 0.688
ALT	3	3	1	1	D: 0.625
TOP.	11	3	1	1	

5. SORU

	A	B	C	D*	
ÜST	1	1	-	6	P: 0.5
ALT	2	-	4	2	D:0.5
TOP.	3	1	4	8	

6. SORU

	A	B	C*	D	
ÜST	-	1	7	-	P: 0.688
ALT	1	2	4	1	D: 0.375
TOP.	1	3	11	1	

7. SORU

	A	B*	C	D	
ÜST	1	7	-	-	P:0.563
ALT	4	2	-	2	D:0.625
TOP.	5	9	-	2	

8. SORU

	A*	B	C	D	
ÜST	7	1	-	-	P:0.688
ALT	4	3	-	1	D:0.375
TOP.	11	4	-	1	

9. SORU

	A	B	C	D*	
ÜST	-	1	-	7	P: 0.625
ALT	1	3	1	3	D: 0.5
TOP.	1	4	1	10	

10. SORU

	A	B	C*	D	
ÜST	-	1	7	-	P:0.625
ALT	1	2	3	2	D:0.5
TOP.	1	3	10	2	

11. SORU

	A	B*	C	D	
ÜST	-	8	-	-	P:0.875
ALT	-	6	2	-	D:0.25
TOP.	-	14	-	-	

12. SORU

	A*	B	C	D	
ÜST	7	-	1	-	P:0.563
ALT	2	2	3	1	D:0.625
TOP.	9	2	4	1	

13. SORU

	A	B	C	D*	
ÜST	-	1	-	7	P:0.75
ALT	-	1	2	5	D:0.25
TOP.	-	2	2	12	

14. SORU

	A	B	C*	D	
ÜST	1	-	6	1	P:0.563
ALT	2	-	3	3	D:0.375
TOP.	3	-	9	4	

15. SORU

	A	B*	C	D	
ÜST	-	8	-	-	P:0.75
ALT	1	4	1	2	D:0.5
TOP.	1	12	1	2	

16. SORU

	A*	B	C	D	
ÜST	7	-	-	1	P:0.688
ALT	4	1	-	3	D:0.375
TOP.	11	1	-	4	

17. SORU

	A	B	C	D*	
ÜST	1	-	1	6	P:0.625
ALT	1	1	2	4	D:0.25
TOP.	2	1	3	10	

18. SORU

	A	B	C*	D	
ÜST	-	1	6	1	P:0.563
ALT	1	2	3	2	D:0.375
TOP.	1	3	9	3	

19. SORU

	A	B*	C	D	
ÜST	-	7	-	1	P:0.625
ALT	2	3	1	2	D:0.5
TOP.	-	10	1	3	

20. SORU


	A*	B	C	D*	
ÜST	8	-	-	-	P:0.625
ALT	2	1	3	2	D:0.75
TOP.	10	1	3	2	

SANAYİ MAKİNESİ KULLANIM ATÖLYESİ





ARAŞTIRMA İZİNİ

 T.C.
MERSİN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ

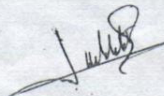
Sayı: B.30.2.ME.Ü.0.EI.00.00/559
Konu: Ece ŞAHİN 07/05/2007

EĞİTİM BİLİMLERİ ANA BİLİM DALI BAŞKANLIĞINA


İLGİ: 04/05/2007 tarih ve B.30.2.MEÜ.0.70.00.06/608-5808 sayılı yazısı.

Ana Bilim Dalınız Yüksek Lisans öğrencisi Ece ŞAHİN 'in "Ulusal Eğitime Destek Kampanyası (UEDK) İsimli Eğitim Programının Değerlendirilmesi" konulu tezine veri toplamak amacıyla ilgi yazıda belirtilen okullarda anket ve testleri uygulaması Enstitümüzce uygun görülmüştür.

Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.


Prof. Dr. A. Nükhet ADIYEKE
Enstitü Müdürü

EKLER
Ek-1 Yazı Fotokopisi (1 Adet 2 Sayfa)

- İlgil. Bil. Dalı Bşk. İmzası


Gelen Etnak
Tarih: 10.05.2007
Sayı: 67

Mersin Üniversitesi Yenişehir Kampüsü C Blok Kat: 1 Telefax (0.324) 341 30 26 - Santral: (0.324) 341 28 18 MERSİN

